

ICOPR 2020

1st International Congress of Pedagogical Research

24-26 JUNE

Düzce /Turkey

Proceedings Book

<http://icopr.duzce.edu.tr/>

<http://ijpes.com/>

Journal of Pedagogical
Sociology and Psychology

www.j-psy.com

INTERNATIONAL JOURNAL OF LEADERSHIP TRAINING

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijolt>

JPR

Journal of Pedagogical Research

www.ijopr.com

I. Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresi

Özetler Kitabı

24-26 Haziran 2020

I. International Congress of Pedagogical Research

Proceedings Book

24-26 June 2020

ISBN: 978-605-06356-0-7

Tüm hakları saklıdır. Kitap içeriğinde yayınlanan eserlerin tüm sorumluluğu ilgili yazarlara aittir.

All rights reserved. The ideas published within the book belong to the authors.

Aşağıdaki kurallar göz önünde bulundurulmak koşuluyla kitabın tamamı veya bir kısmı kopyalanabilir, basılabilir, herhangi bir elektronik alet yardımıyla çoğaltılabilir ve dağıtılabilir.

1. Bu kitap hiçbir bir şekilde ticari amaçlarla kullanılamaz.
2. Akademik ve eğitim amaçlı olarak istenildiği kadar kopyalanabilir.

Haziran 2020

Düzce

ÖNSÖZLER / FOREWORDS

BY OUR RECTOR

Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresi'nin (International Congress of Pedagogical Research) ilkini, bugünden başlayarak üç günlük bir programla gerçekleştireceğiz. Bilim evrenseldir. Bu tarz bilimsel etkinlikler sayesinde dünyanın çeşitli yerlerindeki akademisyenler bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunmakta ve deneyimlerini paylaşmaktadır. Bilimin ürettiği bilgilerin, insan zihninde işlenerek davranışa dönüştürülmesi ve sonuç olarak dünyayı daha iyi anlamayı sağlamak, daha iyi yaşam şartları oluşturmayı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu sonuçlardan biri olan teknolojinin sağladığı imkânlardan özellikle son zamanlarda oldukça yoğun bir şekilde faydalanıyoruz. Teknolojinin sağladığı imkânlarla artık dünyanın her yerine ulaşmak mümkün. Son zamanlarda dünyanın yaşadığı COVID-19 salgını nedeniyle kongremizde herhangi bir aksaklık yaşanmadan dijital ortamların sağladığı imkânlarla gerçekleştirilmektedir.

Ana teması “Çevre ve 21. Yy. Becerilerinin Öğretimi” ve alt temaları olarak “Gelişen Dünyada Eğitim Bilimleri, Öğretmen Yetiştirme Geleceği, Eğitimin Bugünü ve Geleceği” olarak belirlenen kongremizde tüm katılımcıların sağladığı ve sağlayacağı katkı büyük değere sahip. Bilginin üretilmesi, üretilen bilginin yeni görüşlerle desteklenerek ilerletilmesi daha doğru, daha uygulanabilir ve daha kolaylaştırıcı bir dünyaya ulaşmamızı sağlayacaktır. Bu nedenle hem sunumlarıyla katılan tüm araştırmacılar hem de dinleyici olarak katılıp, katkı sağlayacak tüm katılımcılara teşekkür ederim. Birinci Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresine kongre kapsamında belirlenen alanlarda 20'si uluslararası, 164'ü ulusal olmak üzere 184 bildiri alınmıştır. Rusya, Litvanya, Avustralya, Yunanistan ve Türkiye'den kongremize destek sunan çağrılı konuşmacılara da katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Kongre, Düzce Üniversitesi ve Milli Eğitim Müdürlüğü, Pegem yayıncılık gibi kurum ve kuruluşların işbirliği ile düzenlenmektedir. Bilim ve Hakem Kurulunda 300'den fazla akademisyen görev almaktadır. Kongre hazırlık sürecinin arka planında yatan büyük emek nedeniyle tüm düzenleme kuruluna emeklerinden dolayı teşekkür ederim. Bilim dünyasına ve biz araştırmacıların bilimsel ve kişisel gelişimine katkı sağlayacağını umduğum verimli, öğrenme dolu bir üç gün geçirmeyi diliyorum.

Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR

Düzce Üniversitesi Rektörü / Rector of Duzce University

BY OUR DEAN

İnsanların belirli alanlarda uzmanlık düzeyinde bilgiye ve beceriye sahip olması, sosyal hayatı daha kolay yaşanabilir kılabilmektedir. Uzmanlık düzeyinde bilgiye ve bu bilgiyi davranışa dönüştürecek beceriye sahip olmanın yanında milli, manevi ve evrensel değerleri içinde barındıran bir anlayışında bu sürece eşlik etmesi gerekir. Öğretmen eğitimi, bu üç faktörün özellikle de pedagojik anlayışın kazandırılmasına odaklı olarak yürütülmektedir. Öğrencinin ne öğreneceği, nasıl öğreneceği, öğrendiklerini nasıl davranışa dönüştüreceği ve nasıl bir anlayışa sahip olacağı bu süreçte cevaplanan sorulardır.

Nitelikli eğitim, birçok faktörü içinde barındıran bir süreçtir. Bu faktörlerin başında öğrenen konumunda olan öğrenci gelmektedir. Öğretim merkezli eğitim anlayışı öğrenme merkezli anlayışa, öğretmen merkezli eğitim anlayışı da öğrenci merkezli anlayışa dönüşmüştür. Bu dönüşüm öğrencinin eğitim sürecine daha aktif katılmasını gerektirmektedir. Öğrencinin eğitim sürecine aktif katılımını gerektiren diğer bir faktör ise bilgiye ulaşma yollarının teknoloji ile daha da zenginleşmesidir denilebilir. Sonuç olarak sınıf öğretilen yer olmakta öğrenilen yere dönüşmüştür. Diğer bir sonuç ise, öğrenmenin sadece sınıfla sınırlandırılmayacağıdır. Öğrenme sürecine ilişkin oluşan bu dönüşümler öğrenme kavramına farklı yaklaşan kuramları da belirli noktalarda buluşturmuştur. Davranışçı öğrenme yaklaşımı ve bilişsel öğrenme yaklaşımının öğrenme konusunda örtüştükleri noktalar, davranış değişikliğinin kalıcı olması, davranışın yaşantı ürünü olması ve bu yolla bireyde bir değişimin gerçekleşmesi ve öğrenmenin hem çevreyle kurulan etkileşim ve hem de çevreyle bu etkileşim içinde olan bireyin içsel özelliklerinin belirlediği bir süreç olmasıdır.

Öğrenme, öğrencinin bireysel özelliklerine uygun çevreyle kuracağı etkileşim sonucu meydana gelen yaşantı ürünü kalıcı davranış değişikliği olarak tanımlanabilir. Bu tanım, öğrenme sürecinde bireylerin deneyimleri merkeze alan Dewey, öğrenme sürecinde öğrenenin aktif olması üzerinde duran Lewin ve zekayı, bireyin çevreyle baş edebilme gücü olarak tanımlayan Piaget'in çalışmaları tarafından da desteklenmektedir. Her üç bakış açısının vurguladığı husus, bireyin aktif olması, somut deneyimlerle yeni kavramlara ulaşılması, bu kavramların kullanılarak yeni deneyimlerin gerçekleştirilmesi ve yeni kavramlara ulaşılması ki bu döngünün adı gelişimdir.

I. Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresinin bu döngüye hizmet edeceğini düşünüyorum. Her bir katılımcının ve dinleyicinin yeni deneyimlere, yeni deneyimlerin yeni kavramlara ve yeni kavramların da yeni deneyimlerin oluşmasına katkı sağlayacağına inanıyorum. Kongreye katkılarından dolayı Düzce Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR'a, bildiri sunarak katkı veren her bir katılımcıya, dinleyici olarak katılan her bir katılımcıya, bu sürecin başından beri öz verili olarak çalışan düzenleme kurulundaki hocalarıma, sponsor olarak katkı veren kişi kurum ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mustafa KOÇ

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı / Dean of Faculty of Education

BY ORGANIZING COMMITTEE

Bilimsel ve akademik alanda yapılan araştırma, inceleme ve diğer çalışmaların sergilendiği uluslararası kongreler gerek alan uygulayıcılarını ve gerekse alan teorisyenlerini etkilemektedir. Bu anlamda Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak 24-26 Haziran 2020 tarihinde düzenlediğimiz 1. Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresinin (ICOPR'20) amacını, tüm dünyadaki akademik, eğitmen, eğitim yöneticisi, öğretmen ve öğrenciler ile uzmanlık, deneyim ve bilimsel araştırmalar, projelerin paylaşılması, tartışılması, sunulması ve geleceğe yönelik yeni araştırmalara ufuk açması oluşturmaktadır.

Birinci Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresinin (ICOPR'20) ana teması “Çevre ve 21. Yy. Becerileri Öğretimi”; kongremizin alt temalar ise; “Gelişen Dünyada Eğitim Bilimleri, Öğretmen Yetiştirme Geleceği, Eğitimin Bugünü ve Geleceği”dir. 21. yüzyıl becerilerinin öğretimi ve çevre eğitimi ana temasını benimseyen kongremizde, 17 farklı ülkeden katılımcıların bildirileri yer almıştır. 250’ye yakın aday bildirinin değerlendirilmeye alındığı kongremizde, hakem değerlendirmesi sonucunda 184 bildiri 25 oturumda sunulmuştur. Ayrıca, dördü yabancı olmak üzere yedi çağrılı konuşmacı, öğretimde dijitalleşme, 21. Yüzyılda okullar ve çevre eğitimi konularında konuşmalarını yapmışlardır.

24-26 Haziran 2020 tarihleri arasında Düzce Üniversitesi ev sahipliğinde ve Eğitim Fakültesi olarak düzenlemiş olduğumuz Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Kongresi’ni tamamlamış bulunmaktayız. Kongre düzenleme sürecinde destek olan Rektörümüz Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR’a ve Dekanımız Prof. Dr. Mustafa KOÇ’a sonsuz şükranlarımızı sunarız. Kongremize katılıp görüşlerini paylaşan katılımcılarımıza ve çağrılı konuşmacılarımıza katkılarından dolayı en içten teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca oturumların yürütülmesinde bizlere destek olan araştırma görevlilerimizden Dr. Azize DİĞİLLİ BARAN, Benzegül DURAK, Kübra YETİŞ, Şehide KELEK, NurBanu Başhoş ve Ogün PEÇENEK’e teşekkürü bir borç biliriz.

Kongremizin sonuçlarının vatana, milletimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyoruz.

Saygılarımızla.

ICOPR Düzenleme Kurulu / Organizing Committee of ICOPR

COMMITTEES

Onur Kurulu / Honorary Committee

Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR, Duzce University, Rector

Prof. Dr. Mustafa KOÇ, Duzce University, Faculty of Education, Dean

Düzenleme Kurulu / Organizing Committee

Assoc. Prof. Sedat KARAÇAM, Duzce University, Faculty of Education

Assoc. Prof. Süleyman GÖKSOY, Duzce University, Faculty of Education

Assoc. Prof. Şahin DANIŞMAN, Duzce University, Faculty of Education

Dr. Hakan ÖZAK, Duzce University, Faculty of Education

Dr. Osman DÜLGER, Duzce University, Faculty of Education

Dr. Volkan BİLİR, Duzce University, Faculty of Education

Kongre Sekreteryası / Congress Secretariat

Res. Assist. Dr. Azize DİĞİLLİ BARAN, Duzce University, Faculty of Education

Res. Assist. Kübra YETİŞ, Duzce University, Faculty of Education

Teknik Ekip / Technical Staff

Inst. Çağatay AY, Duzce University

Müjdat DEMİR, Duzce University

Bilim Kurulu / Scientific Committee

Prof. Dr.	Abdullah ADIGÜZEL	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	A. Serkan ECE	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Achmad SAMSUDIN	Universitas Pendidikan Indonesia, Indonesia
Prof. Dr.	Ahmet BİLGİN	Kocaeli University, Turkey
Prof. Dr.	Ahmet İlhan ŞEN	Hacettepe University, Turkey
Prof. Dr.	Ali MEYDAN	Nevşehir Hacı Bektaş-ı Veli University, Turkey
Prof. Dr.	Annamaria Di FABIO	University of Florence, Italy
Prof. Dr.	Atilla CAVKAYTAR	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Ayhan YILMAZ	Hacettepe University, Turkey
Prof. Dr.	Aykut Emre BOZDOĞAN	Tokat Gaziosman Paşa University, Turkey
Prof. Dr.	Ayşegül ATAMAN	Lefke Avrupa University, North Cyprus
Prof. Dr.	Berrin BAYDIK	Ankara University, Turkey
Prof. Dr.	Dilek ERDURAN AVCI	Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Prof. Dr.	Dilek TANIŞLI	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Diñay KÖKSAL	Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Prof. Dr.	Dolunay AKGÜL BARIŞ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	E. Rüya ÖZMEN	Gazi University, Turkey
Prof. Dr.	E. Yıldız DOYRAN	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Elif TEKİN İFTAR	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Engin KARADAĞ	Akdeniz University, Turkey
Prof. Dr.	Erkan TEKİNARSLAN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Esra BUKOVA GÜZEL	İzmir Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr.	Eyüp ARTVİNLİ	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Prof. Dr.	Farah AKBAR	The University of Edinburgh, UK
Prof. Dr.	Fatih TEPEBAŞILI	Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr.	Fevzi KARADEMİR	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Firdevs KARAHAN	Sakarya University, Turkey
Prof. Dr.	Funda ACARLAR	Hasan Kalyoncu University, Turkey
Prof. Dr.	Gönül AKÇAMETE	Near East University, Turkey
Prof. Dr.	Gülşen BAĞCIKILIÇ LEBLEBİCİOĞLU	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Hakan SARI	Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr.	Hakkı ÇOKNAZ	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Halit KARATAY	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Haluk ÖZMEN	Trabzon University, Turkey
Prof. Dr.	Hasan ÇAKIR	Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr.	Havva YAMAK	Gazi University, Turkey
Prof. Dr.	Hilal AKTAMIŞ	Aydın Adnan Menderes University, Turkey
Prof. Dr.	Ioannis PAPADOPOULOS	Aristotle University of Thessaloniki, Greece
Prof. Dr.	Irwanto IRWANTO	Yogyakarta State University, Indonesia
Prof. Dr.	İbrahim Halil DİKEN	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	İsmail ÖNDER	Sakarya University, Turkey
Prof. Dr.	Jerono P. ROTİCH	University of North Carolina, USA
Prof. Dr.	Jite EFERAKORHO	The University of Edinburgh, UK
Prof. Dr.	Kazım Özkan ERTÜRK	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Kobus MAREE	University of Pretoria, South Africa
Prof. Dr.	Kozhevnikova OKSANA	Udmurt State University, Russia
Prof. Dr.	Kürşat YENİLMEZ	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Prof. Dr.	Marcelo Afonso RIBEIRO	University of São Paulo, Brazil
Prof. Dr.	Mehmet BAHAR	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Mehmet Faruk BAYRAKTAR	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Mustafa KOÇ	Düzce University, Turkey
Prof. Dr.	Nejla YÜRÜK	Gazi University, Turkey
Prof. Dr.	Nevzat MİRZEOĞLU	Sakarya University, Turkey
Prof. Dr.	Orhan KARAMUSTAFAOĞLU	Amasya University, Turkey
Prof. Dr.	Özgül KELEŞ	Aksaray University, Turkey
Prof. Dr.	Özlem KORAY	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey

Prof. Dr.	Piotr ROMANOWSKI	University of Warsaw, Poland
Prof. Dr.	Romel M. ACERON	Batangas State University, Philippines
Prof. Dr.	Sadegül AKBABA ALTUN	Başkent University, Turkey
Prof. Dr.	Sedat YÜKSEL	Bursa Uludağ University, Turkey
Prof. Dr.	Selahattin AVŞAROĞLU	Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
Prof. Dr.	Selahattin KAYMAKÇI	Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr.	Selçuk ÖZDEMİR	Gazi University, Turkey
Prof. Dr.	Sema BATU	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Soner DURMUŞ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Sezgin VURAN	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Suzanne SAVICKAS	Kent State University, USA
Prof. Dr.	Svein SJOBERG	Oslo University, Norway
Prof. Dr.	Şaduman KAPUSUZUOĞLU	Hacetepe University, Turkey
Prof. Dr.	Şefika Şule ERÇETİN	Hacetepe University, Turkey
Prof. Dr.	Şenay NARTGÜN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Tevhide KARGIN	Hasan Kalyoncu University, Turkey
Prof. Dr.	Tuncay ÖZSEVGEC	Trabzon University, Turkey
Prof. Dr.	Turan PAKER	Pamukkale University, Turkey
Prof. Dr.	Türkan ARGON	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Uğur ALPAGUT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Uğur SAK	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr.	Uğur SARI	Kırıkkale University, Turkey
Prof. Dr.	Wee Tiong SEAH	The University of Melbourne, Australia
Prof. Dr.	Yahya DON	Universiti Utara Malaysia, Malaysia
Prof. Dr.	Yusuf CERİT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Yüksel TUFAN	Gazi University, Turkey
Prof. Dr.	Zekeriya NARTGÜN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr.	Zühal ÇUBUKÇU	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Prof. Dr.	Zülbiye TOLUK UÇAR	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Abdullah COŞKUN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Adem PEKER	Erzurum Atatürk University, Turkey
Assoc. Prof.	Adnan ALTUN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Ahmet YIKMIŞ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Ali ERİM	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Avni YILDIZ	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof.	Ayla ÇETİN DİNDAR	Bartın University, Turkey
Assoc. Prof.	Aynur BOSTANCI	Uşak University, Turkey
Assoc. Prof.	Aysun ÖZTUNA KAPLAN	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof.	Banu ALTUNAY	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof.	ARSLANTEKİN	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof.	Bayram BIÇAK	Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof.	Bekir Fatih MERAL	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof.	Birkan GÜLDENOĞLU	Ankara University, Turkey
Assoc. Prof.	Burak Kağan TEMİZ	Niğde University, Turkey
Assoc. Prof.	Burcu ŞENLER PEHLİVAN	Muğla University, Turkey
Assoc. Prof.	Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR	Bartın University, Turkey
Assoc. Prof.	Burhan YILMAZ	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof.	Canan LAÇİN ŞİMŞEK	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof.	Cem CAN	Çukurova University, Turkey
Assoc. Prof.	Cevriye ERGÜL	Ankara University, Turkey
Assoc. Prof.	Çağrı ÇETİN	Mersin University, Turkey
Assoc. Prof.	Çıgıl AYKUT	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof.	Deniz TOLGA	Kırıkkale University, Turkey
Assoc. Prof.	Dilşad ÇOKNAZ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Durdağı ALKAN	Erzurum Atatürk University, Turkey
Assoc. Prof.	Dündar YENER	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Elif ATABEK YİĞİT	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof.	Elif SAZAK	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Emine ERATAY	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.	Emrah CİNKARA	Gazi antep University, Turkey

Assoc. Prof. Erdal KOCABAŞ	Necmettin Erbakan University, Turkey
Assoc. Prof. Erdiñç YÜCEL	Necmettin Erbakan University, Turkey
Assoc. Prof. Ersin KARADEMİR	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Assoc. Prof. Esmâ BULUŞ KIRIKKAYA	Kocaeli University, Turkey
Assoc. Prof. Fahri KILIÇ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Fatih AYDIN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Fatime BALKAN KIYICI	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Fatma ÜNAL	Bartın University, Turkey
Assoc. Prof. Feyzullah ŞAHİN	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof. Filiz GÜLTEKİN	Bursa Uludağ University, Turkey
Assoc. Prof. Fulya ÖNER ARMAĞAN	Erciyes University, Turkey
Assoc. Prof. Güney HACİÖMEROĞLU	Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Assoc. Prof. Hakan AKDAĞ	Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Hakan YAMAN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Halil TOKCAN	Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Assoc. Prof. Harun ÇELİK	Kırıkkale University, Turkey
Assoc. Prof. Hasan AVCIOĞLU	International Cyprus University, North Cyprus
Assoc. Prof. Hasan YILMAZ	Necmettin Erbakan University, Turkey
Assoc. Prof. Hatice BAKKALOĞLU	Ankara University, Turkey
Assoc. Prof. Hüseyin ÇALIŞKAN	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Hüseyin YOLCU	Kastamonu University, Turkey
Assoc. Prof. İlknur ÇİFCİ TEKİNARSLAN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. İsmail YILMAZ	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Kadir BİLEN	Alanya Alaaddin Keykubat University, Turkey
Assoc. Prof. Kadriye Dilek BACANAK	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Kaya YILDIZ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Korkmaz YİĞİTER	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof. Macid MELEKOĞLU	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Assoc. Prof. Mahmut SAĞIR	Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Turkey
Assoc. Prof. Mehmet BARDAKÇI	Gaziantep University, Turkey
Assoc. Prof. Mehmet KANDEMİR	Kırıkkale University, Turkey
Assoc. Prof. Murat BAŞAR	Uşak University, Turkey
Assoc. Prof. Mustafa BEKTAŞ	Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Mustafa ÖZTÜRK	Erciyes University, Turkey
Assoc. Prof. Mustafa TAHİROĞLU	Neşehir Hacı Bektaş-ı Veli University, Turkey
Assoc. Prof. Necdet KARASU	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Nermin BULUNUZ	Uludağ University, Turkey
Assoc. Prof. Neşe CABAROĞLU	Çukurova University, Turkey
Assoc. Prof. Nilüfer YAVUZSOY KÖSE	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Nuray MAMUR	Pamukkale University, Turkey
Assoc. Prof. Nurgül AKMANOĞLU	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Nurper ÖZBAR	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof. Nusret KAVAK	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Oktay BEKTAŞ	Erciyes University, Turkey
Assoc. Prof. Orhan ÇAKIROĞLU	Trabzon University, Turkey
Assoc. Prof. Ömer ACAR	Kocaeli University, Turkey
Assoc. Prof. Özcan KARAASLAN	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Özlem DİKEN	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Özlem YİĞİT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Pınar SAFAK	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Recai AKKAYA	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Rifat USLU	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof. Salih ÇAKMAK	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Salih RAKAP	19 Mayıs University, Turkey
Assoc. Prof. Sedat KARAÇAM	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof. Sedat BALYEMEZ	Bartın University, Turkey
Assoc. Prof. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ	Aksaray University, Turkey
Assoc. Prof. Selami ERYILMAZ	Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Selda POLAT	Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof. Sinan KOÇYİĞİT	Atatürk University, Turkey

Assoc. Prof.	Süleyman GÖKSOY	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof.	Serdal BALTACI	Kırşehir University, Turkey
Assoc. Prof.	Şahin DANIŞMAN	Düzce University, Turkey
Assoc. Prof.	Şerife YÜCESOY ÖZKAN	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof.	Taner ALTUN	Trabzon University, Turkey
Assoc. Prof.	Tolga ERDOĞAN	Trabzon University, Turkey
Assoc. Prof.	Tuncay AKÇADAĞ	FSM University, Turkey
Assoc. Prof.	Umut SARAÇ	Bartın University, Turkey
Assoc. Prof.	Vesile Gül BAŞER GÜLSOY	Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Assoc. Prof.	Yasemin ERGENEKON	Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof.	Yasin ÖZKARA	Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof.	Yavuz SAKA	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof.	Yener ÖZEN	Erzincan Binali Yıldırım University, Turkey
Assoc. Prof.	Yeşim GÜLEÇ ASLAN	İstanbul Medeniyet University, Turkey
Assoc. Prof.	Zübeyr BULUT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Abdi GÜNGÖR	Düzce University, Turkey
Dr.	Abdurrahman KİLİMCİ	Çukurova University, Turkey
Dr.	Ahmet SAPANCI	Düzce University, Turkey
Dr.	Alpaslan KARABULUT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Arzu Doğanay BİLGİ	Gazi University, Turkey
Dr.	Arzu KIŞ	İnönü University, Turkey
Dr.	Asuman YÜKSEL	Bursa Uludağ University, Turkey
Dr.	Ayşe Nahide YILMAZ	Düzce University, Turkey
Dr.	Azize DİĞİLLİ BARAN	Düzce University, Turkey
Dr.	Bahadır AYAS	Anadolu University, Turkey
Dr.	Bahadır YILDIZ	Hacettepe University, Turkey
Dr.	Barbara PIERONKIEWICZ	Pedagogical University of Cracow, Poland
Dr.	Behsat SAVAŞ	MAE University, Turkey
Dr.	Bora GÖRGÜN	İzmir Demokrasi University, Turkey
Dr.	Buket KISAÇ	Bülent Ecevit University, Turkey
Dr.	Burcu GÜNAY	Düzce University, Turkey
Dr.	Canan SOLA ÖZGÜÇ	Sakarya University, Turkey
Dr.	Canan TEKBAŞ	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey
Dr.	Ceren MUTLUER	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Cezmi ÜNAL	Tokat Gaziosmanpaşa University, Turkey
Dr.	Çiğdem ALDAN KARADEMİR	Muğla University, Turkey
Dr.	Davut PEACİ	Düzce University, Turkey
Dr.	Davut SARITAŞ	Nevşehir Hacı Bektaş-ı Veli University, Turkey
Dr.	Derya KALTAKÇI GÜREL	Kocaeli University, Turkey
Dr.	Didem SIRAĞAYA	Ahi Evran University, Turkey
Dr.	Duygu ARABACI	Düzce University, Turkey
Dr.	Eda ÖZDİŞ	Düzce University, Turkey
Dr.	Emine Hatun DİKEN	Kafkas University, Turkey
Dr.	Emrah BİLGİÇ	Sakarya University, Turkey
Dr.	Emre Ev ÇİMEN	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Dr.	Emre ÜNLÜ	Bülent Ecevit University, Turkey
Dr.	Erkan KURNAZ	Anadolu University, Turkey
Dr.	Erol SÖZEN	Düzce University, Turkey
Dr.	Esra KARABAĞ KÖSE	Kırıkkale University, Turkey
Dr.	Eylem DAYI	Gazi University, Turkey
Dr.	Fahritdin ŞANAL	Necmettin Erbakan University, Turkey
Dr.	Fatih AYDIN	Düzce University, Turkey
Dr.	Fatih Serdar YILDIRIM	Akdeniz University, Turkey
Dr.	Fatma KEÇELİ	Düzce University, Turkey
Dr.	Furat AKDEMİR	Düzce University, Turkey
Dr.	Gözde ERTÜRK	Aksaray University, Turkey
Dr.	Gülsün ŞAHAN	Bartın University, Turkey
Dr.	Hakan ÖZAK	Düzce University, Turkey
Dr.	H. Merve ERİŞ HASIRCI	Düzce University, Turkey

Dr.	Hanifi SANIR	Gazi University, Turkey
Dr.	Harika Özge ARSLAN	Düzce University, Turkey
Dr.	Harun BERTİZ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Hatice Pınar KEMAHLI	Düzce Üniversitesi, Turkey
Dr.	Hatice UYSAL BAYRAK	Niğde University, Turkey
Dr.	Hüseyin ARSLAN	Samsun 19 Mayıs University, Turkey
Dr.	Hüseyin EŞ	Sinop University, Turkey
Dr.	Işıl AKTAĞ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	İbrahim KIBRIS	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	İsmail SÖZEN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Kağan BÜYÜKKARCI	Süleyman Demi-rel University, Turkey
Dr.	Kürşat ÖĞÜLMÜŞ	Kırıkkale University, Turkey
Dr.	Mahmut ÇİTİL	Gazi University, Turkey
Dr.	Mahmut POLAT	Nevşehir Hacı Bektaş-ı Veli University, Turkey
Dr.	Mehmet KILIÇ	Gazi antep University, Turkey
Dr.	Mehmet MUTLU	Niğde University, Turkey
Dr.	Melih Derya GÜRER	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Meral AKÇUN ÖKÇEMİŞ	Ankara University, Turkey
Dr.	Meriç TUNCEL	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Murat GENÇ	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey
Dr.	Mustafa AKINCI	Zonguldak Bülent Ecevit University, Turkey
Dr.	Mustafa GÜLER	Trabzon University, Turkey
Dr.	Mustafa SIRAKAYA	Ahi Evran University, Turkey
Dr.	Mustafa TEKKE	Düzce University, Turkey
Dr.	Müberra ÇELEBİ	Düzce University, Turkey
Dr.	Müzeyyen ELDENİZ ÇETİN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Naciye SOMUNCU DEMİR	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Nevin KOZCU ÇAKIR	Muğla University, Turkey
Dr.	Nilay KAYHAN	Hasan Kalyoncu University, Turkey
Dr.	Nur AKKUŞ ÇAKIR	METU, Turkey
Dr.	Nurettin KARTALLIOĞLU	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Nurgül TEZCAN	Düzce University, Turkey
Dr.	Nurhan CORA İNCE	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	NURİ AKGÜN	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Osman DÜLGER	Düzce University, Turkey
Dr.	Nüket AFAT	İstanbul Sabahattin Zaim University, Turkey
Dr.	Osman ÖZOKÇU	İnönü University, Turkey
Dr.	Ömer Seyfettin SEVİNÇ	Düzce University, Turkey
Dr.	Özlem GÜMÜŞKAYA	Sakarya University, Turkey
Dr.	Pelin AKSÜT	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Remzi KILIÇ	Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Dr.	Reşat SADIK	Düzce University, Turkey
Dr.	Saadet KURU ÇETİN	Muğla University, Turkey
Dr.	Sabiha DULAY	Bahçeşehir University, Turkey
Dr.	Sadık YÖNDEM	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Sami PEKTAŞ	Niğde University, Turkey
Dr.	Selma Durak ÜĞÜTEN	Necmettin Erbakan University, Turkey
Dr.	Serkan SAY	Mersin University, Turkey
Dr.	Sertan TALAS	Gaziosmanpaşa University, Turkey
Dr.	Sinan KALKAN	19 Mayıs University, Turkey
Dr.	Sinem DİNÇOL ÖZGÜR	Hacettepe University, Turkey
Dr.	Sinem TARHAN	Bartın University, Turkey
Dr.	Şenyurt YENİPİNAR	Aksaray University, Turkey
Dr.	Şeyda DEMİR	Ankara University, Turkey
Dr.	Şule Betül TOSUNTAŞ	Bursa Uludağ University, Turkey
Dr.	Şule TEPETAŞ CENGİZ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Tamer KARAKOÇ	Gazi University, Turkey
Dr.	Timuçin EDMAN	Düzce University, Turkey
Dr.	Tuncay ÖZDEMİR	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Türker SEZER	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey

Dr.	Ufuk GÜVEN	Düzce University, Turkey
Dr.	Ülkü AYVAZ	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Ümmü Gülsüm DURUKAN	Giresun University, Turkey
Dr.	Veysel AKSOY	Anadolu University, Turkey
Dr.	Volkan BİLİR	Düzce University, Turkey
Dr.	Y. Ziya TAVİL	Gazi University, Turkey
Dr.	Yahya ÇIKILI	Necmettin Erbakan University, Turkey
Dr.	Yavuz DURAK	Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Dr.	Yusuf KASİMİ	Düzce University, Turkey
Dr.	Yusuf ŞEN	Düzce University, Turkey
Dr.	Zehra ATBAŞI	Necmettin Erbakan University, Turkey
Dr.	Zeynep BAHAP KUDRET	Ankara University, Turkey
Dr.	Zeynep KILIÇ	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Dr.	Zuhal DİNÇ ALTUN	Trabzon University, Turkey

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / KEYNOTE SPEAKERS

Digital Competence in the 21st Century: the Vital Skill for an Educator

Dr. Oksana Kozhevnikova

Udmurt State University, Russian Federation

oxana.kozhevnikova@gmail.com

Digital competence is a set of cognitive (knowledge / awareness) and behavioral (attitudes / abilities) strategies and special skills in using modern tools, applications and media that is required for effective communication and interaction, solving problems, performing tasks and creating new content for work, leisure, education and other purposes. The European Parliament included digital competence in the list of the eight core competences for lifelong learning. It is claimed to be a basic need for functioning in society; a key to employability and improved life chances; both a requirement to and a right of any individual (Ferrari et al, 2012). New literacies become essential as digital environment is getting more and more complicated. The Model of Social-Networking Digital Competence represents information and media competence; online self-presentation competence; online collaboration competence; safe communication competence; online linguistic competence (Glukhov et al, 2019). There are various tools for evaluating the level of subject's digital competence The Digital Competence Wheel is an online tool (<https://digital-competence.eu>) used for providing an overview of which digital skills exist and should be improved, as well as concrete inspiration for how to improve the most relevant of them. Educators are supposed to be digitally competent themselves – creative in using or producing information and content, responsible for quality and outcomes, flexible and ready to novelty and changes – to enhance the development of digital competence of their students.

21st Century competencies: Version 2.0 for a post-COVID-19 society?

Dr. Wee Tiong Seah

The University of Melbourne, Australia

wt.seah@unimelb.edu.au

One fifth of our way into the 21st Century, in 2020, the world experienced a global pandemic which caused societies to go into lockdown, and schools having to switch from face-to-face classroom teaching to remote teaching pretty much suddenly. The post-COVID-19 society is believed to operate in a different manner, leading many to describe it as the 'new normal'. In this context, will the 21st Century competencies which we teach in schools remain the same? This paper will examine two sets of 21st Century competencies to emphasize their cultural-relevance nature. A related factor to consider when the current 21st Century competencies are reviewed include values and how stable they are within what I would call an individual's 'personal processing system'. Any consideration of how the 21st Century competencies would look differently in a post-COVID-19 society would benefit from these considerations above.

The new generation: the narrative of a good school

Vilija Targamadžė

Vilnius University, Lithuania

vilija.targamadze@gmail.com

The 21st century poses challenges to the general education school - not only Z but also the Alpha generation are already in school. There are many cultural, technological, educational and other changes taking place. We have information about the new generation. But the question arises: Is the current school suitable for the new generation? If not, what should be a school to meet the requirements of the twenty-first century? What aspects of the school need to be highlighted. The presentation presents the research. The characteristics of Z and Alpha generations are presented. The presentation presents the definition and features of a Good School (the concept created in Lithuania in 2015). The definition of good school is: The Good School is the one that is built on underlying humanistic values, strives for the success of discovery and personal development, and follows the school community's agreements and learning in its activities (Geros mokyklos koncepcija, 2015, 1). The concept outlines the features of a Good School. Scenarios for building a good school are also presented. Instead of conclusions, a discussion is invited. The main question: What would be the twenty-first century school.

Using tasks to bring challenge in mathematics classroom

Ioannis Papadopoulos

Aristotle University of Thessaloniki, Greece

ypapadop@eled.auth.gr

Rich and challenging tasks can be the vehicle to bring mathematical challenge in classroom. Challenging tasks are complex and absorbing mathematical problems that (i) require students to process multiple pieces of mathematical information simultaneously and make connections between them and for which is more than one possible solution or solution method, (ii) involve more than one mathematical step, and (iii) are both engaging and perceived as challenging by most students. Moreover, the solvers are not aware of procedural or algorithmic tools that are critical for solving the task, and therefore they have to invent mathematical actions to solve it. Using challenging tasks in classroom brings forward issues concerning both students and teachers. When do students consider some tasks as challenging? The research shows that they value these tasks for at least three reasons: *enjoyment*, *effort*, and *meaningful mathematics*. Implementing, however, challenging tasks in classroom implies also a series of issues concerning the role of the teacher. How to effectively introduce students to such tasks? Is there a line between making the task challenging yet accessible instead of challenging and overwhelming? How *often* challenging tasks should be used? Are there certain *techniques* to manage the challenge?

There have been some efforts to classify different kinds of challenging tasks. So, some organize them on the basis of their mathematical content whereas others focus on the task's characteristics in alignment more or less with the definition of 'challenging tasks'. This plenary aims to present another kind of classification of challenging tasks that take place so much in the traditional environment of paper-and-pencil as well as in a digital environment (videogames and Geogebra, for example), on the basis of their pedagogical aim. I distinguish four types of challenging tasks: (i) tasks that engage students in mathematical meaning-making (I will use an example of a puzzle that supports early algebraic thinking), (ii) tasks that facilitate systematic experimentation and development of strategies (a video game will be used as an example), (iii) tasks that foster creative mathematical thinking (Some examples of primary school students while inventing notation about negative numbers will be presented), and (iv) tasks that challenge students' curiosity against a problem-solving situation (a redesigned digital artifact in Geogebra aiming to challenge Grade-8 students will be shown).

Challenging tasks can be seen as "Low threshold, high ceiling" tasks. As 'low threshold' they allow less confident learners to experience some level of success. As 'high ceiling' they provide opportunities for the students to experience more challenging maths.

I express the hope that if such tasks are to be used in the formal classroom then we can expect our students to start acknowledging that mathematics is accessible and attractive.

Human and schools in 21ST century

Dr. Mehmet Okutan
Trabzon University, Turkey

Techno-bourgeois and asymmetric learning

Dr. Selçuk Özdemir
Gazi University, Turkey

Environment in 21ST century and the future of the environment education

Dr. Ali Meydan
Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey

İçindekiler / Table of Contents

ÖNSÖZLER / FOREWORDS	ii
COMMITTEES.....	v
ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / KEYNOTE SPEAKERS	xii
İçindekiler / Table of Contents	xvii
Physical Consumption at Work and Performance of Employees in the School Institution	1
Adolescent Athletes' Attitude to Doping	2
Farklı Branş Öğretmen Adaylarının Karar Verme Stratejileri ve Stresle Başa Çıkma Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	3
Sporcu Algılarına Göre Boks Antrenörlerinin Etik Dışı Davranışlarının İncelenmesi	4
Boks Sporcularının Başarı Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	5
Temel Halter Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Parametre Değişimlerinin İncelenmesi....	6
Spor Yapan Bireylerin Bilinçli Farkındalık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Bayburt il örneği)	7
Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Öğretim Yöntemleriyle İlgili Yapılan Araştırmaların İncelenmesi... 8	
Üniversite Öğrencilerinin Geleneksel Okçuluk ile Fiziksel Parametre Değişimlerinin İncelenmesi	9
Öğretmen Adaylarının Bilişim Etiğine İlişkin Etik İkilem Senaryolarının İncelenmesi	10
Bölgelerin Coğrafi Özelliklerine göre En Uygun Yeşillendirme Bitkilerinin Karar Ağacı Yöntemiyle Belirlenmesi.....	11
Sınıf Öğretmeni Adayları Tarafından Hazırlanan İnfografiklerin İçerik Organizasyonu Açısından İncelenmesi	13
Öğretmenlerin COVID 19 Günlerinde Canlı Ders, ÖYS Kullanım Deneyimleri: Algılar, Kaygılar, İstekler	14
Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Veli Görüşleri	15
Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi Konusu Üzerine Yapılmış Çalışmaların İçerik Analizi.....	16
Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Öğrencilerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Zihinsel İmgeleri.....	17
The processes of Modernization of the Educational System	18
Öğretmenlerin Dayanıklılık ve Kariyer Hedeflerini Belirlemeye Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişki.....	19
İlkokul 1., 2., ve 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yaşam Becerileri Kapsamında İncelenmesi.....	21
Problem Çözme Başarısı Üzerinde Öğretim Yönteminin ve Ön Bilgi Seviyesinin Etkisi.....	23
Öğrenci Sinizmi ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin İkili Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi	25
Anlamlı Liderlik: Lider Özellikleri	26
The Relationship between Spiritual Leadership and Organizational Citizenship Behavior.....	27
Ortaokul Öğretmen Algılarına Göre Örgüt Sağlığının Mesleki Motivasyonu Yordama Düzeyi	28

Eğitim Mevzuatından Kaynaklanan Sorunlar: Nedenleri ve Çözüm Önerileri.....	29
Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Pareto Analizi Yöntemiyle İncelenmesi	30
Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Ortaokul 7.Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Motivasyonlarına Etkisi.....	31
Öğrencilerin Laboratuvar ve Fen Bilimleri Dersine Karşı Tutumları	32
Ülkemizde Göçmen Çocukların Eğitim Süreçleri	33
Dinleme/İzleme Stratejilerinin Akademik Başarıya Etkisi.....	35
Multicultural Pedagogy and the Albanian Teachers Approach to the Component of Multiculturalism	37
Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Velilerinin Okul Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	38
Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi Maddelerinin Değerlendirilmesi	39
Zorunlu Eğitim Çağındaki Mülteci Öğrencilerin Eğitime Entegrasyonu: Kanada Örneği.....	40
Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeyleri	41
Hayat Boyu Öğrenme Kurumu Olan Halk Eğitimi Merkezi Öğretmen ve Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Süreçlerinde Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	42
Construction and analysis of lifelong inclusive education model based on Education 2030 Framework for Action.....	43
Construction and Implementation of Lifelong Inclusive Education Curriculum System in Changning District of Shanghai	44
Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Öğretmene ve Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi	45
Öğretmenlerin Görüşlerine Göre “Öğrenme Merkezleri”	46
Birliktelik Kuralları İle Sınav Soruları Ve Öğrencilerin Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Analizi.....	47
Examining the Effects of Student and Teacher Behavior on Mathematical Literacy through Mediation Analysis.....	48
Sınıf İkliminin Ortaokul Öğrencilerinin Okula Yönelik Tutumuna Etkisi	49
Probleme Dayalı Öğrenmenin İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyona Etkisi.....	50
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Alan Öğrencilerle Çalışan Öğretmenlerin Uygulama Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar.....	51
Ortaöğretim İngilizce Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Fenomenolojik Bir Çalışma.....	53
Türkiye 2017 Öğretmen Genel Yeterlikleri ile Estonya Öğretmen Yeterliklerinin Karşılaştırılması	55
Öğretmen Adaylarının Çevrimiçi Öğrenmeye Hazırbulunluluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	56
TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri	58
A Review: Barriers to Lifelong Learning	60
Özel Okullar İçin Örgütsel İtibar Yönetimi Ölçeği Geliştirme Çalışması.....	61
Branş öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Zonguldak örneği)	62

Transformasyonel Liderlik ve Bilgi Yönetimi Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Analiz	63
Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Ders Denetimleri Arasındaki İlişkinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi.....	64
Ortaokulların Benimsedikleri Örgütsel Değerler ile Öğretmenlerin Okul İmajına İlişkin Algıları	66
Bireylerin Görüşlerine göre Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesi	67
Okulda Öğrencilerin Başarısız Olarak Nitelendirilme Sebepleri ve Başarısızlık Üzerine.....	68
Öğretmen Adaylarının Duygusal Zekâ Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	69
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretiminde Tarihsel Temsilcilere Yönelik Kavram Yanılgılarının Tarihsel Okuryazarlık Açısından Analizi	71
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Okula Yabancılaşmaya Yönelik Görüşleri ve Mesleki Eğitime Yönelik Tutumları	72
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	73
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	74
Biyoloji Öğretmenlerinin Çevre Etiği Farkındalıklarının Belirlenmesi.....	75
İlkokul Öğrencilerinin Beslenme Süreçleri.....	76
Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Özel Gereksinimli Bireylere Fen Öğretimi Üzerine Odaklanan Çalışmaların Tematik Analizi.....	77
Üstbilişsel Farkındalığın Argüman Kalitesi Açısından İncelenmesi	78
Ortaöğretimde Görevli Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Alanı Öğretmenlerinin E-İçerikler Hakkındaki Görüşleri	79
Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Bilim Alanlarında Kariyer Ölçeği (BAKÖ).....	80
STEM Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Girişimcilik Becerileri Üzerine Etkisi	81
STEM Yaklaşımına Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Madde ve Değişim Ünitesi İle İlgili Kavram Yanılgıları Üzerindeki Etkisi	83
Astronomiye Yönelik Öğretim Yöntem ve Materyal Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Astronomi Öğretimi Yapan Öğretmen İmgeleri Üzerine Etkisi	84
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımlarına İlişkin Epistemolojik İnançlarının İleride Kullanacakları Yöntemler ve Ölçme Araçlarına Etkisi.....	86
İşitme Engelli Öğrencilere Teknoloji Destekli Fen Öğretimi	88
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri	89
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	90
Korozyondan Korunma Sosyobilimsel Bir Konu Olabilir Mi?.....	91
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Argüman Haritası Oluşturmaya İlişkin Görüşleri	92
Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Görevli Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Seçim Kriterleri: Türkiye, Güney Kore, Amerika’daki Durum.....	93
Fen Bilimleri Öğretmenlerinin STEM/FeTeMM Eğitimi ile İlgili Hazır Bulunuşluk Algıları.....	95

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının STEM Etkinlikleri ve STEM Temelli Robotik Etkinliklerinin Yaşam Boyu Öğrenme Gelişimine Etkisinin İncelenmesi	96
Öğretmen Adaylarının Elektrik Devrelerine Ait Açıklamalarının Değerlendirilmesi.....	97
Fen Bilimleri Öğretmenlerin Organik Gıda Tüketim Davranışlarının Planlanmış Davranış Teorisi Kapsamında İncelenmesi.....	98
STEM Eğitiminin Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutumlarına Etkisi	99
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknolojik Tasarım Sürecinde Ürettikleri Tasarım Fikirlerinin İncelenmesi	100
Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Teknolojinin Doğası Ölçeği (TEDÖ)	102
Bir Ölçek Çalışması: Bilim İnsanı Risk Algı Ölçeği.....	103
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Karşı Duyguları	104
6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitaplarındaki Vücutumuzdaki Dolaşım Sistemine Ait Görsellerin Bilimsel İçerik Açısından İncelenmesi	105
REACT Stratejisine Dayalı Öğretimin ‘Sindirim Sistemi’ Konusunu Öğrenmeye Etkisi	106
REACT Stratejisine Dayalı Öğretimin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum ve Motivasyona Etkisi	107
Pandemi Dönemi Fizik Eğitimi	108
Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersine İlişkin Görüşleri	109
Öğrenci Görüşlerine göre İdeal Matematik Öğretmeni	110
Matematik Öğretmen Adaylarının Rasyonel Sayılarla İşlemlere Dair Kavrayışları.....	111
Üniversite Öğrencilerinin Görüşlerine göre Matematik ve Matematik Başarısında/Başarısızlığında Rol Oynayan Faktörler	112
Matematik Öğretmen Adaylarının Verilen Bir Matematik Probleminin Sorulmasındaki Amacı Tespit Becerisi	113
8. Sınıf Öğrencileri ile Yürütülen Matematiksel Modelleme Etkinliklerinde Matematiksel Modelleme Basamaklarının Gerçekleşme Durumları	114
Matematik Öğretmeni Adaylarının Cebir Öğretme Bilgilerinin İncelenmesi: İki Jenerasyonun Alan Bilgisi Üzerine bir Araştırma	116
Is Change Observed in Classrooms? A Study on the Question Types Used by Middle School Mathematics Teachers	117
Sınıf Öğretmen Adaylarının Matematiksel Modelleme Sürecinde Cebirsel ve Geometrik Düşünme Becerilerinin İncelenmesi	118
Ağır ve Çoklu Yetersizliği Olan Bireylerde Müzik Eğitimi: Consonante Metodu.....	120
Uzaktan Eğitimde Keman Eğitiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği).....	121
Somatlaştırma Bağlamında Deneyim Temelli Müzik Öğretim Yaklaşımı: Carabo-Cone Metodu	122
Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Müzisyen Kimliklerinin Nicel Analizi.....	123
Temel Tasarım Öğretiminde Kolaj Çalışmalarıyla Güncel Yaşam Sorgulamaları: Anlam Yapılandırma	125

Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Oyun Becerileri ile Öz Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki	126
Okul Öncesi Eğitim Döneminde Çocuklara Hayvan Sevgisi Kazandırmanın Önemi ve Bu Süreçte Ailelere Düşen Roller	128
Okul Öncesi Eğitim Döneminde Çocuklara Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırmada Oyuncak Kütüphanelerinin Yeri ve Rolü Olabilir Mi?	130
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Benlik Algılarına Yönelik Türkiye’de Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi	132
Aileler Çocuklarının Dil Becerilerinin Desteklenmesinde Okulöncesi Eğitim Kurumlarından Ne Bekliyor?	134
Okul Öncesi Alternatif Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Reggio Emilia, High/Scope ve Waldorf.....	136
Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerinde Yapılan Deneyler hakkında Veli Görüşlerinin Belirlenmesi	137
The development of connectives in early child L2 English.....	139
Erken Çocukluk Döneminde 21. Yüzyıl Becerileri	140
Yaratıcılık ve İnovasyon Becerileri Bağlamında 3 Boyutlu Tasarımların İncelenmesi	141
Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi’nin (OBADER) Uygulamalarına Yönelik Görüşleri	142
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Öğrenci Davranış Problemleri, Bu Problemlerin Öğretme-Öğrenme Sürecine Etkileri ve Bunları Yönetme Stratejileri	144
3-4 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri Ölçeği (DAY-1): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	145
5-6 Yaş Çocukları için 21. Yy Becerileri Ölçeği (DAY-2): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	147
School Counselors’ Attitudes towards Giftedness and the Education of Gifted Students and Self-Efficacy Perceptions regarding the Education of Gifted Students	150
Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Eğitim Felsefesi Dersine İlişkin Görüşleri	151
Özel Yetenekli Çocukların Ailelerine Yönelik Yürütülen Bilimsel Çalışmaların Gözden Geçirilmesi	152
Erken Çocukluk Döneminde Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Çocuklara Temel Taklit Becerisi Öğretiminde Video Modelle Öğretimin Etkililiği	153
From Mainstreaming to Lifelong Inclusive Education: Implementation of Support Programs for Students with Special Needs	154
Fen Eğitiminde Görme Engelli Öğrencilere Yönelik Materyal Tasarlanması	155
Kişilerarası Duygu Düzenleme Yaklaşımına Dayalı Geliştirilen Grup Psikoeğitim Programının Beliren Yetişkinlerin Duygu Düzenleme Becerisine Etkisi.....	156
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları Üzerinde Yetersizlik Duygusunun İncelenmesi: Sosyal İlginin Aracı Rolü.....	157
Psikolojik Analiz İçin Görüntü Sınıflandırma.....	159
Öğrencilerin Akademik Motivasyonları İle Öz-Yeterlikleri Arasındaki İlişki.....	160
Ergenlerin Bağlanma Stilleri İle Sosyal Görünüş Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	161

Öğretmenlerin Demokratik Algı Ve Tutumları İle Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerinin 21. Yüzyıl Becerilerini Yordama Durumu	162
Öğretmenlerin Demokratik Algı ve Tutumları, Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ve 21. Yüzyıl Becerilerinin Chaid Analizi Yöntemiyle İncelenmesi.....	163
Kişilerarası Duygu Düzenleme Yaklaşımına Dayalı Geliştirilen Grup Psikoeğitim Programının Beliren Yetişkinlerin Duygu Düzenleme Becerisine Etkisi.....	164
Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması	165
Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Akademik Gelecek Beklentilerinin İncelenmesi	166
Yetiştirme Yurdunda Kalan Kız Çocukların Psiko-Sosyal Faktörlere Göre Psikolojik Belirtiler Profili ..	167
Ergenlerin ve Genç Yetişkinlerin Yaşam Doyumu Düzeyleri ve Doyumsuzluk ile Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi.....	168
Yetişkinlerin Ölüm Kaygısı ile Yakın İlişkilerde Kaygı ve Kaçınmanın Öz Anlayış Düzeylerine Etkisi....	169
İş Yaşamında Kabul ve Eylem Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	170
İlk Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde Bağlanma Stilleri Üzerinde Benlik Saygısının İncelenmesi: Duygusal Bağımlılığın ve Yalnızlığın Aracı Rolü.....	171
Romantik İlişkilerde Kıskançlıkla Başa Çıkma Biçimlerinin Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi .	173
Üniversite Öğrencilerinde Depresyonun Yordayıcıları Olarak Koşulsuz Kendini Kabul ve Duyguları İfade Etme	174
Ego Fonksiyonlarının Otantik Yaşama Etkisi.....	175
Annelerin Duygusal İstismar Potansiyelinin 3-6 Yaş Çocukların Psikolojik Sağlamlığına Etkisi	176
Dokuz Mizaç Modelinin HEXACO Kişilik Özelliklerini Yordaması.....	177
Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Davranışların Psikolojik İyi Oluş, Bağlanma ve Duygusal Bağımlılık Açısından İncelenmesi.....	178
Eğitimde İletişimin Rolü Üzerine “Şiddetsiz İletişim” Kitabından Çıkarımlar	179
Ders İşlemede Düz Anlatım Yönteminin Çeşitlendirilmesi: Öğrenmeyi Belirleyici Ders İşleme Tekniği	181
Bilimsel Araştırma Konulu Hizmet İçi eğitimde Öğretmenlerin Niyetleri.....	183
Sınıf Öğretmenlerinin Bilimin Doğasına İlişkin Görüşlerinin Araştırılması	184
Temel Eğitim Öğretmen ve Aday Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi	185
Investigation of Primary School Students' School Attachment and Class Teachers' Job Satisfaction	186
İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Okuma Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi ...	187
Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Metaforik Araştırmaların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması	189
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Atatürk’ün Türk Toplumunda Oynadığı Rollerin Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi	190
Türklerin Tarih Boyunca Kullandıkları Alfabeler ve Bu Alfabelerin Türkçenin Ses Özelliklerini Göstermedeki Yeterlilikleri.....	191

Kapalı E Sesi ve Doğu Türkçesiyle Yazılmış Bir Kuran Tefsiri Tercümesinde Kapalı E Sesinin Gösterimi	192
Soru Sorma Becerileri Bakımından Türkçe Öğretmeni Adaylarının Hazırladıkları Metni Anlama Sorularının Day ve Park Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi	193
Dinleme Öz Yeterlik Algısı ile Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Öğretmen Adayları Örneği)	195
Konuşma Stratejilerinin Program ve Ders Kitapları Bağlamında Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Durum Çalışması.....	196
Asa Lind'in Kumkurdu Üçlemesinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi	197
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Öz Yönetimli Öğrenmeye Uygunluğu: İstanbul Seti Örneği	198
21. Yüzyıl Becerisi Olarak Teknoloji Okuryazarlığı ve Corona Virüs Kaynaklı Uzaktan Eğitimin Öğretmen Yeterlilikleri Bağlamında Değerlendirilmesi	199
Covid-19 Pandemisinin Bilişim ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Etkisi.....	200
Difficulties in Learning and Using Idioms in a Foreign Language	201
Fanning the Flame: Bilingual Text Processing and EFL Reading Comprehension	202
Base-10 Understanding Connects Early Numeral Identification and Numerical Magnitude Understanding.....	203
Technical Issues in Optimizing Eye Tracking Data Quality in Second Language Education Research.	204
The role of Mother Tongue Subject in Pre-University Education Curricula (Research on the importance of Albanian Mother Tongue Subject in PUE curricula)	205
Competency-Based Curriculum In Arts, Challenges And Problems Of Its Implementation.....	206
Interactive Animations Particularly Applied on Preparation of Mathematical Teachers	207
Insecure Parental Attachment Style and Irresponsible Sexual Behaviour among Secondary School Students in Homabay County- Kenya.....	208
Students Perceived Authoritarian Parenting Style and Academic Adjustment among Form one Students in Rachuonyo South Sub- County –Kenya	209
The Unseen, Ignored and Effectively Invisible during Classroom Observations in the English classes	210
Entrepreneurship Education Today for Students' Unknown Futures	211
Literature Review: Importance of the Assessment Chapter in Foreign Languages Curriculum	212
Application of Inquiry Based Learning Method in Social Sciences.....	213
Education and Training 2020: The results of the Italian school	214
Modeling Activities: Healthy Eating, Environmental Awareness and Proposing a Project.....	215
The Effect of Class-Size on English Language Learners' Vocabulary Learning and Retention	216
The Role of Mentorship and Self-teaching Experience on Teacher Candidates' Empowerment	217
Acquisition and Pedagogy of Second Language Vocabulary	218
The Gender Effect in Student Beliefs about Learning a Third Language.....	219
Eliminating Logical Fallacies through Corrective Feedback	220

Physical Consumption at Work and Performance of Employees in the School Institution

Dr. Ortenca Kotherja

Faculty of Social Sciences, "Aleksandër Xhuvani University", Elbasan, Albania

kotherja_ortenca@hotmail.com

Abstract: The term consumption is about exhaustion, loss of energy. This factor affects directly in the effectiveness and productivity of work in teaching process of teachers. The work environment plays an important role in increasing or losing physical energy in the teacher, which comes as a result of various factors. The performance of each employee in the institution where work is important for the productivity and quality of the organization. This significantly affects both the organization/institution as a whole and the individual in particular. If an employee shows a high performance it means that the productivity of the institution as a whole will be at high levels. The purpose of this study is to highlight the link between physical consumption and performance of school staff. In this study were used quantitative methods to describe the relationship between physical consumption and performance in work. To realization this study was used two instruments. The first instrument used was "The perceived Performance of teaching" by Mawoli and Babandako (2011) which was measured with 10 questions according to scale of Likert and the second instrument used was "Consumption at work" by Hock (1988). The sample selected is 1000 teachers from the district of Elbasan. The findings of this study showed that performance depends on the consumption of teachers at work. The descriptive data showed that physical consumption such as body aches, physical fatigues, headaches, etc. are daily. Referring to the data in weeks or months the tendency of physical consumption is increasing. This year as a summary of accumulation of physical disturbances that comes, as a result of the large number of pupils in the classroom, loaded literature, lack of infrastructure etc., which directly affect their work efficiency in teaching. The study provides some recommendations in which it is emphasized, that is very important to know the factors that bring such symptoms and that lead to physical consumption. Physical consumption of teachers significantly affects the effectiveness and productivity of teacher's work, so their often need to be motivated.

Key words: consumption, consumption physical, performance

Adolescent Athletes' Attitude to Doping

Zoya Varfolomeeva, Cherepovets State University,

varf.zoya@gmail.com

Daria Kozyreva, Cherepovets State University,

daha-kozir@mail.ru

Maria Beresneva, Cherepovets State University,

beresnevamaria@rambler.ru

Abstract: The topicality of the research is due to the contradiction between the growing demand for high-quality anti-doping education programs and the lack of scientific information about the attitude to doping of adolescents participating in sports. In this regard, this article is aimed at assessing of opinions of young athletes in martial arts about doping. The main method used in research is an axiological approach that allows you to focus anti-doping educational programs on prevention and build them as based on values. The study included 59 younger adolescents participating in judo and sambo from Vologda region' sport schools of the Russian Federation (mean age = 11.8 years). The survey was conducted remotely, in connection with measures to prevent COVID-19 infection. The diagnostic means was presented by a questionnaire compiled by the authors. Respondents needed to agree or disagree with 12 statements regarding the problem of doping and the use of illegal drugs in sports. The study showed that respondents understand the importance of the doping problem for the modern International Sports Movement. The statement that high sports results can be achieved without the use of doping also looks undeniable for young athletes, as well as the fact that "three times sweet victory obtained in an honest fight". However, a significant part of respondents tend to believe that without doping sports competitions become less spectacular, and victory "at any cost" is also a victory. In addition, some young athletes believe that martial arts athletes can use prohibited diuretic drugs for weight loss without harm to health. They also believe that if a coach or team doctor considers the use of illegal drugs possible, then the athlete should agree with them. The findings of the research are of practical value for to adequate selection of content and methods of anti-doping education of young athletes before the beginning of their regular competitive experience.

Keywords: anti-doping education, young athletes, martial arts, values, axiological approach

Farklı Branş Öğretmen Adaylarının Karar Verme Stratejileri ve Stresle Başa Çıkma Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi, Barış KARAOĞLU, Bingöl Üniversitesi,

bkaraoglu@bingol.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-3798-9740

Dr. Öğr. Üyesi, Kenan KOÇ, Erciyes Üniversitesi,

kenankoc@erciyes.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1459-2655

Doç. Dr., Osman PEPE, Süleyman Demirel Üniversitesi,

osmanpepe@sdu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-8787-2538

Dr., Mehmet Behzat TURAN, Erciyes Üniversitesi,

behzatturan@erciyes.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6853-8331

Özet: Bu çalışmanın amacı, farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının karar verme stratejileri ve stresle başa çıkma düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesidir. Çalışma grubunu, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde beden eğitimi ve spor, matematik, tarih, edebiyat ve din kültürü ahlak bilgisi öğretmenliği için pedagojik formasyon eğitimi alan 364 öğretmen adayından basit tesadüfi yöntem ile seçilmiş 260 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, karar verme stratejileri ve stresle başa çıkma ölçekleri kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen puanların arasındaki farkı ortaya koyabilmek için ikili gruplarda bağımsız t testi uygulanırken, üç veya daha fazla gruplarda ise tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizi anlamlı farklılık tespit edilen gruplardaki farkın kaynağını ortaya koyabilmek için de Lsd analizi uygulanmıştır. Ayrıca ölçeklerden elde edilen puanlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Sonuç olarak; yaş değişkenine göre karar verme stratejilerinde anlamlı farklılıklar tespit edilirken cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Cinsiyet ve bölüm değişkenine göre stres ile başa çıkma becerilerinde anlamlı farklılık bulunurken yaş değişkenine göre anlamlı farklılıklar olmadığı tespit edilmiştir. Stresle başa çıkma ve karar verme stratejileri arasındaki ilişki incelendiğinde ise pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Değişkenler çeşitlendirilerek daha geniş kapsamlı katılımı yapılacak olan araştırmalara çalışmamızın rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayı, Karar verme, Stresle başa çıkma

Sporcu Algularına Göre Boks Antrenörlerinin Etik Dışı Davranışlarının İncelenmesi

Öğr. Gör. Onur ŞİPAL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
onursipal@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4064-6813

Doç. Dr. Murat KUL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
muratkul@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6391-8079

Ömer Faruk AKSOY, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

06aksoy14@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4988-544X

Özet: Her yıl çok sayıda spor ve fiziksel aktiviteye katılan sporcuların, yaşadıkları süreçlerin hemen hemen her evresinde yer alan antrenörler, başarı, motivasyon ve sporcusunu yönlendirme gibi kilit noktalarda görev yapmaktadır. Bu bağlamda antrenörlerin sergilemiş oldukları davranışlar, sporcuların yaşadıkları çoğu süreci etkilediği söylenebilir. Ayrıca antrenörün sergilediği davranışların önemi, sadece sporcunun ilk spor deneyimi açısından değil aynı zamanda sporcunun gelecekte nasıl bir sporcu ve insan olacağına temellerini de atar. Buradan hareketle araştırmanın amacını, elit boksörlerin algularına göre kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışlarının değerlendirilmesi ve bu verilerin demografik değişkenler açısından incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırma grubu, 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunlarına katılacak ve katılmaya aday 30 elit boksörden oluşmaktadır. Veri toplama amacı ile Güven ve Öncü tarafından geliştirilen “Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H ve Spearman korelasyon analizi testleri uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet, millilik derecesi, eğitim durumu, milli olma sayısı ve aile bireylerinde boksör olma durumu değişkenlerinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Ancak spor yaşı değişkeni ile “Antrenör-Sporcu İlişkisi” alt boyutu arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Yaş değişkenine bağlı “Antrenör-Sporcu İlişkisi” alt boyutunda orta düzeyli pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilirken, kişisel gelir değişkenine ilişkin “Antrenör-Sporcu İlişkisi” ve “Sportmenlik” alt boyutlarında pozitif yönlü, güçlü istatistiksel ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Anahtar kelimeler: Boks, antrenör, olimpiyat, etik.

Boks Sporcularının Başarı Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Dr. Tuncay ÖKTEM, Bayburt Üniversitesi,

tuncayktm@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2770-1774

Özet: Bu çalışmanın amacı, Tokyo 2020 olimpiyat oyunlarına katılmaya aday olan ve Boks Milli Takımı kadrosunda bulunan üst düzey sporcuların başarı motivasyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Boks Milli Takımı kadrosunda bulunan üst düzey sporcuların başarı motivasyonlarının incelendiği bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada veriler amaçlı örneklem yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye Boks Federasyonuna bağlı milli sporcular, örneklemini ise Tokyo 2020 olimpiyat oyunlarına katılmaya aday olan A Milli takım düzeyindeki 30 sporcu oluşturmaktadır. Willis (1982) tarafından geliştirilen Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması da Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından yapılan "Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinde toplam 40 ifade yer almakta ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte bulunan ifadeler 5'li derecelendirme seçenekleri ile likert türü ölçeğe göre düzenlenmiştir. Elde edilen veriler SPSS 22 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı veri analizinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma belirlemeye yönelik analizler ile Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H ve Spearman Korelasyon testi yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda cinsiyet, eğitim durumu, milli sporcu olma derecesi, yaş değişkeni ile spora özgü başarı motivasyonu ölçeği alt boyutları arasında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Sonuç olarak, olimpiyat oyunlarına gitmeye aday boks sporcularının demografik özellikleri ile spora özgü başarı motivasyonu ölçeği alt boyutları arasında bir farklılaşma yoktur.

Anahtar kelimeler: Spor, Başarı Motivasyonu, Boks Sporcuları

Temel Halter Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Parametre Değişimlerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Murat KUL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
muratkul@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6391-8079

Öğr. Gör. Onur ŞİPAL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
onursipal@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4064-6813

Dr. Öğr. Üyesi. Ramazan CEYLAN, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu, rceylan@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0123-0783

Ömer Faruk AKSOY, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

06aksoy14@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4988-544X

Abdullah AKOVA, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

abdullahakova99@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5799-9204

Özet: Günümüz modern çalışma prensiplerinde halter, ön plânda yer alan hatta vazgeçilmez gözüyle bakılan önemli bir antrenman metodudur. Müsabakalar dışında da insanlar, vücut sağlığı ve güzelliği için halter sporuyla ilgilenmektedirler. Ayrıca diğer branşlarda da güç geliştirmek için ve sakatlıklardan sonra, rehabilitasyon amacıyla yararlanılan bir branş haline gelmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Bayburt üniversitesi öğrencilerinin halter antrenmanı ile fiziksel parametre değişimlerini araştırmaktır. Araştırmaya Bayburt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören, daha önce halter eğitimi almamış ve herhangi bir sakatlığı-rahatsızlığı olmayan, yaş ortalamaları $19,85 \pm 1,53$ (yıl), boy ortalamaları $164,30 \pm 9,60$ (cm), vücut ağırlıkları $62,93 \pm 13,71$ (kg) olan 12 kadın (%60) ve 8 erkek (%40) gönüllü olarak katılmışlardır. Öğrencilere sağ ve sol el pençe kuvveti, sırt ve bacak kuvveti, vücut ağırlığı, beden kitle indeksi, vücut yağ yüzdesi ve sağ ve sol el parmak kavrama kuvveti ölçümleri ön-test ve son-test olarak 8 haftalık temel halter eğitimi öncesi ve sonrasında uygulanmıştır. Erkek katılımcıların Kilo, BHPG-sağ el, BHPG-sol el, GSD-sağ el, GSD-sol el ve BSD ölçümlerinde anlamlı fark tespit edilirken ($p < 0,05$), Yağ ve BKİ değişkenleri ön-test ve son-test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Kadın sporcuların ise Kilo, Yağ, BHPG-Sağ El, BHPG-Sol El, GSD-Sağ El, GSD-Sol El ve BSD değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Diğer taraftan, BKİ değişkeni ön-test ve son-test değerleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Anahtar kelimeler: Halter, Antrenman, Öğrenci, Üniversite,

Spor Yapan Bireylerin Bilinçli Farkındalık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Bayburt il örneği)

Dr. Öğr. Üyesi, Ramazan CEYLAN, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü,

rceylan@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0123-0783

Özet: Bilinçli farkındalık, bireyin dikkatini o an içinde bulunduğu mekânda ve zaman diliminde gerçekleşmekte olan deneyime, ön yargılardan ve taraflılıklardan bağımsız şekilde, iyi-kötü, doğru-yanlış şeklinde değerlendirmeler yapmadan, olduğu gibi kabul ederek odaklanması ve içsel ve dışsal uyaranlara dair daha üst düzeyde bir farkındalık geliştirmesidir. Spor yapan bireylerde bu farkındalığın daha da gelişebileceği düşünülmektedir ve ortaya çıkan bu farkındalığın akademik başarıyı nasıl etkilediği merak konusudur. Bu düşünceyle bu çalışmada spor yapan bireylerin bilinçli farkındalık düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla Bayburt üniversitesi beden eğitimi spor yüksekokulunda öğrenim gören ve haftada en az bir gün düzenli antrenman yapan 85 öğrenciye “Bilinçli Farkındalık” ölçeği uygulanmıştır. Katılımcıların bilinçli farkındalık düzeyleri cinsiyet, yaş, genel not ortalamaları ve haftalık antrenman gün sayıları değişkenlerine göre analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilks normallik testi uygulanmış ve bunun neticesinde verilerin parametrik test koşullarına uygun Independent t testi ve One Way Anova testleri uygulanmıştır. Katılımcıların cinsiyetlerine, yaş aralığına ve akademik başarılarına ve haftada antrenman yaptıkları gün sayısı değişkenlerine göre bilinçli farkındalık eğilimlerinde anlamlı farklılık elde edilmiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak, erkek öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğu, yaş faktörünün bilinçli farkındalık eğiliminde etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca not ortalaması 3,00 ve üzeri olan katılımcıların not ortalaması 1,00-2,00 ve 2,00-2,99 arasında olan katılımcılara göre ve bilinçli farkındalık eğilimlerinin daha yüksek olduğu ayrıca antrenman yapılan gün sayısı değişkenine göre katılımcıların bilinçli farkındalık eğilimlerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sporun bireyler üzerindeki zihinsel faydaları sayesinde bilinçli farkındalığı arttırabilir buda akademik başarıyı kısmen olumlu etkileyebilir sonucu çıkarılabilir.

Anahtar kelimeler: Bilinçli farkındalık, akademik başarı, beden eğitimi

Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Öğretim Yöntemleriyle İlgili Yapılan Araştırmaların İncelenmesi

Abdullah AKOVA, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

abdullahakova99@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5799-9204

Doç. Dr. Murat KUL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

muratkul@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6391-8079

Özet: Beden eğitimi ve spor derslerinde çeşitli kavramların ve becerilerin bireye öğretilmesinde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması önemli bir rol oynamaktadır. Etkili bir öğrenme ortamı oluşturarak beden eğitimi ve spor derslerinin hedeflerine ulaşabilmek için en uygun yöntemin seçilmesi ve seçilen yönteme uygun teknik ve materyallerin seçilerek öğretim planlamasının yapılması oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de son 20 yıl içerisinde beden eğitimi ve sporda kullanılan öğretim yöntemleriyle ilgili yapılan araştırmaların incelenmesidir. Bu doğrultuda beden eğitimi ve sporda kullanılan öğretim yöntemleri ile ilgili 2000- 2020 yılları arasında yayınlanmış araştırmalar gözden geçirilmiş elde edilen veriler içerik analizi biçiminde değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Yüksek Öğretim Kurumu YÖK tez sorgulama sayfasında yayınlanmış doktora ve yüksek lisans tezleri ile Dergipark ve Google Akademi’de yayınlanmış makaleler “beden eğitimi”, “spor” ve “öğretim yöntemi” anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda literatürde 1 doktora tezi 15 yüksek lisans tezi, 11’i yayımlanmış makale olmak üzere toplam 27 araştırma tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde ise beden eğitimi ve sporda en fazla kullanılan öğretim yöntemlerinin ‘alıştırma yöntemi, komut yöntemi, eşli çalışma yöntemi, kendi kendine öğrenme yöntemi, yönlendirilmiş buluş yöntemi, katılım yöntemi, öğrencinin başlatması yöntemi, gösteri yöntemi ve medya yardımlı öğretim yöntemi en az kullanılan öğretim yöntemleri ise anlatım yöntemi, örnek olay yöntemi, görevlendirme yöntemi, proje yöntemi, iş birliğine dayalı öğretim yöntemi, problem çözme yöntemi, öğrencinin tasarımı yöntemi, olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma beden eğitimi ve sporda kullanılan öğretim yöntemlerinin incelenmesi amacıyla yapılacak olan sonraki araştırmalara kaynaklık etmesi ve literatüre katkıda bulunması açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi, spor, öğretim yöntemi.

Üniversite Öğrencilerinin Geleneksel Okçuluk ile Fiziksel Parametre Değişimlerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Murat KUL, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
muratkul@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6391-8079

Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
mutluturkmen@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4534-7553

Dr. Öğr. Üyesi Ümit YILDIRIM, Bayburt Üniversitesi, Sanat Tasarımı Fakültesi
umityildirim@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7631-7245

Dr. Öğr. Üyesi Mete Yusuf USTABULUT, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
meteustabulut@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8864-645X

Öğr. Gör. Üstün TÜRKER, Bayburt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
ustunturker@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0604-8577

Abdullah AKOVA, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
abdullahakova99@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5799-9204

Özet: Dışarıdan fazla bir efor gerektirmiyor gibi görünen okçuluk sporu, eğitim ve yarışmalarda beklentileri karşılamak için uzun süreli odaklanma durumuna, doğru bir postüre, esnekliğe ve kuvvete ihtiyaç duyar. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Bayburt üniversitesi öğrencilerinin geleneksel okçuluk ile fiziksel parametre değişimlerinin incelenmesidir. Araştırma grubu, daha önce geleneksel okçuluk eğitimi almamış ve sakatlığı-rahatsızlığı bulunmayan, boy ortalamaları $169,15 \pm 7,31$ (cm) yaş ortalamaları $20,85 \pm 1,26$ (yıl) vücut ağırlıkları $59,93 \pm 9,15$ (kg) olan 10 kadın (%50), 10 erkek (%50) öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bu öğrencilere 8 hafta boyunca hafta da 3 gün olmak üzere antrenman uygulaması yaptırılmıştır. Öğrencilerin sağ ve sol el pençe kuvveti, sırt ve bacak kuvveti, parmak kavrama kuvveti, vücut ağırlığı, beden kitle indeksi ölçümleri ön-test ve son-test olarak 8 haftalık geleneksel okçuluk eğitimi öncesi ve sonrasında alınmıştır. Araştırma sonucunda; kadın katılımcıların BHPG-Sağ El ve BSD değişkenlerine ait analiz sonuçlarına ilişkin ön-test ve son-test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. ($p < 0,05$). Diğer taraftan, GSD-Sağ El, GSD-Sol El parametrelerinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Erkek katılımcıların ise BHPG-Sağ El, değişkenine ait analiz sonuçlarına ilişkin ön-test ve son-test değerleri arasında 8 öğrencide pozitif sonuç elde edilerek istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$), Diğer taraftan, GSD-Sağ El, GSD-Sol El ve BSD parametrelerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Anahtar kelimeler: Geleneksel okçuluk, fiziksel parametre, antrenman.

Not: Bu araştırma Bayburt Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü “2019/01-69001-14 numaralı “Üniversite ve Lise Öğrencilerinin Geleneksel Okçuluk ile Fiziksel Parametre Değişimlerinin İncelenmesi” isimli proje tarafından desteklenmiştir.

Öğretmen Adaylarının Bilişim Etiğine İlişkin Etik İkilem Senaryolarının İncelenmesi

Dr. Cansu ÇAKA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

cansucaka@mu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9110-2544

Özet: Ahlak kavramı, bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kurallar şeklinde ifade edilirken etik, ahlak kavramının felsefi boyutunu temsil etmekte ve çoğu zaman ahlak felsefesi biçiminde tanımlanmaktadır. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında hayatımızın her alanında etkisini yoğun bir şekilde hissettiğimiz teknolojinin sunduğu olanakların yanı sıra olumsuz etkileri de söz konusudur. Teknolojiyle birlikte gelen dönüşüm sürecine zaman zaman ayak uydurulamaması ise birtakım boşluklara dolayısıyla da bazı etik sorunlara neden olmaktadır. Bilgi çağının en belirgin özelliklerinden birisi nitelik ve nicelik olarak artan bilginin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla hızlı bir biçimde yayılmasıdır. Bu süreçte çağa özgü ortaya çıkan yeni bir kavram ise bilişim etiği kavramı olup gizlilik, doğruluk, fikri mülkiyet ve erişim boyutları ile ele alınmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının bilişim etiğine ilişkin düşüncelerinin etik ikilem senaryoları aracılığıyla ortaya konulmasıdır. Araştırma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 30 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarına bilişim etiği kavramının onlar için ne ifade ettiği sorulmuş ve bu çerçevede akıllarına gelen ilk etik ikilem senaryosunu yazmaları istenmiştir. Bu şekilde etik sorunlara ilişkin genel eğilim ve bilişim etiği kavramın öğretmen adayları için ne ifade ettiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Söz konusu etik ikilem senaryoları araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Elde edilen 30 geçerli etik ikilem senaryosu, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiş ve bilişim etiği modeli kapsamında uygun bilişim etiği boyutları ile ilişkilendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmen adayları tarafından yazılan etik ikilem senaryolarının büyük ölçüde fikri mülkiyet ve gizlilik boyutları ile ilişkili olduğu görülmüştür. Diğer yandan öğretmen adayları tarafından erişim boyutu kapsamında herhangi bir etik ikilem senaryosu yazılmamıştır. Bu çerçevede katılımcılar yazdıkları etik ikilem senaryolarında sıklıkla telif hakkı ve özel yaşamın gizliliği kavramlarını etik sorunlarla ilişkilendirmişlerdir. İnternet ve özellikle sosyal medya araçlarının yaygın kullanımı göz önünde bulundurularak sonraki araştırmalarda bireylerin bilişim alanındaki değerler ile ilgili duyuşsal özelliklerinin izlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir. Bu çerçevede özellikle de geleceğin eğitimcileri olan öğretmen adaylarına değerler ve karakter eğitimi anlamında bazı temel toplumsal değerlerin kazandırılması son derece önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Bilgisayar etiği, Bilişim etiği, Etik ikilem, İnternet etiği

Bölgelerin Coğrafi Özelliklerine göre En Uygun Yeşillendirme Bitkilerinin Karar Ağacı Yöntemiyle Belirlenmesi

Prof. Dr., Mehmet Ali SALAHLI, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,

msalahli@comu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1522-0992

Yüksek Lisans Öğrencisi, Özer KIRAT, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,

ozerkirat@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1941-193X

Özet: İnsanların yaşam ortamlarının iyileştirilmesinde yeşillendirmenin önemi çok büyüktür. Yeşillendirmede temel sorunlardan birisi yeşillendirme amaçlı bitkilerin seçilmesinde uygun bölgenin coğrafi özelliklerinin dikkate alınmasıdır. Bitkileri nitelendiren özelliklerin çok fazla olması ve bitki türlerinin çok çeşitliliği bu seçime karmaşık bir sorun olarak bakılmasını gerektiriyor. Bu çalışmada coğrafi bölgenin özelliklerine uygun yeşillendirme bitkilerinin seçimi sorununa bir sınıflandırma sorunu gibi bakılmıştır. Yani somut bir bitkinin değil, belirli özelliklere sahip bitkilerin seçim bölgesi koşullarına uygun olup olmadığı araştırılmıştır. Sınıflandırma amacıyla J48 karar ağacı algoritması kullanılmıştır. Karar ağaçları sınıflandırmada ve makine öğreniminde yaygın kullanılan bir yöntemdir. Çalışmada Çanakkale ilinin yeşillendirilmesi için uygun bitkilerin belirlenmesi sorununa bakılmıştır. 38 bitki türü 13 tane özelliği üzere incelenmiştir. Bitkilerin boyu, genişlik, rakım, yaprak tipi, kuraklığa dayanıklılığı, bakım ihtiyacı, neme dayanıklılığı, ışığa dayanıklılığı, toprak türü, güneşiği ihtiyacı, su ihtiyacı, besin gereksinimi ve iklim türü özellikleri dikkate alınmıştır. Sınıflandırma sorununun çözümü için çeşitli Veri Madenciliği algoritmalarının yer aldığı WEKA uygulaması seçilmiştir. Sınıflandırma işlemi yapmadan önce verilen önışlemi yapılmıştır. Bazı bitki türleri ve özelliklerinin kesinlikle yeşillendirme için uygun olmadığı belirlenmiştir. Bazı özelliklerin ise Çanakkale bölgesinin coğrafi koşulları için kesin uygun olmadığı veya karar verme aşamasında etkisinin çok az olduğu anlaşılmış ve onlar öğrenme verileri kümesinden çıkarılmıştır. Böylelikle özellik türü 13'ten 9'a indirilmiştir.

Ağaç türlerini ve özelliklerini belirledikten sonra Çanakkale ilinin iklimsel özellikleri belirlenmiştir. Çanakkale'nin rakımı, iklim türü vb. özellik değerleri göz önünde bulundurulmuştur. WEKA uygulaması ile oluşturulan tahmin modelinde öğrenme verileri esasında hangi özellik değerlerine sahip bitkilerin "Çanakkale ili için uygundur" sınıfına, hangi özellik değerlerine sahip bitkilerin ise "Çanakkale iline uygun değildir" sınıfına uygun olmadığı belirlenmiştir. Modelin güvenilirliğini belirlemek için sınıf etiketi belli olan, yani Çanakkale bölgesi için uygun olduğu ve uygun olmadığı kesinlik kazanmış test verileri üzerinde model sınıanmıştır. Modelin güvenilirliği test edildikten sonra sınıf etiketi belli olmayan bitki türlerinin sınıflandırılması yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre rakım, neme dayanıklılığı, güneşiği ihtiyacı, su ihtiyacı, besin gereksinimi ve iklim türü özellikleri hariç diğer özellikler arsında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bakım ihtiyacının az ve orta olması durumunda güneş ışığına ve kuraklığa dayanıklılığına bakılmıştır. Güneş ışığına dayanıklılığı yüksek olan bitkilerin "uygun" olduğu, orta ve düşük değerle sahip bitkilerin ise "uygun olmadığı" sonucuna varılmıştır. Kuraklığa dayanıklılığı orta ve yüksek olan bitkileri "uygun" olduğu, düşük olanların ise "uygun olmadığı" anlaşılmıştır. Eğer bitkinin bakım ihtiyacı az ve orta, güneş ışığına dayanıklılığı yüksek, kuraklığa dayanıklılığı orta ve yüksek ise bu bitki yeşillendirme için "uygun" sınıfına ait edilmiştir. Bitkinin bakım ihtiyacı çok, güneş ışığına

dayanıklılığı düşük ve orta, kuraklığa dayanıklılığı düşük ise yeşillendirme için ‘‘uygun değildir’’ sınıfına dahil olmuştur. Öğrenme kümesi ve test verilerinin sayısının arttırılması ile modelin tekçe Çanakkale ilinde değil, diğer bölgelerimizde de yeşillendirme için uygun bitkilerin seçilmesi sorununda kullanılması mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Bitkilerin sınıflandırılması, yeşillendirmede sorunlarında Veri Madenciliği uygulamaları, J48 karar ağacı algoritması, tahmin modelleri

Sınıf Öğretmeni Adayları Tarafından Hazırlanan İnfografiklerin İçerik Organizasyonu Açısından İncelenmesi

Doç. Dr. Fatih AYDIN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

fatihaydin14@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0453-5734

Özet: Teknolojinin gelişmesiyle birlikte görsel sunum araçlarının da farklılaşarak geliştiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu gelişmelere bağlı olarak dikkati çeken ve günümüz popüler yaklaşımı olarak yer alan teknolojiler içerisinde infografikler de yer almaktadır. İnfografikler, verilerin farklı görsel formlar (grafik, şekil, resimler vb.) kullanılarak organize edilmesi ve sunulması olarak ifade edilebilir. Bu çalışmanın amacı da, sınıf öğretmeni adaylarının Fen Bilimleri Öğretim Programında yer alan kazanımlara yönelik olarak hazırladıkları infografikleri nasıl organize ettiklerini incelemektir. Çalışma 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde 3. sınıfa devam eden sınıf öğretmeni adayları (N=29) ile Fen ve Teknoloji Öğretimi dersinde yürütülmüştür. Fen ve Teknoloji Öğretimi dersinde bu çalışmanın gerçekleştirilebilmesi adına gerekli ön koşullar sağlanmıştır. Bunun için öncelikle Fen Bilimleri Öğretim Programının 3. ve 4. sınıf kazanımları incelenmiştir. Bu incelemede ilgili kazanımların nasıl öğretilbileceğine yönelik öğretmen adayları eğitimden geçmişlerdir. Aynı zamanda bu öğretmen adayları öğretim teknolojilerine yönelik dersten başarılı bir şekilde geçmiş öğrencilerdir. Öğretmen adaylarıyla bu çerçevede infografiklerin hazırlanması ile ilgili 2 haftalık örnek çalışmalar yapılmıştır. Böylece öğretmen adayları infografiklerin teknik olarak hazırlanmasına yönelik becerileri de yeterince kazanmışlardır. Sonrasında öğretmen adayları ile birlikte 3. ve 4. sınıf kapsamında 15 farklı konudan kazanımlar seçilmiştir. Öğretmen adaylarından seçilen bu kazanımlar çerçevesinde infografikler hazırlamaları istenmiştir. İnfografiklerde ise ilgili kazanımın öğretimi kapsamında yer alabilecek bilgileri organize etmeleri ve sunuma hazır hale getirmeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarına bu hazırlıkları için 3 hafta süre verilmiştir. Hazırlanan infografikler üzerinde içerik analizi yapılmıştır ve infografiklerin öğretmen adayları tarafından nasıl organize edildikleri ortaya çıkarılmıştır. Bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının infografikleri organize ederken daha çok resim ve fotoğraf gibi görsellerden yararlandıkları görülmektedir. Bunun yanında grafik, sembol, slogan vb. unsurları da kullandıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca infografikleri etkili kılan imgelerle grafikler oluşturma hususunda çok fazla kullanım olmadığı da görülmektedir. Sonuç olarak, elde edilen bulgular öğretmen adaylarının infografikleri oluştururken belli kriterler çerçevesinde infografikleri organize ettiklerini göstermektedir. Dolayısıyla ortaya çıkan bu kriterler kazanımlara yönelik infografiklerin hazırlanması açısından tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: İnfografik, öğretmen adayı, öğretim teknolojisi, öğretim programı

Öğretmenlerin COVID 19 Günlerinde Canlı Ders, ÖYS Kullanım Deneyimleri: Algılar, Kaygılar, İstekler

Uzm. Ayşenur TATLI, Özel Sektör,

aysenurtatli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8168-8684

Doç. Dr., Selami ERYILMAZ, Gazi Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi,

selamieryilmaz@gazi.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6507-740X

Özet: Dünyada tehlike yaratan Covid 19 virüsünün oluşturduğu salgından neredeyse etkilenmeyen ülke yoktur. Salgını önlemek adına bilim insanları tarafından sosyal mesafenin korunması gerektiği açıklanmıştır. Hemen hemen dünyada bulunan her ülkeyi her alanda olumsuz etkileyen salgından, eğitim alanını da oldukça olumsuz etkilenmiştir. Okullarda eğitim öğretimin sürecine geçici olarak ara verilmiştir. Salgın süresinin uzaması ve salgının önüne geçilememesi gibi sebeplerden dolayı 25 Mart itibarıyla eğitim ve öğretim süreçlerinin zarar görmemesi adına bazı ülkeler eğitimlerine uzaktan eğitim ortamlarından devam etme kararı almıştır. Uzaktan eğitim sürecinin yönetilmesinin ardında şüphesiz ki öğretmenler bulunmaktadır. Covid 19 pandemi sürecinde öğretmenler; öğrenmenin devam etmesini sağlamakta en ön safhada rol almışlardır. Bu duruma hazırlıksız yakalanmalarına rağmen sürecin etkili geçmesi adına çeşitli çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Bu dönemde sürekli bir çaba içerisinde bulunan öğretmenlerde çeşitli kaygılar ve beklentiler oluşmuştur. Bu araştırma uzaktan eğitime yönelik tutumlar, teknoloji kullanma becerisi, özel sektörde görev yapan öğretmenlerin işsiz kalma korkusu vb. gibi stres oluşturan faktörleri belirlemek ve öğretmenlerin bu dönemde yaşadıkları sıkıntıları ve eğitim ortamlarında yaşanan süreci değerlendirmeye yönelik var olan durumu ortaya koymaya çalışacaktır. Pandemi sonrasında ülkeler kuşkusuz, eğitim öğretim süreçleri için yeni yönetmelikler, planlamalar, ders programları geliştireceklerdir. Bu sebeple gelecekte uzaktan eğitim sürecinin başarılı olabilmesi için öğretmenlerin deneyimini, becerilerini, ihtiyaçlarını dikkate alarak ilerlemek, uzaktan eğitim sisteminin açıklarını kapatabilmek adına oldukça önemlidir. Nitel olarak yürütülecek olan bu çalışmada Ankara ilinde görev yapan öğretmenlere ulaşılabacaktır. Yapılandırılmamış açık uçlu sorulara yer verilecek ve veriler tek tek analiz edilecektir. Elde edilen sonuçlar ile gelecek uzaktan eğitim sistemlerinde düzenlenmesi gereken noktalar belirlenip, var olan sisteme öneriler sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Uzaktan eğitim, Öğretmen, Covid19, EBA Sistemi

Uzaktan Eğitim Sürecine ilişkin Veli Görüşleri

Arş. Gör. Dr., Mustafa YILMAZ, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

mustafayilmaz.fen@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2210-513X

Öğretmen, Büşra YILMAZ, Düzce Saray Eğitim Kurumları,

busrayilmazb@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2047-8581

Özet: Teknolojinin, gelişime açık şekilde her alanda ivmeli bir şekilde faaliyetlerini artırarak yaşamın vazgeçilmez unsurları arasında yerini aldığı ifade edilebilir. Teknolojinin eğitim alanında da faaliyetlerinin bulunduğu ve teknoloji destekli eğitimin giderek yaygınlaştığı, eğitim-öğretim sürecini kolaylaştırıcı roller üstlendiği söylenebilir. Özellikle pandemi süreci ile birlikte sosyal mesafenin zorunlu olduğu süreçte, Mart ayından itibaren başlayan ve yaklaşık olarak üç ay süreyle devam eden teknoloji temelli uzaktan eğitim faaliyetleri, eğitim-öğretim sürecinin yeniden yapılanması ve uzaktan eğitim altyapısının durumunun tespit edilebilmesine olanak sağlamıştır. Devlet okullarında uzaktan eğitim süreci EBA TV üzerinden gerçekleştirilirken özel okullar bu süreçte kendi imkanları doğrultusunda öğretmenleri ile uzaktan eğitim sürecini çeşitli programlar aracılığıyla gerçekleştirmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin denetimi ve teknolojik altyapının sağlanması hususunda velilerin önemli bir görev üstlendiği söylenebilir. Özellikle ilkökul ve ortaokul düzeyinde, lise düzeyindeki eğitim-öğretim sürecine kıyasla velilerin daha fazla rol üstlendiği söylenebilir. Gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin niteliğinin belirlenmesinde, eğitim öğretim faaliyetini ve öğrenciyi somut şekilde gözlemleme imkanı bulan ve eğitimin paydaşlarından olan velilerin görüşleri önemli olarak görülebilir. Bu araştırmanın amacı velilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma genel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara, Bolu, Düzce, İstanbul ve Malatya illerinde bulunan özel okullarda öğrencisi öğrenim görmekte olan 59 ilkökul ve ortaokul velisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, 2019-2020 akademik yılı bahar dönemi sonunda, araştırmacılar tarafından uzaktan eğitim sürecine ilişkin hazırlanan ve 8 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda velilerin, uzaktan eğitim sürecinin öğrencinin akademik gelişimini beklenen düzeyde sağlamadığına, uzaktan eğitim sürecinde velilerin, motivasyon sağlama ve denetim gibi hususlarla sorumluluklarının arttığına, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim sürecinde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirdiğine ilişkin görüş belirttikleri ifade edilebilir. Ayrıca veliler tarafından uzaktan eğitim sürecinde teknik sorunlar, ekran bağımlılığı, motivasyon ve disiplin sağlamada zorluklar yaşandığına, uzaktan eğitimin avantajlı çok fazla yönü olmamakla birlikte öğrenci ve öğretmenin denetimi noktasında avantaj sağladığına, uzaktan eğitimin konsantrasyon, iletişim ve disiplin açısından dezavantaj oluşturduğuna, uzaktan eğitim sürecinin öğretmenin değerine ilişkin bakış açısında farklılıklar oluşturduğuna ve sonraki süreçte eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitimle devam etmemesi gerektiğine ilişkin görüş bildirilmiştir. Sonuç olarak velilerin perspektifinde, gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin örgün eğitimin yerini alamayacağına ilişkin genel bir düşüncenin olduğu ifade edilebilir. Uzaktan eğitim altyapısı geliştirilerek, teknoloji temelli eğitime yönelik eğitim paydaşlarına eğitimler verilerek süreç daha nitelikli hale getirilebilir.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Eğitim, Veli, Eğitim Süreci.

Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi Konusu Üzerine Yapılmış Çalışmaların İçerik Analizi

Dr. Öğr. Üyesi, Harika Özge Arslan, Düzce Üniversitesi,

harikaarslan@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-1620-6559

Engin Özel, Düzce Üniversitesi,

anadolulu_81@hotmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı 2010-2020 yılları arasında sürdürülebilir kalkınma eğitimi ile ilgili Türkiye’de yapılmış çalışmaları tespit edip incelemektir. Çalışmaları belirleyebilmek için araştırmacılar tarafından bazı tarama ve seçim ölçütleri belirlenmiştir. Bu kapsamda Google Akademik aracılığıyla “sürdürülebilir kalkınma eğitimi” ifadesini içeren, patent ve alıntı içermeyen, yayın dili Türkçe olan ve 2010-2020 yıllarını kapsayan bir tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda belirtilen ölçütlere uygun, sürdürülebilir kalkınma eğitimini ön plana çıkaran 27 çalışmaya ulaşılmıştır. Belirlenen çalışmalara, çalışmanın türü, yılı, yöntemi, konusu, örneklem grubu, veri toplama araçları ve verilerin analiz yöntemleri bakımından içerik analizi uygulanmıştır. Tarama neticesinde 2012 ve 2014 yıllarında ölçütlere uygun bir çalışmaya rastlanamamıştır. En fazla çalışmanın ise 5’er çalışmayla 2017 ve 2019 yıllarında yapıldığı tespit edilmiştir. Çalışmaların türüne bakıldığında ise 20 adet ile en fazla makale türünde çalışma yapıldığı görülmüştür. Çalışmalarda en fazla nicel araştırma yöntemleri kullanılırken en çok çalışılan konunun tutum/davranış belirleme olduğu anlaşılmıştır. Çalışmaların yarısından fazlasında örneklem olarak lisans öğrencileri kullanılırken veri toplama aracı olarak en çok ölçeklerin tercih edildiği belirlenmiştir. Verilerin analiz yöntemlerinde ise içerik analizi yönteminin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu çalışmanın bulgularının sürdürülebilir kalkınma eğitimi ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma, Sürdürülebilir kalkınma eğitimi, İçerik analizi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Öğrencilerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Zihinsel İmgeleri

Dr. Cansu ÇAKA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

cansucaka@mu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9110-2544

Özet: Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği olarak ifade edilmektedir. Bu çerçevede bir öğretmen, genel kültür bilgisine, özel alan eğitimine ve pedagojik formasyona sahip olmalıdır. Bununla birlikte öğretmen adaylarının söz konusu mesleki yeterliklere uygun şekilde yetiştirilmesinin yanı sıra icra edecekleri öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve algılarının bilinmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin öğretmen kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi pedagojik formasyon eğitimi sertifika programında öğrenim gören 70 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, “Öğretmen ..... gibidir; çünkü .....” cümlesini içeren ve demografik bilgilerden oluşan veri toplama aracıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin, öğretmen kavramına ilişkin olarak ürettiği toplam 28 geçerli metafor “aydınlatıcı olarak öğretmen”, “bilgi kaynağı olarak öğretmen”, “koruyucu olarak öğretmen”, “yaşam kaynağı olarak öğretmen” ve “yol gösterici olarak öğretmen” olmak üzere beş kategoride sınıflandırılmıştır. Araştırmada öğretmen kavramına ilişkin en çok aydınlatıcı olarak öğretmen kategorisinde yer alan “güneş” ve “ışık” metaforlarının üretildiği ve öğretmen kavramına ilişkin algının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonraki araştırmalarda benzer özelliklere sahip bir katılımcı grubuyla daha büyük örneklemelerde öğretmenlik mesleğine yönelik algıların sınanmasını ve nicel veri analizi süreçlerini de içeren araştırmalar yapılabilir. Ayrıca öğretmen kavramına ilişkin olası olumsuz algıları ve bu algıların nedenlerini derinlemesine sorgulamaya yönelik kapsamlı nitel araştırmaların yapılması, öğretmen kavramına ilişkin bütüncül bir bakış açısının ortaya konulmasını sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Metafor, öğretmen, pedagojik formasyon sertifika programı öğrencileri, zihinsel imge

The processes of Modernization of the Educational System

PhD.Vebina Resuli

Mediterranean University of Albania

vebina.resuli@umsh.edu.al

Abstract: Although many transitional governments understand the need for educational reform, a lack of political will may lead to its failure. Low wages and the system of incentives in higher education can reduce the attractiveness of work in universities for young professionals. Despite a number of unresolved problems, in some areas the education system continues to be quite competitive and even appears to demonstrate significant progress. Globalization of the world economy makes new demands on the quality of training of specialists, content, and quality provided by educational programs and qualifications awarded. In these conditions, the problem of competitiveness of Albanian higher education institutions (HEIs) in the worldwide area comes to the forefront. In this regard, the issues of the introduction of international quality standards of education in the activities of Albanian universities are relevant. In 1991, after the fall of communism in Albania, the system of higher education of the country was torn between massivization and material underfunding. The Albanian higher education functioned at a low-quality level, providing only the illusion of education (Kajsiu, 2015). Moreover, only in the last 10 years, between 2006 and 2016, did the number of students in Albanian universities almost triple (Rexhepi, 2013). However, the government did not support such rapid increase in the number of students with a corresponding increase in funding. In fact, in 2017, Albania was the country with the lowest share of gross domestic product (GDP), spending about 0.6% on higher education (Rexhepi, 2013). It appears that, although formally higher education has become available to more students, its quality has significantly decreased.

Keywords: Albania, education, quality, development, teaching, transformation.

Öğretmenlerin Dayanıklılık ve Kariyer Hedeflerini Belirlemeye Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişki

Prof. Dr. Türkan Argon, BAİBÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Bolu,
turkanargon@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0744-8647

Melda Danış, BAİBÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu,
m.nisan14@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7114-8182

Özet: Çalışma hayatının ve çalışan beklentilerinin artarak değişmesi beraberinde kariyer yapma isteklerinin de artmasına neden olmuş, bu durum örgütlerin çalışanlarına yönelik uygulama ve politikalarını değiştirmiştir. Çalışanların işe alımlarından emekliliklerine kadar geçen sürede yeteneklerinin belirlenip faydalanılmasına yönelik yapılan her türlü işlemi içerisine alan kariyer yönetim süreci, hem çalışanın bireysel gelişimini sağlayan hem de örgütsel gelişime katkıda bulunan çift yönlü bir süreçtir. Kariyer yönetiminin iyi uygulandığı örgütlerde, çalışanlar gelecekteki statülerini ve buna yönelik yapacaklarını bildikleri için geleceğe yönelik daha gerçekçi planlama yapabilmektedirler. Çalışanların bireysel ve örgütsel davranışlarını etkileyen kişilik faktörlerinden birinin dayanıklılık düzeyleri olduğu, bu değişkenin çalışanların kariyerlerini yönetmelerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü çalışanların olumlu ve olumsuz ortamlarda yaşadıkları ve hissettikleri değişebilmekte; bu doğrultuda mutlu, heyecanlı ya da mutsuz, stresli ve kriz dönemlerinde olayları algılamaları, tutumları, olumlu/olumsuz şartlarla mücadeledeki tercihleri farklılaşabilmektedir. Kariyer yönetimi ise başlı başına azim ve çaba gerektiren, olumlu olduğu kadar çalışmada stres yaratabilen bir süreçtir. Stresli durumlarda bireyin performans, sağlık ve ruh halinin olumlu kalmasını sağlayan dayanıklılık, bireyin hayatta kalması kadar gelişimi için de gerekli bir kişilik özelliğidir. Dolayısıyla dayanıklılık, bireylerin geleceğe yönelik beklentilerini ve davranışlarını olumlu etkileyip kariyer hedeflerini daha kısa sürede gerçekleştirmelerine olanak sağlayan bir özelliktir. Tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlikte de performans ve başarının altında yatan kaynaklardan birinin dayanıklılık olduğu söylenebilir. Çünkü doğasında sabır ve azim olan öğretmenlik mesleğinde, öğretmenin kendisi, öğrencileri, okulu için göstereceği sebat ve azim, dayanıklılıkla yakından ilişkilidir. Güçlü dayanıklılığa sahip olan öğretmenler zorluklarla mücadele ve olumsuz durumların üstünden gelmede daha çok çaba ve azim gösterecekken, düşük olanların iletişimden etkileşime okulda pek çok konuda problem yaşama olasılığı ve çabuk pes etmeleri daha kolaydır. Türk eğitim sistemi açısından ele alındığında ise yaşanan sıkıntılar göz önüne alındığında öğretmenlerin kariyer yapmak için hedef belirleyip ulaşmaları önlerine çıkan engelleri aşip daha özverili çalışmalarını gerektirmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırma ile öğretmenlerin kariyer hedeflerini belirlemeleriyle dayanıklılıklarına yönelik görüşleri arasında anlamlı ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Betimsel nitelikte olan araştırmanın çalışma evrenini Düzce merkez ilçede bulunan 18 ilkokulda görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 155 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Dayanıklılık Ölçeği ve Kariyer Hedefleri Belirleme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, veriler normal dağılım göstermediği için non parametrik testler (ortalama, standart sapma ve Sperman Rho korelasyon analizi) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler dayanıklılığa yönelik görüşleri çabada azim boyutunda “katılıyorum”, ilginin sürekliliği boyutu ve toplam ölçekte “biraz katılıyorum” düzeyindedir. Öğretmenlerin kariyer hedeflerini

belirlemeye yönelik görüşleri ise kişisel motivasyon, kurum yönlendirme ve destekleme boyutları ile toplam ölçekte “büyük ölçüde”, kişisel eğitim ve geliştirme boyutunda “kısmen” düzeyindedir. Kariyer belirleme hedefleri ölçeği ile dayanıklılık ölçeğine yönelik görüşleri arasında toplamda ve alt boyutlar arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Dayanıklılık, kariyer hedefi, öğretmen

İlkokul 1., 2., ve 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yaşam Becerileri Kapsamında İncelenmesi

Öğr. Gör. Dr. İmgehan Özkan Elgün, Başkent Üniversitesi,

ioelgun@baskent.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-2027-3669

Arş. Gör. Dr. Funda Uysal, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

fuysal@mehmetakif.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9929-9812

Özet: Bilgi çağı olarak görülen 21. yüzyılda, bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmelere paralel olarak, çağın ihtiyaç duyduğu bireylerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve yeterlilikler değişmektedir. Bu durum eğitim kurumlarına farklı sorumluluklar yüklemektedir. Bu bağlamda, okullarda uygulanacak yaşam becerilerinin öğretiminin okulların sahip olduğu yeni sorumluluklardan biri olduğu düşünülmektedir. Yaşam becerileri kavramını ilk kullananlardan biri olan Dünya Sağlık Örgütü'ne(WHO) göre, yaşam becerileri “bireylerin günlük yaşamın getirdiği taleplerle ve zorluklarla etkili bir biçimde baş edebilmelerini sağlayan, uyum sağlayıcı ve olumlu davranışlar” olarak ifade edilmektedir. Yaşam becerileri kavramının öneminin artmasıyla öğretim programlarında bu becerilere yer verme gerekliliği ortaya çıkmıştır. İlkokulda ilk üç sınıf düzeyinde okutulan hayat bilgisi dersinin öğrencilere hayatla ilgili temel beceriler ve değerler kazandırarak onların sosyal ve kişisel anlamda gelişmelerine katkıda bulunduğu düşünüldüğünde, programdaki kazanımların yaşam becerilerini kazandıracak yönde hazırlanması büyük önem teşkil etmektedir. Hayat bilgisi dersi kapsamında yaşam becerilerine yer verilmesi, öğrencileri erken yaşlardan itibaren hayata hazırlamak bakımından oldukça etkili bir yaklaşımdır. Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan hayat bilgisi dersi öğretim programının özel amaçları arasında da temel yaşam becerilerine sahip bireyler yetiştirmenin vurgulandığı görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan hayat bilgisi dersi öğretim programında yer alan kazanımların Dünya Sağlık Örgütü'nün(WHO) tanımında yer alan yaşam becerilerini nasıl yansıttığını ortaya koymaktır. Öğretim programında yer alan kazanımlar, WHO'nun tanımında yer alan karar verme ve problem çözme; yaratıcı ve eleştirel düşünme; iletişim ve kişilerarası iletişim; öz farkındalık ve empati; stres ve duygularla başa çıkma becerileri kapsamında incelenmiştir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. İncelenen öğretim programına göre birinci sınıf düzeyinde toplamda altı ünite ve 51 kazanımın yer aldığı görülmektedir. Bu kazanımların içerisinden 13 kazanımdan altısının karar verme ve problem çözme; dördünün iletişim ve kişilerarası iletişim; üçünün de öz farkındalık ve empati becerilerini yansıttığı görülmektedir. İkinci sınıf düzeyinde ise toplamda altı ünite ve 47 kazanım yer almaktadır. Bu kazanımların içerisinden 13 kazanımdan, üçünün karar verme ve problem çözme; üçünün yaratıcı ve eleştirel düşünme; ikisinin iletişim ve kişilerarası iletişim; beşinin öz farkındalık ve empati becerilerini içermektedir. Üçüncü sınıf düzeyinde toplamda altı ünite ve 40 kazanım yer almaktadır. Bu kazanımların içerisinden 18 kazanımdan dördü karar verme ve problem çözme; dokuzu yaratıcı ve eleştirel düşünme; biri iletişim ve kişilerarası iletişim ve dördü öz farkındalık ve empati becerilerini içermektedir. Sonuç olarak hayat bilgisi programı WHO kapsamındaki yaşam becerilerine göre incelendiğinde, programda öğrencilere özellikle eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerisiyle öz farkındalık ve empati becerilerinin

kazandırılmasına yer verildiği görülmüştür. Ayrıca sayıca daha az olsa da programdaki kazanımlar yoluyla karar verme ve problem çözme ile iletişim ve kişiler arası iletişim becerilerinin geliştirilmeye çalışıldığı söylenebilir. Öte yandan, WHO'nun kapsamında yer alan stresle ve duygularla başa çıkma yaşam becerilerini kazandırmaya yardımcı herhangi bir kazanıma rastlanmamıştır. Sınıf düzeyinde ise kazandırılmaya çalışılan yaşam becerilerine en fazla üçüncü sınıf düzeyinde rastlanmıştır. Ancak kazanımlar tek tek ele alındığında sistematik bir dağılım olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlara bağlı olarak öğretim programı tekrar gözden geçirilirken özellikle stresle ve duygularla başa çıkma becerisini geliştirmeye yönelik kazanımlara yer verilebilir.

Anahtar kelimeler: Hayat bilgisi dersi, öğretim programı, yaşam becerileri, WHO.

Problem Çözme Başarısı Üzerinde Öğretim Yönteminin ve Ön Bilgi Seviyesinin Etkisi

Arş. Gör., Muhammed DAĞLI, Amasya Üniversitesi,

muhammed.dagli@amasya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6395-2792

Dr. Öğr. Üyesi, Ahmet Feyzi SATICI, Marmara Üniversitesi,

ahmet.satici@marmara.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3469-1626

Özet: Problem çözme ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, çoğunlukla çözümlü örnek stratejisinin kullanıldığı görülmektedir. Bununla beraber, çözümlü örnek stratejisinin, genelde iyi yapılandırılmış problem türleri üzerinde uygulandığı belirtilmektedir. Çözümlü örnek stratejisinin, her durumda en etkili strateji olduğunu ifade edebilmek, bir kaç açıdan zor görünmektedir. Bunlardan bir tanesi öğrencilerin ön bilgi seviyesinin çözümlü örnek stratejisi üzerindeki etkisidir. Uzman öğrenciler, gelişmiş bilişsel şemalara sahip olduklarından dolayı, acemi öğrencilere göre genelde daha başarılıdırlar. Ancak bu durumun aksini savunan çalışmalarda olmuştur. Bu nedenle her ne kadar net bir şekilde açıklığa kavuşturulamamış olsa da, uzmanlar tarafından ortaya konulan en geçerli sebep, “uzmanlığın ters etkisi” olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretim tasarım ilkeleri dikkate alınarak, çözümlü örnek stratejisine uygun öğretim materyalleri geliştirilmiş olsa dahi, bu öğretim materyallerinin iyi yapılandırılmış problemler üzerinde etkisinin olacağı savunulmaktadır. Kötü yapılandırılmış problem türlerinin çözümü için farklı bir stratejiye ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için, kötü yapılandırılmış problemlerin çözümüne yönelik, istenilen durumların bütüncül bir şekilde sunulduğu öğretim materyallerinin faydalı olacağı ifade edilmiştir. İstenilen durumun gerçekleşebilmesi için probleme ait birden fazla temsil gerekmektedir ki burada çoklu temsil olarak adlandırılmaktadır. Problemin, çoklu temsil yöntemi ile sunulması, öğrencilerin ilgili problemi daha derinlemesine anlamalarını sağlamaktadır. Buna ek olarak, temsil edilen her bir durumun anlaşılabilmesini, kavranabilmesini ve temsiller arasında ilişki kurulabilmesini sağlamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda, çoklu temsillerin her birinin temsil ettiği alanlar ile ilgili durumları bütüncül bir şekilde adım adım ve sıra ile sunmak üzerine bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada, problem çözme başarısı üzerinde öğretim yönteminin (çoklu temsil yönteminin adım adım ve bütüncül olarak sunulması) ve ön bilgi seviyesinin (acemi, uzman) etkisi araştırılacaktır.

Araştırmanın modeli, deneysel araştırma desenlerinden, yarı deneysel desen ve 2x2 (öğretim yöntemi x öğrenci ön bilgi seviyesi) faktöriyel desen olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu, Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü, 3.sınıfında öğrenim gören 39 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımsız değişkenlerini; öğretim yöntemi ve ön bilgi seviyeleri oluşturmaktadır. Öğretim yöntemi olarak iki farklı yöntem kullanılmıştır. Bunlar, çoklu temsil yönteminin adım adım sunulması ve çoklu temsil yönteminin bütüncül olarak sunulması olarak ele alınmıştır. Ön bilgi seviyeleri ise, veri tabanı yönetim sistemleri (vtys) ders konularını kapsayan bir başarı testinden yüksek puan alanlar başarılı, düşük puan alanlar ise acemi olarak nitelendirilerek yine iki farklı grup olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın bağımlı değişkenlerini ise, öğrencilerin akademik başarıları ve bilişsel yüklenme durumları oluşturmaktadır.

Öğretim yöntemi (adım adım, bütüncül) ile ön bilgi seviyelerinin (acemi, uzman) ortak etkisinin akademik başarı açısından anlamlı derecede fark oluşturması beklenmektedir. Bu bağımsız değişkenlerin ortak etkisinin anlamlı derecede fark oluşturup oluşturmadığı, çift yönlü varyans analizi ile tespit edilecektir. Fark olduğu tespit edilirse, post hoc testi ile bu farkın kaynağı tespit edilecektir. Bununla beraber, her bir öğretim yöntemi için farklı ön bilgi seviyesine sahip öğrencilerin akademik başarı durumları bağımsız gruplar-t testi ile karşılaştırılacaktır. Ayrıca her bir ön bilgi seviyesi için farklı öğretim yöntemleri de akademik başarı açısından bağımsız gruplar-t testi ile karşılaştırılacaktır. Yukarıda belirtilen durumlar ve uygulanacak istatistiksel analizler, bilişsel yüklenme bağımlı değişkeni içinde ayrıca uygulanacaktır.

Anahtar kelimeler: Problem çözme, çoklu temsil, ön bilgi seviyesi, öğretim yöntemi, kötü yapılandırılmış problem türleri

Öğrenci Sinizmi ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin İkili Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi, Miray Dağyar, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

mdagyar@akdeniz.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7129-9236

Öğr. Gör. Dr. Gamze Kasalak, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

gamzekasalak@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5084-0054

Özet: Bu araştırmanın amacı, öğrenci sinizm tutumunun (politik sinizm, akademik sinizm, sosyal sinizm ve kurumsal sinizm) ve demografik faktörlerin (cinsiyet, bölüm, anne-baba eğitim düzeyi değişkenleri), öğretmen adaylarının akademik başarılarını yordama düzeylerini belirlemektir. Araştırmada, korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu, uygun örnekleme yöntemi esas alınarak belirlenmiş olan, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 393, 4. sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının akademik başarıları, genel akademik not ortalamaları ile belirlenmiştir. Akademik başarı değişkeni, düşük ve yüksek akademik başarı düzeyi olmak üzere, iki kategorili bir bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenci sinizm tutumları, Üniversiteye Yönelik Sinik Tutumlar Ölçeği ile ölçülmüştür. Beşli Likert tipi derecelendirme kullanılan ölçüm aracı, dört boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. Verilerin analizinde, bağımsız değişken olarak tanımlanan demografik faktörlerin ve öğrenci sinizminin, akademik başarıyı istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığı İkili (Binary) Lojistik Regresyon Analizi yapılarak incelenmiştir. Lojistik analiz sonucunda oluşturulan modelin uyum iyiliği, bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü ölçen sözde R^2 istatistikleri ile ölçülmüştür. Nagelkerge R^2 değerine göre modelin bağımlı değişkeninin, bağımsız değişkenlerle açıklanma oranı %30'dur. Elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyetleri, öğrenim gördükleri bölüm, anne-babanın eğitim düzeyi, akademik sinizm ve sosyal sinizm tutumlarının, akademik başarılarını anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir. Özellikle ulusal alanyazında öğrenci sinizmi konusunda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Dolayısıyla, ilgili konuda gerçekleştirilecek araştırma sonuçlarının yükseköğretim ve eğitim bilimleri alanında gerçekleşecek araştırmaların gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yükseköğretim düzeyi dışındaki öğrenci gruplarında, bu konudaki veri çeşitliliğinin sağlanması için adımlar atılması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci sinizmi, sinik tutum, akademik başarı, lojistik regresyon analizi

Anamlı Liderlik: Lider Özellikleri

Dr. Ahmet Göçen, Harran Üniversitesi,

agocen@harran.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9376-2084

Özet: Liderlik ve yönetim alanı araştırmacıları, örgütsel ruhsallık ve anlamlılık çerçevesinde artan çalışmalar ile içsel motivasyon odaklı konuları daha yakından incelemeye başlamıştır. Nitekim alanyazında “ruhsal liderlik” “anamlı iş” ve “anamlı (anlam odaklı) liderlik” çalışmaları hızla artmaktadır. Bu çalışma araştırma tarafından geliştirilen anlamlı liderlik modeline dayanarak öğretmen görüşlerine göre anlamlı liderlerin özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma olan bu çalışma, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında yarı yapılandırılmış görüşmelere gönüllü olarak katılan öğretmenler odağında gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların anlamlı lideri nasıl tanımlayacakları ve okulda anlamlılık duygusuna odaklanan formal ve informal liderleri hangi özellikler ile ilişkilendirdikleri sorulmuştur. Anamlı veya anlam odaklı liderlere atfedilen özellikler “nihai amaç sahibi, anlayışlı, fayda eksenli, motivasyonel, barışçıl, tutarlı, eşitlikçi, birleştirici, alçakgönüllü ve başkalarının anlamlılık duygularına rehberlik etmeye istekli” şeklinde sıralanmıştır. Bu liderler “üstün bir amaç duygusu” ile çalışmakta ve çevrelerindeki insanları karşılıklı “anlamaya” ve onlar ile sağlıklı bir iletişim kurmaya çaba sarf etmektedir. Anamlı liderler topluma ve çevrelerindeki kişilere “fayda sağlamaya” odaklanmakta, başkalarının hedeflere ulaşması için “motivasyon” sağlamakta, kendileri ve başkaları ile “barışık” olup sözlerinde ve eylemlerinde “tutarlılık” göstermektedir. Bu liderler çevrelerine karşı davranışlarıyla ve kararlarıyla “eşitlikçi/adil” olup kurum içi “birlik” sağlamaktadır. Anamlı liderler “kendi anlamlarını” başkalarıyla paylaşmaya ve başkalarının “kendi anlamlarını aramalarına” yardımcı olmaya çalışır; meslektaşları ve takipçileri ile iletişiminde “alçakgönüllülük” gösterir. Anlam duygusunun güçlü olduğu bir çalışma ortamı için okullardaki liderler bu nitelikler etrafında yönetim şeklini yapılandırabilir. Anamlı liderlik anlayışı, okul liderlerin öğretmenlerin kişisel ve anlam dünyalarının gelişimine odaklanan bir kurum kültürü oluşturmaya yardımcı olabilir.

Anahtar kelimeler: Anamlı liderlik, anlamlılık, lider özellikleri, anlam odaklı yönetim, okul

The Relationship between Spiritual Leadership and Organizational Citizenship Behavior

Dr. Ahmet Göçen, Harran University,

agocen@harran.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9376-2084

Dr. Ahmet Kaya, Kahramanmaraş Sütçü İmam University,

ahmetkaya@ksu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-8899-9178

Abstract: The goal of this study is to examine the relationship between Spiritual Leadership and Organizational Citizenship Behaviors of school principals from the perspectives of teachers. An organization that fosters spiritual wellbeing, flexibility, respect to differences and inner world can create a happier and more fulfilling place for its members. The study, being a quantitative research with correlational study design, was completed with the participation of teachers from Şanlıurfa/Turkey. Convenience sampling was preferred and 102 teachers (23 females / 79 males) in different schools were included in the study. The data collection through surveys was done in 2019-2020 academic year/fall term. Upon data collection with the scales of Spiritual Leadership and Organizational Citizenship Behavior, a correlation analysis was done with the help of SPSS Statistics Program. In this context. the correlation coefficient between these two variables was found to be at medium level ($r=.49$) and the relationship was significantly positive. The related studies in the literature report close values or medium relationship between these two variables as well. So, this finding can be said to be largely consistent with the literature. If teachers experience spirituality at work under the leadership of spiritually oriented leaders in the schools, they may perform extra role behaviors with a voluntary commitment to the school tasks.

Anahtar kelimeler: Spiritual leadership, organizational citizenship behavior, school, correlational study

Ortaokul Öğretmen Algılarına Göre Örgüt Sağlığının Mesleki Motivasyonu Yordama Düzeyi

Doç. Dr. Mustafa ERDEM, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

merdem50@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8595-0504

Şemsey SATAN, MEB,

s-selsebil@hotmail.com

Özet: Araştırmanın amacı, örgütsel sağlığın mesleki motivasyonu yordama düzeyini belirlemektir. Araştırma nicel, tarama modelinde ilişkisel bir çalışmadır. Araştırma evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale ili Merkez, Bahşili ve Yahşihan ilçelerinde bulunan toplam 43 ortaokulda görev yapan 987 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise 12 ortaokulda görev yapan 308 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verilerini toplamak için; “Örgütsel Sağlık Ölçeği”, “Mesleki Motivasyon Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırma verileri istatistik programı ile analiz edilmiştir. Örneklemin örgütsel sağlık ve mesleki motivasyon algılarının cinsiyet değişkeni bazında farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için t-testi; kıdem ve alan değişkenleri açısından farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için one-way ANOVA yapılmıştır. ANOVA sonucunda bulunan farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Post-Hoc Tukey testi yapılmıştır. Yordama düzeyini belirlemek için Çoklu Regresyon analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin örgütsel sağlık algıları, cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; alan değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin motivasyon algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; mesleki kıdem ve alan değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin örgütsel sağlık algıları ile mesleki motivasyon algıları arasında anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Öğretmenlerin örgütsel sağlık algılarının ve mesleki motivasyon algılarının üst düzeyde olduğu görülmüştür. Örgüt sağlığı mesleki motivasyonun %39’ unu açıklamaktadır. Örgüt sağlığı alt boyutlarından en fazla %34 ile özveri motivasyonunu açıklamaktadır. En az da %15 ile bağlılık motivasyonunu açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Motivasyon, Öğretmen, Örgüt, Örgütsel Sağlık,

Eğitim Mevzuatından Kaynaklanan Sorunlar: Nedenleri ve Çözüm Önerileri

Müdür Yardımcısı, Hamide ÖZDEMİR, Düzce TOKİ Mehmet Akif Ersoy İlkokulu,

o.hamide81@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2805-0600

Öğretmen, Seda YILDIRIM, Ulaşlı Nuri Bermek İlkokulu,

yildirimseda.41@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7237-0989

Özet: Her toplum varlığını koruyup geliştirmek için eğitim kurumlarından yararlanır. Eğitim kurumlarının işleyiş esasları ve temel ilkeleri yasalarca belirlenip korunmaktadır. Kurum yöneticileri, eğitim mevzuatı dediğimiz bu yazılı hukuk kurallarına uygun olarak kurumu yönetmektedirler. Eğitim yönetimi alanında ve mevzuatta yer alan ayrıntılı hükümlerin, kendisinden önceki ve kendisinden sonraki hukuk kurallarına aykırı hükümler içermemesi gerekmektedir. Yapılan çalışmada, ilkokul, ortaokul, lise ve Milli Eğitim’de görev yapan yöneticilerin, öğretmenlerin eğitim mevzuatını uygularken yaşadıkları sorunlar ile bu süreçte mevzuatın yeterliliğiyle ve çözüm önerileriyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Düzce ilinde görevli, müdür, müdür yardımcısı, müfettiş ve öğretmenlerden yapılandırılmış görüşme soruları ile veriler toplanmıştır. Katılımcılardan odak grup çalışması yapılarak, görüşlerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile kategorilere ayrılarak yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; eğitim kurumlarının mevzuatın yazılı metinlere uygun yönetilmesinde bir dizi sorun yaşadığı, eksikliklerin, uyuşmazlıkların uygulamada okul yöneticilerini zor durumda bıraktığı belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim mevzuatı, okul yöneticisi, anayasa, yönetmelik, yasa, yönerge, genelge, kanun hükmünde kararname.

Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Pareto Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Doç. Dr. Mustafa ERDEM, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

merdem50@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8595-0504

Ecren KAYA, Milli Eğitim Bakanlığı

ecrenboztas@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3809-2735

Özet: Bu araştırma ortaokul düzeyinde öğrencilerin başarısını etkileyen faktörlere ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini, başarı algılarını, başarıya etki eden faktörleri, olası çözüm önerilerini okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre ortaya çıkarmayı ve bu maddeleri Pareto Analizi yöntemiyle sınıflayıp önem derecelerine göre ayırmayı amaçlayan nicel bir çalışmadır. Araştırmanın hedef evreni Ankara ili Etimesgut ve Sincan ilçelerindeki resmi ortaokullarda eğitim gören öğrenciler, görev yapan branş öğretmenleri ve yöneticilerdir. Hedef evrenin tamamına erişmek mümkün olmadığından küme örneklem alma yoluna gidilmiştir. Küme örneklemede her kümeden evreni temsilen örneklem alınmıştır. Her kümeden örneklem alınırken katılımcılar rastgele seçilmiştir. Buna göre 450 öğrenci ve branş öğretmeni, 50 de okul yöneticisine ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak yazarlar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrenci başarısına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri öncelikle balık kılıcı diyagramında sınıflandırılarak daha sonra Pareto Analizi ile incelenmiştir. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin başarı algılarına ilişkin Pareto Analizindeki %80'lik kısım incelendiğinde; ulaşılan hedef, çaba, motive olmak, bir işi bitirmek, ilerlemek ve çalışmak görüşlerinin ortak olduğu ve "1. Öncelikli Başarı Algıları" sınıfını oluşturduğu görülmektedir. Öğrencilerde ve öğretmenlerde 'akademik başarı' başarı algısı adına üst sıralarda yer alırken yönetici grubunda görülmemektedir. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi sonuçları incelendiğinde; öz düzenleme becerileri, aile desteği, motivasyon, olumlu okul iklimi, olumlu çevre, öğretmen ilgisi faktörlerinin "1. Öncelikli Faktörler" grubunu oluşturduğu görülmektedir. Geriye kalan %20'lik kısımda veya "2. Öncelikli Faktörler" ve "3. Öncelikli Faktörler" sınıfında okullarda materyal desteğinin sağlanması ve fiziksel yeterliklerin iyileştirilmesi, ders dışı faaliyetlerin artarak devam etmesi, ekonomik yeterlik, internetin doğru kullanımı faktörlerinin yer aldığı görülmektedir. Tüm grupların öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde, olumlu etkenlerle ilgili soruya verilen cevapların olumsuzlaştırılarak verildiği görülmektedir. Örneğin; aile ilgisi tüm gruplar için olumlu ortak bir faktörken, aile ilgisizliği yine tüm gruplar için ortak olumsuz bir faktör olmuştur. Aile ilgisizliği dışında tüm grupların olumsuz faktör yorumlarının "1. Öncelikli Faktörler" veya %80'lik dilime sahip olan sınıfının motivasyon eksikliği, olumsuz okul iklimi, olumsuz çevre, teknolojinin olumsuz kullanımı maddelerinde birleştiği görülmektedir. Geriye kalan %20'lik kısımda veya "2. Öncelikli Faktörler" ve "3. Öncelikli Faktörler" sınıfında tüm grupların; okullardaki materyal eksikliği, ekonomik yetersizlikler, rehberlik ve ders dışı faaliyetlerin azlığı konularında ortak görüş belirttiği belirlenmiştir. Çözüm önerilerinde ise elde edilen 1664 çözüm önerisi eğitim sistemi, aile, ekonomi, teknoloji, öğrenci, çevre temalarında sınıflandırılmış ve tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci başarısı, Pareto Analizi, Öğretmen, Yönetici, Öğrenci

Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Ortaokul 7.Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Motivasyonlarına Etkisi

Yüksek Lisans Öğrencisi, İlkay Kutlu, Milli Eğitim Bakanlığı,

ilkaykutlu5@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi, Halil İbrahim Yıldırım, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi,

halily@gazi.edu.tr

Özet: Bu araştırma alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik motivasyonlarının gelişimine nasıl bir etkisi olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada yarı deneysel yöntem ve ön test–son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 2019-2020 eğitim - öğretim yılında Van ilindeki bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 7. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiş ve 14 hafta sürmüştür. Araştırmada fen dersi not ortalamaları birbirine yakın olan 7. sınıf şubelerinden kura çekimi ile kontrol ve deney grubu belirlenmiştir. Kontrol grubunda 35, deney grubunda 37 öğrenci yer almıştır. Araştırmanın uygulama basamağında hem kontrol hem de deney grubunda 7. sınıf fen bilimleri dersinde “Hücre ve Bölünmeler”, “Kuvvet ve Enerji” ve “Saf Madde ve Karışımlar” ünitelerinin öğretimi araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Kontrol ve deney grubunda bu ünitelerin öğretimi fen bilimleri dersi öğretim programına uygun ve öğrenci merkezli bir biçimde gerçekleştirilirken, öğrenme-öğretme sürecinde kontrol grubunda geleneksel ölçme ve değerlendirme araçları, deney grubunda ise alternatif ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Deney grubunda öğretim sürecinde uygulanan alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri içinde Yapılandırılmış Grid, Öz, Akran ve Grup Değerlendirme, Tanılayıcı Dallanmış Ağaç, Dereceli Puanlama Anahtarı, Kelime İlişkilendirme Testi, Poster, Kavram Haritası, Anlam Çözümleme Tabloları, Kavram Karikatürü, Kavram Ağı, Portfolyo, Proje yer almaktadır. Öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla “Fen Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama aracı ön test ve son test olarak kontrol ve deney grubu öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde Bağımsız Gruplar için t-Testi ve Bağımlı Gruplar için t-Testi kullanılmıştır. Araştırmada alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanıldığı deney grubunda yer alan ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik motivasyonlarının anlamlı seviyede arttığı, geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanıldığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ise fen bilimleri dersine yönelik motivasyonlarında anlamlı bir artış olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin fen bilimleri dersine yönelik motivasyonun gelişimi üzerinde etkili olduğunu, geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerinin ise etkili olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda öğrenme – öğretim sürecinde alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine de yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, alternatif ölçme ve değerlendirme, geleneksel ölçme ve değerlendirme, fen eğitimi

Not: Bu bildiri birinci yazarın Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yürütülen yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Öğrencilerin Laboratuvar ve Fen Bilimleri Dersine Karşı Tutumları

Öğrencisi, Beyza Nur Gümüş, Düzce Üniversitesi,

bezagumus0@gmail.com

Lisans Öğrencisi, Mirac Topçu, Düzce Üniversitesi,

miracctopcu@hotmail.com

Lisans Öğrencisi, Hazal Kübra Aygün, Düzce Üniversitesi,

hazalkbraygn@outlook.com

Özet: Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin laboratuvar ve fen bilimleri dersine karşı olan tutumları incelenmiştir. Araştırmanın amacı, öğrencilerin laboratuvar ve fen bilimleri dersine karşı nasıl bir tutum içerisinde olduklarının saptanmasıdır. Araştırmada nitel çalışma yöntemlerinden olan durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Marmara ve Karadeniz bölgesindeki Sakarya ve Samsun illerinde öğretim gören ortaokul öğrencileri temel alınarak yapılmıştır. Araştırma örneklemini kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 200 ortaokul öğrencisi (105 kız; 95 erkek) oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi henüz tamamlanmamış olsa da, araştırmanın ilk bulguları olarak laboratuvar deneyi yapılan fen konularının daha iyi anlaşıldığı ve laboratuvar deneylerinin öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Laboratuvar, fen bilimleri, ilgi, tutum

Ülkemizde Göçmen Çocukların Eğitim Süreçleri

Berk TOPLUOĞLU, *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi*

berkktopluoglu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3056-466X

Dr. Öğretim Üyesi Zafer GÜNEY, *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi,*
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği

zaferguney@aydin.edu.tr; egem98@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1974-4264

Özet: Tarih sürecinde insanlar farklı sebeplerden dolayı yer değiştirmiş veya göç etme mecburiyetinde bırakılmışlardır. Ekonomik sebepler, iç siyasal yapıdaki çatışmalar, insanlardaki güvenlik kaygısı veya daha iyi yaşam standartlarına sahip olma isteklerinden dolayı insanlar kendi ülkelerini bırakıp farklı ülkelere, toplumlara göç etmişler ve etmektedirler. Ortadoğu’da son on beş yıldan bu yana meydana gelen çatışmalar, terör olayları sebebiyle milyonlarca insan evini, yurdunu terk edip Türkiye, Avrupa veya diğer güvenli gördükleri ülkelere sığınmışlardır. Yaşanan terör süreci sadece Suriye’yi değil küresel olarak birçok ülkeyi ekonomik, sosyal ve toplumsal olarak olumsuz yönde etkilemiştir. Ülkedeki karışıklık toplumdaki hayatta kalma endişesini arttırmış ve bu sebepten dolayı birçok aile gerek akrabalarının yanına gerek aynı gruba mensup oldukları aşiretlerinin yanına Türkiye’ye göç etmek zorunda kalmışlardır. Aileleriyle birlikte farklı kültüre sahip ülkelere göç gerçekleştiren çocuklar bu durumdan en çok etkilenen savunmasız kesim olmuştur. Türkiye’ye kendi ülkelerinde gerçekleşen kargaşa, çatışmalar dolayısıyla gelen çocukların daha az etkilenmesi için kurumlarımız, yerel yönetimlerimiz, danışmanlar, mesleki eğitim kurumları, gönüllüler ve sivil toplum kuruluşları çok yönlü önlemler almaktadırlar. Bu önlemlerin en önemli başlıklarından biriside eğitimidir. Göçmen yetişkinlerin olduğu gibi çocukların da eşit şartlarda eğitim alabilmeleri için Türkçe eğitiminden kodlama eğitimine kadar eşit şartlarda eğitim alabilmeleri sağlanmalıdır. Eğitim, göçmen çocukları için geçmişten günümüze dek her zaman büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Unutulmamalıdır ki eğitim öncelikle bireyin daha sonrasında ise toplumların refah düzeylerinin artmasında en belirleyici rolü üstlenmektedir. Göçmen anne ve babaların eğitim seviyelerinin düşük olması da ve Türkçeyle daha önce tanışmamış olmaları gibi birçok nedenlerden dolayı göçmen çocukları da bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir. Özellikle sonradan göç etmek durumunda olan çocuklar eğitim gördükleri okullarda eğitim, dil, adaptasyon, algılamada güçlük vb. sorunlarla karşılaşmışlardır. Göçmen ailelerinin en büyük sorunlarından birisi de dil sorunudur. Türkiye’ye göçlerin gerçekleşmesiyle ortaya iki dili konuşabilme yetisine sahip çocuklar çıkmıştır. Çocuk, hangi dil ve edebiyatla eğitim görürse o kültüre karşı kendini daha yakın hissedecek ve o kültürü benimseyecektir. Göçmenler içerisinde buldukları toplumun eğitim sistemine entegre olma ve olanaklarından yararlanma noktasında göç ettikleri ülkedeki bireylerle eşit fırsatlara sahip olamamaktadırlar. Eğitsel zorluk içerisinde olan göçmen çocukların ayrıca adaptasyon sorununu en aza indirmek ve eşit olanaklardan yararlanmaları açısından çözüm önerisi olarak, sadece bu çocuklardan oluşan ayrıştırılmış sınıflar yerine dil sorununu çözerek, taraf olduğumuz çocuk hakları sözleşmesinde yer alan ilkeler doğrultusunda eşit güvenli ortamları oluşturmaya çalışmalıyız. Bu şekilde göçmen çocuklar daha hızlı ortak kültür oluşturabilecek olup, eğitim ve dile dayalı problemlerin çözümleri sağlanabilecektir. Ayrıca bu şekilde kültürel uyum sorununun da

aşılacağı görülecektir. Aksi takdirde bu çocukların toplumla bütünleşemediğinden marjinal, saldırgan ve illegal gruplar olarak ileride suça yönelmeye eğilimli bireyler olabilecekleri düşünülebilir. Çalışma Amacı: Farklı bir kültürden Türkiye'ye göç eden veya göç etmek zorunda bırakılan göçmen çocuklarının yaşadığı zorlukları, güçlükleri dil, eğitim ve demografik açılarından incelemektir. En başta dil sorunu, eğitim müfredatının aynı çatı altında toplanamamasından dolayı koordinasyon yetersizliği, mevcut eğitim sistemine bütünleştirilmesinde yaşanmakta olan yetersizliklerin (alt yapı, öğretmen, materyal, kültürel, ekonomik) ortaya konularak, bu çocukların travmatik süreçten uzaklaşmaları, yaşam alanlarına uyum sağlamaları, kendilerini içinde yaşadıkları toplumla eşit görebilmeleri için çözüm önerilerinin tartışılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen çocuklar, eğitim, sığınmacı, eşit eğitim.

Dinleme/İzleme Stratejilerinin Akademik Başarıya Etkisi

Berk TOPLUOĞLU, *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi*

berkktopluoglu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3056-466X

Dr. Öğretim Üyesi Zafer GÜNEY, *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi,*
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği

zaferguney@aydin.edu.tr; egem98@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1974-4264

Özet: Dinleme, sesli dijital mesajların sözlü ve söz içermeyen yanlarının zihinde tutulup, koordineli ve amaçlı bir işlem yapılmasına denir. Dinlemenin ne anlama geldiğine dair yapılan tanım ve kavramlarda özellikle üzerinde durulan nokta dinleme yetisinin bilincinde bir sürecin olması gerekmektedir. Sözlü veya sözlü olmayan ifadelerin dikkati toplama, algı birikiminden geçerek akılda ilişkilendirilmesiyle dinleme eylemi gerçekleştirilir ve duruma görme davranışı da müdahil olduğunda da bireyde izleme tam anlamıyla gerçekleşmiş olur. Dinleme yetisi; küçük yaştaki çocuklarda karşısındaki anlama ve yerine koyma (empati) yeti düzeylerinin gelişmesi, başka bireylerden bilgiler edinebilme, iş birliği yapabilme gibi yaşamsal yapılara kaynak oluşturmaktadır. Dinleme kabiliyeti; çözme iş birliği ve karşı taraf ile uzlaşmayı sağlama, bir konu veya haber hakkında tartışabilme, bir olay hakkında karşılıklı olarak konuşmayı devam ettirebilme, başka bireyler ile iletişime geçme gibi yaşantı gibi ön koşul önemindedir. Program ve müfredatta kazanılan kazanımlar, tür, yöntem ve tekniklerle dinleme ve izleme kabiliyetlerinin nasıl üst düzeye çıkarılabileceği, ne şekilde ve nasıl üst düzeyler seviyesine çıkarılabileceği gösterilse de öğrenenler sınıfta geçirdikleri zamanlarını öğretmenlerinin konu ile ilgili yaptıkları söylemleri, açıklamaları sınıftaki arkadaşlarının sınıf içerisindeki gerçekleştirdikleri tartışmalarını, öğretmen ya da arkadaşlarıyla birlikte öğrenciler tarafından işitilen ve okunan metinleri dinleme eylemiyle geçirirler. Öğretmenler de belirtilen dinleme faaliyetlerinden sonra sorulara yanıt verebilmeleri sonunda öğrencilerin dinleme eylemini uyguladıkları ve bildiklerini düşünür ve o şekilde hareket ederler.

Araştırmada 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı İstanbul Küçükçekmece’de bulunan bir devlet ortaokulunda bir ortaokulda öğrencilerinin (5. ve 6. sınıf) Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersindeki dinleme/izleme strateji durumlarını beşli likert yapıya uygun (ölçmede belirtilen) şekilde tasarlanan ölçeğin biliş seviyelerine, bilgilerine ve stratejilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın amacı ortaokulda öğrenim gören öğrencilerinin dersi dinleme ve gözlemlenme stratejilerini kullanımlarını belirlemeye yöneliktir. Çalışmaya 31 erkek öğrenci, 29 kız öğrenci toplamda 60 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin dinleme/izleme stratejilerini belirlemeye yönelik yapılan bu çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Değerlendirme sonucunda güvenilirlik katsayısının 0,87 olarak tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencileri için Dinleme/İzleme Stratejileri ölçeğinin dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası için uygun bir ölçek olduğu tespit edilmiştir. Dinleme/izleme stratejileri ölçeği 19 maddeden oluşmuş olup 5’li yapı (likert) kullanılmıştır. Öğrencilerin derslerindeki akademik başarılarının dinleme ve izleme durumlarına göre şekillendiği sonucuna varılmıştır. Ortaokul öğrencileri dinleme/izleme becerilerini derslerdeki akademik başarılarına yansıtmakta zorlandıkları görülmüştür.

Dinleme/İzlemede başarıya yönelik kazanımlar sağlanmak isteniyorsa öğrencinin karşılaştığı güçlükleri, problemler tespit edilmeli ve çözüme kavuşturmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Öğrencilere soyut bir kavram olan dinleme iyi bir şekilde öğretilmelidir ve dinleme konusunda öğrencilerde farkındalık yaratılmalıdır. Öğrenciler için dinleme içselleştirilen bir durumdur. Dinlenen olayların yorumlanması, dinleme stratejilerinden faydalanılması sonucunda öğrencide anlama oranlarının üst düzeye doğru bir ivme kazanması beklenir. Bilişsel dinleme stratejileri olarak herhangi bir konu hakkında not almak, konunun/metnin üzerine düşünmeyi sağlamak, dinlenen metnin tekrar öğrenci tarafından yorumlanması iyi bir dinleme sürecinden geçmesi gerektiğini anlamlı kılmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin daha çok dinleme süreçleri göz önünde bulundurulmuştur. Öğrencilerden istenilen şey dinleme alışkanlığını kazandırma ve öğrenciden dinlediği konuyu kendine has yorumlamasıdır. Bu aşamada öğrencilerin istekleri de göz önünde bulundurulmalı ve karşılıklı olarak bir etkileşim içerisinde bulunulmalıdır. Etkin dinleme olarak gerçekleştirilen ve uygulanan öğretimin kalıcı olacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme, izleme, dinleme izleme stratejileri, akademik başarı.

Multicultural Pedagogy and the Albanian Teachers Approach to the Component of Multiculturalism

Dr. Kozeta Noti, University of Tirana, Faculty of Social Sciences

kozet.noti@gmail.com

Msc. Fatmira Mulliçi, Junior High School "Hamza Muça"

mmira@live.com

Abstract: It is imperative for today's global society to consider multicultural pedagogy as a mediator in the achievements of real multicultural societies as far as multiethnic composition of the society has long put into practice the models of coexistence and is generating more and more disorientation. Multicultural pedagogy expands the horizons of dealing with the other and his/her culture with the ultimate goal of human integral education. Comparing to Europe, which for decades faces the multicultural aspect that has pushed them for years to design school curricula where the multicultural component is present and important, Albania has maintained a completely different attitude where multicultural education is expressed as competence only for the last six years due to its half a century of isolation. We currently have a curriculum that anticipates and sets multicultural competence to curricular framework and curricular principles. This was the first necessary step which was accompanied by a series of training courses for teachers to raise their awareness on the need to reflect the new social phenomena that Albania is already facing the world and the ways and new teaching models where learning based on competences was the next innovation. The purpose of this study is to measure 'how much' Albanian teachers currently understand the meaning of multiculturalism and 'how' they transfer it into competence. The methodology used in this paper is quantitative method where the instrument used is the questionnaire applied in seven districts throughout Albania. This study shows that teachers are aware of the needs of reflecting the social changes that have taken place in the country, they have a vague perception of multiculturalism, they know little or no about multicultural pedagogy, and believe that the curricular principles expressed in the state curriculum are a good starting point but insufficient.

Keywords: multiculturalism, curriculum, multicultural pedagogy, competence, teacher.

Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Velilerinin Okul Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Fatma CAN ÇELEBİ, Orhangazi İlkokulu,

fatmacan@windowslive.com

Özet: Bu araştırmanın amacı Sakarya İlinin Adapazarı İlçesinde bulunan Orhangazi İlkokulu'nun anasınıfındaki öğrenci velilerinin genel olarak “okul” kavramına ilişkin metaforik algıları ile öğrenim gördükleri ilkokula yönelik metaforik algılarının karşılaştırarak incelemektir. Bu amaçla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu kapsamında, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Sakarya İlinin Adapazarı İlçesinde bulunan resmi ilkokulda öğrenim gören altmış öğrenci velisinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada öğrenci velileri iki gruba ayrılarak araştırmacı tarafından hazırlanmış açık uçlu sorulardan oluşan iki görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Birinci gruba uygulanan görüşme formunun tamamını anneler yanıtlamış olup rehber okul, yetiştiren-şekillendiren okul, bilgi kaynağı okul, eğlenceli okul ve şefkat göstergesi okul olarak beş kategori oluşmuştur. İkinci gruba uygulanan görüşme formundan otuz kişiden yirmi beşini anneler, beşini babalar yanıtlamış olup yetiştiren-geliştiren okul, disiplinli okul, olumsuz okul şartları, bilgi kaynağı okul, eğlenceli okul, güvenli okul, şefkat göstergesi okul ve rehber okul olarak sekiz kategori oluşmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, Eğitim, Öğrenci, Veli, Okul, Metafor

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi Maddelerinin Değerlendirilmesi

Semra Aydın, Osman Kuyumcu Anadolu İmam Hatip Lisesi,

abzeh81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1670-9677

Fatma Demirtaş, Düzce Doğa Koleji.

fatma.kavaklidemirtas@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9235-8784

Özet: Devlete ve kurumlarına güven duyulmasının ve bu güveninin korunmasının hayati ögesi etikdir. Kamu yönetimi, toplumsal faydayı arttırmayı hedefleyen çalışmalar yapmaktadır. Toplumsal faydayı arttırabilmenin en önemli şartlarından biri, yeterli insan gücüne sahip olmak ve onları hedefe yönlendirmektir. Kamu kurumlarında etkililik ve verimlilik personelin kurumsal normlar çerçevesinde hareket etmeleriyle mümkündür. Etik amaçlar ve davranışlar kurum normlarının en etkilileridir. Etik altyapının oluşturulması amacıyla 5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile bunların çerçevesinde Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi oluşturulmuştur. Bu çalışmada altı şapkalı düşünme tekniği ile Düzce Üniversitesi Tezsiz Yüksek Lisans öğrencileri ile Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi hakkında odak grup çalışması yapılmıştır. Kamu görevlisi olarak Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi ile ilgili farkındalık düzeylerinin artmasını hedefleyen çalışmada, her grubun kendi renginin temsil ettiği çerçevede Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi maddelerini savunmaları sağlanmıştır. Her öğrencinin kendi alanında değerlendirmelerde bulunması amaçlanmıştır. Bu vesileyle Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi'nin eksik veya bütünlüyci yönleri ile incelenmesi ve irdelenmesi sağlanmıştır. Böylece mevcut çalışmada Kamu görevlisi olarak çeşitli okul ve kurumlarda çalışmakta olan "Odak Grup Görüşmesi Katılımcıları" nın Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi ile ilgili farkındalık düzeylerinin artması sağlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Etik, kamu etiği, odak grup çalışması, altı şapkalı düşünme tekniği.

Zorunlu Eğitim Çağındaki Mülteci Öğrencilerin Eğitime Entegrasyonu: Kanada Örneği

Doç. Dr. Süleyman Göksoy, Düzce Üniversitesi,

suleymangoksoy@düzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7151-0863

Semra Aydın, Düzce Osman Kuyumcu Anadolu İmam Hatip Lisesi,

abzeh81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1670-9677

Özet : Bu çalışmada son yıllarda Türkiye'nin içinde bulunduğu göçmen ve mülteci sorunsalına eğitim perspektifinden bakılmıştır. Son yıllarda Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı yoğun göç akını nedeniyle gerek göçmen ve mülteci öğrencilerin yeni yaşamlarına uyum sorunları, gerekse ev sahibi öğrencilerin bu duruma uyumlu hale getirilebilmesi için bazı örnek uygulamalar sunulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın amacı, zorunlu eğitim çağındaki mülteci öğrencilerin eğitim sistemi içerisinde yaşadıkları uyum problemleri dikkate alınarak ve Kanada 'da yapılan örnek uygulamalardan yola çıkılarak çözüm önerileri sunmaktır. Bu doğrultuda mülteci öğrencilerin eğitime entegrasyonunda başarılı uygulamalarıyla dikkat çeken Kanada'daki uygulamalar incelenmiştir. Bu uygulamalar ışığında Türkiye'de mülteci ve ev sahibi öğrencilerin eğitime uyumlu hale getirilebilmesine katkı sağlamak amacıyla çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mülteci, eğitim, uyum.

Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeyleri

Eğitim Uzmanı Suzan Çakır, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü

suzan.tr61@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3515-7721

Doç. Dr. Süleyman Göksoy, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,

suleymangoksoy@duzce.edu.tr

ORCID ID: 000-0002-7151-0863

Özet: Bu çalışmanın amacı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) öğrencilerinin okula bağlılık düzeyini öğrenci görüşleri doğrultusunda araştırmaktır. Bu araştırmanın çalışma evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Düzce il merkezindeki sekiz resmi MTAL dokuz, on ve on birinci sınıflarında öğrenim gören 4070 öğrenci, örneklemini ise araştırma evreninden tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiş dokuz, on ve on birinci sınıfta öğrenim gören 1039 öğrenci oluşturmaktadır. MTAL öğrencilerinin okula bağlılık düzeyinin incelenmesi amacıyla Önen (2014) tarafından uyarlaması yapılan Öğrencinin Okula Bağlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Betimsel istatistiklerde yüzde ve frekans analizi, cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırmalarda bağımsız gruplar için t-testi, sınıf ve alan değişkenlerine göre yapılan karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır. MTAL öğrencilerinin okula bağlılıklarının ortalamasının üstü (katılıyorum) bir düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okula bağlılığın alt boyutlarda en yüksek değeri sırasıyla bilişsel bağlılık-geleceğe yönelik istekler, duygusal bağlılık-aile desteği almıştır. MTAL öğrencilerinin okula bağlılığında cinsiyetin etkisi incelendiğinde bilişsel bağlılık-okul çalışmalarının kontrolü, bilişsel bağlılık-geleceğe yönelik istekler ve dışsal güdülenme alt boyutlarından elde ettikleri puanların cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin bilişsel bağlılık-okul çalışmalarının kontrolü ve bilişsel bağlılık-geleceğe yönelik istekler alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak daha yüksek iken, dışsal güdülenme alt boyutunda erkek öğrencilerin elde ettikleri puan ortalamaları kız öğrencilere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. MTAL öğrencilerinin okula bağlılığında sınıf düzeyinin etkisi incelendiğinde toplam puan ile bilişsel bağlılık-okul çalışmalarının kontrolü, bilişsel bağlılık-öğretmen öğrenci ilişkileri, duygusal bağlılık-akran desteği ve dışsal güdülenme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, okula bağlılık, öğrenci

Hayat Boyu Öğrenme Kurumu Olan Halk Eğitimi Merkezi Öğretmen ve Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Süreçlerinde Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Özlem Yaman Şipal, Düzce Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu
yamansipalozlem@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-97 35-0298

Doç. Dr. Süleyman Göksoy, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
suleymangoksoy@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-71 51-0863

Özet: Bu araştırmanın amacı, “Hayat Boyu Öğrenme faaliyetlerinin düzenlendiği kurumlardan biri olan halk eğitimi merkezi öğretmen ve usta öğreticilerin yetişkin eğitimi faaliyetleri sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?” sorusunu incelemektir. Çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen çalışma grubu, 2019-2020 eğitim öğretim yılı Batı Karadeniz Bölgesi A ili, B halk eğitimi merkezinde kursiyerler tarafından en çok tercih edilen ve ders yılı içinde süreklilik gösteren kurslarda öğretmen ve öğretici olarak görev yapan farklı branşlarda, kadrolu yedi öğretmen, lisans mezunu altı usta öğretici, genel lise/meslek lisesi mezunu altı usta öğreticiden oluşmaktadır. Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniğinde görüşme formu yaklaşımı esas alınarak standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yöntemine uygun olarak yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, halk eğitimi merkezinde çalışan öğretmen ve usta öğreticilerin yetişkin eğitimi süreçlerinde, kursiyerler, eğitimciler (kendileri), öğretim-öğrenme üretim ortamları ders araç-gereçleri, öğretim programları ilgili sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Öğretmen ve usta öğreticilerin bu sorunlara karşı çözüm önerileri görüşleri ise: kursiyerler, eğitimcilerin kişisel ve mesleki gelişimleri, yöneticiler, öğretim programları, kurumsal tanıtım, öğretim-öğrenme üretim ortamları, ders araç-gereçleri yönünde olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında öğretmen ve usta öğreticilere yetişkin eğitimcisi olmaları bakımından yetişkin eğitimi ile ilgili eğitimler verilmesi, öğretim-öğrenme üretim ortamlarının çağın gerektirdiği düzeyde yeniden yapılandırılması ve öğretim programlarının yetişkin eğitime göre tasarlanması, hayat boyu öğrenme hedeflerinin etkili bir şekilde gerçekleşmesinde önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Hayat boyu öğrenme, halk eğitimi, yetişkin eğitimi, öğretmen, usta öğretici.

Construction and analysis of lifelong inclusive education model based on Education 2030 Framework for Action

*Feng-Xia 1, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
13701910328@163.com*

*Lian-Lu 2, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
2744053908@qq.com*

*Can-Liu3, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
liucan09@163.com*

Abstract: Inclusive education is a general trend in the development of world education and the inevitable requirement of education modernization. Lifelong inclusive education will become the direction of inclusive education in the future. This paper discusses the necessity and feasibility of lifelong inclusive education from both theoretical and empirical perspectives. Based on the Education 2030 Framework for Action, the paper put forward the theory model of lifelong inclusive education, discussed the constituent elements and the relationships among elements of lifelong education theoretical model. The theoretical model of lifelong inclusive education is a spatial structure, which includes three levels, consisting of three elements: the scope of inclusive education objects, the stage of inclusive education and the context of lifelong inclusive education. At the same time, Changning district of Shanghai has formed some typical cases in the aspects of 0-3 years old special education support , community integration service for adults with disabilities, leisure and health care support service for disabled elderly, support service for gifted student, students learning in regular classrooms, thus demonstrating the feasibility of implementing lifelong integration education. Finally, the development of China's inclusive education is prospected. Inclusive education in China will step towards lifelong inclusive education and may take the lead in turning lifelong inclusive education into reality.

Keywords: Inclusive education, lifelong inclusive education, Education 2030 Framework for Action , theoretical model

Construction and Implementation of Lifelong Inclusive Education Curriculum System in Changning District of Shanghai

*Feng-Xia 1, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
13701910328@163.com*

*Yuyun-Wen 2, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
121345265@qq.com*

*Xichun-Yan 3, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,
648244604@qq.com*

Abstract: Responding to the general objective of United Nations Educational Scientific and Cultural Organization " Education 2030 Framework for Action ", and promoting the development of its spirit " Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all", Shanghai Changning Special Education Guidance Center began to explore the lifelong inclusive education curriculum system. Based on the concepts of "Lifelong, Inclusive, Support, and Talent" and characterized by full-process, nation-wide, inclusiveness, growth, and selectivity, the curriculum take the center project as the starting point, it integrates resources such as regional special education schools, teaching and research institutions, hospitals, and rehabilitation institutions, from direct services to indirect services. Serving two dimensions to cut through, forming a four-dimensional "LIST" course for the special needs, parents, teachers, and schoolmasters. The lifelong inclusive education curriculum system is inspired by the postmodern curriculum theory, and breaks through the traditional special education curriculum paradigm. The lifelong inclusive education curriculum system has realized the extension of the curriculum section, the expansion of handicap types, and the expansion of service targets. The construction and implementation of the curriculum system has changed the overall appearance of regional special education. The action of Shanghai Changning Special Education Guidance Center provided a sample of regional lifelong inclusive education curriculum system.

Keywords: Education 2030 Action Framework, lifelong inclusive education curriculum, curriculum system construction and implementation

Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Öğretmene ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi

Lisans Öğrencisi, Beyza Nur Gümüş, Düzce Üniversitesi,

bezagumus0@gmail.com

Lisans Öğrencisi, Mirac Topçu, Düzce Üniversitesi,

miracctopcu@hotmail.com

Lisans Öğrencisi, Hazal Kübra Aygün, Düzce Üniversitesi,

hazalkbraygn@outlook.com

Özet: Öğretmenler öğrencileri nasıl etkiliyor? , Öğretmenin tutumu öğrencinin derse yönelik motivasyonunu nasıl etkiler? Bu çalışmada, öğretmen davranışlarının öğrencilerin derse yönelik tutumlarını nasıl etkilediği incelenmiştir. Araştırmanın amacı, öğretmen davranışlarının öğrencinin derse karşı tutumunun ve bu tutumun öğrencinin gelecek eğitim hayatı üzerindeki etkisinin saptanmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Marmara ve Karadeniz bölgesindeki Sakarya ve Samsun illerinde öğretim gören lise öğrencileri temel alınarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 100 lise öğrencisi (55 kız; 45erkek) oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi henüz tamamlanmamış olsa da, araştırmanın ilk bulguları olarak öğrencilerin öğretmen davranışlarından etkilendikleri, bu etkilerin oluşan dönemden ziyade tüm eğitim hayatını etkilediği ve derse yönelik tutumlarının da bu duruma paralel ilerlediği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, davranış, tutum, eğitim hayatı

Öğretmenlerin Görüşlerine Göre “Öğrenme Merkezleri”

Nagihan Anıl, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü,

nagihan_anil@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4834-2950

Doç. Dr. Süleyman Göksoy, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,

suleymangoksoy@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7151-0863

Özet: Araştırmanın amacı bireyin yaşamının en temel dönemi olan okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitimi programında; “öğrenme merkezleri” olarak adlandırılan sınıf içi öğretme-öğrenme ortamlarının etkililiği ve verimliliğini okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmada; amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma Batı Karadeniz Bölgesinde bulunan bir ilde okul öncesi eğitim kurumunda (anaokulu) görevli 24 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda; okul öncesi eğitimi kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, öğrencilerin ilgi ve merakları ile onların bilişsel, duygusal, motor ve sosyal yönlerden bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar edinmeleri doğrultusunda; blok, kitap, müzik, sanat, fen ve dramatik oyun öğrenme merkezlerinden tamamını kullandıkları ve bu merkezlerden yararlandıkları görülmüştür. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde öğrenme merkezlerinden yararlanmaları oldukça olumlu ve öğretmenlik rol ve davranışlarının gereği olan bir durumdur. Öğretmenlerin planlı, programlı, etkinlik odaklı ve etkin bir şekilde tüm öğrenme merkezlerini kullandıkları söylenebilir. Okul öncesi eğitimde öğrenme merkezlerinde gerçek hayatta olan, doğal materyallerin olması, bunları sağlamak için gerekirse okul bahçesinde de doğal, gerçek hayatta olan materyallerden oluşan öğrenme merkezlerinin oluşturulması gerektiği söylenebilir. Öğretmenlerin öğrenciler ile birlikte öğrenme merkezlerinde faaliyet yapılması gerektiği düşüncesinin önerilmesi önemlidir. Öğrenme merkezlerinden daha etkili yararlanmak için sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması, okul öncesi eğitim binalarını projelerinde öğrenme merkezlerinin dikkate alınması, zengin materyaller sağlanması, öğrenen merkezli eğitim ve sınıf yönetimi konularında yönetici ve öğretmenlere sürekli eğitimler verilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi eğitim, öğretmen, öğrenme merkezi

Birliktelik Kuralları İle Sınav Soruları Ve Öğrencilerin Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Analizi

Prof. Dr., Mehmet Ali Salahlı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,

msalahli@comu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1522-0992

Öğretmen, Ömer Kaya, Tekirdağ Kapaklı Halk Eğitimi Merkezi,

omerkaaya@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5668-6828

Özet: Öğrenme kazanımları, öğrenme-öğretme süreci sonunda öğrencilerin kazanması beklenen bilgi ve becerilerdir. Eğitim-öğretim sürecinde öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi önemli yer teşkil etmektedir. Öğrenme kazanımlarının doğru ifade edilmesi, sınav sorularında doğru ifade edilmesi ve sınav sonuçlarında etki ve ağırlıklarının analizi öğrencilerin istenilen yeterliliklere ne derece sahip olup olmadıklarını belirlemede temel ölçüt konumundadır. Öğrenme kazanımlarının bir-birinden bağımsız değerlendirilmesi yanlış ve tam olmayan sonuçlar doğurabilir. Kazanımlar birbirleriyle ilişkili biçimde, birisinin diğeri üzerinde etkisi dikkate alınmakla araştırılmalıdır. Bu çalışmada 6.sınıf matematik dersi öğrenme kazanımlarının aralarındaki ilişki ve bu kazanımların öğrencilerin sınavlarda aldıkları sonuçlar üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma için Veri Madenciliği yöntemleri içinde önemli yer tutan birliktelik kuralları yöntemi seçilmiştir. Birliktelik kuralları, öğeler kümesinde hangi öğeler ve öğeler altkümelerinin daha çok bir arada bulduklarını analiz etmek için basit, ama güçlü yöntemdir. Bu çalışmada da amaç öğrencilerin başarılarında veya başarısızlıklarında hangi öğrenim kazanımlarının veya öğrenim kazanımları altkümelerinin daha ağırlıklı ve belirgin olduğunu ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla 6.sınıflar için Milli Eğitim Bakanlığının belirlemiş olduğu kazanımlar belirlenmiştir. Öğrencilerin matematik dersinden sınav soruları toplanmıştır. Sınav sorularında hangi öğrenme kazanımlarına ulaşılmamasının hedeflendiğini belirlemek için matematik öğretmenlerinin görüşü alınmıştır. Görüş için düzenlenen ankette her bir soruda ağırlıklı olan 3 kazanımı belirtmeleri istenmiştir. Anket sonuçları, öğrenme kazanımları ve öğrencilerin sınav notları, kazanımların sınav notları üzerinde etkisini belirlemek için birliktelik kurallarının oluşturulmasını sağlamıştır. Birliktelik kurallarının oluşturulması ve analizi WEKA -Veri Madenciliği Yöntemlerini Uygulama Aracı ile Apriori algoritması kullanmakla gerçekleştirilmiştir. Örnek uygulamamızda 21 öğrencinin, 16 soru sorulmuş sınavdaki notları incelenmiştir. Bu sınav soruları 10 tane öğrenme kazanımına ulaşılmaması hedeflenmiştir. WEKA programı kullanılmıştır. WEKA programı içinde birliktelik analizi yapmayı sağlayan Apriori algoritması ile kazanımlar arasındaki ilişkiler ve öğrencilerin kazanımlar üzerindeki başarıları incelenmiştir. Araştırma sonunda kazanımların aşamalık gösterdiği, bir kazanımda başarılı olamayanların diğer kazanımlarda sorunlar yaşadıkları, kazanımların öğrenci ve sınıf başarısındaki etkisi ortaya çıkmıştır. Araştırmanın matematik eğitimi başarısına katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenme kazanımları, birliktelik kuralları, Apriori algoritması

Examining the Effects of Student and Teacher Behavior on Mathematical Literacy through Mediation Analysis

Hacı Bayram Yılmaz, Alanya Alaaddin Keykubat University,

bayram.yilmaz@alanya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2625-4239

Abstract: Literature suggests that teacher and student behavior are important for student learning. This study aimed to examine the effects of student and teacher behavior on Turkish students' mathematical literacy scores. The dataset used in the study comes from the Program for International Student Assessment (PISA) conducted in 2018. School mean math literacy scores calculated based on 6890 students' plausible values (SCHOOLMEAN) were utilized as the dependent variable. Scale scores of student behavior hindering learning (STUBEHA) and teacher behavior hindering learning (TEACHBEHA), which were computed utilizing the 186 school principals' answers to a total of 11 survey items, were used as predictors. The widely accepted four-step causal relations approach was followed to assess mediation. Initial analysis of correlations among study variables indicated that STUBEHA had significant correlations with TEACHBEHA ($r = .52$; $p < .01$) and SCHOOLMEAN ($r = -.46$; $p < .001$); however, the correlation between TEACHBEHA and SCHOOLMEAN was nonsignificant ($r = -.12$; $p = .11$). On the other hand, when STUBEHA and TEACHBEHA were simultaneously included in the linear regression analysis, both had significant beta estimates ($\beta_1 = -.54$; $p < .01$ and $\beta_2 = .16$; $p < .05$) suggesting the presence of teacher behavior effect after controlling for student behavior. Mediation analysis results revealed that both the direct effect ($\beta = -.54$; $p < .01$) and indirect effect ($\beta = .08$; $p < .05$) of STUBEHA on SCHOOLMEAN were significant but somewhat unexpected as the sign of direct effect was negative but that of indirect effect was positive. It was concluded that teacher behavior hindering learning partially mediated the effect of student behavior on PISA mathematical literacy scores of Turkish students; however, mediation was found to be inconsistent.

Keywords: Mathematical literacy, student behavior, teacher behavior, mediation analysis

Sınıf İkliminin Ortaokul Öğrencilerinin Okula Yönelik Tutumuna Etkisi

Yüksek Lisans Öğrencisi Serap AKSOY, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
serapp.aksoy@gmail.com

ORCID ID: 0000-00002-9677-5913

Yüksek Lisans Öğrencisi Emriye ECER, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi,
emriye_ecer@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9859-4366

Yüksek Lisans Öğrencisi Livanur ERYİĞİT, İstanbul Gelişim Üniversitesi
livanureryigit@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3115-9108

Prof. Dr. Ali ARSLAN, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

arslan54tr@yahoo.com

ORCID ID: 0000-0002-3707-0892

Özet: Öğrencilerin öğrenme düzeyleri üzerindeki etkili faktörlerden birisi de öğrenme ortamlarıdır. Bu öğrenme ortamlarından ikisi öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile öğrenimlerini devam ettirdikleri okuldur. Öğrencilerin olumlu bir sınıf ikliminde eğitim almaları onların okula yönelik tutumlarını da olumlu etkileyecektir. Bu çalışmanın amacı, sınıf ikliminin öğrencilerin okula yönelik tutumları üzerindeki etkisini incelemektir. Sınıf iklimi ölçeği öğretmen desteği, akran desteği, akademik yeterlilik, doyum alt boyutlarından oluşurken; okula yönelik tutum ölçeği sevgi, değer, uyum ve güven alt boyutlarından oluştuğu söylenebilir. Çalışmada araştırma deseni olarak korelasyonel desen kullanılmıştır. Veriler 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde 577 ortaokul öğrencisinden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak Okula İlişkin Tutum Ölçeği ve Sınıf İklimi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu yöntemi ile başaklı regresyon analizi yapılmıştır. Sınıf iklimi ölçeğinin faktörleri yordayıcı değişkenler olarak kullanılırken; okula ilişkin tutum ölçeğinin alt faktörleri de yordanan değişken olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda öğrencilerin okula yönelik tutumları üzerinde öğretmen desteği ve doyumun en güçlü yordayıcılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen desteği, doyum ve akran desteği okula güvenin % 35'ini yordamış; doyum ve öğretmen desteği okula yönelik sevginin %43'ünü yordamış; öğretmen desteği, doyum ve akademik yeterlilik okula yönelik değer % 23'ünü yordamış; doyum, öğretmen desteği ve akran desteği okula uyumun % 39'unu yordamıştır. Buna göre öğrencilerin okula yönelik güven, sevgi, değer verme ve uyum sağlama duygu ve davranışlarının kazandırılmasında öğretmen desteği ile beraber yapılan etkinliklerden doyum sağlamanın oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu iki değişkenle beraber akranların birbirlerini desteklemelerinin okula yönelik güven kazanmaları ve okula uyumları üzerinde etkili olduğu; öğrencilerin kendilerini akademik olarak yeterli hissetmelerinin okula değer vermeleri üzerinde etkili bir faktör olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf iklimi, okula yönelik tutum, ortaokul öğrencileri.

Probleme Dayalı Öğrenmenin İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyona Etkisi

Fatma Zehra Kök, Yüksek Lisans Öğrencisi,

fatmazerakok@karabuk.edu.tr

Doç. Dr., Burcu Duman, Bartın Üniversitesi,

bduman@bartin.edu.tr

Özet: Öğrencilerin derste daha aktif olmalarını sağlamak, bulunduğumuz çağın olmazsa olmaz koşulu olan düşünme becerilerini geliştirmek, bu sayede öğrenimi daha kalıcı ve anlamlı kılmak dil öğrenimine yönelik ve genel anlamda öğrenme eylemine yönelik motivasyonu oluşturmak adına önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında aktif öğrenme yaklaşımlarından probleme dayalı öğrenmenin İngilizce dersinde kullanımı alanyazında araştırılması gereken bir olgudur. Bu düşünceden yola çıkarak, bu çalışmanın amacı probleme dayalı öğrenmenin İngilizce öğrenmeye yönelik motivasyona etkisini belirlemektir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 akademik yılı bahar döneminde Karabük Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda öğrenim gören B1 seviye öğrencilerinden 23 kişilik deney ve 23 kişilik kontrol grubu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır. Deneysel işlem öncesinde öntestler uygulanmış, sekiz haftalık uygulama sonrasında ise sontestler uygulanmıştır. Verilerin analizinde non-parametrik testlerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre deney ve kontrol gruplarının İngilizce öğrenmeye yönelik motivasyon puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna göre probleme dayalı öğrenme yaklaşımı deney grubu öğrencilerinin motivasyonlarını kontrol grubuna kıyasla artırmamıştır.

Anahtar kelimeler: Probleme dayalı öğrenme, Motivasyon, İngilizce

Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Alan Öğrencilerle Çalışan Öğretmenlerin Uygulama Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar

Eğitim Programları ve Öğretimi Doktora Öğrencisi, Burcu GÜVEN, Düzce Üniversitesi,
burcuguyen81@hotmail.com

Dr. Öğretim Üyesi, Aslıhan KUYUMCU VARDAR, Düzce Üniversitesi,

aslihankuyumcu@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0533-7345

Özet: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki diğer bireylerle etkileşim içinde bulunmalarını; eğitim ihtiyaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla destek eğitim hizmetleri sunularak akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitim kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları olarak tanımlanmaktadır. Çalışmada tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarının işleyiş süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinin bir türü olan farkında olduğumuz ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olguları araştırmaya odaklanan, bu olguyu dışı vurabilecek kişi ya da gruplardan veri toplama türünde uygulanan fenomenoloji çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışmada var olan uygulamaların çeşitli açılardan ne anlama geldiğini, sorunların neler olduğunu tespit etmek ve gerçek nedenlerini bulmak için doğrudan görüşmeler yapılmıştır. Araştırmaya gönüllülük esasına dayalı olarak Batı Karadeniz’de bir ilin merkez ilçesinde görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinden maksimum örnekleme yoluyla belirlenen 23 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış olup COVID-19 salgını nedeniyle veri toplama sürecinde katılımcılarla telefon görüşmeleri yapılmıştır. Görüşme formları ayrıca elektronik olarak araştırma grubuna iletilmiş olup e-posta yardımıyla görüşler alınmıştır. Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizine tabii tutulmuştur. Araştırmada öğretmenlerin hizmet öncesinde kaynaştırma süreciyle ilgili aldıkları eğitimin kaynaştırma öğrencilerinin yetersizlik türlerini tanılamalarında; öğrencilerin dikkatlerini çekmelerinde, öğrenciler için etkinlik hazırlamalarında, öğretimde kullanılacak teknikleri çeşitlendirmelerinde; bireyselleştirilmiş eğitim planı hazırlama, uygulama ve değerlendirme basamaklarını gerçekleştirmelerinde yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Sınıf içerisinde yapılan uygulamalarda öğretmenlerin tam zamanlı kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin güvenlerini kazanıp, kendilerini sınıfa ait hissetmelerini sağlayacak ve başarıya duygusunu hissettirebilecek çalışmalara önem verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Sınıfların kalabalık olması, kaynaştırma raporu bulunan öğrenci sayısının yüksek olması nedenleriyle kaynaştırma öğrencilerine zaman ayıramaması sorunlarıyla karşılaştığı belirtilmiştir. Ayrıca sadece kaynaştırma öğrencilerine ait gerekli malzemelerle donatılmış destek eğitim odalarının her okulda olmaması; öğretmenler arasında gerekli iş birliğinin yapılamaması da öğretmenlerce ifade edilen sorunlardandır. Sınıf dışındaki bireysel çalışmalarda ise imkanlar dahilinde öğrencinin sürekli aktif olmasını sağlayan çalışmalar yapıldığı, öğrenciye ek çalışmaların yapılma nedenlerinin detaylı olarak açıklandığı ve öğrencinin kendisini değerli hissetmesini sağlayan uygulamaların kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak öğrencilerin bazılarının dikkat eksikliği, unutkanlık gibi sorunlar yaşadıkları ve bireyselleştirilmiş eğitim planı kapsamında uygulanan değerlendirme sınavlarıyla yüksek not alarak kolayca sınıf geçebileceklerini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu durumun öğrencilerce sınıf içinde paylaşılmasıyla farklı sınavlara tabii olan

diğer öğrencilerin olumsuz tepkilerine yol açarak kaynaştırma öğrencilerinin sınıf içinde sosyal kabulünde sorunlar oluşturduğu tespit edilmiştir. Veli kaynaklı olarak yaşanan sorunların başında velilerin öğrencilerinin öğrenme süreçlerine yönelik olumsuz tutumları ve okul dışında yapılması gereken çalışmalarda öğrenciye yeterli desteği vermemeleri gelmektedir. Araştırma sonuçları ışığında öğretmenlere, kaynaştırma eğitimi uygulamaları kapsamında; öğrencilerin yetersizlik türlerinin tanınması, sınıf içi örnek uygulamalar, bireyselleştirilmiş eğitim planı hazırlama, uygulama ve değerlendirme basamaklarıyla ilgili olarak hizmet içi eğitimler planlanabilir. Veli-öğrenci-öğretmen arasında iş birliğinin etkili biçimde uygulanması sağlanabilir. Öğretmenler arasında da örnek uygulamaların paylaşılmasının etkili iş birliğini destekleyeceği düşünülmektedir. Tam zamanlı kaynaştırma öğrencilerinin destek eğitim saatlerinde kullanabilecekleri ortamlar hazırlanması ve bu özgün ortamların gerekli araç-gereç ile donatılması bu eğitimlerin daha etkili olmasını sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, Kaynaştırma eğitimi sorunları, Destek eğitim odası

Ortaöğretim İngilizce Öğretmenlerinin Hizmet içi Eğitim Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Fenomenolojik Bir Çalışma

Tülay Öztürk, MEB,

tulayozturk81@hotmail.com

ORCID ID: 000-0002-9521-1710

Dr. Öğr. Üyesi, Aslıhan Kuyumcu Vardar, Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

aslihankuyumcu@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0533-7345

Özet: Hizmet içi eğitim, bireylerin değişen koşullara ayak uydurmaları için mesleklerindeki ilk günlerinden son günlerine kadar kendilerini geliştirme sürecidir ve diğer meslek dallarında olduğu gibi İngilizce öğretmenlerinin mesleki gelişimleri için de vazgeçilmez bir unsurdur. Hizmet içi eğitimler yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleriyle yürütülebilmektedir dolayısıyla her iki yöntemde farklı değişkenler devreye girmektedir. COVID-19 salgını öncesi ve sonrası bu süreci deneyimleyen İngilizce öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda anlama ve açıklama ihtiyacından hareket edilerek desenlenmiş olan bu çalışmada ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan İngilizce yabancı dil öğretmenlerinin hizmet içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel ve nitel bir yaklaşım benimsenmiş olan bu çalışmada betimleyici fenomenolojik desenden faydalanılmıştır. Araştırmada incelemeye alınan olgu öğretmenlerin COVID-19 öncesi ve sonrası hizmet içi eğitim deneyimidir. Araştırma 2019-2020 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında pandemi dönemini kapsayan bir dönemde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 2019-2020 eğitim öğretim yılında Marmara bölgesindeki bir ilde ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan kolay erişim ilkesi doğrultusunda amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş 9 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları katılımcı tanıma formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Araştırmada toplanan nitel verinin çözümlenmesinde ve temalandırılmasında içerik analizinden faydalanılmıştır. Araştırma ile ortaya çıkan sonucuna göre katılımcıların hepsi korona öncesi ilçe milli eğitimden yüz yüze, birkaçı hariç çoğunluğu özel kurumlardan yüz yüze veya video şeklinde uzaktan eğitim almıştır; korona sonrası bütün katılımcılar Milli eğitime bağlı EBA veya e-twinning ve Youtube üzerinden video izleyerek, özel yayınevlerinin veya ilçe milli eğitimlerin sunduğu webinarlara ya da uzaktan eğitim programları aracılığıyla toplantılara katılarak sürece uzaktan eş zamanlı ya da eş zamansız katılım sağlamışlardır. Katılımcılar katıldıkları hizmet içi eğitimler esnasında isteklilik, mutluluk, keyif alma, heyecan, merak, rahatlık, özgürlük; zorunluluk, isteksizlik, sıkılma, keyif alamama, yorgunluk, hayal kırıklığı, öfkelenme, zorlanma, üzüntü, mutsuzluk gibi hisler deneyimlemişlerdir. Öğrencilerin öğrenme şeklinin değişmiş olması ve salgın sürecinde teknoloji kullanımının yoğunlaşmasından dolayı en fazla e-öğrenme alanında, sonrasında kişisel gelişim, etkili İngilizce öğretim yöntem ve teknikleri gibi konu alanlarında hizmet içi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Hizmet içi eğitimin kişisel ve mesleki gelişim, yenilenmek, değişime ayak uydurabilmek ve meslektaşlararası iletişimi sağlayarak sosyalleşmek için gerekli olduğu düşünülmektedir. Salgın öncesi eğitmenin ve eğitimlerin niteliği, etkili planlanama yapılamaması, ihtiyaca ve gönüllüğe yönelik olunamaması, alana özgü eğitimlerin sayısının az olması ve var olanların bazılarının teorik ve uygulamadan uzak olması, fiziki yetersizlik gibi sorunlar, bazı eğitimlere erişememeye dayalı ve kursiyerden kaynaklı sıkıntılar yaşanırken salgın sonrası daha çok teknik sorunlar ile iletişim ile etkileşimin istenilen seviyede olamaması gibi sorunlarla karşılaşmıştır. Katılımcılar tarafından özel

kurumların hizmet içi eğitimlerinin daha nitelikli olduğu ifade edilmiştir; uygulamaya dayalı eğitimlerin daha başarılı olduğu ve olacağı, ister yüz yüze ister uzaktan olsun uygulama ve etkileşime ağırlık verilmesinin ve öğretmenlerin nitelikli ve donanımlılardan seçilmesinin, hizmet içi eğitimlerin daha planlı ve programlı yapılmasının, ihtiyaca, alana yönelik öğrenci merkezli olmasının, internet altyapısının düzeltilmesinin, özelden alınan sertifikaların milli eğitim tarafından kabul edilmesinin daha iyi olacağı gibi öneriler ile karşılaşılmıştır. Katılımcılara göre ideal hizmet içi eğitim alanında uzman öğretmenlerce verilen, ihtiyaca ve alana yönelik, iletişime ve uygulamaya dönük, öğrenci merkezli, uzaktan ve yüz yüzenin planlı ve programlı bir şekilde birlikte yürütüldüğü eğitimdir.

Anahtar kelimeler: Hizmet içi eğitim, yüz yüze ve uzaktan eğitim, yabancı dil öğretmenleri

Türkiye 2017 Öğretmen Genel Yeterlikleri ile Estonya Öğretmen Yeterliklerinin Karşılaştırılması

*Doktora Öğrencisi, Nur Gel, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
nur35465@ogr.duzce.edu.tr*

ORCID ID: 0000-0002-3044-4361

Dr. Öğr.Üyesi, Aslihan Kuyumcu Vardar, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi

aslihankuyumcu@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0533-7345

Özet: İçinde bulunulan 21.yy'da bilim ve teknolojideki gelişmeler, siyasi ve sosyal hareketlilikler toplumlar üzerinde etkiler oluşturmuş ve bu etkiler eğitim dünyasında da önemli ölçüde hissedilir hale gelmiştir. Küreselleşen dünyayı yakalamak ve öğrencilerine yakalatmak adına öğretmenlerin mevcuttaki rollerine de her gün bir yenisi eklenmiştir. Bu süreçte öğretmenler sadece öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırıcı değil, aynı zamanda öğrencilere eleştirel düşünme, yaratıcılık geliştirme, etkili iletişim, farklı kültürleri tanıma, çözüm odaklı düşünebilme, dijital vatandaşlık geliştirme, iş birliğinde bulunabilme ve en önemlisi istihdam edilebilirlik becerilerini geliştirebilme rollerini de üstlenmiştir. Dolayısıyla öğretmenler yada öğretmen adaylarının bu becerileri kazandırmada etkin rol oynayabilmesi öğretmenlere ve öğretmen adaylarına da bu niteliklerin kazandırılması gerekmektedir. Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin mesleklerini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2017). Türkiye için de öğretmen yeterliklerinin tanımlanması adına dünyada eğitim alanında öncü sayılabilecek Finlandiya, Singapur, Hong Kong, Avustralya gibi ülkelerin öğretmen yeterlikleri incelenerek "2017 Türkiye Öğretmen Genel Yeterlikleri" hazırlanmıştır. Bu çalışmada da eğitimde dünyaya örnek olan ülkelerin sistemlerinden yararlanabilmek adına, küçük bir ekonomik yapıya sahip olmasına rağmen son 10 yılda yapılan PISA sınavlarında hızla yükselişe geçen ve Avrupa birincisi ve Dünya üçüncülüğü sıralamalarına sahip olan Estonya'nın Öğretmen Yeterlikleri ve Türkiye Öğretmenlik Mesleği Genel Alan Yeterlikleri benzerlik ve farklılıkları analiz edilerek incelenmiştir. Öğretmen yeterlikleri arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya koyulması ve karşılaştırılmasında ise karşılaştırmalı eğitim yaklaşımlarından tanımlayıcı yöntemden yararlanılmıştır. Verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden olan döküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda ülkelerin öğretmen yeterlikleri tablolar halinde sunulmuştur. Bulgular incelendiğinde Estonya Öğretmen yeterliklerinde seviye 6, seviye 7, seviye 7(uzman) ve seviye 8 olmak üzere 4 farklı seviyede yeterlik olduğu ve en düşük yeterliğin yüksek lisans düzeyinde başladığı görülmüştür. Tüm seviyelerde öğrenenin desteklenmesi, öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin planlanması, öğretim, mesleki gelişim, işbirliği ve talimat, geliştirme yaratıcılık ve araştırma faaliyetleri gibi ortak başlıklarda zaruri yeterliklerin olduğu görülürken, seviyeler arttıkça idari anlamda özelliklerin tanımlandığı, öğretmenlere kıdemli ve uzman öğretmenler olarak mentor niteliğinde özelliklerin kazandırıldığı görülmüştür. Türkiye öğretmen yeterliklerinde ise herhangi bir seviye ve yüksek lisans zaruritesi ve idari yönetim nitelikleri belirtilmeksizin yeterliklerin genel bağlamda kaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen yeterlikleri, Türkiye, Estonya , karşılaştırmalı eğitim.

Öğretmen Adaylarının Çevrimiçi Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Öğr. Gör. Sezin Çatana Kuleli, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi,

skuleli@bandirma.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3480-5048

Dr. Öğr. Üyesi. Şule Çeviker Ay, Düzce Üniversitesi,

suleay@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9505-5105

Özet: Hayatımızın neredeyse her alanına nüfuz etmiş olan teknoloji, eğitim ve öğretim uygulamalarında da özellikle son 10 yıldır büyük bir ivme kazanmış, çevrimiçi ve çevrimdışı ortamlarda uzaktan eğitim imkanlarını ortaya çıkarmıştır. Uzaktan eğitim, zaman ve uzam kaygısı ve kısıtlaması olmaksızın yürütülebilmektedir. COVID-19 pandemisi, ülkemiz de dahil olmak üzere hemen hemen tüm dünyada sosyal hayatın yanı sıra eğitim-öğretim alanında da köklü çözümler ve önlemler alınmasını zorunlu hale getirmiş; tüm ülkeler gibi, ülkemizde de eğitim ve öğretim için yegane çözüm olarak çevrimiçi veya çevrimdışı uzaktan eğitim önerilmiş ve uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının bundan sonraki yeni dünya düzeninde öneminin daha da artması beklenen çevrimiçi veya çevrimdışı öğretime, tutum ve bilgi donanımı bakımından hazır olması önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Batı Karadeniz'deki bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının kendi algılarına göre çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerini; çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerinin bölüme, sınıf düzeyine, cinsiyete, haftalık ortalama internet kullanma süresine ve daha önce çevrimiçi veya çevrimdışı eğitim alıp almadığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Bu amaca yönelik olarak, öğretmen adaylarına 5'li Likert tipinde ve 5 alt boyuttan oluşan Hung vd. (2010) tarafından geliştirilen ve Yurdugül ve Alsancak Sırakaya (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Çevrimiçi Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Ölçeği" uygulanmıştır. Tekil ve ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı çalışmada evreni Eğitim Fakültesi'nde 2017-2018 öğretim yılında altı farklı bölümdeki 1175 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış, tüm evrene ulaşılmıştır. Fakültede bulunmayan, rasgele cevap veren veya eksik cevaplama yapan öğretmen adaylarının cevapları çıkarıldığında elde toplam 837 ölçek kalmıştır. Böylece araştırma evreninin %71,23'üne ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan 837 öğretmen adayının 299'u (%35,7) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, 208'i (%24,9) Sınıf Öğretmenliği, 126'sı (%15,1) Fen Bilgisi Öğretmenliği, 72'si (%8,6) İngilizce Öğretmenliği, 72'si (%8,6) Türkçe Öğretmenliği ve 60'ı (%7,2) Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedir. Ölçekten elde edilen veriler normal dağılım göstermediğinden verilerin analizinde Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeyleri, özgüdümlü öğrenme, çevrimiçi iletişim özyeterliliği ve öğretmen motivasyonu alt boyutlarında kendilerini ortalamanın üstünde yeterli; bilgisayar ve internet özyeterliliği ile öğrenen kontrolü alt boyutlarında kendilerini ne yeterli ne de yetersiz buldukları; bölüme, sınıf seviyesine, cinsiyete ve daha önce çevrimiçi veya çevrimdışı ders alıp almadıklarına göre öğretmen adaylarının çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk ve bazı alt boyutlarında anlamlı farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak haftalık ortalama internet kullanma süresine göre öğretmen adaylarının çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk genel veya alt boyut algılarında anlamlı bir fark olmadığı

bulunmuştur. Bulgular ışığında, öğretmen adaylarının çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerinin artırılması için özellikle bilgisayar ve internet özyeterliklerinin ve öğrenen kontrolü özelliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalara önem verilmesi ve bu nitelikleri geliştirici öğretim süreçlerinin uygulanması; çevrimiçi-çevrimdışı öğrenme deneyimini arttıracak küçük deneyimlere derslerde örneğin evde ders okulda ödev modeli gibi uygulamalarla ve/veya ders dışı etkinliklerde örneğin çevrimiçi çevrimdışı konferans, panel, tartışma grupları vb. ile yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Çevrimiçi öğrenme, çevrimiçi öğrenmeye hazırbulunuşluk, öğretmen adayları

TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Prof. Dr., Ali ARSLAN, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,

aliarslan.beun@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3707-0892

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sümeyra ÜNLÜ, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,

sumeyraunlu67@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4351-7790

Özet: Eğitimin amaçlarından biri aktif, araştıran, sorgulayan, kendini ifade edebilen, problem çözebilen bireyler yetiştirmektir. Bu özelliklere sahip bireyler yetiştirmenin yollarından biri de bilimsel süreç basamaklarını kullanmaktır. Öğrencilerin bilimsel yöntemi kullanarak gerçek yaşam problemlerine çözüm üretmelerini sağlayabilmek amacıyla okullarda fuarlar düzenlenmektedir. Bu fuarlardan bir tanesi de TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarıdır. Bu çalışmanın amacı TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarının bu fuara katılan öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Veriler, odak grup görüşmesi yoluyla toplanmıştır. Bu çalışmaya; TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarına katılmış toplam on üç 8. sınıf öğrencisi ve onlara fuar süresince danışmanlık yapmış olan İngilizce, fen bilimleri ve sosyal bilgiler branşlarından dört öğretmen katılmıştır. Bu çalışmada açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmış ve öğrencilere yedi, öğretmenlere ise altı soru yöneltilmiştir. Bu çalışmada fuarların eğitime katkısı, öğrenci ve öğretmenlere katkısı, onların fuara katkısı ve süreçte karşılaşılan olumlu olumsuz durumlar üzerinde durulmuştur. Araştırmanın sonunda fuarların öğrencilerin araştırma, derse olan ilgiyi artırma ve girişimcilik yönlerine katkı sağladığı; ancak materyal kullanma konusunda aksaklıklar yaşadıklarını ve özellikle proje sürecinin başında aktif olamadıklarını ve proje fikirleri konusunda danışman öğretmenlerinin gölgesinde kaldıklarını belirtmişlerdir. Fuarların öğretmen ve öğrencilere katkısı konusundaki görüşleri incelenmiş ve öğrenciler için kendilerine güven, sorumluluk, mutluluk ve başarı yönlerinde katkı sağladığı; öğretmenler için ise rehberlik etme, öğrenciyi keşfetme, proje tabanlı öğretim yöntemini kullanabilme ve kendi bilgilerini geliştirerek uygulama fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin projelere olan katkıları incelenmiş ve öğrencilerin projeyi hazırlamada, materyalleri kullanmada, projenin sunumunda öğretmenleri rehberliğinde aktif olarak yer aldıklarını; ancak öğrencilerin çoğunluğu danışmanın bulunduğu proje fikrini sadece uyguladıklarını, danışmanla iletişim kopukluğu yaşadığını, kimi zaman sadece sunum aşamasında aktif olabildiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise bu süreçte rehber olma, öğrenciyi teşvik etme, gerekli yerlerde bilgilendirme, onların farklı yönlerini keşfedip bu yönde cesaretlendirme noktasında katkısı olmuş ancak öğrenciyi bilgilendirmede eksiklik, ders yoğunluğundan dolayı zaman ayıramama ve proje konusunun belirlenmesinde öğrenciden ziyade öğretmenin etkisinin daha fazla olduğu belirtilmiştir. Fuarların öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve psiko motor açıdan birçok katkısı olduğu ve derslere olumlu yönde etki ettiği saptanmıştır. Süreçte öğretmenlerin öğrenciyi rehberlik ettiği, bazı durumlarda öğrenciden daha aktif olduğu özellikle proje fikirlerinin bulunması sürecinde öğretmenin başrolde olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarlarına tüm öğrencilerin katılımının sağlanması ve iş birliğine teşvik edilmesi, öğrencilerin proje konusu

seçiminde aktif olması için gerekli kaynakların paylaşılması, daha önce fuarlarda yer almış öğrencilerle ilk defa katılacak öğrencilerin birlikte çalışmasının sağlanması; öğretmenlere fuarlarla ilgili bilgilendirme eğitimi verilmesi ve konuyla ilgili makale, eser araştırmaları yapmaları konusunda gerekli tavsiyelerde bulunulmuş ve bu araştırmanın fuara katılım sağlayan okullara ve danışman öğretmenlere faydalı olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: TÜBİTAK 4006, bilim fuarları, öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri, proje tabanlı öğrenme

A Review: Barriers to Lifelong Learning

Yüksek Lisans Öğrencisi, Mehmet Serdar Günen, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

mehmetserdargunen04@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9955-6433

Doç. Dr., Ömer Faruk Vural, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
omervural@sakarya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1520-3762

Özet: The world is changing very fast. That is the reason why lifelong learning gained that much importance lately. Because of this rapid changes experienced in career, science and technology, adults are having adjustment problems. Especially in labor market, there is competition and everyone needs to update their skills to keep their jobs. Today, lifelong learning is a concept that has a wider meaning in our lives. We keep learning and acquiring new skills every single day. This need for learning never stops existing. Not only in labor market, in every aspects of life, there is a need for lifelong learning. Lifelong learning is crucial for individuals because it reduces crime, helps individuals to renew their knowledge and skills, improves social harmony and provides justice in income distribution.

It is not surprising that lifelong learning gained that much importance in recent years. Throughout life an individual needs new skills and new information all the time. When the rapid social, financial, practical and educational changes taken into consideration, it wouldn't be hard to predict that an individual would face adjustment problems. From this point of view, it can be said that there is a natural need for lifelong learning that is felt by the individual. Personal incentive is important because without self-centered motivation, it is not easy to persuade adults and older adults to participate in lifelong learning related activities. However, at the participation point adults face some problems in attending lifelong learning activities. These problems are defined as "barriers" in the literature. Purpose of this study is to review these barriers to lifelong learning cited in the literature. To accomplish this purpose articles titled as "barrier" on Google Scholar database which are written after the year 2000 were studied. In the scope of this study, 15 articles are reviewed. As soon as article in the literature are reviewed, it is revealed that there are different barrier types and diverging definitions for those barrier. Some of the leading barriers in the literature are lack of time, previous failures, lack of interest, being too old, having poor health, being out night, transportation, absence of companion, lack of information about what is available, fear of competition with younger adults, fear of the unknown and location, educational background, lack of computer access. Among these barriers, "being too old" was the most cited barrier while "lack of computer" and "socio-economic group" were the least cited.

Anahtar kelimeler: Lifelong learning, barrier, adult learning

Özel Okullar İçin Örgütsel İtibar Yönetimi Ölçeği Geliştirme Çalışması

Sinan Tümtürk, Özel Amerikan Robert Lisesi

stumturk@robcok.k12.tr

ORCID ID: 0000-0002-7635-0918

Prof. Dr., Levent Deniz, Marmara Üniversitesi,

ld Deniz@marmara.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-5786-215X

Özet: Günümüzde hemen her alanda artan bir rekabet söz konusudur. Bu rekabet ortamı tüm eğitim örgütlerini ve özellikle de özel okulları yakından ilgilendirmektedir. Dershanelerin kapatılması ve özel okul teşvikleri ülkemizdeki özel okul sayısının hızla artmasına neden olmuştur. Özel okullar açısından bakıldığında ise artan bu rekabet ortamında var olabilmek, güçlü bir örgütsel itibara sahip olmayı gerektirmektedir. Bu durumun özel okullar açısından örgütsel itibarın ölçülmesi ve yönetilmesini bir tür zorunluluk haline getirdiği söylenebilir. Bu araştırmada özel okulların örgütsel itibarının ölçülebilmesi amacıyla bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırma, İstanbul'da bulunan özel okullar ile yabancı özel okullarda gerçekleştirilmiştir. Öncelikle ölçeğin geçerlik analizi için verilerin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla KMO (Kaiser–Meyer–Olkin) katsayısı ve Bartlett değerlerine bakılmış, daha sonra temel bileşen analizleri gerçekleştirilmiş ve dik döndürme (varimax rotation) işlemleri yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik değerleri için ise Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır. Ölçeğin açımlayıcı faktör analizi, özel okullarda ve yabancı özel okullarda eğitim öğretime devam eden 9. 10. 11. ve 12. sınıf seviyesindeki öğrenciler ile yine bu okullarda görev yapan farklı branşlara mensup öğretmenlerden elde edilen toplam 320 kişilik veri seti ile gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla ölçek, yine farklı sınıf seviyeleri ile branşlardan olmak üzere İstanbul'daki özel okullarda öğrenim gören ve görev yapan öğrenci ve öğretmenlerden oluşan farklı bir örneklem grubuna uygulanmış; elde edilen 235 anket verisi ile doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin 7 boyut ve 38 maddeden oluşan bir yapı arz ettiği tespit edilmiştir. Ölçek; sosyal sorumluluk, okula bağlılık, mezunlarla ilişkiler, okul ortamı, liderlik, okul yönetimi ve finansal performans boyutlarından oluşmaktadır. Araştırma kapsamında geliştirilen özel okullar için örgütsel itibar yönetimi ölçeğinin örgütsel itibarını ölçmek ve yönetmek isteyen özel okullara yardımcı olması ve örgütsel itibar yönetimi ile ilgili alanyazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Örgütsel itibar yönetimi, örgütsel itibarın ölçümü, özel okul, ölçek geliştirme

Branş öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Zonguldak örneği)

Beden Eğitimi Öğretmeni, Hüseyin ERBAKICI, Kdz. Ereğli Anadolu Lisesi

h.erbakici@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7368-0292

Doc. Dr. Reşat SADIK, Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

resatsadik@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-2312-8213

Özet: Bu çalışma Zonguldak ilinde görev yapmakta olan branş öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubu 2018 – 2019 eğitim öğretim yılında Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda çalışan Beden Eğitimi, Türkçe, Matematik, Sınıf, Görsel Sanatlar ve İngilizce branşında, 161 kadın 164 erkek olmak üzere toplan 325 gönüllü öğretmenlerinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak demografik bilgiler formu, Allen ve Meyer (1990) tarafından geliştirilen Türkçeye Karagüzel tarafından uyarlanan örgütsel bağlılık ile Weiss, Davis, England ve Lofquist (1967) tarafından geliştirilen Baycan tarafından Türkçeye uyarlanan Minnesota İş Doyumu ölçeği kullanılmıştır.

Demografik bilgilerin analizinde ortalama, yüzde ve frekans analizleri kullanılmıştır. Veriler normal dağılmadığından çalışmada parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis, Mann Whitney U ve Spearman korelasyonu testleri kullanılmıştır. Veriler, SPSS 22.0 programıyla analiz edilmiş ve anlamlılık değeri ($p < .05$) olarak alınmıştır.

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin iş doyum düzeylerinde; medeni durum, yaş grubu, mesleki ve kurum kıdem yılına göre anlamlı fark görülmezken; cinsiyet ve branş türü değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinde; yaş grubu, mesleki ve kurum kıdem yılına göre anlamlı fark görülmezken; cinsiyet, medeni durum ve branş türü değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar görülmüştür. Örgütsel bağlılık ve iş doyumunu alt boyutları arasında yapılan analizlerde istatistiksel olarak düşük düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, örgüte bağlılığın artırılması için tüm okul çalışanlarının katılım gösterdiği birlikte hedeflerin belirlendiği ve iş birliğinin desteklendiği etkinlikler planlanması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Branşlar, iş doyumunu, örgüt, örgütsel bağlılık.

Transformasyonel Liderlik ve Bilgi Yönetimi Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Analiz

Dr. Öğr. Üyesi, Ender KAZAK, Düzce Üniversitesi,

enderkazak81@hotmail.com ; ORCID ID: 0000-0001-5761-6330

Özet: Bu çalışmanın amacı, Transformasyonel liderlik ile bilgi yönetimi kavramları arasındaki ilişkiyi irdelemek ve bu ilişkilere yönelik kavramsal bir değerlendirme yapmaktır. Çalışma, literatür taraması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada bilgi, bilgi yönetimi, Transformasyonel liderlik kavramları açıklanmış; bilgi yönetimi ve Transformasyonel liderlik arasındaki ilişkiler kavramsal olarak değerlendirilmiştir. Öncelikle bilgi kavramı ile karıştırılan ve birbirinin yerine kullanılan veri ve enformasyon kavramlarına değinilmiştir. *Veri*, birbiriyle ilişkili olmayan, yorumlanmamış gözlem ve gerçeklerdir. Veriler tek başlarına herhangi bir anlam ifade etmezler. *Enformasyon*; verinin yorumlanmış ve işleminden geçirilmiş halidir. *Bilgi* ise enformasyonun anlam kazanmış biçimidir. Açık bilgi ve örtük (tacit) bilgi olmak üzere iki tür bilgi vardır. *Açık bilgi*, edinimi kolay olan, paylaşılabilen, kaydedilmiş, belgelenmiş bilgidir. Kitap, dergi, müfredat, mevzuat vb. her türlü bilgi buna örnektir. *Örtük bilgi*, İnsanların kafasında taşıdığı, kişisel olan, kendi deneyim ve çıkarımları sonucu oluşmuş ve kolay ulaşılamayan ve paylaşılmayan bilgidir. Örgütler için asıl olan, örtük bilginin paylaşılabilir kılınmasıdır. Bu noktada, bilginin yönetilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. *Bilgi yönetimi*, örgütsel amaçlara ulaşmayı sağlayan her türlü yararlı bilginin edinimi/oluşturulması, kullanımı, paylaşımı ve depolanması ile ilgili süreçlerin yönetilmesi konularına odaklanmıştır. Bilgi yönetimi, örgütsel bilginin etkili ve tam olarak kullanımını sağlayarak örgütsel öğrenme sürecine katkıda bulunur. Bilgi yönetimi, örgütlerde öğrenmeyi sürekli bir olgu olarak ele alır. Verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması, yenilik ve değişime açıklık, etkili örgütsel öğrenme, bilgiye zamanında ulaşma ve kullanma bilgi yönetiminin örgütler için yararlıdır. Liderliğin her düzeyde doğrudan bir desteği yoksa bilgi yönetimi eylemlerinin beklenen performans düzeyine ulaşması zordur. *Liderlik*, örgütsel amaçları gerçekleştirmek için işgörenleri etkileme, uyarma, motive etme sanatıdır. Liderlik yeterlikleri, bilgi yönetim süreçlerini etkiler. Bu liderlik türlerinden biri Transformasyonel liderliktir. *Transformasyonel liderlik*, işgörenlerin ihtiyaçlarını, inançlarını, değer yargılarını değiştirebilen; örgütte bir vizyon geliştiren, kendinde saygı ve hayranlık uyandıran, üstün ve tinsel bir güce sahip olan, işgörelere ilham veren, işgörelere bireysel ilgi gösteren bir liderlik türüdür. Bu özelliklerini bilginin yaratılması, edinilmesi, kullanılması, örgütsel hafızada saklanması ve transferi konularına ayıran ve kullanan liderler, etkililiklerini, örgütsel amaçları gerçekleştirme yolunda daha da perçinlerler. Transformasyonel liderin en önemli rolü, bilgi yönetimi süreçlerinin uygulanabilirliğini kolaylaştırmasıdır. Transformasyonel liderliğin bilgi yönetimini etkilemesinin önemi, bu liderliğin örgütün yenilik ve değişimi zamanında sağlayarak rekabet avantajını arttırmasından kaynaklanır. Transformasyonel liderliğin örgütsel öğrenme üzerinde etkilerinin olduğuna dair net, teorik argümanlar varken Transaksyonel liderliğin rolü o kadar açık değildir. Transformasyonel liderler, bireylerdeki ve örgütteki açık ve örtülü bilgi transferini teşvik ederler. Transformasyonel liderlerin potansiyellerinden biri de örgütlerde örgütsel öğrenmenin gelişimi için güçlü bir araç olmalarıdır. Transformasyonel liderlik, karizmatik konuşma, motivasyon ve entelektüel uyarımla, çalışanlara ilham vermeyi amaçlayan bir liderlik tarzıdır. Böyle bir liderlik tarzının okullardaki yansımaları, öğretmenlerin, bilginin yaratılması/oluşturulması, kullanılması, paylaşılması ve örgütsel hafızada saklanması konularında istekli, coşkulu ve etkili olmaları ile sonuçlanır. Bu bağlamda, okul müdürlerinin liderlik rollerini, özellikle de Transformasyonel liderlik potansiyellerini sınırlayan ne kadar yapısal ya da örgütsel engeller varsa bu engellerin ortadan kaldırılması gereğinden söz edilebilir.

Anahtar kelimeler: Bilgi yönetimi, Transformasyonel liderlik, Transaksyonel liderlik

Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Ders Denetimleri Arasındaki İlişkinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

Öğretmen, Ahmet DEMİRBAŞ, Şehit Cihan Aksarı Ortaokulu,

ahmetdemirbas78@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0575-6301

Dr. Öğr. Üyesi, Ender KAZAK, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

enderkazak81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5761-6330

Özet: Öğretim liderliği ve ders denetimi okulların etkililiğinde ve devamlılığında olmazsa olmaz konumdadır. Hem öğretim liderliği hem de ders denetimi aynı amaca hizmet eder ve her iki kavramında nihai amacı öğretimin geliştirilmesidir. Liderliğinin davranış boyutlarından biri denetimdir. Bu yüzden öğretim lideri olan okul müdürü öğretmenin sınıf içi etkinliklerini denetlemeli ve geliştirici yönde düzenlemeler yapmalıdır. Diğer taraftan okul müdürünün yaptığı ders denetimlerinin etkili ve verimli olması için denetim esnasında öğretim liderliği rollerini sergilemesi gerekmektedir. Buradan hareketle bu iki kavram arasında ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmanın amacı okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile ders denetimleri arasındaki ilişkiyi öğretmen algılarına göre belirlemektir. Araştırma, ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Düzce ili Merkez ilçesinde resmi ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan 368 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla Lineburg (2010) tarafından geliştirilen ve Kazak (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Öğretim Liderliği" ölçeği ile Fırıncioğulları Bige (2014) tarafından geliştirilen "Müdürlerin Ders Denetimleri" ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen okullara araştırmacı tarafından bizzat gidilerek gönüllü olan öğretmenlere ölçek formları dağıtılmış ve gerekli açıklamalar yapılmıştır. Öğretmenler tarafından doldurulan ölçek formları araştırmacı tarafından araştırmada değerlendirmek üzere toplanmıştır. Toplanan verilerin değerlendirilerek analiz edilmesinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22 istatistik paket programından faydalanılmıştır. Araştırmanın bulguları elde edilmeden ve hangi tür (parametrik ya da non-parametrik) testlerin yapılacağına karar vermeden önce araştırmanın ders denetimi ve öğretim liderliği değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğine "Normallik Testi" yapılarak bakılmıştır ve verilerin normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda analizlerde "Nonparametrik" testler uygulanmıştır. Öğretmenlerinin öğretim liderliği ve ders denetim ölçekleri puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için "Mann Whitney-U"; mesleki kıdem, çalıştığı okul türü, eğitim durumu ve branş değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için "Kruskal Wallis" nonparametrik testler uygulanmıştır. Anlamlı farklılık çıkmışsa farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve ardından düzeltilmiş p (Adjusted Sigma) değerleri üzerinden grup farklılıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile ders denetim davranışları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Spearman Brown sıra farkları korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, mezuniyet durumu ve branş

değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaz iken çalıştıkları okul türüne göre sadece “Mesleki Gelişimi Teşvik” ve “Kaynakları Sağlama” alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı diğer alt boyutlarda ve ölçeğin tamamında farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Okul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin öğretmen görüşleri de yüksek düzeyde bulunmuştur. Okul müdürlerinin ders denetimleri ilgili öğretmen görüşleri öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, çalıştıkları okul türü, mezuniyet durumu ve branş değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir bulguya göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile ders denetimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Farklı bir ifade ile okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları olumlu şekilde arttıkça ve iyileştikçe ders denetimlerine ilişkin öğretmen algıları da olumlu şekilde artmaktadır. Daha sonra yapılacak çalışmalar için spesifik bulgulara ulaşmak amacıyla sadece bir okul türünde yapılabilir şeklinde araştırmacılara öneride bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Öğretim liderliği, ders denetimi, okul müdürü, öğretmen

Ortaokulların Benimsedikleri Örgütsel Değerler ile Öğretmenlerin Okul İmajına İlişkin Algıları

Öğretmen, Aynur AKMAN, Bolu İmam Hatip Ortaokulu,

aynur1434@gmail.com

[ORCID ID: 0000-0002-9487-8660](https://orcid.org/0000-0002-9487-8660)

Prof. Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

nartgun_s@ibu.edu.tr

Özet: Eğitim kurumları olarak okulların en önemli işlevlerinden birisi toplumun değerlerini gelecek nesillere aktarmaktır. Bu bağlamda değerleri okul çalışanlarının taşıması ve bu değerleri uygulayarak diğer insanların kurum imajlarını etkileyecek şekilde olumlu izler bırakması da değerlerin gelecek nesillere aktarılması ve eğitim kurumunun kamu nezdinde olumlu izlenim bırakabilmesi açısından önem taşımaktadır. İmaj konusu genelde ulusal eğitim sistemi ve özelde de okul yönetimi için oldukça önemli bir konudur. Aynı zamanda yönetsel sorumluluk alanına giren imaj ve değer konusu okulun niteliğini belirleyecek olan bir faktördür. Bu düşünceden hareketle araştırmanın genel amacı, Bolu ilindeki ortaokulların benimsedikleri örgütsel değerler ile bu okullarda görev yapan öğretmenlerin okul imajına yönelik algıları arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Araştırmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Bolu ili merkezde bulunan Devlet ve Özel ortaokullarında 2017–2018 eğitim-öğretim yılının ikinci yarıyılında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Verilerin analizi için aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistikler ile Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi ve Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin değerlerle yönetim ölçeğinde ortalama $\bar{x}=3,86$ ile “Katılıyorum” düzeyinde, örgütsel imaj algılarının ise $\bar{x}= 3,61$ olan ortalama için “Oldukça Katılıyorum” düzeyinde olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin değerlerle yönetiminin alt boyutu olan örgütsel değer ve toplam ölçeğe ilişkin algıları cinsiyetlerine göre farklılık gösterirken, bireysel değerlere ilişkin algıları ve örgütsel imaj algıları cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin değerler yönetiminin alt boyutu olan örgütsel değer ve toplam ölçeğe ilişkin algıları “Yaş” değişkenine göre farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin değerler yönetiminin alt boyutu olan örgütsel değer ve toplam ölçeğe ilişkin algıları “Branş” değişkenine göre farklılık göstermektedir ancak öğretmenlerin örgütsel imaja ilişkin algıları arasında fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin algılarına göre değerler yönetim ölçeği ve örgütsel değer alt boyutunda “Okul türü” değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmişken, imaj ölçeğinde “Okul türü” değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. İmaj algıları bağlamında; özel okullarda çalışanların kurumsal imaj algıları devlet okullarında çalışanlara göre daha yüksek bulursa da gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Ortaokullarda benimsenen örgütsel değerler ile bu okullarda çalışan öğretmenlerin okul imajına ilişkin algıları arasında pozitif yönlü orta düzeyli anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Değer, örgütsel değerler, imaj, örgütsel imaj, okul imajı

Bireylerin Görüşlerine göre Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesi

Öğrenci-Lisans, Ruveyda Yıldırım, Düzce Üniversitesi,
ruveyda.yldrm123@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Hacer Yetiş, Düzce Üniversitesi,
hyetis06@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Hümevra Özkaymak, Düzce Üniversitesi,
humevraozkaymak34@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Nehir Çetin, Düzce Üniversitesi,
nehirrcetin@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Ahmet Şanlı, Düzce Üniversitesi,
ahmetsanli2001@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, eğitim sistemindeki sorunların ve eğitimin mevcut durumunun toplumdaki bireylerin görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Batı Karadeniz bölgesinde bir şehirde yaşayan farklı meslek gruplarında ve farklı yaş kategorilerinde olan bireyler esas alınarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 10 kişi (8 erkek 2 kadın) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kaydına alınmış olup ortalama 10 dakika sürmüştür. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi henüz tamamlanmamış olsa da, araştırmanın ilk bulguları olarak okulların araç gereç yönünden eksik olduğu, denetimde eksikliklerin bulunduğu, toplumdaki bireylerin eğitim seviyesinin yüksek olmadığı, aileden alınan eğitimin önemli olduğu, eğitimde öğrenci yeteneğinin göz önünde bulundurulması gerektiği, ezbere yönelik sistemden ziyade kişilerin okumaya, araştırmaya, sorun çözmeye alıştırılmasına yönelik eğitimin gerektiği, iyi bir eğitim için eğitimcilerin ve ailede alınan eğitim açısından ebeveynlerin kendilerini geliştirmesinin, eğitimcilerle ailelerin bilinçli ve donanımlı olması gerektiği, çocukların kendi ayakları üzerinde durabilen, kendini düzgün ifade edebilen, fikrini açıkça söyleyebilen bireyler olarak yetiştirilmesi gerektiği, eğitimin hem birey hem toplum için kesinlikle şart olduğu, okul öncesi eğitime önem verilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bireylerden alınan cevaplar incelendiğinde, katılımcıların eğitim seviyesi arttıkça sorulara verilen cevapların çok daha nitelikli olmakla birlikte, eğitim düzeyi düşük bireylerin de önemli değerlendirmelerde bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla, bu bireylerin okul dışındaki imkanlarla kendilerini geliştirebildikleri ve kendilerine katkı sağlayabildikleri ifade edilebilir. Bu bakımdan, eğitimin sadece okulla sınırlı tutulamayacağı ve insanın kendini geliştirmesinin okul dışında da devam edebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul, eğitim, aile

Okulda Öğrencilerin Başarısız Olarak Nitelendirilme Sebepleri ve Başarısızlık Üzerine

Ceyda TAVŞANLI – Düzce Üniversitesi –
ceydatavsanliiii@gmail.com

Dilara ÖRENEL – Düzce Üniversitesi –
dilaraorenel@gmail.com

Hatice ÖZTÜRK – Düzce Üniversitesi –
haatice.ozturk5400@gmail.com

Edanur IŞIK – Düzce Üniversitesi –
iedanur35@gmail.com

Özet: Bu çalışmada, William Glasser tarafından yazılmış olan Başarısızlığın Olmadığı Okul kitabından eğitim açısından hangi çıkarımların yapılabileceğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma kapsamında, öğrencilerin başarısızlığı ile ilgili içeriğe sahip olan Amerikalı psikiyatrist William Glasser tarafından yazılan, 16 bölümden oluşan 276 sayfalı Başarısızlığın Olmadığı Okul kitabı incelenmiştir. Veriler, doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Verilerin düzenlenmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve kitabın detaylı olarak incelenmesine imkan tanıyan veri matrisi kullanılmıştır. Veri matrisinde, kitaptan yapılabilecek çıkarımlarla ilgili başlıklar belirlenmiş ve içerik bu başlıklar altında maddelendirilmiştir. Kitap okundukça veri matrisi geliştirilmiştir. Veriler, betimsel olarak analiz edilmiş olup veri matrisindeki başlıklar temalar olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin başarısızlığının sebepleri arasında ezberci bir eğitim sistemi ve ezbere dayalı sınavların olması, not sisteminin kalma-geçme temeline dayalı olması gibi durumların olduğu görülmüştür. Bu araştırma çerçevesinde, başarının insan hayatının belirli bir döneminde kesinlik kazanmış bir şey olmadığı, başarının süreç içerisinde değişkenlik gösterdiği fark edilmiştir. Okullarda temel sorun başarısızlıktır ve eğer başarısızlığa Zemin hazırlayacak kesinlik ilkesi gibi faktörler kaldırılır veya öğrencilere düşünmenin önemi yeterince aşılırsa ancak o zaman bu başarısızlık sorunu çözülebilir. Eğer ezberci sistemi kırılarak düşünmeye ve sorgulamaya dayanan bir sistem getirilmesi için kitaptan önemli oranda faydalanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, eğitim sistemi, not, ezbere dayalı eğitim, başarısızlık, sınav

Öğretmen Adaylarının Duygusal Zekâ Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Sevda YILMAZ, Bayburt Üniversitesi,

sevdayilmaz@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4489-2501

Dr. Öğretim Üyesi Kürşad KARA, Bayburt Üniversitesi,

kkara@bayburt.edu.tr

ORCID ID:0000-0002-8190-5180

Özet: Eğitim sistemiz bir yönüyle yaşam becerileri yüksek, mutlu ve başarılı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Duygusal zekâ ise günümüzde kişilerin hayat başarısını artıran belirleyicilerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, duygusal zekâ düzeyi yüksek bireyler yetiştirilmesi, eğitim sisteminin bu hedefini gerçekleştirecek bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Duygusal zekâ düzeyi yüksek bireylerin yetiştirilmesi ancak onlara eğitim veren eğitimcilerin duygusal zekâ becerilerini kullanabilmesi ve öğrencilerini yetiştirirken bu becerileri davranışlarına yansıtabilmesi ile mümkün görülebilmektedir. Gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeylerinin ve duygusal zekâ düzeylerini yordayan değişkenlerin bilinmesi öğretmen adaylarının duygusal zekâ becerilerinin geliştirilmesine olanak sağlayacak çalışmalara ışık tutacaktır. Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Bayburt Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi 1. sınıfta öğrenim görmekte olan 300 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 207'sini kız, 93'ünü erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya dâhil olan katılımcıların 48'i Türkçe eğitimi, 48'i Matematik eğitimi, 46'sı Sosyal Bilgiler eğitimi, 44'ü İngiliz Dili eğitimi, 43'ü Okul Öncesi eğitimi, 39'u Rehberlik ve Psikolojik Danışma ve 32'si ise Sınıf eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Araştırma verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında elde edilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Bar-On Duygusal Zekâ Ölçeği (1997) kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 22.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde yüzdellik, t-testi, ANOVA ve Kruskal Vallis analizi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeyleri; cinsiyet, öğretmen adaylarının ailelerindeki çocuk sayısı, anne ve babalarının eğitim düzeyi ve eğitim gördükleri anabilim dalına göre incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının toplam duygusal zekâ puanlarının ortalama düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre toplam duygusal zekâ ve alt boyut ortalama puanları incelendiğinde; toplam duygusal zekâ ortalama puanlarında farklılık olmadığı ancak kişilerarası ilişkiler ve genel ruh hali alt boyut ortalama puanlarında farklılık olduğu ve kızların kişilerarası ilişkiler ve genel ruh hali ortalama puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının ailelerindeki çocuk sayısına göre ise toplam duygusal zekâ ve alt boyut ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının annelerinin ve babalarının eğitim düzeyine göre toplam duygusal zekâ ve alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel bir farklılık oluşmadığı ve anne/baba eğitim düzeyinin öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeyini etkileyen bir faktör olmadığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri anabilim dalına göre toplam duygusal

zekâ ve alt boyut ortalama puanları incelendiğinde; genel duygusal zekâ ortalama puanlarına göre anabilim dalları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve sınıf eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin genel duygusal zekâ düzeylerinin diğer anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Duygusal zekâ, eğitim, öğretmen adayı

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretiminde Tarihsel Temsilcilere Yönelik Kavram Yanılgılarının Tarihsel Okuryazarlık Açısından Analizi

Doktora Öğrencisi, Sezgin Elbay, MEB,

sezgin_elbay@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0601-8063

Özet: Tarihsel okuryazarlık becerilerine ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki tarihsel temsilcilere yönelik kavram yanılgıları tam olarak ortaya çıkarılamamıştır. Çok az sayıdaki çalışma, ortaokul öğrencilerinin kavram yanılgılarına göre oluşturulan tarihsel anlatılarına odaklanmıştır. Ancak ortaokul öğrencilerinin tarihsel temsilcilere yönelik anlatıları incelenerek, nitel paradigma işe koşularak, süreçte katılımcı gözlemci rolünde olunarak, sahip oldukları tarihsel yorumlar ve kavram yanılgıları ortaya çıkarılabilir. Bu gerçekleşirse araştırmacılar, kavram yanılgılarına yönelik değişkenleri keşfedebilir ve bu değişkenleri birbirinden yalıtarak inceleyebilirler. Bununla birlikte kavram yanılgılarıyla baş etmede tarihsel temsilcilerin rolünü anlamaya ilgili teknikler geliştirilebilir. Sosyal bilgiler ve Tarih öğretmenleri de tarih öğretimine yönelik daha olumlu tutumlar geliştirebilir ve ders planlarını kavram yanılgılarını düzeltme üzerine de yapabilirler. Bu bağlamda araştırmanın amacı, 8. sınıf öğrencilerinin tarihsel temsilcilere ilişkin kavram yanılgılarını ve bunların tarihsel okuryazarlık becerileriyle ilişkisini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nitel paradigmaya dayalı durum çalışması kullanılmıştır. Alt sorulara yönelik açık uçlu anket geliştirilmiş olup, bu soruların yerindeliği ve uygunluğu konusunda üç uzmandan görüş alınmıştır. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sakarya’da bulunan resmi bir ortaokulda, 8. sınıflardan ölçüt durum örneklemesine göre seçilen 9 öğrenciyle yapılmıştır. Veri toplama araçları olarak katılımcı gözlem ve açık uçlu anket işe koşulmuştur. Veriler tümevarımsal analize tabi tutulmuştur. Tarihsel temsilcileri anlama ve yorumlama etkinliğine yönelik kavram yanılgılarının: “*Duyusal etiketler, insanüstülük, psikolojik empati, sempati ve günümüz koşullarına göre tarihsel anlatım*” olduğu tespit edilmiştir. Bunların da tarihsel okuryazarlık becerilerinden kronoloji, tarihsel empati ve ahlaki muhakemeyi hesaba katmadan tarihsel bir anlatı inşaa etmekle ilişkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin tarihsel temsilcilere yönelik kavram yanılgılarının tarihsel okuryazarlık becerileriyle ilişkili olduğu ve bu becerilerden kronolojik düşünme, tarihsel empati ve ahlaki muhakemeyi olumsuz olarak etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin genellikle günümüzün değerlerine göre tarihsel bir anlatı inşaa ettiği de ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, Tarihsel okuryazarlık becerileri, Kavram yanılgıları.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Okula Yabancılaşmaya Yönelik Görüşleri ve Mesleki Eğitime Yönelik Tutumları

Zeynep ÖZTÜRK, Düzce Üniversitesi,

zeynepyumnu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8969-7964

Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY, Düzce Üniversitesi,

goksoys@hotmail.com

ORCID ID: 000-0002-7151-0863

Özet: Bu araştırmada mesleki ve teknik anadolu lisesindeki öğrencilerin okula yabancılaşmaya yönelik görüşleri ve mesleki eğitime yönelik tutumları ele alınmıştır. Araştırmanın evrenini Düzce'nin Merkez ilçesindeki mesleki ve teknik anadolu lisesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu okullardan ulaşılan 339 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden oluşmuş ve araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. "Mesleki Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" ile "Okula Yabancılaşma Ölçeği" kullanılarak veriler toplanmıştır. Sonuç olarak, mesleki ve teknik anadolu lisesindeki öğrencilerin okula yabancılaşma düzeyleri genel anlamda düşük çıkmıştır. Bunun yanında mesleki eğitime yönelik tutum düzeyleri ise yüksek olmakla beraber, sınıf düzeyleri arasındaki fark 12. sınıf öğrenciler lehine anlamlı bulunmuştur. Okutulan programlar açısından elde edilen bulgulara bakıldığında ise okula yabancılaşma ve anlamsızlık ile sosyal uzaklık alt boyutları açısından anlamlı bir fark bulunmamasına karşın, sağlık meslek lisesi öğrencilerinin güçsüzlük boyutunda, ticaret lisesi öğrencilerinin de kuralsızlık boyutunda daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Mesleki eğitime yönelik tutumların da okul türleri açısından farklılaştığı görülmektedir. Bu fark sağlık meslek lisesi öğrencilerinin lehinedir. Bunun yanında okula yabancılaşmanın alt boyutlarından olan güçsüzlük boyutunda kız öğrenciler, kuralsızlık boyutunda ise erkek öğrenciler daha fazla yabancılaşmaktadırlar. Kız ve erkek öğrencilerin mesleki eğitime yönelik tutum düzeyleri ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin okula yabancılaşmaya yönelik görüşleri ve mesleki eğitime yönelik tutumları arasında ise negatif yönlü ilişki mevcuttur. Öğrencilerin okula yabancılaşma ve alt boyutlarının düzeyleri arttıkça mesleki eğitime yönelik tutum düzeyleri düşmektedir.

Anahtar kelimeler: Yabancılaşma, mesleki eğitim, tutum, işletmelerde beceri eğitimi.

Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Dr. Belkız CAYMAZ, MEB,

caymazbelkiz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3689-040X

Prof. Dr. Abdullah AYDIN, Kastamonu Üniversitesi,

aaydin@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2805-9314

Özet: Motivasyon, bir hedefe dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güçtür. Bu durum ise motivasyonun öğrenme üzerinde oldukça önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Yapılan çalışmalarda, yüksek motivasyonlu öğrencilerin, düşük motivasyonlu öğrencilere göre sınıf içi etkinlik ve görevlerde daha azimli, gayretli, heyecanlı, ilgili, katılımcı, meraklı ve öğrenmede ısrarcı oldukları tespit edilmiştir. Bunun sonucunda da, yüksek motivasyonlu öğrencilerin daha fazla öğrendiği, kendilerini daha iyi hissettikleri ve eğitimlerine ileride de devam etmek istedikleri sonucuna varılmıştır. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyon düzeylerini ve bunun cinsiyete, sınıf seviyesine, anne eğitim durumuna ve baba eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırma, Kastamonu il merkezindeki bir ortaokulda öğrenim gören 629 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada, veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ile Tuan, Chin ve Shieh (2005) tarafından geliştirilen ve Yılmaz ve Huyugüzel-Çavaş (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan “Fen Öğrenimine Yönelik Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek beşli likert tipinde bir ölçektir ve 33 madde içermektedir. Ölçekten elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız t-testi, ANOVA kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 33 iken, en yüksek puan 165’tir. Öğrencilerin motivasyon düzeylerini belirlemek için şu sınırlar dikkate alınmıştır; “33-59,3” arası *çok düşük* düzeyi, “59,4-85,7” arası *düşük* düzeyi, “85,8-112,1” arası *orta* düzeyi, “112,2-138,5” arası *yüksek* düzeyi, “138,6-165” arası *çok yüksek* düzeyi temsil etmektedir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik motivasyonlarının *yüksek* düzeyde ($\bar{X}=126,2$) olduğu, bunun cinsiyete, sınıf seviyesine, anne ve baba eğitim durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Kız öğrencilerin motivasyonu, erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. 8. sınıf öğrencilerinin motivasyonlarının, diğer sınıf seviyesindeki öğrencilere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, annesi veya babası ilkökul, ortaokul ya da lise mezunu olan öğrencilerin motivasyon puan ortalamaları arasında anlamlı fark çıkmazken, lisans ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerin motivasyon puan ortalamaları anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik motivasyon düzeyleri ile bunu etkileyen faktörler betimlenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda, nitel çalışmalar yapılarak öğrencilerin motivasyon düzeylerini etkileyen faktörler derinlemesine incelenebilir.

Anahtar kelimeler: Fen eğitimi, Ortaokul öğrencileri, Motivasyon

Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Dr. Belkız CAYMAZ, MEB,

caymazbelkiz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3689-040X

Prof. Dr. Abdullah AYDIN, Kastamonu Üniversitesi,

aaydin@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2805-9314

Özet: Kaygı genel anlamda tehdit edici bir durum karşısında birey tarafından hissedilen huzursuzluk ve endişe durumu olarak tanımlanmaktadır. Belirli sınırlar dahilinde kalmak koşuluyla kaygı, evrensel ve normal bir duygu olarak kabul edilir. Bu bağlamda, kaygının düzeyi oldukça önem taşımaktadır. Normal düzeydeki kaygı kişinin motivasyonunu artırabileceği gibi, gereğinden fazla yaşanan kaygı ise kişinin motivasyonunun ve de ders başarısının düşmesine sebep olabilir. Öğrencilerin fen dersine yönelik pozitif tutum geliştirmesinde ve başarılarının yükselmesinde, kaygının önemli bir rolü vardır. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik kaygı düzeylerini ve bunun cinsiyete, sınıf seviyesine, anne eğitim durumuna ve baba eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırma, Kastamonu il merkezindeki bir ortaokulda öğrenim gören 629 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada, veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ile Kağıtçı ve Kurbanoglu (2013) tarafından geliştirilen “Fen Öğrenmeye Yönelik Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek beşli likert tipinde bir ölçektir ve 18 madde içermektedir. Ölçekten elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız t-testi, ANOVA kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 18 iken, en yüksek puan ise 90’dır. Öğrencilerin kaygı düzeylerini belirlemek için şu sınırlar dikkate alınmıştır; “18-32,3” arası *çok düşük* düzeyi, “32,4-46,7” arası *düşük* düzeyi, “46,8-61,1” arası *orta* düzeyi, “61,2-75,5” arası *yüksek* düzeyi, “75,6-90” arası *çok yüksek* düzeyi temsil etmektedir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik kaygıları *çok düşük* düzeyde ($\bar{X}=30,2$) çıkmıştır. Ayrıca, öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik kaygıları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermezken, sınıf seviyesine, anne ve baba eğitim durumuna göre ise anlamlı farklılık göstermektedir. 8. sınıf öğrencilerinin kaygı puanlarının ortalaması diğer sınıf seviyelerine göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin kaygı puanlarının ortalaması ile annesi ortaokul/lise/lisans ve yüksek lisans mezunu olan öğrencilerin kaygı puanlarının ortalaması arasında anlamlı fark olduğu, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik kaygılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin kaygı puanlarının ortalaması ile babası lisans ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerin kaygı puanlarının ortalaması arasında anlamlı fark görülmüştür. Babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik kaygılarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin fen öğrenmeye yönelik kaygı düzeyleri ve bunu etkileyen faktörler betimlenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda, kaygı düzeyi yüksek öğrenciler tespit edilerek kaygılarının sebepleri nitel araştırmalarla derinlemesine incelenebilir.

Anahtar kelimeler: Fen eğitimi, Ortaokul öğrencileri, Kaygı

Biyoloji Öğretmenlerinin Çevre Etiği Farkındalıklarının Belirlenmesi

Öğretmen, Semiha BUDAK BALI, Çankaya Faik Güngör Anadolu İmam Hatip Lisesi,
semihabudakbali@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9265-1956

Prof. Dr. Aysel Çağlan GÜNAL, Gazi Üniversitesi,
caglangunal@gazi.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9072-543X

Özet: İlkel dönemlerde insan için yaşam mücadelesi olarak görülebilen, fakat günümüzde insan lehine tek taraflı çıkar ilişkileri bütününe dönüşen insan ve çevre etkileşimi hemen her alanda etkisini göstermektedir. Çevre sorunlarının temelinde bireylerin değer yargıları, inançları ve yaşam biçimlerinin yer aldığı görülmekte ve bu sorunların çözümünde çevre bilinci ile birlikte edinilmesi gereken etik anlayışın etkili olacağı düşünülmektedir. Biyoloji öğretmenlerinin aldıkları eğitim ve verdikleri ders içeriği bağlamında sürdürülebilir bir gezegen için çevreye uyum sağlanmasının ve yerküredeki tek etik uygulayıcı olan insanın kendi dışında kalan varlıklardan sorumlu olduğu gerçeğinin farkında olmaları çevre etiği açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı Biyoloji öğretmenlerinin çevre etiği farkındalık düzeylerini belirlemektir. Tarama modeli ile yapılan çalışma 2018-2019 eğitim öğretim yılında çalışmaya katılmayı kabul eden altmış (60) Biyoloji öğretmeni ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak ‘Sosyodemografik Veri Toplama Formu’ ve ‘Çevre Etiği Farkındalık Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde minimum ve maksimum değerler, aritmetik ortalama, standart sapma, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Biyoloji öğretmenlerinin çevre etiği farkındalık ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları (105,12±9,00) ölçekten alınabilecek maksimum puana (115,00) yakın olduğundan çevre etiği farkındalıklarının yüksek olduğu şekilde yorumlanabilir. Biyoloji öğretmenlerinin, çevre etiğinin tanımı (32,73±2,65), çevre sorunlarına karşı alınacak önlemler (35,66±3,92), çevre etiğinin ortaya çıkış nedenleri (22,43±2,39), çevre etiğinin amacı (14,30±1,12) alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının alınabilecek maksimum puanlara yakın olması sebebiyle farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Biyoloji öğretmenlerinin çevre etiği farkındalık düzeylerinin, cinsiyete ve hizmet yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (p>0,05). Bedeline bakmaksızın bireysel mutluluğunu artırmayı ilahi bir amaç edinerek çevreyi kirleten ve sömüren insanın, çevreyi koruyan insana dönüştürülmesinin mümkün olabilmesi için hem rol model hem de yönlendirici konumda olan biyoloji öğretmenlerinin farkındalıklarının sürdürülmesi için çevre etiği dersinin üniversitede zorunlu ders olarak okutulması önemli görülmektedir. Ayrıca mesleğini icra eden ve yeni başlayan biyoloji öğretmenlerine hizmet içi eğitim ile kapsamlı çevre etiği eğitimi verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Biyoloji, Çevre etiği farkındalığı, Öğretmen

Not: Bu bildiri birinci yazarın Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı'nda yürütülen yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

İlkokul Öğrencilerinin Beslenme Süreçleri

Arş. Gör. Dr., Mustafa YILMAZ, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

mustafayilmaz.fen@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2210-513X

Öğretmen, Büşra YILMAZ, Düzce Saray Eğitim Kurumları,

busrayilmazb@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2047-8581

Özet: Farklılaşan dünya beslenme sisteminde hazır gıda tüketiminin yaygınlaştığı görülmektedir. Değişen beslenme alışkanlıkları ile birlikte evrensel bir hastalık haline gelen obezitenin de giderek yaygın hale geldiği ifade edilebilir. Obezite ile birlikte metabolik fonksiyonların da işlevlerinde düzensizlikler meydana geldiği düşünülürse, obezitenin sağlıklı bir yaşam açısından oldukça risk teşkil eden bir hastalık olduğu söylenebilir. Bireyin kendi beslenmesinden sorumlu olması ve vücudunun ihtiyaç duyduğu enerji doğrultusunda yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayabilmesi sağlıklı bir yaşam için kaçınılmazdır. Kişilik özellikleri ve davranışların erken yaş dönemlerinde kazanıldığı ve ilerleyen dönemlerde alışkanlık halinde devam ettiği ifade edilebilir. Obezitenin çocukluk dönemlerinden itibaren görüldüğü ve yaşam boyu devam etme eğiliminin olduğu düşünülürse, erken yaş dönemlerinde, bireylere yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığının kazandırılması toplum sağlığı ve sürdürülebilir yaşam açısından oldukça önemlidir. İlkokul çağındaki çocukların kendi beslenmesinden sorumlu olması ve beslenme sürecini yönetebilmesi gerekmektedir. Birçok toplumda çocukların beslenme süreçlerindeki sorumluluk ve bilinçlerini geliştirecek eğitim modülleri uygulanmaktadır. 2018 yılına ait Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre Avrupa'nın en obez ülkesi olan toplumumuzda ilkokul çağındaki bireylerin yeterli ve dengeli beslenme bilinci kazanabileceği eğitim modülleri, bireylerin beslenme süreçlerine ilişkin mevcut durumları çerçevesinde oluşturulmalıdır. Bu araştırmanın amacı ilkokul öğrencilerinin beslenme süreçlerinin belirlenmesidir. Araştırma genel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara, Bolu, Düzce, İstanbul, Samsun ve Şırnak illerinde 2. sınıf düzeyinden itibaren öğrenim görmekte olan 226 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, 2019-2020 akademik yılı bahar dönemi sonunda, öğrencilerin beslenme süreçlerine yönelik olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 19 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda genel olarak evde yemeklerin anne tarafından yapıldığı, yapılacak yemeğe annenin veya aile bireylerinin ortak karar verdiği, çocuğun mutfakta yemek hazırlamasına izin verildiği, çocuğun yiyeceği yemeğin miktarını kendisi ve annesinin belirlediği, çocuğun hazırlanmış olan yiyeceklerden tercih yapabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların sofraya kurma ve toplamada görev aldıkları, sabah öğününde genel olarak yumurta, peynir ve zeytin tüketildiği, öğle öğününde çorba, makarna ve pilav tüketildiği, akşam öğününde çorba, pilav ve et yemeklerinin tüketildiği ifade edilebilir. Atıştırmalık olarak en fazla çikolata/gofret tüketildiği ve atıştırmalık tüketiminin aile tarafından kısıtlandığı, ailenin sebze yemeği tüketiminde ısrarcı olduğu, mutfak alışverişini anne ve babanın yapmakla birlikte çocukların liste yapma ve alınan ürünleri yerleştirmede görev üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca mutfak araç gereçlerini kullanabilme noktasında kısıtlamalar olduğu, en sevilen yiyeceklerin köfte-patates, et yemekleri, fast food yiyecekler olduğu ve bunların haftada birkaç kez tüketildiği ve yemek tarifi vermekte zorlandıkları görülmüştür. Elde edilen veriler doğrultusunda çocukların yeterli ve dengeli beslenme açısından yeterli donanım ve sorumluluğa sahip olmadıkları söylenebilir. Bu bağlamda yeterli ve dengeli beslenme bilinci oluşturacak aile eğitimleri ile çocukların beslenmesinin sorumluluğunu üstlenebileceği aile düzenlerinin oluşturulmasına katkı sağlanabilir.

Anahtar kelimeler: Beslenme, Sağlık, Obezite

Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Özel Gereksinimli Bireylere Fen Öğretimi Üzerine Odaklanan Çalışmaların Tematik Analizi

Saadet Bayrak, Düzce Bilsem,

saadetbayrak2009@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1123-6783

Doç. Dr. Sedat Karaçam, Düzce Üniversitesi,

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000 -0001-7610-3848

Dr. Öğr. Üyesi Hakan Özak, Düzce Üniversitesi,

hakanozak@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0481-1818

Özet: Bu araştırmanın amacı Türkiye’ de özel gereksinimli bireylere yönelik fen eğitimi üzerine odaklanan çalışmaları tematik olarak analiz etmektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman analizi temel alınmış olup, çalışmaya 2006-2018 yılları arasında özel gereksinimli bireylere fen eğitimi üzerine odaklanan 16 çalışma incelenmiştir. Araştırmada ele alınan çalışmalar temel aldıkları fen konu alanlarına, katılımcıların özel gereksinim türlerine ve yaşına, araştırma yöntemi ve amaçlarına göre kodlanmıştır. Araştırma sonucunda çalışmaların fiziksel olaylar, madde ve değişim, dünya ve evren, canlılar ve hayat ve öğretmen eğitimi üzerine odaklandığı ve bu alanlardan en fazla canlılar ve hayat konu alanına yönelik kavramları ele aldıkları bulunmuştur. Çalışmalarda genel olarak amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış olup, çoğunlukla hafif düzey zihin yetersizliği olan bireyler üzerine çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Ayrıca orta düzey zihin yetersizliği olan bireyler, Down sendromlu bireyler, zihin yetersizliği olan bireylerinde diğer akranları ile karşılaştırıldığı ve öğretmenlerin de katılımcı olduğu çalışmalar da yer almaktadır. Çalışmalarda benimsenen araştırma modelleri dikkate alındığında ise, en fazla nitel ve nicel araştırma desenlerinin kullanıldığı, ayrıca diğer çalışmalarda tek denekli araştırma yöntemlerinin de kullanıldığı görülmektedir. Çalışmalar amaçları açısından incelendiğinde ise, genel olarak belirli bir öğretim yönteminin katılımcıların fen bilimleri dersine yönelik tutumu ve/veya fen kavramlarını öğrenmesi üzerine etkisini incelemekte olduğu dikkati çekmektedir. Bu çalışmalarda genel olarak kullanılan yöntem ise doğrudan öğretim yöntemidir. Sonuç olarak Türkiye’de özel gereksinimli bireylere fen öğretimine yönelik çalışmalarda genel olarak belirli bir öğretim yaklaşımının özel gereksinimli birey/lerin kavramları öğrenmesi üzerine etkililiğine odaklanıldığı, bu bireylerin genel olarak hafif düzey zihin yetersizliği olan bireyler olduğu, konular ele alındığında daha çok canlılar ve hayat konu alanına yönelik kavramların hedef alındığı bulunmuştur. Bu bakımdan özellikle özel gereksinimli bireylere yönelik fen öğretimini konu alan çalışmaların kavram öğretiminden başka alanlara (bireylerin bilimsel süreç becerileri, karar verme becerileri vb.) yönelmesi ve ayrıca doğrudan öğretim dışında farklı öğretim yöntemlerinin işe koşulması gerektiği düşünülebilir.

Anahtar kelimeler: Fen Öğretimi, Özel Eğitim, Tematik İnceleme

Üstbilişsel Farkındalığın Argüman Kalitesi Açısından İncelenmesi

Ayşegül TATLI, Düzce Sedat-Şükran Şenkardeşler Ortaokulu,

nisaazra57@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5253-4440

Doç.Dr. Sedat KARAÇAM, Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

sedatkaraçam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Saadet BAYRAK, Düzce Bilsem,

saadetbayrak2009@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1123-6783

Özet: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin üstbilişsel farkındalıklarını farklı bağlamlarda oluşturdukları argüman kalitesi açısından incelemektir.

2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde yapılan çalışmada nicel araştırma tekniklerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya iki ortaokulun altı, yedi ve sekizinci sınıfında öğrenim gören 201 öğrenci katılmış, fakat uygulama beş hafta sürdüğünden bazı öğrenciler devamsızlık yaparak bazı etkinliklere katılamamış, bazıları ise üstbilişsel farkındalık ölçeğinde bazı maddeleri atlamışlardır. Bu bakımdan bu öğrencilerin verileri veri kesitinden çıkarılmış ve 71 öğrencinin verisi üzerinden analizler yapılmıştır. Araştırmada toplam beş hafta süren uygulamanın ilk haftasında öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarını belirlemek için Üstbilişsel Özdüzenleme Ölçeği uygulanmıştır. Ardından iki hafta ise, öğrencilere argümantasyon sürecine yönelik bilgi verilmiş ve öğrencilerle çeşitli bağlamlar üzerinden pilot uygulama yapılmıştır. Son iki hafta ise her hafta bir tanesi olmak üzere öğrencilerin hava kirliliğinin nedenleri ve tekerlek yarı çapının aracın hızına etkisine yönelik argüman oluşturmaları istenmiştir. Verilerin analizinde ilk olarak öğrencilerin oluşturdukları argümanların kalitesi 0 (Hiç argüman oluşturulmamış veya hatalı argüman) – 4 (İddia, Gerekçe, Veri, Niteleyici, Destekleyici ve Sınırlayıcı İçeren Argüman) aralığında iki kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Verilen kodlar iki kodlayıcı ve bir alan uzmanından oluşan ekip ile incelenip kodların tutarlığına bakılmış ve kodlar arasında 79.13% oranında tutarlık bulunmuştur.

Araştırma verileri SPSS 18 paket programına girilerek tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Analizler sonucunda, araştırmada kullanılan her iki bağlam için de farklı kalitede argüman geliştiren öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarına yönelik puan ortalamaları arasında yüksek kalitede argüman geliştiren öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Elde edilen bulgular ışığında argüman kalitesinin üstbilişsel farkındalığın bir göstergesi olduğu ve yüksek kalite argüman geliştiren öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarının yüksek olduğu ileri sürülebilir.

Anahtar kelimeler: Üstbilis, Üstbilişsel farkındalık, Argüman Kalitesi

Ortaöğretimde Görevli Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Alanı Öğretmenlerinin E-İçerikler Hakkındaki Görüşleri

Dr. Bilge Acar, MEB, Yenimahalle Bilim ve Sanat Merkezi, Ankara, Türkiye

bilgeacar05@yahoo.com

ORCID ID: 0000-0003-1419-8571

Yasin Elçi, Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Öğretim Materyalleri ve İçerik Geliştirme Daire Başkanlığı

yasinelci@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7052-5425

Prof. Dr. Melek Yaman Kasap, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara; Türkiye

myaman@hacettepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0932-0241

Özet: Günümüzde hızla gelişen ve yaygınlaşan teknolojiler eğitim süreçlerinde kullanılarak eğitimin daha verimli olması sağlanmaya çalışılmaktadır. Yeni öğrenme modellerinden biri olan e-öğrenme, internet ortamından ve çoklu ortam teknolojilerinden faydalanarak oluşturulan, zaman ve mekân sınırlaması olmayan öğrenme modelidir. E-öğrenmenin gerçekleşmesi için temel öğelerden biri e-içeriktir. Eğitimde kullanılan e-içerik kaynakları; e-araştırma raporları, e-ders modülleri, e-ders notları, e-dergiler, e-kitaplar, e-ders slaytları, animasyonlar, sesler, videolar, resimler, grafikler, sanal laboratuvarlar ve arama motorlarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı e-içerikleri, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kanalıyla sunmaktadır. Bu araştırma Türkiye genelinde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan tarih, coğrafya, felsefe, fizik, kimya, biyoloji öğretmenlerinin e-içerik kullanma durumlarını betimlemek üzere yapılmıştır. Çalışmanın amacı öğretmenlerin e-içerik kullanma ve geliştirme durumlarının belirlenmesi, farklı branşlara göre e-içerik kullanımı ve bu içerikleri geliştirme durumlarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesidir. Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli okullarda çalışan tarih, coğrafya, felsefe, fizik, kimya ve biyoloji öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemine ise basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle bu evrenden seçilen 3034 tarih, 2679 coğrafya, 2448 felsefe, 2131 fizik, 2132 kimya, 2812 biyoloji olmak üzere toplam 15236 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. E-içeriklere yönelik öğretmen görüşleri MAXQDA 11 programı ile analiz edilerek kategorize edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre hem fen bilimleri hem de sosyal bilimler alanı öğretmenleri en fazla ihtiyaç duyulan e-içeriklerin animasyon ve video olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca e-içeriklerin yetersiz olduğu, öğretim programına, öğrenci seviyesine uygun olmadığı; güncel olmadığı, EBA kullanımı esnasında internet ve akıllı tahtadan kaynaklanan sorunlar yaşandığı her iki alan öğretmenleri tarafından dile getirilmiştir. E-içerik kullanımı ile ilgili olarak öğretmenlerin sıklıkla ifade ettiği öneriler ise içeriklerin sayıca artırılması, e-içeriklere yönelik hizmet içi eğitim sunulması, e-içeriklerin uzman ekip tarafından ve öğretim programına göre hazırlanması ve öğrenci seviyesine uygun olması yönündedir.

Anahtar kelimeler: E-içerik, ortaöğretim, fen bilimleri öğretmenleri, sosyal bilimler öğretmenleri

Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Bilim Alanlarında Kariyer Ölçeği (BAKÖ)

Doç.Dr, Sedat KARAÇAM, Düzce Üniversitesi,

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Yüksek lisans öğrencisi, Merve KOCA, Düzce Üniversitesi,

meerveekoca@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8745-0703

Yüksek lisans öğrencisi, Emel GÜRBÜZ, Düzce Üniversitesi,

emel.gurbuz.205@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3278-9774

Özet: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bilim insanı olma eğilimlerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Araştırma üç adımda gerçekleştirilmiştir. Birinci adımda madde havuzu oluşturmak için yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 398 öğrenciye “ Bilim insanı olmak ister misiniz? Neden? “ sorusu sorulmuş ve görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Nitel olarak elde edilen bu veriler iki kodlayıcı tarafından içerik analiziyle analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda, 42 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddelerinin istenilen özelliği ölçmede yeterli olup olmadığını belirlemek için uzman görüşü alınmıştır. Buna ek olarak ölçekteki ifadelerin Türkçe yönünde değerlendirilmesi için Türk dili uzmanının görüşü alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bazı maddeler üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve benzer olan maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Bu düzenlemeler sonucunda 35 maddelik beşli likert tipi ölçek oluşturulmuş ve araştırmanın ikinci basamağı olan açımlayıcı faktör analizi için alan uygulamasına geçilmiştir. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) için ölçek, 2019-2020 eğitim öğretim yılı döneminde yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 350 öğrenciye uygulanmıştır. Veriler açımlayıcı faktör analizi ile edildiğinde, KMO Barlett küresellik katsayısı 0.883 olarak bulunmuştur. Bu katsayısı seçilen örneklemin faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda madde yükleri 0,549 ve 0,767 arasında değişen ölçekteki 18 maddenin üç faktörde toplandığı ve ölçeğin bu hali ile varyansın 51.345%'sinin açıkladığı bulunmuştur. 18 maddeden 8'inin öz yeterlilik algısı, 6'sının topluma faydalı olma isteği ve 4'ünün ise toplumun bilim insanına verdiği değer faktörü altında toplandığı tespit edilmiştir. Son basamakta Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için ölçek 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 198 öğrenciye uygulanmıştır. DFA' nın sonucunda bu üç faktörün iç tutarlılık katsayıları sırasıyla -0,42, -0,13 ve 0,74'tür. Ortaya çıkan modelin uyum indeksleri incelendiğinde $\chi^2/df = 1.539$, RMSEA=0,049, SRMR=0,094 , GFI=0,90, AGFI=0,87, CFI=0,97 ve NNFI=0,97 olarak tespit edilmiştir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise .708 olarak bulunmuştur. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizlerine göre ölçeğin ortaokul öğrencilerinin bilim insanı olma eğilimlerine ilişkin algılarını tespit etmek için yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğu düşünülebilir.

Anahtar kelimeler: Bilim, bilim insanı, bilim alanlarında kariyer

STEM Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Girişimcilik Becerileri Üzerine Etkisi

Doç. Dr. Sedat KARAÇAM, *Düzce Üniversitesi,*

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Lisans Öğrencisi Seda SÖĞÜT, *Düzce Üniversitesi,*

sedasogutt@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-9045-8442

Lisans Öğrencisi Sena ALBAYRAK, *Düzce Üniversitesi,*

albayraksenaa@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1139-1794

Lisans Öğrencisi Defne MERT, *Düzce Üniversitesi,*

dfneemert@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7478-3325

Özet: Bu çalışmanın amacı, basit malzemeler kullanılarak yapılan STEM etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerileri üzerine etkisini incelemektir. Bu amaç kapsamında araştırmada nicel araştırma desenlerinden ön test son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmaya 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Düzce merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulun yirmi beşer kişilik iki şubesinde öğrenim gören toplam elli, yedinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada uygulama toplam beş hafta sürmüştür. Kontrol grubunda fen bilimleri dersi öğretim programı kapsamında yürütülürken, deney grubunda ise benzer şekilde fen bilimleri dersleri yine öğretim programı dâhilinde yürütülmüş olmasına karşın dersin devamında STEM etkinlikleri yaptırılmıştır. Deney grubuna beş haftalık süreçte sırasıyla “Sessiz Kutu”, “Eşit Kollu Terazî”, “Isı Yalıtımlı Ortam Tasarlıyorum”, “Aydınlatma Aracı Tasarlıyorum”, “Görüntüleme Cihazı Tasarlıyorum” STEM etkinlikleri

yaptırılmıştır. STEM etkinliklerinin planlamasında öğrencilerin o gün işledikleri kazanım dikkate alınmamış olup, etkinlikler ders dışı aktivite olarak düşünülmüştür. STEM etkinliklerinde öğrenciler ilk olarak bir öykü veya video ile tasarıma yönelik problem durumuna düşürülmüş ve bu problem doğrultusunda öğrenciler gruplar halinde tasarımlarını yapmışlardır. Öğrencilere tasarımda kullanabilecekleri malzemeler sınırlandırılmış olup, araştırmacılar tarafından çeşitli malzemeler sağlanmıştır. Gruplar tasarımlarını tamamladıktan sonra grupça ürünlerini sunmuşlardır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası girişimcilik becerileri Deveci (2018) tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği” ile belirlenmiştir. Veriler SPSS 20.0 paket programına girilmiş ve normal dağılım göstermediklerinden verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Deney ile kontrol grubundaki katılımcıların hem ön test hem de son test sıra ortalamaları arasında farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı Mann Whitney U testi ile test edilmiştir. Hem deney hem de kontrol grubu için ön test ile son test sıra ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı Wilcoxon İşaretli Sıra Testi ile test edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda hem ön test hem de son testte deney ile kontrol grubunun sıra ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. Benzer şekilde, hem deney hem de kontrol grubunun ön test ile son test sıra ortalamaları arasındaki farkında istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. Bu bulgular çerçevesinde STEM etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin girişimcilik beceri üzerine etkisinin olmadığı düşünülebilir. Böyle bir sonuç elde edilmesinin temel nedeni STEM

etkinliklerinin sınıf içinde kalması sınıf dışına çıkarılmaması olabilir. Bir başka çalışmada öğrencilerin ortaya koydukları ürünleri daha kapsamlı ortamlarda sunmalarına olanak sağlanarak etkinin irdelenmesi gerektiği düşünülebilir.

Anahtar kelimeler: Fen eğitimi, Girişimcilik, STEM.

STEM Yaklaşımına Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Madde ve Değişim Ünitesi İle İlgili Kavram Yanılgıları Üzerindeki Etkisi

Ferda KARA, Gazi Üniversitesi,

ferdakara34@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1280-5853

Dr. Öğr. Üyesi Beran Firidin, Gazi Üniversitesi,

beranf@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, STEM (FETEMM; Fen, Teknoloji, Matematik, Mühendislik) temelli ders etkinliklerinin 5.sınıfa devam eden öğrencilerin madde ve değişim ünitesi ile ilgili kavram yanılgıları üzerindeki etkisini araştırmaktır. Çalışma grubu, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında İstanbul'da bir ortaokulda 5.sınıfa devam eden 71 öğrenciden oluşmaktadır. 35 öğrenci deney grubunda, 36 öğrenci ise kontrol grubunda yer almaktadır. Deney grubuna STEM temelli ders etkinlikleri uygulanırken, kontrol grubuna MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından öğrencilere dağıtılan Fen Bilimleri ders kitabındaki etkinlikler uygulanmıştır. Araştırma 5 hafta sürmüştür. Araştırmada, nicel verilerin nitel veriler ile desteklendiği Karma Yöntemler Araştırma modelinin Açıklayıcı deseni kullanılmıştır. Nicel veriler araştırmacı tarafından konunun uzmanlarına danışılarak oluşturulan MD-KİT (Madde ve Değişim Ünitesi Kelime İlişkilendirme Testi) aracılığıyla toplanmıştır. MD-KİT 6 kavramdan oluşmaktadır. Öğrencilerin her kavram ile ilgili en fazla 10 kelime, bir de cümle yazabilecekleri şekilde tasarlanmıştır. Nitel veriler odak grup görüşmesi, gözlem ve doküman incelemesi yöntemleri aracılığıyla toplanmıştır. MD-KİT'den elde edilen veriler frekans tablosu ile değerlendirilmiştir. Odak grup görüşmesi, gözlem ve doküman incelemesinden elde edilen veriler de betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, uygulama sonrasında, deney grubu öğrencilerinin kavram yanılgılarının kontrol grubuna göre daha yüksek oranda iyileşme gösterdiği bulunmuştur. Öğrencilerin kavramlarla ilgili kurdukları cümlelerin niteliği karşılaştırıldığında uygulama sonrasında, öncesine göre deney grubunun kurduğu cümlelerin daha bilimsel olduğu ve kavram yanılgılarının da büyük oranda azaldığı görülmüştür. Deney grubu öğrencileri STEM temelli ders etkinlikleri sırasında kendilerini bir mucit gibi hissettiklerini ve kavramları daha kolay anladıklarını belirtmişlerdir. Uygulamada en çok ürün tasarlama aşamasında zorlandıklarını ve ortaya çıkan ürünü denemek için çok heyecanlandıklarını da belirtmişlerdir. Öğrenciler uygulamanın en çok mühendislik tasarım becerilerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Fakat öğrenciler uygulamaların teknolojiyi kullanmak konusunda yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. 4 öğrenci ise, uygulamaları sevmediğini yalnız başına çalışmayı tercih edeceğini belirtmiştir.

Anahtar kelimeler: STEM, FETEMM, Fen Eğitimi, Kavram Yanılgısı

Astronomiye Yönelik Öğretim Yöntem ve Materyal Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Astronomi Öğretimi Yapan Öğretmen İmgeleri Üzerine Etkisi¹

Doç. Dr. Sedat KARAÇAM, Düzce Üniversitesi

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Doç. Dr. Çiğdem ŞAHİN ÇAKIR Giresun Üniversitesi

hcsahin38@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7041-3773

Merve KOCA, Düzce Üniversitesi,

meervekoca@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8745-0703

Mustafa SADAK, Düzce Üniversitesi,

mustafasadak81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2687-3948

Özet: Bu araştırmanın amacı aktif katılımlı bir şekilde yürütülen astronomiye yönelik öğretim yöntem ve materyali öğretiminin fen bilimleri öğretmen adaylarının astronomi öğretimi yapan öğretmen imgeleri üzerine etkisini incelemektir. Araştırma deneysel desenlerden ön-test son-test kontrol grupsuz yarı deneysel desene göre yürütülmüştür. Araştırmaya 2019-2020 akademik yılın güz döneminde dördüncü sınıf öğrencisi olan ve çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 40 fen bilimleri öğretmen adayı katılmıştır. Örneklem seçiminde kota örnekleneme yöntemi kullanılmış olup genel akademik ortalaması 2.50'in üzerinde olan ve programa başvuran tüm öğretmen adayları arasından rastgele seçim yapılmıştır. Araştırmada, etkinliklerin uygulaması 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde altı günde yapılmıştır. Etkinliklerde, öğretmen adaylarına, astronomi öğretimine yönelik drama, istasyon, argümantasyon, kavramsal değişim metinleri, kavram karikatürleri, 5E öğrenme döngüsü, teleskop kullanımı, takımyıldızı dürbünü, usturlap, gök atlası ve güneş saati yapımı, özel gereksinimli öğrencilere astronomi öğretimi, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamaları gibi uygulamalar yaptırılmıştır. Uygulamanın öğretmen adaylarının astronomi öğretimi yapan fen bilimleri öğretmeni imgeleri üzerine etkisini belirlemek için, uygulama öncesi ve sonrası astronomi öğretimi yapan fen bilimleri öğretmeni denildiğinde gözlerinin önünde canlanan resmi çizimleri ve açıklamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının uygulama öncesi ve sonrası çizimlerinden ve açıklamalarından elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilip karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda, öğretmen adaylarının uygulama öncesi çizimlerinde astronomi öğretimi yapılan ortam olarak sadece sınıf ortamı çizmişlerken, uygulama sonrası çizimlerinde ise sınıf ile okul dışı ortamı bütünleştirdikleri ve ayrıca çizimlerin sınıf ortamında düz anlatımdan grup çalışması ve drama etkinliklerine doğru kaydığı tespit edilmiştir. Bunun yanında öğretmen adaylarının çizimlerinde yer verdikleri öğretim materyalleri incelendiğinde ise öğretmen adaylarının uygulama öncesinde öğretim materyali olarak güneş sistemi modeli, Dünya, Güneş, Ay modeli ve Ay'ın evleri gibi astronomi ile ilgili posterler çizerken, uygulama sonrasında bu görselleştirme için arttırılmış

¹ Bu çalışma TÜBİTAK 2237-A Bilimsel Etkinlikleri Destekleme Programı kapsamında yürütülen Gökubbeye Yolculuk isimli etkinlikten üretilmiştir.

gerçeklik ve sanal gerçekliğe doğru kaydığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede astronomiye yönelik öğretim yöntem ve materyal öğretiminin fen bilimleri öğretmen adaylarının astronomi öğretimi yapan öğretmen imgelerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kavramlar: Astronomi Öğretimi Yapan Öğretmen İmgesi, Astronomi, Fen Bilimleri Öğretimi

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımlarına İlişkin Epistemolojik İnançlarının İleride Kullanacakları Yöntemler ve Ölçme Araçlarına Etkisi

Doç. Dr. Dünder Yener, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

dndryener@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7605-0969

Yüksek Lisans Öğrencisi, Suzan Bozer, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

suzanbozer94@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0843-4631

Özet: Bu araştırmanın genel amacı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 4.sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının öğrenme-öğretme yaklaşımlarına ilişkin epistemolojik inançlarını belirleyerek ileride kullanacakları yöntemler ve ölçme araçlarına etkisini incelemektir. Araştırmada karma yöntem (mix metot) kullanılacaktır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 akademik yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim görmekte olan yaklaşık 60 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Epistemoloji terimi, Yunanca episteme (bilgi) ve logos (bilim, kuram) sözcüklerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Epistemoloji hemen hemen tüm bilim alanlarında olduğu gibi kökenini felsefeden alır; bilgi felsefesi anlamına gelir ve felsefenin 4 önemli uğraş alanından bir tanesidir. Bu alanda yapılan çalışmalar Antik Yunan dönemi ile başlamış olsa da güçlenmesi 17.yüzyılda gerçekleşmiştir. Epistemolojinin eğitim bilimlerine kazandırılması bilişsel psikoloji alanında yapılan bilimsel çalışmalar sayesinde gerçekleşmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, 1970’lerden bu yana epistemolojik inançların gelişim düzeyleri ile kültür, cinsiyet, yaş, aile ve eğitim düzeyleri, akademik başarı, narsisizm, alan, zeka düzeyi, okula yönelik tutum, benlik saygısı, öğretim stratejileri, ders çalışma stratejileri, problem çözme stratejileri, uygulama, öğrenme-öğretme anlayışları, dijital okuryazarlık gibi birçok farklı değişkenlerle ilişkileri incelenmiştir. Araştırma bulguları, gerek yurt dışında gerekse yurt içinde son yıllarda epistemolojik inançlar üzerinde araştırmacıların giderek artan bir ilgisinin olduğunu göstermektedir. Bununla beraber, uluslararası literatürde epistemolojik inançlar üzerine birçok çalışmanın yapılmış olduğu, ancak ülkemizde halen yeterli düzeyde çalışmanın yapılmamış olduğu, yapılan çalışmalar arasında ise ilişkiyi inceleyen çalışmaların az olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının inançlarının, seçecekleri öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçlarına etkisinin incelenmesi hem literatüre kazandırılmış yeni bir çalışma olması hem de bu etkinin nasıl ve niçin değiştiğine yönelik sorulara cevap araması bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla; öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik inanç düzeylerini ölçmek için Conley ve diğerleri (2004) tarafından geliştirilip ilk kez Özkan (2008) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Bilimsel Epistemolojik İnanç Ölçeği” ile öğrenme-öğretme kavramlarına ilişkin yaklaşımlarını belirlemek amacıyla Chan ve Elliott (2004) tarafından geliştirilip ilk kez Eren (2009) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Öğrenme Öğretme Yaklaşımı Ölçeği” kullanılacaktır. Bu ölçekler fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulandıktan sonra amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yapılarak naive-geleneksel, naive-yapılandırmacı, sofistike-geleneksel ve sofistike-yapılandırmacı olarak çıkan bireyler seçilip derinlemesine bir araştırma yapılacaktır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu derinlemesine bilgi edinmek amacıyla kullanılacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşmenin yapılmasındaki temel amaç ise varsa her iki ölçekte zıt özellikler gösteren yani naive-yapılandırmacı ve sofistike-geleneksel bireylerin niçin bu zıt özelliklere

sahip olduğunu ve bu özelliklerinin ileride kullanacakları yöntemler ve ölçme araçlarını nasıl etkileyeceğini incelemektir. Aynı şekilde naive-geleneksel ve sofistike-yapılandırmacı bireylerle de görüşmeler yapılarak bu özelliklerinin ileride kullanacakları yöntemler ve ölçme araçlarını nasıl etkileyeceği incelenecektir. Böylelikle aslında tek tipte öğretmen adaylarının olmadığı varsa zıt özelliklere sahip olan öğretmen adaylarının görüşleri alınarak ileride kullanılacak “Fen Öğretim Programlarına” bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Epistemolojik inanç, öğrenme-öğretme yaklaşımı, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme araçları, fen bilgisi öğretmen adayları

İşitme Engelli Öğrencilere Teknoloji Destekli Fen Öğretimi

Elif KARACA KOYUN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,

elifkaracakoyun@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1363-4198

Doç. Dr. Mustafa ERGUN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,

mergun@omu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4471-6601

Özet: Yaşam boyu öğrenebilme yeteneği olan her insanın tutum ve becerilerini geliştirmek, yeteneklerini keşfetmek ve doğru bir şekilde yönlendirebilmek için eğitime ihtiyacı vardır. Mühendislik ve tasarım becerileri, yaşam becerileri ve bilimsel süreç becerileri gibi fen bilimleri alanına özgü becerilerin geliştirilmesine imkân sunarak fen okuryazar bireyler yetiştirmeyi amaç edinen fen bilimleri öğretim programı, hem normal bireylerin hem de işitme engelli bireylerin fen eğitiminde aynı şekilde uygulanmaktadır. Bu durum işitme engelli bireylerin kendine özgü özelliklerinden dolayı fen bilimleri derslerini anlama ve yaşamda kullanma sürecinde zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Bu nedenle fen öğretimi konusunda öğrencilerin özelliğinden dolayı farklı yöntemler geliştirilmektedir. Geçmiş yıllardaki öğretim programına bakıldığında fen ve teknoloji adıyla anılan fen bilimleri dersinin teknolojiyle etkileşim içinde olduğu görülmektedir. Doğa ve doğayla ilgili olayları incelemeyi amaç edinen fen bilimleri dersi öğretiminde birçok yöntem kullanılmasının yanı sıra en çok deney yapma yöntemi tercih edilmektedir. Her alanda olduğu gibi fen bilimleri dersine de teknolojinin entegre edilmesi özellikle 2000'li yıllarda doğan dijital yerli olarak isimlendirilen bireylerin dikkatini çekmektedir. Bu durum fen bilimleri dersi açısından ele alındığında bilgisayar ya da telefon aracılığıyla çeşitli uygulama ve eğitim portalları üzerinden yapılan deneylerin öğrencinin fen dersine olan ilgi ve katılımını arttırdığı görülmektedir. Bunun yanında bu tür uygulama ve eğitim portallarının kolayca ulaşılabilir olması eğitimde fırsat eşitliğine de öncülük etmektedir. Buna bağlı olarak çeşitli uygulama ve eğitim portalları okuma, konuşma ve anlamada zorluk yaşayan işitme engelli bireylerin fen öğrenimini kolaylaştırmaktadır. Bu çalışmada işitme engelli öğrencilere yönelik fen öğretiminde kullanılabilecek eğitim portalı tasarlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin seviyesine uygun deneyler yenilikçi yaklaşımlarla hazırlanmıştır. Aynı deneylerin öğrencilerin özellikleri de dikkate alınarak farklı şekilde bu portalda sunulması sağlanmıştır. Bu çalışmada özel öğrencilere yönelik fen eğitim portalının nasıl tasarlandığı, tasarım süreçleri ve ürünleri sunulacaktır. Araştırma sonucunda işitme engelli öğrencilere yönelik hazırlanan fen öğretiminde kullanılabilecek eğitim portalının özellikleri belirlenmiştir. İlk portal olma özelliğinden yola çıkarak fen öğretiminde diğer çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: İşaret dili, işitme engelli öğrenci, fen eğitimi, deney, portal

Not: Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı tarafından desteklenmektedir.

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri

Betül Erçelik, Dokuz Eylül Üniversitesi,

betulercelik.1@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1666-3602

Dr. Öğr. Üyesi. Aslı Sade Memişoğlu, Dokuz Eylül Üniversitesi,

asli.sade@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8412-6473

Özet: Bilimin doğası içerisinde birçok alanı barındıran disiplinler arası bir alandır. Bilimin doğasının iyi anlaşılması Fen eğitiminin temel amaçları arasında bilim okuryazarlığı yer aldığından itibaren önemi arttırmıştır. Çünkü bilimsel okuryazarlığın en önemli bileşenlerinden birisi bilimin doğasıdır. Öğrencilerin bilimin doğası hakkındaki görüşleri ise öğretmenlerinin görüşlerinden etkilenmektedir. Bu çalışmanın amacı Fen Bilgisi öğretmen adaylarının bilimin doğası hakkındaki görüşleri ve sınıf düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim görmekte olan farklı sınıf düzeylerinde toplam 148 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veri aracı olarak Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşler Anketi (BDGHA) kullanılmıştır. Anket 10 tane açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizi geçerlik, güvenirlik çalışması daha önce yapılmış kabul edilemez, kısmen kabul edilebilir, kabul edilebilir şeklinde oluşturulan ve sırasıyla 0, 1, 3.5 olarak puanlanan Dereceli Puanlama Anahtarı (DPA) kullanılmıştır. Elde edilen veriler öğretmen adayının tüm sorulara verdiği cevapların toplam puanını içeren genel toplam ve bilimin doğasının yedi alt boyutu olan değişebilirlik, deneysellik, gözlem ve çıkarım, teori ve kanun, teori yüklülük, hayal gücü ve yaratıcılık, sosyal ve kültürel etki boyutları SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının bilimin doğasının değişebilirlik, deneysellik, teori yüklülük, hayal gücü ve yaratıcılık, gözlem ve çıkarım boyutlarının sınıf düzeyinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı fakat sınıf düzeyi arttıkça alınan puanlardaki doğrusal artış eğilimi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Elde edilen veriler ile genel anlamda lisans eğitiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimin doğası hakkında görüşlerine olumlu yönde katkı yaptığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarında bilimin doğasının bazı alt boyutlarının istenen düzeyde olamaması bu konulardaki eksikliğe işaret etmektedir. Bilimin doğasına hakim öğretmen olarak mezun olmalarını sağlamak için lisans eğitimi boyunca tüm alt boyutlarına yeterince değinilerek bu konulardaki eksiklikler giderilmesi önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Bilimin doğası, fen bilgisi, öğretmen adayı

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Betül Erçelik, Dokuz Eylül Üniversitesi,

betulercelik.1@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1666-3602

Dr. Öğr. Üyesi. Aslı Sade Memişoğlu, Dokuz Eylül Üniversitesi,

asli.sade@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8412-6473

Özet: Bu çalışmanın amacı hizmet öncesi dönemde eğitim gören Fen Bilgisi öğretmen adaylarının ‘bilim’ kavramına ait algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Metaforlar var olan düşünceleri ortaya çıkarmak için kullanılan güçlü araçlardır. Öğretmen adaylarının bilim algıları aynı zamanda onların mesleklerini yürütürken eğitim ortamında yetiştirilmesi hedeflenen öğrencilere bunu nasıl yansıtacakları konusunda da veri sunmaktadır. Veri toplama aracı olarak katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri, cinsiyetlerini belirten demografik değişkenleri belirlemeye yönelik sorular ve “Bilim ..... gibidir. Çünkü .....” biçiminde hazırlanmış algı tespit anketi kullanılmıştır. Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim görmekte olan farklı sınıf düzeylerindeki 148 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarından toplanan verilerden metaforun yer aldığı fakat gerekçesi bulunmayan, bilimin tanımını içeren ve boş bırakılan anketler elenmiştir (n=59). Toplamda 89 katılımcının görüşleri içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İki ayrı araştırmacı tarafından yapılan analizde uyum oranı %92 çıkmış ve çalışmanın güvenilirliği elde edilmiştir. 89 katılımcı için 73 farklı metafor elde edilmiştir. Fen Bilgisi öğretmen adayları bilimi daha çok doğa (f:3), evren (f:3), hayatın temeli (f:3), su (f:3) ve teknoloji (f:3) metaforlarını kullanarak ifade etmişlerdir. Bilim kavramı için sonsuz, birikimli, dinamik, gereksinim ve yol gösteren temaları oluşturulmuştur. Fen Bilgisi öğretmen adayları bilimi daha çok dinamik boyutu ile en az ise sonsuz olarak ifade etmişlerdir. Sınıf düzeyi arttıkça bilimi gereksinim olarak ifade edenlerin sayısında azalma gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bilim, fen bilgisi, öğretmen adayı, metafor

Korozyondan Korunma Sosyobilimsel Bir Konu Olabilir Mi?

Emel GÜRBÜZ, MEB,

gurbuzemel205@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3278-9774

Dr. Öğr. Üyesi, Volkan BİLİR, Düzce Üniversitesi,

volkanbilir@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8709-6257

Özet: Teknolojinin sürekli gelişimi ile birlikte metal kullanımının artışı, korozyon sorununu ortaya çıkarmış ve yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Korozyon, metallerin çevresi ile yaptığı kimyasal ve elektrokimyasal reaksiyonlar sonucu metalik özelliklerini kaybetmesi olarak tanımlanmakta ve bunun sonucu olarak da ekonomik kayıplara, çevre kirliliğine, canlıların yaralanmalarına ve ölümlerine neden olmaktadır. Bu durum korozyondan korunmanın önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu açıdan korozyonla mücadelenin hayati önemini başta devlet kurumları olmak üzere sanayi, akademik çevreler, araştırma kurumları ve en önemlisi de halk tarafından anlaşılması konusunda yapılacak tüm çalışmalar çok önemli sonuçlar sağlayacaktır. Araştırmanın amacı korozyondan korunmanın sosyobilimsel konular içerisinde yer alıp alamayacağını belirlemesidir. Bunu belirleyebilmek için sosyobilimsel konuların genel özellikleri araştırılarak, sosyobilimsel konuların, karmaşık, açık uçlu, basit ve tek bir çözümü olmayan tartışmalı bilimsel ve gerçek yaşam bağlamında güncel konular olduğu ve bir konunun sosyobilimsel konular içerisinde olabilmesi için konunun fen bilimleri konu içerikleriyle ilişkili olması ve sosyal yaşamda bir anlamı ve önemi olması gibi en az iki özelliğe sahip olması gerektiği tespit edilmiştir. Korozyondan korunmanın sosyal boyutları, politik boyutları, ekonomik boyutları ve etik boyutları araştırılarak değerlendirilmiş, yapılan değerlendirmelerin sonucunda korozyondan korunmanın, bilimsel bir temeli olan, bilim-toplum-teknoloji etkileşimi kapsamında bulunan, ikilem taşıyan ve kişilerin etik, ahlaki, duygusal değerlerine bağlı olarak değişebilen bir konu olduğu ortaya konulmuş ancak toplumlarda yeni yeni fark edilen güncel olmayan sosyobilimsel bir konu olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Korozyon, korozyondan korunma, sosyobilimsel konular

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Argüman Haritası Oluşturmaya İlişkin Görüşleri

Büşra Nur Çakan Akkaş, Kastamonu Üniversitesi,

bnurcakanakkas@outlook.com

ORCID ID: 0000-0001-9628-069X

Dr. Öğr. Üyesi Elif Sönmez, Kastamonu Üniversitesi,

esonmez@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0056-7907

Doç. Dr. Esra Kabataş Memiş, Kastamonu Üniversitesi,

ekmemis@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8272-0516

Özet: Bu çalışmanın temel amacı, argüman haritalama uygulamalarına katılan son sınıf Fen Bilimleri öğretmen adaylarının argüman haritalama ve bu kapsamda kullandıkları programa ilişkin düşüncelerini belirlemektir. Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma orta ölçekli bir üniversitede, aynı sınıfta öğrenim gören 33 Fen Bilgisi öğretmenliği son sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ile 8 hafta ATBÖ deney etkinlikleri yürütülmüştür. Haftalık argümantasyon uygulamalarının sonunda o haftanın ana düşüncesi etrafında şekillendirilen bireysel ve etkileşimli argüman haritalama etkinlikleri Rationale™ programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamalar optik konusunun alt konularında (Gölge, Yansıma, Aynalar, Kırılma, Mercekler) yapılmıştır. Ayrıca konuların tamamlanmasının ardından öğrencilerden optik konusu genelinde hem bireysel hem de etkileşimli olarak bütüncül bir haritalama gerçekleştirmeleri istenmiştir. Ardından gönüllülük esası dikkate alınarak 11 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen nitel verilere içerik analizi uygulanmıştır. Veriler bireysel argüman haritalama süreci, etkileşimli argüman haritalama süreci, argüman haritalamada öğretmenin rolü, argüman haritalamanın öğrencilere etkileri ve programı kullanmadaki sıkıntılar temaları kapsamında analiz edilmiştir. Belirtilen her bir temaya uygun kodlar oluşturulmuştur. Görüşmelerde öğretmen adayları bireysel argüman haritası oluştururken iddia-delil-çürütücü ilişkisi kurduklarını ve bu haritalama sürecinde özellikle bilgileri sorguladıklarını vurgulamışlardır. Etkileşimli argüman haritalama sürecinde ise ilgili konuya farklı açılardan baktıklarını ve bilgisayar ortamında etkili bir tartışma süreci yaşadıklarını belirtmişlerdir. Haritalama sürecinde öğretmenin rehberlik eden, soru soran, öğrencileri değerlendiren ve motive eden rollerini üstlendiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları bu haritalama sürecinin öğrenmeyi ve düşünmeyi sağladığını, kavramlar ve bilgiler arasında ilişki kurmalarını kolaylaştırdığını, öz değerlendirme yapmalarına imkân sağladığını açıklamışlardır. Son olarak belirtilen bu faydaların yanında programın yabancı dilde olmasından kaynaklı bazı sınırlılıklarının olduğunu belirtmişlerdir. Bunlar; programın ara yüzündeki çeşitli sıkıntılarının varlığı ve programa yabancı olmaları öğretmen adayları tarafından dile getirilen sıkıntılardır. Genel olarak öğretmen adaylarının öğrenme ortamında argüman haritası uygulamalarına ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları bu sürecin kendilerine sağladığı çeşitli katkıları görüşmelerde ifade etmişlerdir. Eğitimin her kademesinde bu tarz haritalama faaliyetlerinin kullanılması gerektiği ön plana çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Argüman, argüman haritalama, öğretmen adayları, optik

Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Görevli Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Seçim Kriterleri: Türkiye, Güney Kore, Amerika'daki Durum

Öğretmen, Melike AKBAŞ, Cumayeri Ortaokulu,

melikeakbas86@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1029-655X

Doç.Dr., Pınar Seda ÇETİN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

pcetin@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4299-0893

Özet: Zeka, yaratıcılık, liderlik, motivasyon ve özel akademik alanlarda kendi yaş düzeyindeki bireylere göre üst düzeyde başarı gösteren özel yetenekli öğrencilerin eğitimi bilimsel, teknolojik, sosyolojik ve politik açıdan önem taşımaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitim sürecinde en önemli göreve sahip paydaşlardan biri de hiç şüphesiz öğretmenlerdir. Çünkü bu eğitim sürecinin amacına uygun işleyebilmesi öğretmenlerin; özel yetenekli öğrencilerin ilgilerini çekebilecek konuları keşfetmeleri, öğrencileri bu konularla derinlemesine meşgul olmaya teşvik etmeleri, öğrencilere araştırma, sorgulama, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirebilecek zengin öğrenme ortamları sunabilmeleri, bu öğrenme ortamlarında kullanılacak farklı öğretim yöntem ve tekniklerine hâkim olmalarıyla mümkündür. Bu nedenle özel yetenekli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin yukarıda bahsi geçen koşullar bakımından mesleki yeterliliğe sahip bireyler olmaları beklenmektedir. Bu araştırmanın amacı; özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde görevli fen bilimleri öğretmenlerinin seçim kriterlerinin incelenmesi, ülkemizdeki seçim uygulamasının, Güney Kore ve Amerika'daki öğretmen seçimine yönelik uygulamalarla karşılaştırılmasıdır. Ülkemizin Güney Kore ve Amerika ile karşılaştırılmasının nedeni, söz konusu ülkelerin izledikleri politikalar nedeniyle son yıllarda özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde başarı elde etmiş ülkeler olmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Ülkemizde fen bilimleri öğretmenlerini seçerken esas alınan kriterleri belirlemek amacıyla; özel yetenek tanısı almış öğrencilere örgün eğitime ek olarak eğitim veren Bilim Sanat Merkezlerinin 'Öğretmen Seçme ve Atama Kılavuzu' incelenmiştir. Atama kılavuzunda esas alınan kriterler incelendiğinde; değerlendirmenin iki aşamadan oluştuğu görülmektedir. Birinci adımı adayın değerlendirme formundan alacağı puan oluşturur. Bu değerlendirme formunda öğretmenlerin eğitim durumu, aldığı ödüller, yer aldığı projeler, sanatsal faaliyetler, yabancı dil ve yapılan yayınlar ölçüt alınmaktadır. Değerlendirmenin ikinci adımı olan mülakatta ise iletişim, özgüven ve kendini ifade edebilme becerileri, muhakeme yetenekleri, bilimsel ve teknolojik yeniliklere açıklık ile özel yetenekli öğrencilere ilişkin bilgi ve yeterlilikleri esas alınmaktadır. Diğer yandan seçim kriterlerinde, fen bilimleri öğretmenlerinin kendi branşlarına ilişkin derinlemesine alan bilgisi, amaca uygun eğitim/öğretim planı hazırlama becerisi, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine hâkimiyeti gibi alana özgü değerlendirme ölçütlerinin bulunmadığı dikkat çekmektedir. Buna ek olarak öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik bilgi ve yeterliliklerini değerlendiren kriterlerin ise genel değerlendirmenin küçük bir bölümünü oluşturduğu ve seçilen öğretmenlerin göreve başlamadan önce bu alana ilişkin bir bilgilendirme eğitimi almadığı görülmektedir. Diğer ülkelerdeki uygulamalar incelendiğinde; özel yeteneklilerin eğitiminde görevli öğretmenlerin ülkemize göre daha çeşitli kurumlarda görev yaptığı dikkat çekmektedir. Bu nedenle söz konusu ülkelerde her bir kurumun kendine özgü öğretmen seçim

standartları olmakla beraber, ülke genelindeki genel durumu incelediğimizde; Güney Kore’de, bu alanda eğitim verecek öğretmenlerin eğitimine ve yetiştirilmesine büyük önem verildiği, öğretmenlere yönelik bu eğitim programlarının sürekli değerlendirilip eğitim kalitesinin yükseltilmeye çalışıldığı, ayrıca özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde görev alacak öğretmenlerin eğitilmesi için üniversitelerden ve uzmanlardan destek alındığı belirlenmiştir. Ayrıca bazı bilim liselerindeki öğrencilerin eğitiminde akademisyenler ve bilim insanlarının görev aldığı görülmektedir. Amerika’ya bakıldığında ise; bu alanda görev alacak öğretmenlerin müfredat bilgisi, gelişmiş alan bilgisi ve etik bilinç, kanıta dayalı öğretim stratejileri kullanabilme, öğrencilerin bilişsel farklılıklarını ve öğretim ihtiyaçlarını anlayabilme gibi yeterliliklere sahip olması beklenmektedir. Sonuç olarak; Dünyadaki uygulamalar da göz önünde bulundurulduğunda ülkemizdeki öğretmen seçim kriterlerinin daha alana özgü bir şekilde güncellenmesi, özel yetenekli öğrencilere yönelik bilgi ve yeterliliklerini değerlendiren kriterlerin öneminin artırılması ve seçim sürecinden sonra öğretmenlerin niteliğini attırmaya yönelik eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Özel yetenekli öğrenciler, fen bilimleri öğretmenleri, bilim sanat merkezleri

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin STEM/FeTeMM Eğitimi ile İlgili Hazır Bulunuşluk Algıları

Atabey Onur ATA, Fen Bilimleri Öğretmeni, MEB,

atabeyonurata@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2230-6057

Harika Özge ARSLAN, Dr. Öğretim Üyesi, Düzce Üniversitesi,

harikaarslan@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-1620-6559

Özet: Bu araştırma Düzce il merkezinde görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenlerinin STEM eğitimine dair hazır bulunuşluk algılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden Survey (Tarama) yöntemini kullanılmıştır. Çalışma evreni Düzce il merkezinde görev yapmakta olan yaklaşık 120 fen bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerden gönüllü olan 103 tanesine 31 maddeden oluşan “STEM/FeTeMM Hazır Bulunuşluk Ölçeği-Öğretmen Versiyonu” uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 63’ü kadın % 37’si erkektir. Ayrıca katılımcıların eğitim durumu, çalışma yılı, mezun oldukları fakülte, STEM eğitimine katılma gibi demografik özellikleri toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile betimsel ve çıkarımsal istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular, kadın fen bilimleri öğretmenleri ile erkek fen bilimleri öğretmenlerinin STEM hazır bulunuşluk algılarının birbirinden istatistiksel olarak farklı olmadığını göstermiştir. Katılımcıların % 74’ü lisans derecesine, % 26’sı ise ya yüksek lisans öğrenimi görmekte ya da mezunudur. Bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre yüksek lisans öğrenimi gören ve mezunu olan öğretmenlerin STEM eğitimi ile ilgili hazır bulunuşluk algıları, lisans mezunu öğretmenlerden istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksektir. Ayrıca katılımcıların STEM eğitimi alma durumlarına bakıldığında % 41’i en az bir STEM eğitimi almıştır. Araştırma bulgularına göre STEM eğitimi alan fen bilimleri öğretmenlerinin STEM eğitimine dair hazır bulunuşluk algıları almayan öğretmenlere göre istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Buradan yola çıkarak STEM eğitimlerinin ve eğitim fakültelerinde yüksek lisans eğitimi görenlerin fen bilimleri öğretmenlerinin STEM eğitimi hazır bulunuşluk algılarını arttırdığı ve böylece sınıflarında STEM uygulamaları kullanma olasılıklarının da arttığı söylenebilir. Araştırma sonuçları fen bilimleri öğretmenlerinin STEM hazır bulunuşluk algılarının çeşitli demografik değişkenler boyutundan incelemesi nedeniyle değerlidir. Eğitim araştırmacıları bu çalışma bulgularından yararlanarak fen bilimleri öğretmenlerinin STEM hazır bulunuşluk algılarını arttırmaya yönelik hizmet içi eğitim programları hazırlayabilir, bu programların etkililiğini araştırılabilir.

Anahtar kelimeler: STEM, FETEMM, Fen bilimleri öğretmenleri, hazır bulunuşluk

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının STEM Etkinlikleri ve STEM Temelli Robotik Etkinliklerinin Yaşam Boyu Öğrenme Gelişimine Etkisinin İncelenmesi

Öğrenci, Hatice Çalılık, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı,

hcalik03@gmail.com

Prof. Dr., Sema Altun Yalçın, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı,

sayalcin@erzincan.edu.tr

Özet: Teknolojiyi de içinde barındıran STEM eğitimi farklı disiplinleri bir arada kullanarak sorunlara alternatif çözüm yolları üretmeyi sağlayan bir eğitim yaklaşımıdır. Fen bilimleri öğretmenlerinin fen dersinin yanı sıra STEM alanlarının teknoloji, mühendislik ve matematik dersleri hakkında da yeterli bilgiye sahip olmaları bu bilgileri kullanarak fen bilimleri dersine entegrasyonunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları ve uygun teknik ve stratejiyi kullanabilmeleri gerekmektedir. Yani öğretmenlerin gerekli araç- gereklilikleri kullanarak günlük hayatla ilişkilendirerek ve laboratuvarı etkin kullanarak STEM etkinliklerini derse entegre edebilme yeterliliğine sahip olmaları sağlanmalıdır. Çağın gerekliliği olarak bilgi ve iletişim birey ve toplumu önemli ölçüde etkilemektedir. Böylece daha çok öğrenme ihtiyacı ve var olan bilgi ve becerilere yenilerini ekleme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle yaşam boyu öğrenme toplum en temel yapı taşı olan insanların niteliklerini artırmak için önemli bir araç olarak ortaya çıkmıştır. Günümüzde öğretmen, çağın gerektirdiği bilgiyi sadece aktaran değil aynı zamanda bilgiye ulaşmanın yollarını öğreten bir rol üstlenmektedir. Öğretmenin bunu gerçekleştirebilmesi için öncelikle kendisinin öğrenmeyi öğrenen olması, yaşamı süresince öğrenmeye eğilimi olması ve bunu sürdürmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı fen bilimleri öğretmen adaylarının STEM (science, technology, engineering ve mathematics) etkinlikleri ve STEM temelli robotik etkinliklerinin yaşam boyu öğrenme gelişimine etkisinin belirlenmesidir. Araştırmaya Doğu Anadolu Bölgesine ait bir ilin eğitim fakültesi Fen Bilimleri Öğretmenliği Bölümünde son sınıfta öğrenim gören 31 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden öntest-sontest zayıf deneysel tek gruplu desen kullanılmıştır. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 4 faktörlü 27 maddeden oluşan 6'lı likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin son iki alt boyut olan öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu durumlarını belirten ifadelerin maddeleri ters çevrilerek puanlamalar yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 20.0 paket programı kullanılarak ilişkili örneklem için t testi işlemi yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme eğilimleri testi ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri testi ön test puan ortalamaları, son test puan ortalamalarından daha düşük olup öğretmenlerin yapılan etkinliklerin yaşam boyu öğrenme gelişimine katkı sağladığını belirtmiştir. Araştırma sonuçları fen bilimleri öğretmen adaylarının STEM etkinlikleri ve STEM temelli robotik etkinliklerinin yaşam boyu öğrenme gelişimine pozitif yönde etki ettiği belirlenmiştir. Ayrıca yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinin motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu alt boyutlarına yapılan analiz sonucunda anlamlı fark çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: STEM, Yaşam Boyu Öğrenme, Robotik Kodlama

Öğretmen Adaylarının Elektrik Devrelerine Ait Açıklamalarının Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Dr., Ümmü Gülsüm Durukan, Giresun Üniversitesi,

u.g.durukan@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9279-2812

Özet: Bu çalışmanın amacı, dördüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının yapılandırılmış grid ile verilen elektrik devreleri hakkındaki açıklamalarının değerlendirilmesidir. Öğretmen adaylarının elektrik akımı ve elektrik devreleriyle ilgili mevcut bilgilerini belirlemeye çalışan bu çalışma özel durum yöntemi ile yürütülmüştür. Çalışma grubunu bir devlet üniversitesindeki eğitim fakültesinin Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı'nın dördüncü sınıfında öğrenim gören 38 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, dokuz farklı elektrik devresi içeren bir yapılandırılmış grid (YG) kullanılmıştır. Bu dokuz kutucukta yer alan elektrik devreleri için öğrencilere dört açık uçlu soru yöneltilmiştir. Bu sorularda öğretmen adaylarından YG'de yer alan devrelerde elektrik akımı oluşup oluşmadığını ifade ederek, ilgili devrede elektrik akımı varsa bu akımın özelliklerinin tespit edilmesine dair açıklamalar yapmaları istenmiştir. YG uygulaması için öğretmen adaylarına 30 dakika süre verilmiştir. Çalışmadan elde edilen verilerin analizi sırasında betimsel analiz yönteminden faydalanılmıştır. Analiz sonucunda öğretmen adaylarının YG'de yer alan sorulara verdikleri cevaplar gruplandırılarak her grubun ifade sıklığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının elektrik akımı oluşan devreleri tespit ederken güçlük yaşadıklarını göstermektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının doğru akım üreten devreleri genellikle doğru bir şekilde belirleyebilirken; alternatif akım üreten devreleri genellikle yanlış yorumladıkları görülmektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının elektrik devreleri konusunda bilgi eksikliğine sahip olduklarına işaret etmektedir. Öğretmen adaylarının elektrik devreleri konularına dair sahip oldukları ön bilgilerinin, alternatif kavramlarının ve bilgi eksikliklerinin belirlenmesi, özellikle teorik bilgilerin pratiğe dökülmesi sürecinde literatüre önemli katkılar sağlayacağına inanılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Fen bilgisi öğretmen adayı, Elektrik devreleri, Yapılandırılmış grid.

Fen Bilimleri Öğretmenlerin Organik Gıda Tüketim Davranışlarının Planlanmış Davranış Teorisi Kapsamında İncelenmesi

Dr. Hüseyin ATEŞ, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

huseyinales_38@hotmail.com

Özet: Küresel olarak sürdürülemez eylemler, küresel ısınma, su, hava ve toprak kirliliği, doğada biyolojik çeşitliliğin yok edilmesi, ozon tabakasının incilmesi, ormansızlaşma ve çölleşme gibi çevresel sorunlara yol açmaktadır. Ayrıca, yüksek ekonomik büyüme, doğal kaynakların aşırı kullanımı, aşırı tüketim ve sorumsuz tüketim, küresel ilgiye yol açan çevresel bozulmayı tetiklemiştir. Çevre sorunlarının bir sonucu olarak, çevre psikolojisi temelli çalışmalarda araştırmacılar için yeni bir kavram olarak çevre yanlısı davranış kavramı ortaya çıkmıştır. Buna göre, insanlardan çevre üzerindeki zararlı etkisini azaltmak amacıyla tüketim davranışlarını değiştirmeleri istenir. Bu tüketim davranışlarından biri de organik tüketim davranışlarıdır. Bu araştırmanın amacı fen bilimleri öğretmenlerinin organik gıda tüketim davranışlarının davranışlarına etki eden niyetlerin planlanmış davranış teorisi kapsamında incelenmesidir. Araştırma Eylül 2019- Ocak 2020 tarihleri arasında İç Anadolu Bölgesinde bulunan üç farklı şehirde görev alan 259 fen bilimleri öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 145'i erkek 114'ü kadın olup yaş ortalamaları 36.4'dir. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerinin ortalaması ise 11'dir. Araştırma verileri Ajzen (1991) tarafından test edilen planlanmış davranış teorisi çerçevesinde oluşturularak toplanmıştır. Bu teoriye göre bireylerin bir davranışa yönelik tutum, öznel normları ve algılanan davranış kontrolleri bu davranışa yönelik niyetler üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak etki göstermektedir. Bu çalışmada önceki çalışmalarda geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş ölçme araçları kullanılmıştır. Bu ölçme araçları içerisinde Yedili Likert tipinde hazırlanmış olan Lee (2011) tarafından geliştirilen Tutum Ölçeği ($\bar{X}$ =5.41, SS =1.10), Minton ve Rose (1997) tarafından geliştirilen Öznel Norm ($\bar{X}$ =5.22, SS =0.96) ve Niyet Ölçeği ($\bar{X}$ =4.98, SS =0.81) ve Roberts (1996) tarafından geliştirilen Algılanan Davranış Kontrolü ($\bar{X}$ =5.02, SS =1.02) ve Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre fen bilimleri öğretmenlerinin organik gıda tüketim davranışları üzerinde en çok öznel norm (β = 0.48) etki etmekte iken en düşük oranda ise Algılanan Davranış Kontrolünün (β = 0.11) etkisi vardır. Araştırmanın sonuçları fen müfredatının geliştirilmesi ve fen bilimleri öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin düzenlenmesinde kullanılabilir. Sonraki çalışmalarda öğretmenlerin organik gıda tüketim davranışlarının öğrenciler üzerinde ne düzeyde etkilerinin olduğunu inceleyen çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Fen Bilimleri Öğretmenleri, Organik Gıda Tüketim Davranışları, Planlanmış Davranış Teorisi

STEM Eğitiminin Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutumlarına Etkisi

Prof. Dr. Sema ALTUN YALÇIN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi,

saltun_11@hotmail.com

Cemile DOĞRU, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi,

cdogru.fen@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7877-7886

Özet: Millî Eğitim Bakanlığı'nın Şubat 2018'de yayınladığı yeni eğitim programı temelinde mühendislik uygulamaları adı altında STEM yaklaşımının uygulamaya geçirileceği görülmektedir. Bundan dolayı çalışmamızda, son sınıf öğretmen adaylarına STEM eğitimi verilmiş, verilen STEM eğitiminin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumuna etkisi ile öğretmen adaylarının stem etkinliklerine olan tutumları incelenmiştir. Çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğretmen adaylarıyla çalışma yapılmıştır. Öğretmen adaylarına, STEM etkinliklerine yönelik görüşlerinin alınması amacıyla 5 maddelik yansıtıcı günlük uygulanmıştır. Bununla beraber öğretmen adaylarıyla mülakat yapılmıştır. Öğretmenliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi için Erkuş, Şanlı, Bağlı ve Güven, (2000) tarafından geliştirilmiş olan 23 maddelik beş dereceli likert tipi Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler nicel ve nitel olmak üzere iki başlıkta toplanarak analiz edilmiştir. Elde edilen nitel veriler, içerik analizi ile analiz edilmiş, kod ve temalar oluşturularak bulgular yorumlanmıştır. Ölçekten elde edilen nicel verilerin analizinde ise SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz yapıp çıkan sonuca göre bulgular yorumlanmıştır. Yapılan mülakatlarda ve uygulanan yansıtıcı günlük analiz sonuçlarında öğretmen adaylarının STEM'e yönelik görüşlerinde olumlu bir tutum saptanmıştır. Ölçek sonuçlarından ise ön test ile son test arasında "anlamlı" bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. STEM eğitimi için öğretmen adaylarına yapılmış olan mülakatlar ve yansıtıcı günlüklerin bulguları ile Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeğinin analiz sonucunda ki bulgusu birbirini desteklediği saptanmıştır. Öğretmen adayları ile yapılan mülakat ve uygulanan yansıtıcı günlük sonucunda STEM eğitiminin öğretmen mesleğine "olumlu" bir tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak öğretmen adaylarının STEM eğitimine ile öğrenmeye ve uygulamaya daha istekli olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: STEM Eğitimi, fen bilimleri öğretmen adayları, mesleki tutum

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknolojik Tasarım Sürecinde Ürettikleri Tasarım Fikirlerinin İncelenmesi ²

Arş. Gör. Dr. Azize DİĞİLLİ BARAN, Düzce Üniversitesi,

azizedigillibaran@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1197-9838

Doç. Dr. Fatih AYDIN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

fatihaydin14@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0453-5734

Özet: Son zamanlardaki ulusal öğretim programlarımızda öğrencilerde tasarım anlayışının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Öğrencilerde bu anlayışın geliştirilebilmesi için öncelikle geleceğin öğretmenleri olan fen bilimleri öğretmen adaylarında bu durum merak konusu olmuştur. Teknolojik tasarım süreci göz önüne alındığında; teknolojik tasarım döngüsünde problemi tespit ederek bir tasarım fikri oluşturma, tasarımın bel kemiği olarak düşünülebilir. Bu çalışmanın amacı, farklı üstbilişsel farkındalıklara sahip fen bilimleri öğretmen adaylarının, teknolojik tasarım sürecinde ürettikleri tasarım fikirlerini incelemektir. Bunun için 2017 ulusal öğretim programından (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı) seçilen “Özgün bir aydınlatma aracı tasarlar.” kazanımına yönelik bir tasarım yapmaları istenmiştir. Katılımcılardan yapacakları tasarımı bulana kadar tasarım öncesi (birbirlerinden bağımsız zamanlarda) on günlük sürelerde ve tasarımlarını tamamladıktan sonraki görüşmelerden elde edilen tasarım fikirleri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi ve bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırmanın yöntemine bağlı olarak veri üçlemesi yapılmıştır. Buna göre veri toplama araçları; düşünce günlükleri, sesli düşünme kayıtları ve görüşmelerden oluşmaktadır. Bu araştırmada önce pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama 2017-2018 güz yarıyılında fen bilimleri öğretmen adaylarından 8 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Asıl uygulama ise bahar yarıyılında 16 katılımcı ile tamamlanmıştır. Uygulamalarda ölçüt örneklem seçimi yapılmış ve alt grup ile üst grup katılımcılar belirlenmiştir. Bu bakımdan grupları belirlemede ölçüt olarak katılımcıların üstbilişsel farkındalık envanterinden aldıkları puanlar ve genel başarı notları alınmıştır. Uygulamalar her bir katılımcı için tasarım öncesi, tasarım sırası ve tasarım sonrası olarak üç aşamadan oluşmuştur. Tasarım öncesi; hatırlatıcı kartların verildiği, katılımcıların on günlük düşünce günlüğünü oluşturduğu ve malzeme hazırladıkları süreçtir. Tasarım sırası; sesli düşünme tekniği ile tasarım yapımında video çekilerek, araştırmacının görüşme için not aldığı süreçtir. Fakat bu süreçte katılımcılar yapmakta oldukları tasarıma odaklandıkları için farklı tasarım fikirlerinden bahsetmemişlerdir. Tasarım sonrası ise; araştırmacının katılımcılarla tasarımları bittikten sonra yaptığı görüşme sürecidir. Bu süreçlerden sonra veriler transkript edilmiş ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Dolayısıyla katılımcıların tasarım öncesindeki süreçte ve tasarımlarını tamamladıktan sonraki görüşme sürecinde ortaya koydukları fikirler sıralanarak elde edilen tasarım fikirleri isimlendirilmiştir. Daha sonra alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda; alt grup ve üst grup olarak ayrılan katılımcıların tasarım fikirlerinin hem nitelik hem de nicelik bakımından birbirinden farklı olduğu görülmüştür. Buna göre üst gruptaki katılımcıların alt gruptakilere göre daha fazla sayıda ve çeşitte tasarım fikrine sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca çok sayıda fikir üreten üst grup katılımcılara bakıldığında, yapacakları ya da yaptıkları

² Bu çalışma, Azize DİĞİLLİ BARAN'ın “Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknolojik Tasarım Sürecindeki Bilişsel ve Üstbilişsel Stratejilerinin İncelenmesi” başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

tasarımdan sonra da fikir ürettikleri görülmüştür. Buna göre; üstbilişsel farkındalığı yüksek olan üst grubun alt gruba göre tasarım döngüsünün basamaklarını daha iyi uyguladığı sonucuna varılabilir. Diğer yandan üst gruptaki katılımcıların yapacakları tasarım ile ilgili fazla fikir üretmesi avantaj olarak düşünülürken, yine bu grubun katılımcılarının sık sık fikir değiştirmesi nedeniyle bir yere odaklanma konusunda bunun onlara bir dezavantaj getirdiği de düşünülebilir. O halde alt gruptaki katılımcıların tasarım fikirlerini çeşitlendirebilmesi için onlara farklı fikirler üretmeyi teşvik edecek öğrenme ortamları oluşturulabilir. Öte yandan üst gruptaki katılımcılar içinse, bir görev verildiğinde onun zaman planlamasını nasıl yapması gerektiği ile ilgili örnek planlar gösterilebilir.

Anahtar kelimeler: Tasarım, teknoloji, teknolojik tasarım döngüsü, üstbiliş, üstbilişsel farkındalık

Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Teknolojinin Doğası Ölçeği (TEDÖ)

Doç. Dr. Sedat KARAÇAM, Düzce Üniversitesi,

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Yüksek Lisans Öğrencisi Bayram Ali FİDAN,

by_ram_81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1187-1461

Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa SADAK,

mustafasadak81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2687-3948

Özet: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin teknolojinin doğasına ilişkin algılarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Araştırma üç adımda gerçekleştirilmiştir. Birinci adımda madde havuzu oluşturulmak üzere yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 450 öğrenciye “Teknoloji nasıl geliyor” sorusu sorulmuş ve görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Nitel olarak elde edilen bu veriler iki kodlayıcı tarafından içerik analiziyle analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda, 36 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddelerinin ölçülmek istenen özelliği ölçmede yeterli olup olmadığını belirlemek için uzman görüşü alınmıştır. Buna ek olarak ölçekteki ifadelerin Türkçe yönünde değerlendirilmesi için Türk dili uzmanının görüşü alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bazı maddeler üzerinde düzenlemeler yapılmış ve benzer olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu düzenlemeler sonucunda 26 maddelik beşli likert tipi ölçek oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci basamağı olan açımlayıcı faktör analizi için alan uygulamasına geçilmiştir. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) için ölçek, 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 319 öğrenciye uygulanmıştır. Veriler açımlayıcı faktör analizi ile analiz edildiğinde, KMO Barlett küresellik katsayısı 0.861 olarak bulunmuştur. Bu katsayı seçilen örneklemin faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda madde yükleri 0,456 ile 0,748 arasında değişen ölçekteki 17 maddenin üç faktörde toplandığı ve ölçeğin bu hali ile varyansın 43.17%'sinin açıkladığı bulunmuştur. 17 maddeden 8'inin insan faktörü, 5'inin farklı kültürlerin etkisi ve 4'ünün ise toplumun etkisi faktörü adı altında toplandığı tespit edilmiştir. Son basamakta Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için ölçek 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde yedi ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 171 öğrenciye uygulanmıştır. DFA'nın sonucunda bu üç faktörün iç tutarlılık katsayıları sırasıyla 0,43, 0,41 ve 0,40 olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan modelin uyum indeksleri incelendiğinde $\chi^2/df = 1.423$, RMSEA =0,05, SRMR =0,083, GFI =0,90, AGFI = 0,86, CFI =0,97 ve NNFI=0,96 olarak tespit edilmiştir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise 0.827 olarak bulunmuştur. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizlerine göre ölçeğin ortaokul öğrencilerinin teknolojinin doğasına ilişkin algılarını tespit etmek için yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Teknolojinin Doğası, Teknoloji Öğretimi

Bir Ölçek Çalışması: Bilim İnsanı Risk Algı Ölçeği

Doç. Dr. Sedat KARAÇAM, Düzce Üniversitesi,

sedatkaracam@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7610-3848

Yüksek Lisans Öğrencisi, Nursena İKİNCİ, Düzce Üniversitesi,

n.ikinci.tr@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1299-4201

Yüksek Lisans Öğrencisi, Merve Türk, Düzce Üniversitesi,

endoplazmikretikulum.81@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3724-5242

Özet: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bilim insanı olmanın risklerine dair algılarını belirlemek için bir ölçek geliştirmektir. Araştırma üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 264 öğrenciye “Sizce bilim insanı olmanın riskleri nedir?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin bu konuya dair görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Nitel olarak elde edilen bu verilerin, iki kodlayıcı tarafından içerik analizi ile analiz edilmesi sonucunda, 56 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Maddelerin, ölçülmek istenen özelliği ölçmek için yeterli olup olmadığını belirlemek amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca ifadeler, Türk dili uzmanı tarafından Türkçe açısından değerlendirilmiştir. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bazı maddeler üzerinde düzenlemeler yapılmış ve benzer olan maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Yapılan düzenlemeler sonucunda 40 maddelik 5’li likert tipinde bir ölçek oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için alan uygulaması yapılmıştır. Bu doğrultuda ölçek, 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 369 öğrenciye uygulanmıştır. AFA sonucunda verilerin KMO Barlett küresellik katsayısı 0.858 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu katsayı, seçilen örneklemin faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda ölçekteki 18 maddenin 4 faktörde altında toplandığı görülmüştür: Suçlanma ve Tehdit Edilme Riski, Sağlık Riski, Sosyal Yaşam Riski ile Ölme ve Zehirlenme Riski. “Suçlanma ve Tehdit Edilme Riski” faktörü 6, “Sağlık Riski” faktörü 5, “Sosyal Yaşam Riski” faktörü 4 ve “Ölme ve Zehirlenme Riski” faktörü 3 madde içermektedir. Maddelerin yükleri 0.52 ve 0.81 arasında değişmektedir. Ölçeğin bu hali ile varyansın 51.12%’sini açıkladığı bulunmuştur. Araştırmanın üçüncü ve son aşamasında ise ölçek, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 202 öğrenciye uygulanmıştır. DFA sonucunda bu dört faktörün iç tutarlık kat sayıları sırasıyla 0.51, 0.50, 0.29 ve 0.26 olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan modelin uyum indeksleri incelendiğinde ise $\chi^2/df = 1,67$, RMSEA = 0,058, SRMR = 0,062, GFI = 0,90, AGFI = 0,86, CFI = 0,96 ve NFI = 0,92 sonuçları elde edilmiştir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ise .863 olarak bulunmuştur. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizlerine göre geliştirilen bu ölçeğin, ortaokul öğrencilerinin, bilim insanı olmanın risklerine yönelik algılarını tespit etmek için yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğu düşünülebilir.

Anahtar kelimeler: Bilim, Bilim insanı, Risk,

Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Karşı Duyguları

Fen Bilimleri Öğretmeni, Zeynep İrem YAĞMUR, MEB,

zynpirem91@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-6320-0542

Dr. Öğr. Üyesi, Ömer Seyfettin SEVİNÇ, Düzce Üniv., Eğitim Fak.,

omersevinc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7061-023X

Yük. Lis. Öğrencisi, Nursena İKİNCİ, Düzce Üniv., Fen Bilimleri Enst.,

n.ikinci.tr@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1299-420

Özet: Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik duyguları ve bu duyguların neden olduğu değişkenler araştırılmıştır. Araştırmada öğrencilerin fen bilimleri dersine ve fen bilimleri öğretmenine karşı geliştirmiş oldukları duygu, düşünce ve görüşlerin belirlenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Düzce ili Merkez ilçesinde bulunan bir devlet okulunda, 5.ve 6.sınıflarda öğrenim görmekte olan toplam 72 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrenciler fen bilimleri dersine yönelik duygularını yeni nesil kültürünün temel göstergelerinden olan emojilerle ifade etmiştir. Emojiler aktarılmak istenen duygu ve düşüncelerin akışına destek olmalarının yanısıra, kelime ve ifadelerin anlamlarını da kuvvetlendirmektedir. Elde edilen veriler sonucunda öğrencilerin fen bilimleri dersinde genellikle ‘mutlu, çok harika’ anlamlarını içeren emojileri kullandıkları görülmüştür. Sahip oldukları bu duyguların nedenleri ise genel olarak öğretmen ve dersin işleniş şekli olarak belirtilmiştir. Fen bilimleri eğitiminin bir amacı da öğrencilerin fen bilimlerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Bu bağlamda fen öğretmenin dersteki tutum ve davranışlarının olumlu olması ve dersini işlerken deney ya da etkinlikleri gerçekleştirmesi, öğrencilerin derse karşı tutumlarının olumlu yönde gelişmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar kelimeler: Ortaokul öğrencileri, fen bilimleri dersi, emoji

6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitaplarındaki Vücudumuzdaki Dolaşım Sistemine Ait Görsellerin Bilimsel İçerik Açısından İncelenmesi

Fen Bilimleri Öğretmeni, Engin ÖZEL, MEB,

anadolulu_81@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi, Ömer Seyfettin SEVİNÇ, Düzce Üniv., Eğitim Fak.,

omersevinc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7061-023X

Fen Bilimleri Öğretmeni, Özlem Özcan BAYKURT, MEB,

ozlem_ozcan87@hotmail.com

Özet: Ders kitapları, teknolojinin ilerlemesine, değişen eğitim modellerine rağmen öğretim faaliyetlerine yön veren, öğrenmelerin etkili ve kalıcı olmasını sağlayan önemli, etkili bir eğitsel materyaldir. Bundan dolayı ders kitapları kavramsal öğrenmeyi sağlayabilmek ve kavram yanlışlarına sebep olmamak adına görsel içerik açısından uygun olmalıdır. Bu çalışmada, 2019-2020 öğretim yılında okutulan, MEB Ortaokul 6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitaplarında yer alan “dolaşım sistemi” konusuna ait görsellerin bilimsel içerik açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda ilgili görsellerin bilimsel içeriklerinin konu ve kazanımlara uygunluğu hususlarına bakılmıştır. Verilerin analizinde doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin görsel uygunluklarının incelenmesinde ise ulusal ve uluslararası referans kitaplardan yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre MEB 6. Sınıf Fen Bilimleri ders kitaplarındaki vücudumuzdaki sistemler ünitesinde yer alan dolaşım sistemi konusuna ait görsellerin bilimsel içeriklerinin taşınması gereken niteliklere tam olarak uygun bir şekilde oluşturulmadığı / oluşturulamadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda ders kitaplarındaki görsel öğelerin bilimsel içerikle ilişkili olması, yanlış öğrenmelere yol açmaması, metinde geçen bilgilerle örtüşür durumda olması ve öğrencilerin sınıf seviyelerine uygun olması son derece önemlidir. Elde edilen bulgulara göre, ders kitaplarındaki görsellerdeki eksik, hatalı gösterimlerin öğrencilerde yanlış öğrenme ve kavram yanlışına neden olacağından, ilgili görsellerin öğrenci seviyesine uygun olarak düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Fen bilimleri ders kitabı, görsel içerik, bilimsel hata

REACT Stratejisine Dayalı Öğretimin ‘Sindirim Sistemi’ Konusunu Öğrenmeye Etkisi

Doktora öğrencisi, Sergün KAYA, Atatürk Üniversitesi,

sergun.kaya@atauni.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3517-1673

Doç. Dr., Şeyda GÜL, Atatürk Üniversitesi,

seydagul@atauni.edu.tr

Özet: Fen bilimleri alanında günlük hayatla bağlantısı en fazla olan konular şüphesiz biyoloji alanındadır. Yaşam Temelli Öğrenme yaklaşımına dayalı REACT stratejisi de yeni öğrenilen kavramların öncekilerle bağlantısının kurulmasını sağlayan, ayrıca konuları birbiriyle ve günlük yaşamla ilişkilendirerek anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesine katkıda bulunan bir öğretim modelidir. Dolayısıyla biyoloji konularının öğretiminde bu stratejinin kullanılması başarıyı olumlu yönde etkileyebilir. Buradan hareketle bu çalışmada REACT stratejisinin on birinci sınıf öğrencilerinin ‘Sindirim Sistemi’ konusunu öğrenmelerine ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi incelenmiştir. Yarı-deneysel yöntemle yürütülen çalışmanın örnekleme, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki rastgele seçilmiş bir ortaokulun on birinci sınıflarının iki şubesinde öğrenim gören toplam 50 öğrenciden oluşmaktadır. Şubelerden biri deney grubu (11 kız, 13 erkek) diğeri ise kontrol grubu (13 kız, 13 erkek) olarak rastgele belirlenmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, güvenilirliği ve geçerliği sınanmış 25 çoktan seçmeli sorudan oluşan Sindirim Sistemi Başarı Testi kullanılmıştır. Uygulamalar deney grubunda REACT stratejisine dayalı etkinliklerle yürütülürken kontrol grubunda öğretim programında belirtilen şekliyle yürütülmüştür. Başarı testi her iki gruba uygulama öncesi ve sonrasında ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Ayrıca son-testlerden altı hafta sonra kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde betimsel istatistiklerden (aritmetik ortalama, standart sapma) yararlanılmış, grup karşılaştırmalarında ise bağımlı ve bağımsız örneklem t testleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin hem son-test puanları hem de kalıcılık testi puanları açısından gruplar arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmış, bu bulgu REACT stratejisine dayalı etkinliklerin öğrencilerin sindirim sistemi konusundaki başarı düzeyleri üzerinde olumlu etkisinin olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Çalışmanın sonunda ise elde edilen bulgulardan yola çıkılarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: REACT stratejisi, sindirim sistemi, başarı

Not: Bu çalışma birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

REACT Stratejisine Dayalı Öğretimin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum ve Motivasyona Etkisi

Doktora öğrencisi, Sergün KAYA, Atatürk Üniversitesi,

sergun.kaya@atauni.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3517-1673

Doç. Dr., Şeyda GÜL, Atatürk Üniversitesi,

seydagul@atauni.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı REACT stratejisine dayalı öğretimin on birinci sınıf öğrencilerinin biyoloji bilimine ve dersine yönelik tutumları ile yaşam temelli biyoloji motivasyonları üzerine etkisini incelemektir. Ön-test son-test kontrol gruplu yarı-deneysel yöntemle yürütülen çalışmanın örnekleme, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki rastgele seçilmiş bir ortaokulun on birinci sınıflarında öğrenim gören toplam 50 öğrenciden oluşmaktadır. Söz konusu öğrenciler aynı okuldaki iki farklı sınıfta öğrenim görmekte olup, sınıflardan biri rastgele deney grubu (11 kız, 13 erkek) diğeri ise kontrol grubu (13 kız, 13 erkek) olarak seçilmiştir. Çalışmanın verileri ‘Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçeği’ ile ‘Yaşam Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçeği’ kullanılarak toplanmıştır. Deney grubunda sindirim sistemi konusuna ait uygulamalar REACT stratejisine dayalı etkinliklerle yürütülürken, kontrol grubunda ise öğretim programında belirtilen şekliyle (yapılandırmacı yaklaşım) yürütülmüştür. Her iki ölçme aracı deney ve kontrol grubuna ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler öncelikle parametrik test yapmaya uygunluk açısından değerlendirilmiş ve verilerin gerekli koşulları sağladığı görülmüştür. Buna göre verilerin değerlendirilmesinde betimsel istatistiklerden (aritmetik ortalama, standart sapma) yararlanılmış, grup karşılaştırmalarında ise bağımlı ve bağımsız örneklem t testlerinden yararlanılmıştır. Analizlerden elde edilen bulgular, her iki bağımsız değişken için de deney ve kontrol grubunun son test puanlarında artış olduğunu göstermiştir. Bununla beraber söz konusu artışın deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Elde edilen bu bulgular REACT stratejisine dayalı etkinliklerin öğrencilerin tutum ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Çalışmanın sonunda ise ulaşılan bu sonuçların olası nedenleri tartışılarak, gelecek araştırmalar için çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: REACT stratejisi, tutum, motivasyon

Not: Bu çalışma birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

Pandemi Dönemi Fizik Eğitimi

Prof. Dr. Şebnem Kandil İnceç, Gazi Üniversitesi,

singec@gazi.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-5317-4480

Elif Çabuk, Gazi Üniversitesi,

elidcabuk@gmail.com

Hilal Can Ağaç, Gazi Üniversitesi,

captainbum@hotmail.com

Özet: Dünyada birden fazla ülkede veya kıtada etkisini gösteren ve geniş bir yayılım gösteren salgın hastalıklar pandemi olarak değerlendirilmektedir. Yeni bir vürüsün ortaya çıkması veya mutasyona uğraması sonucunda İnsandan insana kolayca geçebilmesi ve sürekli bir şekilde bulaşması gibi çeşitli kriterler sağlandığında Dünya Sağlık Örgütü'ü (DSÖ) tarafından pandemi ilan yapılmaktadır. Çin'in Wuhan kentinde başlayıp yerkürenin tamamına hızlı bir şekilde yayılan Koronavirüs (COVID-19) salgını da kriterleri sağlaması gerekçesiyle pandemi ilan edilmiştir. Pek çok ülke salgını kontrol altına alabilmek için geçici süreyle ticarete, eğitime ara vermek zorunda kalmışlardır. Böylece eğitim faaliyetleri kesintiye uğramıştır. Koronavirüs (COVID-19) salgını nedeniyle kesintiye uğrayan eğitim faaliyetlerini sürdürebilmek için ülkeler çeşitli alternatif yollar aramışlar ve pek çoğu online olarak eğitim faaliyetlerini sürdürme eğiliminde olmuşlardır. Başka bir ifadeyle öğrencilerin ve eğitimcilerin can güvenliğini sağlama açısından televizyon, internet, akıllı telefon gibi teknolojik imkânlar işe koşulmuştur. İlk akla gelen seçenek olan uzaktan eğitimin öğrencilerin eğitimi üzerinde etkisinin ne olduğuna ilişkin analizlerin yapılması ve değerlendirilmesi pandemi sürecinin eğitim açısından nasıl geçirildiğini anlama açısından oldukça önemli olacaktır. Ayrıca hem online eğitim imkanlarının sağlanmasının ve öğrencilerin evde geçirdikleri zamanın verimliliğinin ortaya koyulması hem de pandemi sürecinde verimli eğitimin planlanması yapılması açısından faydalı olacaktır. Bu amaçla pandemi döneminde online fizik eğitimi alan, gönüllü olan toplam 50 katılımcıyla pandemi dönemi fizik eğitimi incelenmiştir. Bu araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan 7 sorudan oluşan görüş belirtme formuyla online olarak toplanmıştır. Bu formun ilk üç sorusu katılımcıya ait demografik bilgiler, kalan 4 soru değerlendirmeye yöneliktir. Veri analizinde nitel araştırmalarda kullanılan veri değerlendirme yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların "pandemi dönemi fizik alan bilgisi çalışmalarını nasıl etkilediği", "pandemi dönemi fizik eğitimi hakkında genel düşünceleri", "pandemi dönemi fizik eğitiminde ne tür zorluklarla karşılaştıkları" oluşan kategoriler bazında değerlendirilmiştir

Anahtar kelimeler: Pandemi, fizik eğitimi, pandemi dönemi fizik eğitimi

Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersine İlişkin Görüşleri

Sema Nur KAÇAR, Düzce Üniversitesi,

semanurkacar53@gmail.com

Doç. Dr. Şahin DANIŞMAN, Düzce Üniversitesi,

sahin.danisman@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4739-3625

Özet: Araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin matematik dersine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Marmara bölgesinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 36'sı kız, 46'sı erkek olmak üzere toplam 82 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerde elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktararak analize hazır hale getirilmiştir. Araştırmanın ilk bulguları olarak öğrencilerin matematik dersindeki görüşlerini etkileyen faktörlerin öğrencilerin gözünde matematiğin zor bir ders olması, ödevlerin az veya çok verilmesi, yine aynı şekilde ödevlerin kolay veya zor olması, matematik öğretmenin tutumu, toplumda başarılı görülen öğrencilerin özellikleri olarak belirlenmiştir.

Araştırma örneklemindeki ortaokul öğrencilerinin yaklaşık %34,1'inin en zorlandığı ders matematik olup bu faktör öğrencileri matematiğe karşı olumsuz etkilemektedir. Yine aynı şekilde öğrencinin zihninde matematik dersinin zor olması öğrencinin ders esnasında heyecanlanmasına neden olmakta ve bu da matematiğe yönelik görüşleri etkilemektedir. Öğretmenler tarafından öğrencilere verilen ödevlerde, ödevlerin zor veya kolay, az veya çok olması ortaokul öğrencilerinde matematiğe yönelik görüşlerin oluşmasını etkilediği tespit edilmiştir. Matematik öğretmenin ders içinde veya dışında öğrenciye yaklaşımı, konuyu anlatma şekli, öğrencilerine yeteri miktarda ilgi gösterip göstermemesi, her öğrenciye eşit ve adil davranması da yine öğrencilerin matematik dersine yönelik görüşlerini etkilediği tespit edilmiş olup, öğrencilerin 'öğretmen iyiyse ders de iyidir' görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Bu düşüncelerden hareketle öğrenciler için iyi bir matematik eğitiminin verilmesi için öğretmenlere büyük sorumluluğun düştüğü görülmekte olup, matematik öğretiminin amacına ulaşması üzerinde etkisi olabileceğinden matematik öğretmenin öğrenci beklentilerini karşılaması için çaba göstermesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, matematik eğitimi, öğrenci özellikleri

Öğrenci Görüşlerine göre İdeal Matematik Öğretmeni

Sema Nur KAÇAR, Düzce Üniversitesi,

semanurkacar53@gmail.com

Doç. Dr. Şahin DANIŞMAN, Düzce Üniversitesi,

sahin.danisman@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4739-3625

Özet: Öğrencilerin matematik başarılarını etkileyen en önemli bileşenlerden birisinin matematik öğretmeni olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, bu çalışmada ortaokul ve lise öğrencilerinin ideal bir matematik öğretmenin özelliklerine ve ideal matematik dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Marmara bölgesinde bir şehirde öğrenim gören lise ve ortaokul öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini, kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 9 ortaokul (4 kız; 5 erkek) ve 4 lise (5 kız; 3 erkek) öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kaydına alınmış olup ortalama 10-15 dakika sürmüştür. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi henüz tamamlanmamış olsa da, araştırmanın ilk bulguları olarak ortaokul öğrencileri matematik dersinin sıkıcı geçmemesi gerektiğini, öğretmenin derste etkinlikler yaptırması, dersi oyun şeklinde işlemesi ve hatta çok fazla ödev vermemesi gerektiği, dersi akıcı anlatması gerektiği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Lise öğrencileri ise, hayallerindeki matematik öğretmenin öğrencilerde oluşan ön yargıyı kırması gerektiğini, bir konuyu bitirmeden başka konuya geçilmemesi gerektiği, herkesin konuyu anlamasını sağlayıp dersini anlatırken öğrenciyle öğrenci olması gerektiği, bol bol sorular çözmesi gerektiği, soyut olan matematiği somuta indirgeyerek anlatması ve matematiğin sadece formüllerden oluştuğu anlayışını kırması gerektiği şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak öğrencilerin hayalindeki matematik öğretmeni onlara dersi anlatırken eğlendiren, gerektiği zaman espri yapan, dersi oyun gibi anlatan, her öğrencisine eşit davranan, konular üzerinde yeterince durup sonra başka konuya geçen, öğrencilerin anlayamadığı yerleri çekinmeden sorabileceği, gerekirse anlaşılmayan konuları defalarca anlatan, sabırlı olan, öğrencilerinin gözünde kızgın olmayan, dersinde öğrenciyle öğrenci olan, onlarla her konuda iletişime geçebilen, başarılı, başarısız ayrımı yapmayan, konunun daha iyi anlaşılması için elinden geleni yapan, disiplinli, samimi, güler yüzlü, anlayışlı bir öğretmen olması, bir konuda gereğinden fazla ödev verip öğrencileri sıkmak yerine, yeterli ve öz ödevler veren, konuları ezberci bir anlayışla anlatmak yerine mantığa dayalı anlatan bir matematik öğretmeni olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretmeni, öğretmen özellikleri

Matematik Öğretmen Adaylarının Rasyonel Sayılarla İşlemlere Dair Kavrayışları

Arş. Gör. Dr., Dilşad-Güven Akdeniz, Bayburt Üniversitesi,

dilsadgvn@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7387-5770

Özet: Rasyonel sayılarla işlemlerin anlaşılması oran, orantı ve irrasyonel sayılar gibi diğer önemli matematiksel kavramların anlaşılması ve üzerlerindeki zihinsel eylemlerin gerçekleştirilmesi için önemli olduğu gibi, ilişkiyi düşünmeyi gerektiren hız, yoğunluk, sıcaklık, basınç gibi günlük hayat durumlarını kavrama için de önemlidir. Ancak literatürde 6. sınıftan 12. sınıfa kadar öğrencilerin rasyonel sayılarla işlemlere dair yanlış ve hatalarının olduğu belirtilmektedir. Bu hata ve yanlışların temel sebeplerinin ise kavramsal olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısıyla rasyonel sayılarla işlemler ve ilgili algoritmaların öğrencilerin öğrenme sürecinde kavramsal temeller üzerine oturtulmasında öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı ilköğretim matematik öğretmen adaylarının rasyonel sayılarla işlemlere dair kavrayışlarının incelenmesidir. Araştırma nitel desene sahip bir durum çalışmasıdır. Çalışmanın durumu ilköğretim matematik öğretmen adayları iken, analiz birimi adayların rasyonel sayılarla işlemlere dair kavrayışlarıdır. Çalışmaya 40 üçüncü sınıf ilköğretim matematik öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aşamasında öğretmen adaylarına rasyonel sayılarla işlemleri gerektiren bir problem sunularak çözmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının rasyonel sayılarla işlemleri gerçekleştirirken, algoritmalara dair yaptıkları bir hata gözlemlenmemiştir. Ancak öğretmen adaylarının problemdeki çarpma ve bölme işlemlerini oran-orantı ile ele aldığı, rasyonel sayılarla bölme işlemine dair bir problem kurmaları istendiğinde oran kavramını kullandıkları, rasyonel sayılarla yaptıkları işlemlerde eşittir işaretini rasyonel sayının konumuna ve işlem algoritmasına göre hatalı yerleştirdikleri, negatif rasyonel sayıya dair sınırlı kavrayışlarının olduğu ve rasyonel sayılar ve onlarla işlemlere dair yaptıkları modellemelerin sınırlı olmasının yanında hatalı olabildiği gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Rasyonel sayılarla işlemler, matematik öğretmen adayları, matematik eğitimi

Üniversite Öğrencilerinin Görüşlerine göre Matematik ve Matematik Başarısında/Başarısızlığında Rol Oynayan Faktörler

Eda Hediye ÇAĞLAR, Düzce Üniversitesi,

edahediye@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4969-961X

Doç. Dr. Şahin DANIŞMAN, Düzce Üniversitesi,

sahin.danisman@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4739-3625

Özet: Matematik dersindeki başarı düzeyi, bireylerin meslek seçimlerinde ve kariyerlerinde önemli değişkenlerden bir tanesidir. Bu araştırmada, matematik dersindeki başarıya/başarısızlığa etki eden faktörlerin üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Batı Karadeniz bölgesinde bir ilde öğrenim gören farklı bölümlerden lisans öğrencileri ile yürütülmüştür. Katılımcılarda çeşitliliği sağlamak adına farklı öğrencilere ulaşmaya dikkat edilmiş ve toplam sekiz fakültenin öğrencileri çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın örnekleme, kolay ulaşılabilir örneklemeyle belirlenen 14'ü erkek, 18'i kız olmak üzere toplam 32 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kaydına alınmış olup ortalama görüşme süresi 10-15 dakikadır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Araştırmanın ilk bulguları olarak bazı öğrencilere göre matematik sadece üniversite sınavını geçmek için çalışılması gereken bir ders; bazıları için sayıların, geometrinin yön verdiği bir bilim; bazıları içinse korku, endişe gibi duygulardan ibaret formüller topluluğu olarak algılandığı görülse de, matematiğin her şey olduğunu düşünen öğrenciler de vardır. Öğrenciler, genellikle hesap yapmanın ve istedikleri bölümü kazanmalarına yardımcı olmasının dışında kendilerine günlük hayatta pek de bir katkı sağlamadığını düşünmektedirler. Öğrenciler, matematikte bireylerin başarılı ya da başarısız olmalarının en büyük nedenini, matematik dersine giren öğretmenlerin özellikleri ve dersi anlatma biçimi olarak görmektedirler. Öğretmenlerin, matematiği öğrencilere sevdirememesinin ve sınıfa hakim olamamasının başarısızlığa yol açabileceği; ancak bu başarısızlığın aslında bireylerin kişisel çabaları ile ilgili olduğu, dış etkenlerin başarısızlıktaki rolünün daha az olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik, başarı, başarısızlık, lisans öğrencisi.

Matematik Öğretmen Adaylarının Verilen Bir Matematik Probleminin Sorulmasındaki Amacı Tespit Becerisi

Arş. Gör. Dr. Dilşad-Güven Akdeniz, Bayburt Üniversitesi,

dilsadgyn@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7387-5770

Özet: Çalışmada matematik öğretmen adaylarının verilen bir matematik probleminin hangi öğretimsel amaçla öğrencilere sorulduğunu tespit edebilme durumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Nitel desene sahip bir durum çalışması olan araştırmanın katılımcıları, bir Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü üçüncü sınıfta öğrenim gören 30 lisans öğrencisidir. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen katılımcıların belirlenmesindeki ölçüt katılımcıların devam ettikleri lisans eğitimlerinde Ölçme Değerlendirme dersini almış olmalarıdır. Öğretmen adaylarından Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı'na (PISA) ait bir açık uçlu matematik problemini (Fuji Dağı Tırmanışı) incelemeleri ve problemin hangi amaçla öğrencilere sorulmuş olabileceğini, problemin öğrencilerden ne/neler beklediğini açıklamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarından yazılı olarak toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. 2015 yılına ait PISA Fuji Dağı Tırmanışı problemi aşağıda verilmiştir: Fuji Dağı Japonya'da bulunan sönmüş bir yanardağdır. Fuji Dağı, her yıl sadece 1 Temmuz'dan 27 Ağustos'a kadar tırmanma için halka açıktır. Bu süre içerisinde yaklaşık 200 000 kişi Fuji Dağı'na tırmanmaktadır. Buna göre, Fuji Dağı'na bir günde ortalama kaç kişi tırmanmaktadır? Gotemba şehri ile Fuji Dağı arasındaki yürüyüş yolu uzunluğu yaklaşık 9 kilometre (km)'dir. Yürüyüşçülerin, 18 km'lik yürüyüşten akşam saat 8'de dönmüş olmaları gerekmektedir. Tolga, dağa tırmanırken ortalama saatte 1,5 km yol alacağını inerken de bu hızını ikiye katlayacağını tahmin etmektedir. Bu hızlarda, yemek molaları ve dinlenmeler dikkate alınmıştır. Tahmini yürüyüş hızı göz önünde bulundurulduğunda, Tolga akşam saat 8'de dönmek için yürüyüşe en geç kaçta başlayabilir? Tolga, Gotemba yolu boyunca yaptığı yürüyüşteki adımlarını hesaplamak için adım ölçer kullanmıştır. Adım ölçer, Tolga'nın bu tırmanışı esnasında 22 500 adım attığını göstermiştir. Gotemba yolundaki 9 km'lik bu yürüyüşü için Tolga'nın ortalama adım mesafesini tahmin ediniz. Yanıtınızı santimetre (cm) cinsinden veriniz. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının söz konusu problemlerin esas amacını gözden kaçırdığı söylenebilir. Yine büyük bir çoğunluğunun problemin esas sorulma amacını tespit etmekten ziyade, sorunun çözümünde yer verilen tüm matematiksel eylemleri amaç olarak belirlemeye odaklandığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının problemin sorulmasındaki amacı kendi problem çözümleri çerçevesinde belirlediği gözlemlenmiştir. Problemlere dair farklı çözüm stratejileri, farklı çözüm yollarına yer vermemiş veya bunu araştırmamış ve kendileri problemi nasıl çözdülerse amacın o olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin Fuji Dağı 1 problemi için oran-orantıyı ifade eden öğretmen adayları olduğu gibi, doğal sayılarla bölme işleminin amaç olduğunu ifade eden öğretmen adayları da mevcuttur. Bununla birlikte öğretmen adaylarının tespit ettikleri amaçların problemin hedef kitlesi olan öğrenci seviyesinin altında kaldığı söylenebilir. Örneğin, her üç problem için de doğal sayılarla dört işlem becerisine yer veren en az iki öğretmen adayı vardır. Bu durumun sebebi olarak öğretmen adaylarının matematiksel amaçlar arasındaki hiyerarşiyi, öğretim programını ve öğrenci öğrenmesini göz ardı ettiği düşünülebilir. Bu bağlamda bir matematik problemini doğru bir şekilde analiz ederek, problemin matematik öğretimi bakımından esas amacını tespit etmede öğretim programına ve öğrenciye dair yeterli bilgiye sahip olmanın önemli olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Matematiksel problemler, matematiksel amaç belirleme, matematik öğretmen adayları, matematik eğitimi

8. Sınıf Öğrencileri ile Yürütülen Matematiksel Modelleme Etkinliklerinde Matematiksel Modelleme Basamaklarının Gerçekleşme Durumları

Özge ERDEM, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı (Yüksek Lisans),

ozge.erdmmm@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5711-8363

Doç. Dr. Avni YILDIZ, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi,

yildiz.avni@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6428-188X

Özet: Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle yaratıcı düşünceler üreten ve karşılaştıkları problemlere etkili çözümler bulabilen bireylerin yetiştirilmesine önem verilmektedir. Matematik eğitiminde de modelleme yapmak öğrencilerin gerçek yaşamda karşılaşılan bir durumun matematiksel olarak ifade edilmesini ve çözüme ulaşılmasını sağlaması nedeniyle oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle öğretim sürecinde, öğrencilerin gerçek yaşam problemlerini çözüme ulaştırabilmesi amacıyla matematiksel modelleme etkinliklerine yer verilmelidir. Nitekim matematiksel modelleme etkinlikleri öğrencilerin matematikten yararlanabilmelerini sağlamaktadır. Matematiksel modelleme yapmayı gerektiren problemlerin çözüm süreci, problemi anlama, varsayımda bulunma, matematikselleştirme, problemi çözme, çözümü yorumlama, çözümü doğrulama, açıklama, raporlaştırma basamakları olarak belirlenmiştir. Gerçek yaşamda karşılaşılan bir problem durumuyla ilgili varsayımlar yapılarak çözüme ulaşmak için oluşturulan etkili bir modelleme sonucunda problemin çözümüne ulaşılır. Ulaşılan çözüm problem durumuna uygun olacak şekilde yorumlanır. Çözümün kontrol edilmesi bulunan sonucun doğruluğunu kanıtlamak açısından önemlidir. Çözümün doğruluğu kanıtlandıktan sonra elde edilen çözüm nedenleriyle açıklanır ve raporlaştırılır. Bütün basamaklar birbirleriyle bağlantılı oldukları için matematiksel modelleme basamaklarının etkili bir şekilde atlatılması önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, matematiksel modelleme etkinliklerinde öğrencilerin matematiksel modelleme basamaklarını nasıl atlattıklarını araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda 8.sınıf öğrencilerinin EKOK konusuyla ilgili hazırlanan matematiksel modelleme etkinliklerindeki çözüm süreçleri incelenmiştir. Nitel türde bir araştırma olan bu araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Zonguldak ilinde bulunan bir devlet okulundaki 25 tane 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler 6 gruba ayrılmış ve araştırma 8 ders saati sürmüştür. Konu ile ilgili matematiksel modelleme etkinlikleri Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen Matematik Ders Kitabı çerçevesinde ve bir doktora tezinde kullanılan matematiksel modelleme problemleri temel alınarak hazırlanmıştır. Veriler süreç esnasında yapılan gözlem, araştırmacı tarafından alınan notlar, matematiksel modelleme etkinliği çalışma kağıdı, öğrencilerle yapılan mülakatlarla toplanmıştır. Öğrencilerin ulaştıkları matematiksel modelleme basamaklarının incelendiği çalışmada, verilerin analizi betimsel analiz kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, grupların birçoğunun EKOK konusunu içeren problemleri anladıkları, problemlerin çözümü için varsayımlarda bulunabildikleri ve problemlere uygun modellemelerini yaparak matematikselleştirme basamağını gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Matematikselleştirme basamağını gerçekleştiren

grupların birçoğu problemlerin çözümüne ulaşmakta zorlanmış ve sonuca ulaşamamışlardır. Ayrıca grupların birçoğunun çözümü yorumlama, çözümü doğrulama ve açıklama, raporlaştırma basamaklarını da gerçekleştiremedikleri belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Matematiksel modelleme, EKOK problemi, modelleme basamakları.

Matematik Öğretmeni Adaylarının Cebir Öğretme Bilgilerinin İncelenmesi: İki Jenerasyonun Alan Bilgisi Üzerine bir Araştırma

Arş. Gör. Dr., Mustafa Güler, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi ABD,

mustafaguler@trabzon.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4082-7585

Özet: Etkili bir matematik öğretiminde, öğretmenin sahip olduğu özellikler oldukça önemlidir. Sahip olunan bilgi bileşeni açısından öğretmeni ön plana çıkaran özellikler ise alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi ve genel pedagoji bilgisidir. Bu bilgi türlerinden özellikle ilk ikisi alana özgü olması sebebiyle ayrıca önemlidir. Bu çerçevede mevcut çalışmanın odağını matematik öğretmeni adaylarının cebir alan bilgisi oluşturmuştur. Etkili bir cebir öğretiminin hangi bileşenlerden oluşması gerektiğini ortaya koyan Ferrini-Mundy ve arkadaşlarının (2005) kuramsal çerçevesi göz önünde bulundurularak hazırlanan ölçme aracı (bk. Güler, 2014), 2013 ve 2018 yılları mezunlarına mezuniyetten önceki dönem sonunda uygulanmış ve elde edilen veriler cebir içeriği ve matematiksel bilgi içeriği açısından incelenmiştir. Bu sayede Bologna süreci sonrasında bazı güncellenen programın etkililiğinin de incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bildiriye yalnızca *ana kavramlar ve prosedürler* bileşenindeki sonuçların betimsel sunumuna yer verilmiştir. Çalışma sonunda öğretmen adaylarının bazı maddelerde alan bilgisi başarısında artış gözlenirken bazı sorularda ise azalma tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile sorunun yapısı, adayların başarısında belirleyici olmuştur. Bu sonuçlardan hareketle matematik öğretmeni yetiştirme politikaları tartışılmış ve öğretmen yetiştirme kurumları için bazı önerilerde bulunulmuştur. Son olarak yürütülecek benzer tasarımlarda sonraki araştırmacılara için bir dizi öneri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Matematik öğretmeni adayı, cebir öğretme bilgisi, alan bilgisi

Is Change Observed in Classrooms? A Study on the Question Types Used by Middle School Mathematics Teachers

Dr., Mustafa Güler, Trabzon University, Fatih Faculty of Education, Mathematics Education Dpt.,

mustafaguler@trabzon.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4082-7585

Abstract: First of all, it is required a curriculum in line with the objectives in order to educate qualified individuals as aimed in educational systems not only in Turkey, but also all around the world. In the perspective of Turkey, primary school mathematics curriculums targets to graduate students who are able to think critically, can overcome the issues encountered in real life, and are interested in research and questioning (MoNE, 2013). In this context, measurement activities to be carried out are very important to reveal the educational outcomes, to examine the effectiveness of the reforms and to determine to what extent the targeted skills can be achieved. Measurement also plays a key role in selecting students for high schools. Student selection for high schools is an educational system component which is being updated at regular intervals. Ultimately, with the new exam system introduced in 2018, an approach towards measuring high-level skills was adopted rather than questions measuring basic skills. This study aims to investigate how this change has reflected in the examination questions at schools. Because the study neither latitude nor longitudinal study, secondary data sources, namely existing literature, have been taken into consideration for the comparison. The other data source is the exam questions of three mathematics teachers in three middle school mathematics with a moderate mathematics achievement in national tests. To classify the question types, MATH taxonomy was adopted into the research. Although the results obtained from the study started to include questions that require high-level thinking, it was seen that most of the questions still consisted of routine problems or basic algorithm questions aimed at measuring basic skills. In some grade levels, it was observed that there were no high-level questions at all. Based on these results, some suggestions were recommended.

Keywords: Middle schools, mathematics lesson, examination questions, MATH taxonomy

Sınıf Öğretmen Adaylarının Matematiksel Modelleme Sürecinde Cebirsel ve Geometrik Düşünme Becerilerinin İncelenmesi

Dr. Emine Nur- ÜNVEREN BİLGİÇ, Sakarya Üniversitesi,

eunveren@sakarya.edu.tr

ORCID ID: - 0000-0001-9684-4192

Dr. Fatma Nur – AKTAŞ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

fatmanuraktas@ksu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3804-3650

Özet: Günümüzde öğrenciler, bilgi tabanlı bir ekonomi içerisinde giderek daha karmaşık bir hale gelmekte olan, dinamik ve güçlü bilgi sistemleri tarafından şekillendirilen bir dünya ile karşı karşıyadır. Gerek günümüzde gerekse gelecekte yaşam içindeki problemlerle başa çıkabilen, özgün sistemler geliştirip onları başarılı bir şekilde uygulayan bireyler, hem kendilerine hem de yaşadıkları topluma önemli faydalar sağlayacaklardır. Söz konusu durum göz önünde bulundurulduğunda matematik; matematik ile gerçek yaşam arasındaki etkileşimden hareketle anlaşılmalıdır. Bu noktadan hareketle, matematiksel modelleme; bir gerçek yaşam durumunu matematiksel bir forma dönüştürme ve edinilen gerekli matematiksel işlemleri yaparak gerçek yaşama yorumlama işidir. Matematiksel modellemenin eğitimde kullanılmasının en önemli nedenlerinden biri öğrencilerin günlük yaşam içinde yer alan problemlerin içinde gömülü matematiksel fikirleri ortaya çıkarmalarını, matematiksel yapılar kurma, kullanma, değiştirme ve dönüştürme becerilerini geliştirmektir. Söz konusu modelleme sürecinde kuşkusuz öğrencilerin sahip oldukları cebirsel ve geometrik düşünme becerileri de rol oynayacaktır. Cebirsel düşünme en genel anlamıyla; zihinsel aktiviteler sonucunda sembollere anlamlar yükleyerek cebirsel ilişkileri ve çoklu temsiller yardımıyla düşünceleri ortaya koyma, cebirsel ilişkilendirme ile somut ve soyut kavramları muhakeme etme sürecidir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı; öğrencileri matematik ile akademik anlamda ilk kez tanıştıran sınıf öğretmenlerinin matematiksel modelleme sürecinde cebirsel ve geometrik düşünme becerilerinin incelenmesidir. Geometrik düşünme ise bireylerin şekillerin ve mekansal ilişkilerin özelliklerini nasıl kullandıklarıyla ilgilidir. Nitel paradigma takip edilerek gerçekleştirilen araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. 11 öğretmen adayının katıldığı çalışmada veriler Arizona Devlet Üniversitesi tarafından tasarlanan üç modelleme sorusundan oluşan çalışma kağıdı yardımıyla toplanmıştır. Katılımcıların tamamı birinci sınıfta matematiksel modellemeyi öğrenmiş sınıf öğretmeni adaylarıdır. Öğretmen adayları çalışma kağıtlarını önce bireysel olarak çözmeye çalışmışlar ve sonrasında sınıf ortamında tartışarak çözümlerine son halini vermişlerdir. Çözümler sırasında zaman zaman (formüllerin hatırlanması, cebirsel işlemler, vb.) bir uzmandan yardım alınmıştır. Ancak öğrencilerin gerçekleştirdikleri çözümlere yönelik yorum ya da müdahalede bulunulmamıştır. Veriler ilgili literatür ışığında incelenerek betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırmada geçerlik ve güvenilirlik veri setinin araştırmacılar tarafından ayrı zamanlarda tekrarlı okunması ve araştırmacıların arasında çaprazlanması neticesinde elde edilen uyum yüzdesi ile sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmen adaylarının modelleme problemlerini doğrulama basamağında matematiksel bilgi yerine günlük yaşam tecrübelerinden yararlandıkları; matematikselleştirme basamağında ise cebirsel temsil yerine sözel ifadelerle yer vermeyi ve sembolik temsilleri tercih ettikleri, analitik görselleştirme olmadığından analitik düşünmeye çok az yer verdikleri; problemi anlama basamağında

cebirsel ve geometrik düşünme becerilerini bir arada kullanamadıkları için problemleri tam olarak anlayamadıkları ve bunun sonucunda da modelleme basamaklarını karıştırdıkları tespit edilmiştir. Buna ek olarak geometrik düşünme becerilerinde zihinlerindeki prototip ile kavramlar arasında ve cebirsel düşünme süreçlerinde ise kavramlar ve temsiller arasında ilişkilendirmeler yapabildikleri; ancak zihindeki prototip ile temsiller arasında ilişkilendirmede zorluklar yaşadıkları görülmüştür. Çalışmanın sonuçlarından hareketle; sınıf öğretmeni yetiştirme programında matematiksel modelleme sürecinde cebirsel ve geometrik düşünmenin bir arada ve ayrı ayrı kullanıldığı örnek uygulamaların yer alması, farklı düzeylerde öğrencilerin matematiksel modelleme sürecinde cebirsel ve geometrik düşünmenin inceleneceği daha farklı çalışmalar önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Matematiksel modelleme, cebirsel düşünme, geometrik düşünme

Ağır ve Çoklu Yetersizliği Olan Bireylerde M¼zik Eğitimi: Consonante Metodu

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇAĞLAK EKER, Çankırı Karatekin Üniversitesi,

tugbacaglak@windowslive.com

ORCID ID: 0000-0003-1062-4645

Özet: Özel eğitim kapsamındaki bireylere yönelik bir müzik eğitimi yaklaşımı olan Consonante Metodu, Macaristan'da bir rehabilitasyon merkezinde, birçok fiziksel sınırlılığa sahip, çoklu veya ağır düzeyde yetersizliği olan bireylerin müziğe tepki olarak verdikleri senkronize hareketlerden yola çıkılarak geliştirilmiştir. Bu bireylerin çalgı çalarak müzikal bir performans sergilenmesini amaçlayan bu metod, iki temel ilkeye dayanmaktadır. İlk olarak var olan bir çalgının engelli bireye öğretilmesi yerine, bireylerin her birinin fiziksel yeterlilikleri göz önünde bulundurularak, motor becerilerine dayalı bir çalgı onlara göre ayarlanmakta veya özel olarak tasarlanmış yeni bir çalgı yapılmaktadır. İkinci ilke ise, engelli bireyler için yapılan çalgıların, temel sese beşli aralıklarla eşlik etmesi sağlanarak Macar halk müziğinin karakteristik özelliklerini yansıtmayı beklenmektedir. Bireylerin müzikal performanslarında sürdürebilecekleri hareketler ve fiziksel yeterlilikleri doğrudusunda her türlü çalgı ayarlanarak kullanılabilir. Bu çalışmada özel eğitim ve müzik eğitimi uzmanı Luca Tiszai tarafından geliştirilen *Consonante Methodu*'nun tanıtılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yaklaşımın metodolojisi, kullanılacak çalgılar ve özellikleri, yaklaşımı uygulayan kurum ve orkestra ile ağır engelli bireyler üzerine etkilerine ilişkin alt amaç ifadelerine cevap aranmıştır. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada, verilere ulaşmak için doküman inceleme yolu ile literatür taranmıştır. Elde edilen veriler ise betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak Consonante Metodu ile ağır yetersizliğe sahip bireylerin çalgı çalma becerisi kazandığı, bir gruba dahil olma duygusunu yaşayarak orkestra içinde müzik yaptıkları görülmüştür. Sosyal dışlanmaya maruz kalan bu bireylere uygulanan metotla, bireylerin toplumla bütünleşmelerinin sağlanarak sosyal içermenin gerçekleştirilebileceği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Consonante Metodu, Müzik eğitimi, Müzik terapi, Özel eğitim

Uzaktan Eğitimde Keman Eğitiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği)

Buse ALDEMİR, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

busealdemir2014@gmail.com

Prof. Dr., Ferda GÜRGAN ÖZTÜRK, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi,

ferdaoz@gazi.edu.tr

Özet: Dünyayı etkisi altına alan koronavirüs yaşamın her alanda olduğu gibi eğitimde de değişikliklere neden olmuştur. Ülkemizde bu süreçte yüz yüze eğitime ara verilerek eğitimin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla uzaktan eğitime başlanmıştır. Bu araştırma uzaktan eğitimde keman eğitiminin uygulanabilirliğine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla araştırmada tarama modeli tercih edilerek örneklemden elde edilen verilerin toplanmasında 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmış anket tekniği uygulanarak görüşlere başvurulmuştur. Araştırmada, Mart 2020 tarihinde başlayıp on hafta uzaktan eğitim uygulamaları sonunda Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim dalında 10 keman eğitimcisi ve 29 keman öğrencisine uzaktan keman eğitiminin uygulanabilirliğine yönelik anket uygulanmıştır. Araştırmada, uzaktan eğitimde öğrencilerin çalgıya daha fazla zaman ayırdığı, eğitiminde sürekliliğin sağlandığı ve teknolojinin daha etkin kullanılabilirdiği sonucuna varılmıştır. Keman eğitimcileri derslerin kaydedilmesinin öğrenci ve öğretmenin kendini değerlendirmesi, öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu alabilmesi ve ders sürekliliğinin sağlanabilmesi yönünde olumlu görüş belirtmişlerdir. İnternet erişiminden kaynaklı yaşanan iletişim zorluğu, kullanılan programların müzik için detaylı tasarlanmamış olması ve ders süresinin az olması yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Sonuç olarak, uzaktan eğitim modelinin çalgı eğitiminde daha etkili kullanılabilmesi ve sistemde yaşanan eksikliklerin giderilerek, öğretmen ve öğrenciler uzaktan eğitim konusunda daha fazla bilgilendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, keman eğitimi, uygulanabilirlik

Somutlaştırma Bağlamında Deneyim Temelli Müzik Öğretim Yaklaşımı: Carabo-Cone Metodu

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇAĞLAK EKER, Çankırı Karatekin Üniversitesi,
tugbacaglak@windowslive.com

ORCID ID: 0000-0003-1062-4645

Arş. Gör. Ayşe ÇAĞLAK, Hitit Üniversitesi,
aysecaglak2@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0085-456X

Özet: Erken müzik eğitimi alanında çeşitli yöntem, teknik, materyal ve felsefeyi barındıran birçok yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan biri de çocuklara entelektüel bir yaklaşım ile müzikal bir temel oluşturmayı amaçlayan *Carabo-Cone* metodudur. Madeleine Carabo-Cone tarafından geliştirilen bu metot, uluslararası müzik eğitimi alanında tanınan ilk Amerikan metodolojisidir. Soyut fikirlerin somut nesnelere çevrilmesi ile çocuğun bire bir yaşantı yoluyla müziği ve müzikal bilgileri deneyimleyerek edinmesi amaçlanır. Müzik okuryazarlığının akıcı bir şekilde kazandırılması için çocukların motor davranışlarının oyun yoluyla geliştirilmesi, aşına olduğu kavram ve durumlardan yola çıkılarak yaratıcılığın kullanılması, her bir çocuğun katılımı ile şarkı söylenmesi, müzik dinlenmesi ve sağlam bir müzikal temel oluşturabilmek için çalgı çalma becerisi kazanması bu yöntemin basamaklarından birkaçıdır. İlgili literatür tarandığında müzik öğretim yaklaşımlarından biri olan *Carabo-Cone* metoduna dair çalışmalara rastlanmamış olunmasından yola çıkılarak oluşturulan bu çalışmada, yaklaşımın metodolojisinin tanıtılması amaçlanmıştır. Bu çalışmanın, araştırma kapsamında incelenen metodun somutlaştırma bağlamında hareket yolu ile müziği zihinde canlandırabilme ve yaşantı yoluyla içselleştirebilme yönü ile müzik eğitimcileri ve öğrencileri tarafından tanınması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırma verilerine ulaşmak için doküman inceleme yolu izlenerek literatür taranmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak erken müzik eğitiminde kullanılan bu metodun, müziğin kuramsal boyutunu yaşantı yoluyla öğrenilmesini sağlayarak somut deneyimlerle, müziği ve müzikal bilgileri hareket, oyun ve yaratıcı etkinlikler ile zihinde kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilebileceği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Carabo-Cone, Müzik eğitimi, Müzik öğretim yaklaşımı, Okul öncesi

Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Müzisyen Kimliklerinin Nicel Analizi

Arş. Gör. Dr. İlayda DUBAZ BÜKÜLMEZ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Çalgı Eğitimi Bölümü,

idubaz@nku.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4559-495X

Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,

ece_a@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1369-5812

Prof. Dr. Altay EREN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,

eren_a@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-8964-2082

Özet: Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının ‘müzisyen’ ve ‘öğretmen’ kimliklerinin keşfedilmesi amacıyla Bükülmez, Ece ve Eren (2019) tarafından gerçekleştirilen nitel metodolojiye dayalı çalışmada elde edilen temaların, müzik öğretmeni adaylarının söz konusu kavramlarla ilgili kimliklerinin geçerli ve güvenilir göstergeleri olup olmadığının, büyük bir örneklemeden hareketle ve nicel metodolojiye dayalı olarak incelenmesidir. Bu doğrultuda, araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın deseni ise açımlayıcı ilişkisel desendir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’nin farklı bölgelerinde bulunan 11 ayrı üniversitenin Eğitim Fakültelerindeki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören ve kolayda örnekleme yoluyla seçilen 1065 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Veriler, birinci yazar tarafından ve araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin bir bölümünün öğrenim gördüğü, Batı Karadeniz Bölgesindeki bir üniversitenin Etik Kurulundan onay alındıktan sonra toplanmıştır. Veri analizi iki aşamadan oluşmuştur. Birinci aşamada, Bükülmez vd. (2019) tarafından elde edilen temalar ve bunları oluşturan kategoriler bağlamında, araştırmacılar tarafından, denemelik ölçme araçlarında (Müzisyen Kimliği Ölçeği ve Müzik Öğretmeni Kimliği Ölçeği) yer alacak maddeler oluşturulmuştur. Maddeler, müzik eğitimi alanından üç ve eğitim bilimleri alanından bir uzmanın görüşleri doğrultusunda gözden geçirilerek düzeltilmiştir. Daha sonra, araştırmanın örneklemini oluşturan ($n = 1065$) müzik öğretmeni adayları arasından rastgele biçimde seçilen 434 müzik öğretmeni adayının yer aldığı bir örneklemeden elde edilen verilerden hareketle, açımlayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizlerinin sonuçları doğrultusunda, ölçme araçlarının maddelerine son şekli verilmiştir. İkinci aşamada ise, ölçme araçları, örnekleme oluşturan diğer müzik öğretmeni adaylarının yer aldığı örnekleme uygulanmış ($n = 631$) ve bu örneklemeden elde edilen veriler kullanılarak doğrulayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Her iki örneklemeden elde edilen veriler kapsamında, betimsel analizlerle iç tutarlılık güvenilirlikleri ve dağılım normalliğinin incelenmesine yönelik analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçme araçlarının faktörleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla, ikinci aşamanın örnekleminde elde edilen veriler kullanılarak gizil değişkenlere dayalı korelasyon analizi de gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular, müzik öğretmeni adaylarının öğretmen kimliklerinin; kişilik, inanç, değer, örnek alma, sosyal ikna, arzu, öğretmen beklentisi, ısrarlı olma şeklinde adlandırılan sekiz faktörlü

ve toplam 36 maddeli bir yapı aracılığıyla, 'müzisyen' kimliklerinin ise beceri, kişisel beklenti, kişisel neden, sosyal neden şeklinde adlandırılan dört faktörlü ve toplam 25 maddeli bir yapı aracılığıyla tanımlanabildiğini göstermiştir. Bulgular, söz konusu faktörlerin Bükülmez vd. (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada elde edilen temalarla (örneğin; kişilik özellikleri, mesleki özellikler) önemli ölçüde örtüştüğünü ve öğretmen kimliğini oluşturan faktörlerin, öğretmenlik mesleğini seçimi etkileyen faktörlerle (Watt ve Richardson, 2007) kısmen benzer olduğunu da göstermiştir. Doğrulayıcı faktör analizleri aracılığıyla elde edilen bulgular ise, 'öğretmen' ve 'müzisyen' kimliklerini oluşturan faktörlerin sırasıyla, 'öğretmen kimliği' ve 'müzisyen kimliği' şeklinde adlandırılan ikinci sıra faktör yapılarıyla tanımlanabildiğini ve bunların, araştırmanın verileriyle ($n = 631$) oldukça iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir. Bulgular ayrıca, söz konusu faktörlerin iç tutarlılık güvenilirliklerine ilişkin hesaplanan katsayıların (Cronbach's alpha), açıklayıcı faktör analizlerinin gerçekleştirildiği örneklemden elde edilenlerle oldukça benzer ve yeterli ya da yüksek düzeyde olduklarını da göstermiştir. Önemli olarak, korelasyon analizinin sonuçları, 'müzisyen' ve 'öğretmen' kimliklerini oluşturan birinci sıra faktörlerin birbirleriyle pozitif yönde ve seçici biçimde ilişkilendiklerini, ikinci sıra faktörlerin ise birbiriyle pozitif yönde ve güçlü düzeyde ilişkilendiğini göstermiştir. Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının eğitimine ve gelecekte yapılacak araştırmalara ilişkin önerilere de yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik eğitimi; müzik öğretmeni; öğretmen kimliği; müzisyen kimliği

Not: Bu çalışma, birinci yazarın, Prof. Dr. Ahmet Serkan Ece ve Prof. Dr. Altay Eren danışmanlığında hazırlanan doktora tezinin bir bölümüne dayanmaktadır.

Temel Tasarım Öğretiminde Kolaj Çalışmalarıyla Güncel Yaşam Sorgulamaları: Anlam Yapılandırma

Dr. Öğretim Üyesi, Bahar KARAMAN GÜVENÇ, Bartın Üniversitesi,

bguvenc@bartin.edu.tr

Özet: Güncel olan; yaşanan çağ, dönem ve zamanın getirilerini içinde barındırarak bireyleri ve toplumları etkilemektedir. Sanat da bireyin biliş, duygu, duyum ve algısal süreçlerle görülen ve yaşananın kişisel yansımalarının ortaya çıkmasına imkân vermektedir. Bireysel olarak kültür, aile ve inançlar bağlamında; hayatta yaşanan, toplumsal olarak etkilenilen ya da maruz kalınan durumlar farklı sanatsal ifade biçimleriyle ortaya koyulmaktadır. Bu bağlamda sanatçıların güncel yaşam deneyimlerini konu alarak tüm zamanlarda sanatsal araştırmalar sağladıkları söylenebilir. Bu da her sanatçının estetik deneyimlemeleri ile kendi bakışından farklı şekillerde ele alınmış bir izlek oluşturmalarını sağlamıştır. Sanatçılar böylece yaşamlarına dair kendi anlamlarını yansıtmışlardır. Deneyimler, kişilerin kendi yaşantılarının bir parçası olduğu için anlamlı bir bütünlüğe erişmeyi kolaylaştırmaktadır. Günümüzde diğer alanlarda olduğu gibi sanatta da biçimin ötesinde anlama-kavrama–düşünceye odaklanılmıştır. Güncel sanat ve tasarım eğitiminde de biçimsel olarak bir bütünlük yanında içerik-anlam bakımından bütünlük ve içselleştirme için bir çabanın gereği söz konusudur. Bu sebeple temel sanat eğitiminde görsel okur-yazarlığı sağlamak amacıyla kişisel sorgulama-araştırmalarla anlam yaratma süreçlerinin deneyimlenmesi üzerinde durulmaktadır. Görsel okuryazarlık da görsellerin çözümlenmesi ve buna bağlı olarak anlam yaratma deneyimini gerektirdiğinden temel tasarım öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Kolaj ise; temel tasarım öğretiminde güncel görsellere-malzemelere öğrencilerin kendi bağlamlarından verdikleri anlamlarla özgün içerik oluşturma ve kompozisyon düzenleme deneyimlerine imkân sağlamaktadır. Buna bağlı olarak; bu araştırmada da temel tasarım öğretiminde öğrencilerin güncel yaşama dair sorgulamalarla yaptıkları kolaj çalışmaları süreçlerinde anlam yapılandırma durumlarının nasıl olduğunun ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Araştırmada öğrencilerin güncel yaşamı sorgulayarak nasıl anlamlar yarattıkları, anlam yapılandırma süreçlerinde kendilerini nasıl değerlendirdikleri ve bu anlam yapılandırma deneyimine ilişkin görüşlerinin nasıl olduğu ortaya koyulacaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıyla yürütülecektir. Araştırmaya, temel tasarım ders süreçlerine katılmış, güncel yaşam sorgulamalarıyla sanatsal uygulama çalışmalarında anlam yapılandırma süreçlerini yaşamış, resim-iş öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 7 öğrenci katılacaktır. Araştırmada yarı-yapılandırılmış görüşmelerden, öğrencilere ait dokümanlardan; öğrenci uygulama çalışmaları ve öğrenci günlüklerinden toplanacak verilerden yararlanılacaktır.

Anahtar kelimeler: Temel tasarım, kolaj tekniği, güncel yaşam, sorgulama, anlam yapılandırma.

Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Oyun Becerileri ile Öz Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki

Fatma Nur KURTBOĞAN BOP, Edirne Küçük Şeyler Anaokulu,

fatmanurbop@outlook.com

ORCID ID: 0000-0002-2411-3742

Dr. Öğr. Üyesi, Fatma YAŞAR EKİCİ, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

fatma.ekici@izu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9159-3312

Asude Yağmur ATEŞ, Özel Yamanevler Anaokulu,

asude.y.ates@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9565-3068

Beyzanur YILDIRIM, Okul Öncesi Öğretmeni,

beyzanuryldrm96@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3471-3298

Hilal Nur ER, Okul Öncesi Öğretmeni,

hilalner@outlook.com

ORCID ID: 0000-0001-6085-0996

Melike Ecenaz ATEŞ, Özel Yamanevler Anaokulu,

melike.e.ates@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5061-4906

Sümevra Nur ALTUN, Okul Öncesi Öğretmeni,

sumeyraaltun@icloud.com

ORCID ID: 0000-0003-1868-8416

Şeyma KARSAVRAN, Minik Kartaneleri Anaokulu,

skkarsavran@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6815-5901

Şule YILDIZ, Okul Öncesi Öğretmeni

suleee.150@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocukların oyun becerileri ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Okul öncesi eğitim, çocukların zihinsel, fiziksel ve psikolojik olarak hayata hazırlanmasında önemli bir yere sahiptir. Oyun; çocuğun derinlemesine ilgilendiği, öğrendiği, geliştirdiği ve pratik yaptığı becerileri içerir. Oyun becerisi, çocuğun oyunu planlama ve sürdürme yeteneği, problemleri çözme ve bir aktivitede/oyunda bu yetenekleri uyarılma becerisidir. Öz-düzenleme; bireyin kişisel hedeflere ulaşmak için kendi düşünce, duygu ve davranışlarını planlaması ve aldığı geri bildirimlerle bu düşünce, duygu ve davranışlarını yeniden gözden geçirmesidir. Araştırmada “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim

öğretim yılında Türkiye’de bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim görmekte olan 60-72 aylık çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul (Ümraniye, Bakırköy, Beylikdüzü, Küçükçekmece, Başakşehir, Bahçelievler, Sarıyer ilçeleri), Edirne (Merkez) ve Tokat (Merkez) illerinde kolay ulaşılabılır örnekleme yoluyla seçilmiş 30 okul öncesi eğitim kurumunda (16 devlet ve 14 özel) eğitim görmekte olan 60-72 aylık 805 çocuk oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Oyun Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve 4-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Öz Düzenleme Becerileri Ölçeği-Anne Formu (ÖDBÖ) kullanılmıştır. ÖDBÖ; dikkat, çalışma belleği, engelleyici kontrol-duygu, engelleyici kontrol-davranış olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocukların oyun becerileri ile genel öz düzenleme becerileri, dikkat, çalışma belleği, engelleyici kontrol-duygu ve engelleyici kontrol-davranış becerileri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Buna göre; çocukların oyun beceri düzeyleri arttıkça genel öz düzenleme becerileri, dikkat, çalışma belleği, engelleyici kontrol-duygu ve engelleyici kontrol-davranış’a yönelik öz düzenleme becerileri artmaktadır. Çocukların oyun beceri düzeyleri, gün içinde dijital oyun oynama süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Buna göre; gün içinde 1 saat dijital oyun oynayan çocukların oyun beceri düzeyleri, gün içinde 3 saat dijital oyun oynayan çocuklara göre daha yüksektir. Çocukların öz düzenleme beceri düzeyleri cinsiyete, doğum sırasına, ailenin gelir düzeyine, 0-6 yaş döneminde bakım verici türüne ve gün içinde dijital oyunları oynama süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Buna göre; kız çocuklarının genel öz düzenleme beceri düzeyleri, dikkat, engelleyici kontrol-duygu ve engelleyici kontrol-davranış düzeyleri erkek çocuklara göre daha yüksektir. Doğum sırası değişkenine göre ‘ailenin tek çocuğu’ olan çocukların genel öz düzenleme beceri düzeyleri, ‘ailenin ilk çocuğu’ olan çocuklara göre daha yüksektir. Gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının dikkat beceri düzeyleri, gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarına göre daha yüksektir. Gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının engelleyici kontrol-davranış düzeyleri gelir düzeyi düşük ve orta olan ailelerin çocuklarına göre daha yüksektir. 0-6 yaş döneminde bakım vericisi sadece anne-baba olan çocukların genel öz düzenleme beceri düzeyleri ve çalışma belleği düzeyleri 0-6 yaş dönemindeki bakım vericisi babaanne olan çocuklara göre daha yüksektir. 0-6 yaş döneminde bakım vericisi anneanne olan çocukların genel öz düzenleme beceri düzeyleri 0-6 yaş dönemindeki bakım vericisi babaanne olan çocuklara göre daha yüksektir. Gün içinde dijital oyunları oynama süresi 1 saat olan çocukların ve gün içinde dijital oyunları hiç oynamayan çocukların genel öz düzenleme beceri düzeyleri ve dikkat beceri düzeyleri, gün içinde dijital oyunları oynama süresi 3 saat olan çocuklara göre daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Oyun Becerisi, Öz-Düzenleme Becerisi

Okul Öncesi Eğitim Döneminde Çocuklara Hayvan Sevgisi Kazandırmanın Önemi ve Bu Süreçte Ailelere Düşen Roller

Dr. Öğr. Üyesi Ayhan BULUT, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
ayhanbulut@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6482-8032

Özet: Bu araştırma, okul öncesi eğitim dönemindeki (60-72) aylık çocuklara hayvan sevgisi kazandırmanın önemi ve ailelerin bu konuda üstüne düşen rollerin neler olabileceğine ilişkin velilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Aynı dünyayı paylaştığımız, ortak bir yaşam sürdürdüğümüz hayvanların çocukların yaşamında ve gelişimlerinde çok önemli yeri vardır. Okul öncesi eğitimde okul ve aile birbirinden ayrı olarak düşünülemez. Okul öncesi eğitim dönemi çocukların gelişim ve öğrenmelerinin en kritik ve hassas olduğu bu dönemde ailelere de önemli görevler düşmektedir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Erzurum il merkezindeki anaokullarında (60- 72) aylık yaş aralığında çocukları bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak destek vermek isteyen 50 aile oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formu çalışma grubunda uygulanmaya başlanmadan önce araştırmanın çalışma grubuna dâhil edilmeyen ve (60-72) yaş aralığında okul öncesi eğitime devam eden çocuğu olan 7 aile ile yapılan pilot görüşmelerin sonucunda bir soru görüşme formundan çıkarılmıştır. Daha sonra araştırmaya gönüllü olarak destek vermek isteyen ailelerden randevu alınarak kendileriyle yaklaşık 20 dakika süren online görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda görüşme formunda ailelere; evinizde hiç evcil hayvan beslediniz mi /besliyor musunuz, cevabınız evet ise evinizde evcil hayvan beslemenizin en çok çocuğunuzun hangi gelişim özelliklerini etkilediğini düşünüyorsunuz açıklar mısınız, evinizde evcil hayvan beslemeniz çocuğunuzun davranışlarında ne gibi değişimlere yol açtı açıklar mısınız, aileler olarak çocuklara hayvan sevgisi kazandırırken kendilerine ne gibi görevler düştüğünü ve erken çocukluk döneminde çocuklara kazandırılacak olan hayvan sevgisi onların daha sonraki yaşamlarına neler katabileceğine ilişkin sorular yönlendirilmiştir. Ailelerin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan velilerin % 90'ının evlerinde daha önceden veya şimdi evcil hayvan beslediklerini ifade etmişlerdir. Bu aşamadan sonra evlerinde daha önceden veya şimdi hayvan beslemeyen (f:5) aileyle görüşmeye devam edilmemiştir. Bu aşamadan sonra araştırmaya çalışma grubunda yer alan 45 veli ile yapılan görüşmelerle devam edilmiş ve veriler bu kapsamda analiz edilmiştir. Evlerinde evcil hayvan besleyen ve görüşmeye devam edilen aileler, evlerinde hayvan beslemenin en çok çocuklarının dil gelişimi ve bilişsel gelişimleri üzerinde etkili olduğunu (f:22) belirtmişlerdir. Ayrıca evlerinde evcil hayvan besleyen aileler çocuklarının davranışlarında daha sakin olduklarını(f:14), onlara daha fazla sorumluluk alma duygusu kazandırdığı(f:8), kendilerine olan güvenlerini arttırdığı(f:8) ve çocuklarının empati kurma duygularının gelişmesine katkı sağladığını (f:4) ifade etmişlerdir. Öte yandan bu süreçte aileler kendilerine en çok çocuklarına evcil hayvanlarla büyüyebilecekleri ortamlar hazırlama(f:33) ve kendilerine bu konuda rol model olma(f:29) görevi düştüğünü ifade etmişlerdir. Aileler hayvan sevgisinin çocuklarına ileriki yaşamlarında paylaşmayı ve yardımlaşmaya öğretebileceğini (f:27), olumlu anlamda çocukların ahlaki gelişimlerini destekleyeceğini (f:18) ve çocuklarının duygusal gelişimlerine olumlu anlamda katkı yapacağını (f:11) ifade etmişlerdir. Bu kapsamda araştırma sonuçlarından yola çıkarak; ailelerin okul öncesi eğitim döneminde (60-72) yaş

aralığında çocuklarını evde bir evcil hayvan bakmaya teşvik etmeli ve desteklemelidir. Evde hayvan beslemenin çocuğun dil gelişimi, bilişsel ve duygusal gelişimi üzerindeki olumlu etkisinden hareketle okul öncesi eğitim kurumları da kendi bünyelerinde evcil hayvan besleme alanları oluşturarak eğitimde sürdürülebilirlik ilkesini hayata geçirebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, hayvan sevgisi, aile

Okul Öncesi Eğitim Döneminde Çocuklara Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırmada Oyuncak Kütüphanelerinin Yeri ve Rolü Olabilir Mi?

Dr. Öğr. Üyesi Ayhan BULUT, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

ayhanbulut@bayburt.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6482-8032

Özet: Bu araştırma, okul öncesi eğitim dönemindeki çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada oyuncak kütüphanelerinin yeri ve rolü ne olabilir sorusuna öğretmen görüşleri doğrultusunda yanıt bulmayı amaçlamaktadır. Bireyin gelişimin en hızlı ve kalıcı olduğu okul öncesi eğitim döneminde çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için yapılacak olan her türlü etkinliğin çocukların özellikle dil gelişimleri üzerinde önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle günümüz dünyasında yetişkin bireylerin bile yeterince kitap okuma alışkanlığına sahip olmadığı düşünüldüğünde bu sorunun çözümünde bireylere çok daha erken yaşlarda kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerçeğini gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada veriler okul öncesi öğretmenleriyle 3-6 yaş aralığında çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada oyuncak kütüphanelerinin yeri ve rolü olabilir mi sorusuna yanıt bulabilmek için öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Erzurum il genelinde bağımsız anaokullarında ve uygulama anaokullarında görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak destek vermek isteyen 32 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken konuyla ilgili okul öncesi öğretmenliği anabilim dalından ve Türkçe öğretmenliği anabilim dalından birer tane olmak üzere toplam iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formu çalışma grubunda uygulanmaya başlanmadan önce çalışma grubuna dâhil edilmeyen beş okul öncesi öğretmeniyle yapılan pilot uygulamalar sonucunda alınan dönütler doğrultusunda anlaşılmasında sıkıntı yaşanan bir soru daha açık ve anlaşılır hale getirilerek yeniden düzenlenmiştir. Daha sonra son şekli verilen görüşme formunda yer alan sorular, araştırmaya gönüllü olarak destek vermek isteyen ve araştırmanın çalışma grubunda yer alan okul öncesi öğretmenlerinden randevu alınarak online olarak gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla yönlendirilmiştir. Bu kapsamda öğretmenlerle yaklaşık olarak 25 dakika süren görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda görüşme formunda öğretmenlere; okul öncesi eğitim döneminde çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada “Oyuncak Kütüphaneleri” ne denli çözüm olabilir, oyuncak kütüphanelerinde çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için ne tür etkinliklere yer verilebilir, bu süreçte kendilerine ve ailelere ne gibi görevler düşeceğini ve oyuncak kütüphanelerinde çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için hangi öğretim materyalleri ve teknolojilerinin kullanılabilmesine ilişkin sorular yönlendirilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı; oyuncak kütüphanelerin okul öncesi eğitim döneminde çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmada önemli bir rol üstlenebileceğini, pedagoglar tarafından konuyla ilgili bilimsel aktivitelere ve bu kütüphanelerde erken okuryazarlığı teşvik edecek oyuncaklara yer verilebileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu süreçte kendilerine ve ailelere ne gibi görevler düşeceğine ilişkin soruya okul öncesi öğretmenlerinin çoğu; bu etkinliklerin ekonomik düzeyi farklı aileleri ve çocukları aynı ortamda buluşturmak için fırsat sağlayacağını belirtmişlerdir. Oyuncak kütüphanelerinde çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için hangi öğretim materyalleri kullanılabilmesine ilişkin soruya okul öncesi öğretmenler sırasıyla; boyama kitaplarının, sesli kitapların ve üç boyutlu çocuk kitaplarının

eğitim ortamında bulundurulabileceğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak şu öneriler getirilebilir; çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırma noktasında araştırmaya katılan tüm okul öncesi öğretmenlerinin faydalı olacağına inandığı oyuncak kütüphanelerinin sayısı yurt genelinde arttırılabilir. Oyuncak kütüphaneleri farklı ekonomik çevrelerden gelen aile ve çocukların kaynaşmasında önemli bir görev üstlenebileceği düşüncesinden hareketle bu tür oluşumların ilgililer tarafından daha fazla desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, oyuncak kütüphanesi, kitap okuma alışkanlığı.

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Benlik Algılarına Yönelik Türkiye’de Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi

Dr. Öğrt. Üyesi, Seda Şahin, İnönü Üniversitesi,

seda.sahin@inonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4034-7864

Öğretmen, Semra Elçi, MEB,

semra2156@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1707-2524

Özet: Yapılan birçok araştırma kişilik gelişiminde kritik dönemlerden birinin okul öncesi dönem olduğunu ve kişilik gelişiminde, sosyal gelişimde benlik kavramının önemli bir payı olduğunu tespit etmiştir. Bireylerin çeşitli becerilerinin artırılması ve onu destekleyen bir çevresinin olması olumlu benlik kavramının gelişmesini, aynı zamanda benlik algısı düzeyini artırmaktadır. Olumlu benlik algısına sahip çocuklar yeteneklerini gösterebilmek için uygun durumları verimli kullanabilmektedirler. Bu nedenle yaşamın en önemli yılları olan okul öncesi dönemden itibaren bireyin benlik algısının olumlu ilerlemesi için katkı sağlanması ve bu konuda araştırmalar yapılması önemlidir. Ancak konuya ilişkin şimdiye kadar yapılan araştırmaların neleri, nasıl ve ne şekilde araştırdığını bilmek sonraki araştırmaların nasıl yürütüleceğine dair yol gösterici olacaktır. Belirtilen gerekçelerle bu araştırma, Türkiye’deki okul öncesi dönem çocuklarının benlik algıları alanında 2010-2019 yılları arasında yayımlanan bilimsel makalelerin, yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu araştırmanın verileri Google Akademik, EBSCO, YÖK Tez Merkezi ve ERIC veri tabanlarında benlik, benlik algısı, öz kavram, kendilik algısı, benlik öz yeterliği, benlik saygısı, self perception, self-perception in preschool children, self-efficacy, self-esteem in children, self-concept and preschool anahtar sözcükleriyle yapılan tarama sonucu elde edilen araştırmalardan oluşmaktadır. 2020 yılının Mart-Mayıs ayları arasında yapılan bu taramada, 29 çalışmaya ulaşılmıştır. Elde edilen çalışmalar bilgisayar ortamına kaydedilmiş, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeliyle yürütülmüştür. Verilerin analizinde araştırmacılar tarafından oluşturulan bir analiz formu kullanılmıştır. Bu formda araştırmaların; türü, yayımlanma yılları, yayın dilleri, amaçları, yazar sayıları, yöntemleri, örneklemeleri, örneklemelerindeki çocukların yaş grupları; tezlerin yürütüldüğü bilim dalları ve araştırmalarda kullanılan ölçekler yer almaktadır. Verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi birlikte kullanılmış, betimsel analizdeki frekansların ve yüzdeliklerin gösterimlerinde paket programdan yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda 29 araştırmanın on dokuzunun makale, dokuzunun yüksek lisans tezi, birinin doktora tezi olduğu; tezlerin üç tanesinin okul öncesi öğretmenliği bilim dalında, iki tanesinin çocuk gelişimi ve eğitimi anabilim dalında, üç tanesinin psikoloji anabilim dalı gelişim psikolojisi programında, bir tanesinin eğitimde psikolojik hizmetler bilim dalında, bir tanesinin rehberlik ve psikolojik danışmanlık bilim dalında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırmaların yirmi ikisinin Türkçe, yedisinin İngilizce dillerinde yayınlandığı; araştırmalarda çocukların benlik algılarının en çok demografik özelliklere göre incelendiği tespit edilmiştir. Benlik algısı konusunda yetersiz sayıda araştırma yapılmasına karşın çocukların benlik algılarının becerilerine göre ilişkisini inceleyen araştırmaların da çok az sayıda olduğu saptanmıştır. Çocukların becerileri ve benlik algıları ilişkisini inceleyen araştırmaların sayısının artırılması yetişkinlik dönemlerindeki yaşantıları ve yeteneklerinin körelmemesi için önemlidir. Araştırmaların en çok tek yazarlı olduğu, araştırmalarda en çok tarama yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. Araştırmaların 17’sinin sadece çocuklarla, 4’ünün çocuklar ve

anneleriyle, l'inin çocuklar-anneleri ve babalarıyla yürütüldüğü belirlenmiştir. Öğretmenlerden verilerin alındığı araştırmaların da olduğu ancak bu çalışmalarda öğretmenlerin çocuk hakkında görüşlerinin alındığı belirlenmiştir. Sadece iki çalışmada örneklemin çocuklar ve babalarından oluştuğu bulunurken, babaların ve öğretmenlerin benlik algısındaki rolü üzerine daha fazla araştırma yapılması düşüncesi oluşmuştur. Araştırmalardaki örneklem büyüklüğünün en çok 101-180 arası çocuktan oluştuğu, genellenebilirlik açısından daha fazla çocuğa ulaşılan nicel araştırmaların yapılması ya da daha az çocukla derinlemesine nitel çalışmaların yapılmasının gerektiği düşünülmüştür. En çok 5-6 yaş grubu çocuklarla yapılan bu çalışmaların diğer yaş gruplarında da yürütülmesi, okul öncesi dönem çocuklarının benlik algısı ile ilgili alan yazının gelişmesi için de disiplinler arası bilimsel çalışmaların sayısının artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, benlik algısı, öz yeterlik, benlik saygısı

Aileler Çocuklarının Dil Becerilerinin Desteklenmesinde Okulöncesi Eğitim Kurumlarından Ne Bekliyor?

Öğr. Gör. Dilara Harmandar, Pamukkale Üniversitesi,

dharmandar@pau.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0865-5090

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Arıkan, Anadolu Üniversitesi,

arzuarikan@anadolu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4602-8901

Özet: Okulöncesi eğitim çocukların dil gelişimini olumlu yönde etkilemekte ve okuma ve yazmaya temel oluşturacak becerileri kazandırarak çocukları ilkokula hazırlamaktadır. Çocukların bu kazanımları üzerinde aile beklentileri de önemli görülmektedir ancak alanyazında ailelerin bu konudaki beklentilerini konu alan araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Özellikle dil becerileri konusunda ailelerin beklentilerine odaklanan araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Alanyazında bazı çalışmaların okulöncesi dönemdeki çocukların dil becerilerini etkileyen faktörleri incelediği bazılarının ise bu becerilerin desteklenmesine yönelik müdahalelerde bulunduğu görülmektedir. Bu araştırmalarda ailelerin özellikleri açısından çocukların dil becerilerindeki farklılıklara odaklanılmış ya da aile temelli müdahale programlarının dil gelişimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Diğer taraftan, dil becerileri konusunda ailelerin okulöncesi eğitim kurumlarından beklentileri de alanyazına katkı sağlayacak önemli bir alandır. Bu konuda yapılacak araştırmalarla okulöncesi eğitim kurumları ile aileler arasında köprüler kurularak okuma yazmaya temel oluşturacak becerilerin farklı çevresel koşullarda gelişimi desteklenebilir. Bu kapsamda araştırmanın temel amacı okulöncesi dönem çocuklarının dil becerilerinin desteklenmesinde ailelerin okuldan beklentilerinin betimlenmesidir.

Bu çalışma, ilk yazarın tarama modelinde yürüttüğü yüksek lisans tez araştırmasından üretilmiş olup çalışma kapsamında ailelerin okuldan beklentilerine yönelik toplanan verilerden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Eskişehir ili Tepebaşı ilçesinde MEB'e bağlı okullara kayıtlı, anadili Türkçe olan ve normal gelişim gösteren 5-6 yaşlarındaki 2496 çocuğun ebeveyni oluşturmuştur. Araştırmanın katılımcıları çok aşamalı küme örnekleme yöntemi ve ulaşılabilir örnekleme ile belirlenen 640 ebeveynidir. Dört bölümden oluşan veri toplama aracında erken okuryazarlık becerilerine yönelik olarak ev ortamına ilişkin bir ölçek ile ailelerin okuldan beklentileri, aile temelli dil destek çalışmalarına yönelik tercihleri ve demografik özelliklere ilişkin sorular bulunmaktadır. Bu çalışmada ailelerin okuldan dil alanındaki beklentileri ile demografik özelliklere yönelik sorulardan faydalanılmıştır. Ailelerin okuldan beklentileri konusundaki sorular araştırmacılar tarafından MEB 2013 Okulöncesi Eğitim Programı temel alınarak hazırlanmış olup 4 farklı alan ve 22 maddeden oluşmaktadır. Bu alanlar sözcük bilgisi, konuşma becerileri, sesbilgisel farkındalık ve yazı farkındalığıdır. Beklentilere yönelik soruların oluşturulmasında dil alanına ilişkin kazanım ve göstergeler maddeler haline getirilmiş ve "Beklentim Yüksek, Beklentim Düşük ve Bilgim Yok" cevap seçenekleri oluşturulmuştur. Araştırmacıların geliştirdikleri bu sorulara son hali verilmeden önce pilot uygulamalar yapılmış ve uzman görüşü alınmıştır. Analiz için frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ve Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney testleri yapılmıştır.

Ailelerin dil becerileri konusunda okuldan beklentileri sözcük bilgisi, konuşma becerileri, sesbilgisel farkındalık ve yazı farkındalığı alanları için genel olarak yüksek olmakla beraber zıt anlamlılık, eş seslilik, noktalama işaretleri gibi bazı alt maddelerde ailelerin beklentilerinin düşük olduğu veya bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Bazı ailelerin soru formlarına ekledikleri yorumlardan bazı becerilerin ilkokulda kazandırılacağına ilişkin bir algılarının olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca orta ve üst sosyoekonomik katmandaki ailelerin okuldan beklentileri arasında anlamlı bir fark bulunmazken alt sosyoekonomik katmandaki ailelerin beklentilerinin diğer gruplara göre anlamlı derecede düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgulardan okulöncesi eğitim kurumlarının çocuklara kazandıracığı dil becerileri konusunda ailelerin beklentilerine göre uyarlanmış ve farklı özelliklere odaklanan bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılabileceği sonucuna ulaşılabilir. Özellikle alt sosyoekonomik katmanlardaki ailelerin bu konudaki farkındalığının artırılması okulöncesi kurumlarında da çocuklarının dil kazanımlarını artırabilir. Son olarak ailelerin farklı gelişim alanlarında okulöncesi eğitim kurumlarından beklentilerini belirlemeye yönelik ölçme araçlarının geliştirilmesi alana katkı sağlayabilir.

Anahtar kelimeler: Erken çocukluk, dil gelişimi, erken okuryazarlık, sosyoekonomik farklar, ebeveyn beklentileri

Okul Öncesi Alternatif Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Reggio Emilia, High/Scope ve Waldorf

Doç.Dr.Hatice Zeynep İnan, Bursa Uludağ Üniversitesi,

zeynepinan@uludag.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6247-7857

Özet: Son yıllarda, okul öncesi eğitim kurumlarında alternatif eğitimler sıkça konuşulur hale gelmiştir. Geleneksel sistemden farkları olduğu gibi, kendi aralarında da farklılaşan alternatif eğitimler, yenilikçi okul öncesi eğitim kurumları tarafından merak edilir hale gelmiştir. Bu araştırmanın amacı, alternatif eğitimlerden olan ve okul öncesi eğitim kurumları tarafından en çok tercih edilen Reggio Emilia Yaklaşımı, High/Scope programı ve Waldorf eğitim sistemlerini tartışmak ve dayandıkları kuramlar ve uygulamalar bazında aralarındaki farkları ortaya koymaktır. Bu çalışmada, alternatif eğitimlerin felsefi temelleri ve uygulamaları, sistematik olarak karşılaştırmalı analiz yöntemiyle tartışılmıştır. Yani, “dayandıkları kuramlar,” “fiziksel sınıf ortamı dizaynı,” “uygulanan program” ve son olarak “değerlendirme” kategorilerinde karşılaştırılmış ve tartışılmıştır. İtalya’da doğan Reggio Emilia Yaklaşımı’nın kurucusu Loris Malaguzzi, Amerika Birleşik Devletleri’nde doğan High/Scope programının kurucusu David Weikart, Almanya’da doğan Waldorf okullarının kurucusu ise Rudolf Steiner’dir. Yapılan analiz sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: (1) Dayandıkları kuramlar açısından: Reggio Emilia Yaklaşımı, yorumcul paradigmaya uygun olarak Vygotsky, Piaget, Bronfenbrenner, Erikson, Gardner, Rogoff, Bruner, Freire gibi sosyal-yapılandırmacı, beyin temelli araştırmaları ve eleştirel bakış açısını vurgularken; High/Scope programı Piaget ve daha sonrasında Vygotsky’den etkilenerek Gelişimsel Olarak Uygun Uygulamalar anlayışına; ve Waldorf eğitimi, Steiner felsefesi Antropozofi’ye dayanan ruh-akıl-vücut birleşimine önem vermektedir. Ortaya çıkış noktalarındaki farklılık ve beraberinde dayandıkları kuramsal temellerdeki farklılık, bu alternatif eğitim sistemlerinin uygulamalarına da yansımış ve eğitim sisteminin aslında sosyal, politik, felsefi, ekonomik ve dini kaynaklı sebeplerden etkilendiğini bir kez daha ortaya koymuştur. (2) Reggio Emilia, High/Scope ve Waldorf eğitimi, uygulamalar açısından karşılaştırıldığında ise, Reggio Emilia’da kendiliğinden beliren ve bütünleştirilmiş müfredatın kullanıldığı, High/Scope’ta anahtar deneyimlerin temel alındığı program kullandığı, Waldorf’ta ise küçük çocuklar için resmi eğitimin tamamen reddedildiği görülmektedir. (3) Fiziksel sınıf ortamının oluşturulmasında ise, fiziksel çevrenin bir kalıba sokulmadığı ancak, oyuncak gibi kapalı uçlu materyallerin çocuklar için uygun görülmediği Reggio Emilia okullarında, diğer okullardan farklı olarak bazı yenilikler görülmektedir, örneğin, tepegöz gibi ışık kaynakları, kil ve tel gibi görsel sanat malzemeleri, ateliler ve mini-atelier bölümleri. High/Scope modelinde de satın alınması gereken özel oyuncaklar, eğitim materyalleri, çalışma kitap veya kitapçıkları yoktur, anahtar deneyimlere uygun olarak köşeler hazırlanabilir. Waldorf okullarında ise doğa, hayali oyun, günlük işler, sanat ve müziğe dair elementler yoğun olarak karışımına çıkmaktadır. (4) Son olarak, Reggio Emilia öğretmenleri değerlendirme için Dokümantasyon yöntemini kullanırken, High/Scope sınıflarında çocuğun gelişimini takip etmede ve ölçme değerlendirmede Anahtar Deneyimler ve High/Scope Çocuk Gözlem Kaydı kullanılmakta, Waldorf okullarında ise küçük çocuklar için resmi eğitim uygun görülmediği gibi değerlendirme de uygun görülmemektedir çünkü, Steiner’e göre küçük çocukların bir şey öğrenmesi değil, ruh-akıl-vücut bütünlüğünün oluşması önemlidir. Bu sunumda, ilgili kategorilerde ortaya çıkan farklılıkların yanı sıra tespit edilen benzerlikler de detaylı olarak anlatılacaktır.

Anahtar kelimeler: Alternatif eğitim, Reggio Emilia, High/Scope, Waldorf, okul öncesi

Okul Öncesi Dönemde Fen Etkinliklerinde Yapılan Deneyler hakkında Veli Görüşlerinin Belirlenmesi

Okul Öncesi Öğretmeni, Duygu Delice, Düzce Üniversitesi,

duygudelice.dd@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Güven, Düzce Üniversitesi,

ufukguven@duzce.edu.tr

ORCID ID:0000-0003-1977-6426

Özet: Okul öncesi eğitim; çocukların zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerinin bireysel düzeylerin göre zengin uyarıcı ortamlarda desteklenmesi, onları ilköğretime hazırlaması yönünden çok önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar öğrenmeye yatkın olmakla birlikte merak ve araştırma duyguları, yaratıcılık düzeyleri üst seviyededir. Çocuklar bu dönemde duyu organlarını kullanarak bilgi alma uğraşısı içerisindedir. Fen ve doğa etkinliklerinde gözlem yapma, iletişim kurma, tahminde bulunma ve deney yapma yolu ile çevre keşfedilmekte ve yeni bilgiler elde edilmektedir. Fen, günlük hayatın bir parçasıdır ve insanlar için çok önemli bir konudur. Yaşadığımız dünya, kendi organizmamız, çevrenin korunması ve sağlıkla ilgili bilgileri fen eğitimi aracılığıyla öğreniriz. Okul öncesi kurumlarında bu bilgiler ve daha fazlası fen ve doğa etkinlikleriyle somut olarak verilebilmektedir. Okul öncesinde fen eğitiminin amacı, çocuğa doğaya ilişkin temel olgu ve olayların gerçekleşmesine dair temel bilgileri vermenin yanında, onlara duyuşsal ve psikomotor becerileri kazandırmak, kendisini ve çevresini anlamasına yardımcı olmaya çalışmaktır. Amaç, fen bilimlerine ilişkin bilgilerin çocuğa direk aktarılması değil tam tersi çocuğun bu etkinlikleri yaparak ve yaşayarak öğrenmesidir. Çocuğun zihinsel gelişimine ezbere anlatılan fen bilgisi bir katkı sağlamaz sadece bilgisinin artmasına katkıda bulunur. Oysa ki, okul öncesi yıllarda önemli olan unsur, çocuğun araştırma, inceleme ve gözlem yapabilme becerilerini geliştirerek sağlam bilimsel temeller oluşturması ve bilimsel düşünmeyi öğrenebilmesidir. Araştıran, soran, sorgulayan, bir şeyleri olduğu gibi kabul etmeyen, sadece bakan değil baktığını görebilen bireylerin yetiştirilmesinde fen doğa etkinlikleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu araştırma okul öncesi dönemde fen ve doğa konularının öğretilmesi için yapılan etkinliklerden deney yönteminin önemini belirtmek ve yapılan deneylerin öğreticiliği hakkında veli görüşlerini almak amacıyla yapılmıştır. Nitel veri toplama teknikleri ile ele alınan bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmada anasınıfına giden öğrencilerin anneleriyle birlikte deney yapmaları istenmiş, uygulanan etkinlikler hakkında velilerle görüşme yapılmıştır. Fen eğitiminde yapılan deneyler ebeveyn yardımıyla çocuklara uygulanmış, evde deney yapılırken çocukların video ve resimlerinin çekilmesi istenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, anasınıfına giden çocukların anneleri ile 5 ile 6 yaş grubu çocuklardan oluşmaktadır. Araştırma 2019-2020 öğretim yılı Düzce ili Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlköğretim Okulu'ndan 1 çocuk, Şehit Yüzbaşı Beşir Bayraktar İlkokulu'ndan 6 çocuk, Kırıkkale ili Kızıllırmak Şehit Volkan Pilavcı Anaokulu'ndan 1 çocuk olmak üzere 8 çocuk ve onların anneleriyle olan görüşmeler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 5, 6 yaş aralığında ki 3 erkek 5 kız çocuk katılmıştır. Bu çocuklardan altı tanesinin annesi ev hanımı, birisinin annesi öğretmen diğerinin annesi ise devlet memurudur. Fen eğitiminin yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığını düşünmelerinden dolayı, velilerin fen eğitimine önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fen etkinliklerinin genelde deney, gezi gibi çocuklar açısından ilgi çekici ve somut öğrenme imkanı sağlaması ve bu etkinliklere katılımı daha istekli olmalarının amacı kazandırmada oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çalışmada

yer alan velilerin, fen etkinliklerinin kalıcı öğrenme sağlaması, dikkat ve algıyı arttırması, yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı vererek çocukların yaşam deneyimlerini ve özgüvenlerini arttırması gibi olumlu etkileri olduğunu düşündükleri ortaya konmuştur.

Keywords: okul öncesi eğitim, fen eğitimi, veli görüşleri

The development of connectives in early child L2 English

Vasfiye Geçkin, Izmir Democracy University,

vgeckin@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8532-8627

Abstract: One of the most important indicators of a child's language development is the ability to construct a discourse. A well-formed discourse needs to have coherence for successful and efficient communication. To build a coherent discourse, semantic relations can be built through the explicit use of connectives. English-speaking children are reported to follow a cognitive path in the acquisitional order of additive>temporal>causal>adversative relations in building semantic relations. This case study focused on the development of connectives by Turkish child second language (L2) learners who were well ahead of their initial exposure to L2 English. Adopting a cognitive approach, the aim was to explore whether the same order was followed in the production data of three child L2ers aged 4;06, 4;07 and 4;11 at the onset of the data collection. Children's narrations about friends, family and daily routines were recorded (bi)weekly over seven months. The contexts which required the explicit use of the additive (*and*), adversative (*but*), causal (*because, that's why, so*) and temporal connectives (*then, next, first, before, after*) were transcribed and coded by two trained coders ($\alpha=.96$). An analysis of the frequency and occurrence of connectives was reported, and the effect of time on connective development was investigated. Similar to English-speaking children, Turkish child L2ers followed a cognitive complexity map by using the additive and causal connectives more frequently than the adversative and temporal ones. A significant increase in the production of connectives over time was observed ($\chi^2(2) = 45.61, p < .001$). One reason why Turkish child L2ers used the adversative connective *but* more frequently than the temporal connectives could be related to the early emergence of the adversative connective (i.e. *da*) in the first language acquisition of Turkish. Second, the conversational contexts that might require the explicit use of a temporal connective might have been limited. This study provides empirical evidence for the cognitive theory of coherence relations (Sanders & Spooren, 2009) stating that frequencies of connectives can be equated to their acquisition sequence.

Keywords: child L2 English, connective use, language acquisition

Erken Çocukluk Döneminde 21. Yüzyıl Becerileri

Dr. Öğr. Üyesi, Zerrin Mercan, Hasan Kalyoncu Üniversitesi,

zerrin.mercan@hku.edu.tr

Özet: Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte, toplumsal ihtiyaçlar değişmektedir. Değişen toplumsal ihtiyaçlar, o dönemde yaşayan ve iş gücüne katılan bireylerin de ihtiyaçlarını şekillendirmektedir. İçinde bulunduğumuz bu dönemde 21. Yüzyıl becerileri değişen toplumsal şartlara uyum sağlamak ve toplumsal olarak kalkınmak için gereklidir. 21. Yüzyıl becerilerini bireylere ve topluma kazandırmanın en etkili yolu ise eğitimidir. 21. Yüzyıl becerileri erken çocukluk döneminden başlayarak tüm eğitim süreçlerinde yer bulabilir. Erken çocukluk dönemi, insan yaşamında en kritik gelişim süreçlerini içerdiğinden, yaşam boyu etkileri devam ettiğinden, 21. Yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında da temel bir dönemdir. P21'e göre erken çocukluk döneminde öğrenme ve inovasyon becerileri (erken yaratıcılık ve inovasyon, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim, işbirliği) yaşam ve kariyer becerileri(esneklik ve uyum, girişim ve özyönetim, sosyal ve kültürlerarası beceriler, üretkenlik ve hesap verilebilirlik, liderlik ve sorumluluk) bilgi, medya ve teknoloji becerileri (erken öğrenme bilgileri ve medya okuryazarlığı) çocuklara kazandırılabilir.

Anahtar kelimeler: 21. Yüzyıl becerileri, Erken çocukluk dönemi, Okul öncesi dönem

Yaratıcılık ve İnovasyon Becerileri Bağlamında 3 Boyutlu Tasarımların İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Zerrin Mercan, Hasan Kalyoncu Üniversitesi,

zerrin.mercan@hku.edu.tr

Özet: Okul öncesi öğretmen adaylarının, 21. Yüzyıl becerilerinden yaratıcılık ve inovasyon becerilerini nasıl kullandıklarını incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep İlinde Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalında lisans eğitimi gören 4. Sınıf öğrencilerinden 27 katılımcı oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin “okul öncesinde yaratıcılık uygulamaları” dersi kapsamında oluşturdukları 47 adet “özgün 3 boyutlu tasarımların fotoğrafları”, araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, okul öncesi 4. Sınıf öğrencileri tarafından hazırlanan tasarımların fotoğrafları doküman inceleme yöntemi ile seçilmiş, gruplanmış, incelenmiş, analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Tasarımları incelendiğinde kule, yaşam alanı, kale, nesnelere, mekanlar, ulaşım ve diğer alanlara yönelik çalışmaların yer aldığı; bu tasarımlarda gündelik yaşamdan, ekonomik, taşınabilir, pratik ve ulaşılabilir materyallerin sıklıkla tercih edildiği, materyallerin yaratıcı ve inovatif beceriler bağlamında özgünlük değerini sıklıkla taşıdıkları görülmüştür. Dökümanların incelenmesi ile tasarımlara yönelik temalar (materyal, tasarım, topluma katkı) ve alt temalar (materyal seçimi, materyal kullanımı, özgün fikir geliştirme, özgün ürün oluşturma, topluma katkı sağladığı alanlar) oluşturularak alan yazın ile tartışılmıştır. Materyal teması materyallerin seçimi ve kullanımı olarak iki alt temada, tasarımlar teması özgün fikirler oluşturma ve özgün ürün oluşturma olarak iki alt temada, topluma katkı teması topluma katkı sağlanan alanlar olarak tek alt temada toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı ve inovatif beceriler içeren 3 boyutlu tasarımları yapabildikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: 3 boyutlu tasarım, yaratıcılık, inovasyon, okul öncesi

Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi'nin (OBADER) Uygulamalarına Yönelik Görüşleri

Dr. Öğr. Üyesi, Aylin SOP, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

adursun@mehmetakif.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4962-0326

Yüksek Lisans Öğrencisi, Meryem ÇOŞKUN KAYMAK, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, meryemckaymak@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5549-128X

Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatmana CİVİL, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, fatmanacivil3@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2035-0898

Özet: Günümüzde okul öncesi eğitime ailenin etkin katılımı ve bu sürecin çocuğun gelişimine olan katkısı tartışılmaz hale gelmiştir. Ailenin sürece etkin olarak katılması, öğretmenlerin çocuk kadar ailenin de ihtiyaçlarını ya da yeterliliklerini görmesini sağlamakta aynı zamanda çocuğa kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve davranışların ev-okul arasındaki etkileşim ile desteklenmesini sağlamaktadır. Okul öncesi eğitim içerisinde ailenin gereksinimlerinin tespiti ve bu doğrultuda gereksinimlerin giderilmesine veya geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalar, çocuğun eğitiminde önleyici ve destekleyici faaliyet olarak yerini almaktadır. Ailenin desteklenmesi için ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2013 okul öncesi eğitimi programı ile birlikte OBADER yayınlanmıştır. OBADER; aile eğitiminin önemi, amacı, ilkeleri ve örnek aile katılım çalışmalarını içeren ve öğretmenlere aile eğitimi konusunda rehberlik eden bir kılavuздur. OBADER, öğretmenleri, aile katılımı ve eğitimi hakkında bilgilendirmeyi amaçlayarak, süreçte kullanılacak yöntem ve teknikler hakkında detaylı bilgi vermektedir. Bu çalışma ile MEB'e bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenlerin OBADER'i okul öncesi eğitim uygulamalarına ne derecede dahil ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji desen seçilmiş ve araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme kayıtları, içerik analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Çalışmaya Burdur il merkezinde MEB'e bağlı okullarda çalışan yedi okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerden dördü bağımsız anaokulunda üçü ise ilkokula bağlı anasınıflarında görev yapmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerden dördünün OBADER'in açılımını ve içeriğini bilmediği, diğer üçünün aileyi konu alan bir program olduğunu bilmekle birlikte kılavuzun içeriğine hâkim olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak öğretmenlerden sadece birinin OBADER uygulamalarını aktif yürüttüğü diğer öğretmenlerin ise sık kurum yönetimi değişikliğinin olumsuz etkileri, OBADER'in eğitim seviyesi yüksek velilere hitap etmediği, öğrenci sayılarının çokluğunun yarattığı dezavantaj, az sayıda veli katılımı ve programı uygulamak için yeterli zamanın olmayışı sebepleri ile uygulama yapmadığı ortaya çıkmıştır. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu OBADER'in öğretmenin işini kolaylaştırdığı, ailelere en çok çocuklarıyla iletişimi arttırması ve kuvvetlendirmesi konusunda yarar sağladığı ve sınıfta en çok çocuğun gelişimine yönelik olumlu etkileri ile katkı sağladığı fikrinde birleşmişlerdir. OBADER'i uygulamayan öğretmenler yaptıkları aile katılımlarını, aileler aracılığıyla sınıfta meslek tanıtımı, oyun, herhangi bir temaya ait sunum, günlük yaşam becerileri etkinlikleri ve masal/hikaye anlatımı olarak çeşitlendirmişlerdir. Bunun yanı sıra OBADER'i uygulamayan öğretmenlerin çoğunluğunun aile eğitim türü olarak bireysel görüşmeleri tercih ettikleri ortaya

çıkmiştir. Araştırmada, MEB tarafından hizmet içi eğitimler ve bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi, Okul Rehberlik Servislerinin programa dahil edilip aile katılımı ve eğitimi çalışmalarının daha sistematik hale getirilmesi, Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf mevcutlarının azaltılması ve kurumların yönetimiyle ilgili aksaklıklarının giderilmesi, Okul Öncesi Öğretmenliği lisans eğitimi döneminde OBADER'in ders olarak eklenmesi önerilerinin OBADER uygulamalarının yaygınlaşmasına katkı sağlayabileceği görüşleri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: OBADER, okul öncesi öğretmeni, aile katılımı, aile eğitimi.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Öğrenci Davranış Problemleri, Bu Problemlerin Öğretme-Öğrenme Sürecine Etkileri ve Bunları Yönetme Stratejileri

Selma TEMİZ, Düzce Namık Kemal İlkokulu,

selmatemizz@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8772-8234

Özet: Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları öğrenci davranış problemlerine, bu davranış problemlerinin öğretme-öğrenme sürecine etkisine ve bu davranışlara karşı öğretmenlerin uyguladıkları stratejiler (kullandıkları yöntemler) üzerinde durulmuştur. Kartopu örneklem yöntemiyle belirlenen Düzce il merkezde görev yapan 14 okul öncesi öğretmenleriyle bireysel olarak yarı yapılanmış görüşme yapılmıştır. Yapılan çalışmada nitel araştırma deseninden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında en çok karşılaştıkları istenmeyen davranışların; “paylaşım sıkıntısı”, “kıskançlık”, “hırçınlık”, “arkadaşlarına vurma”, “öfke nöbeti”, “küfür etme”, “inatçılık”, “başkasının eşyasını izinsiz alma”, “ağlama”, “çocukların kurallı ortama ayak uydurmada zorluk çekmeleri”, “okul korkusu”, “özgüven eksikliği”, “tırnak yeme”, “içe kapanıklık”, “çekingenlik”, “dikkat ve konsantrasyon problemi” gibi sorunlarla karşılaştıkları çalışma sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu istenmeyen davranışların eğitim sürecinde aksaklıklar meydana getirdiği ve olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Buna karşılık öğretmenlerin ise “empati kurdurma”, “çocuklara yaptıkları davranışın hatalı olduğunu gösterme ve doğru olanı öğretme”, “göz teması kurma”, “mola verme”, “görmezden gelme”, “ödül veya ceza”, “okul-aile işbirliği” gibi yöntemler kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Sınıf Yönetimi, İstenmeyen Davranış

3-4 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri Ölçeği (DAY-1): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SİMSAR, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

ahmetsimsar@kilis.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4335-8788

Araştırma Görevlisi Vakkas Yalçın, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

yalcinvakkas@gmail.com

ORCID ID: 0000 0002 8571 9203

Araştırma Görevlisi Hızır Dinler, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

mizahizir@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3144-6649

Özet: Dünyada, özellikle teknoloji alanındaki hızlı değişimlerle birlikte, toplumlar etkilemiş ve küresel rekabet artmıştır. Bu değişim ve gelişmeler, insan ihtiyacında da bir takım farklılıklara neden olmuş ve bunun bir sonucu olarak da “evrensel okuryazarlık” ön plana çıkmıştır. Evrensel okuryazarlık, Partnership for 21st Century Learning tarafından 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan ve İngilizce kelimelerin baş harflerinden oluşan 4C; iletişim kurma, işbirliği yapma, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerileri “evrensel okuryazarlık” olarak kabul edilmektedir. Bunlara ek olarak 21. yy becerileri, bireylerin kendi kendilerine öğrenme ve yenilenme becerileri, bilgi ve medya okuryazarlığı, sorumluluk alma becerisi, kültürel ve evrensel farkındalık, günlük yaşam becerileri, kariyer yönelimi ve planlama, girişimcilik, liderlik gibi becerileri de içermektedir. Bu araştırma, “3-4 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri Ölçeği (DAY-1)’nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasıdır. Çalışmanın örneklem grubunu, 3-4 yaş 850 okul öncesi çocuğu oluşturmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi 434, doğrulayıcı faktör analizi 416 katılımcı ile yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizine ilişkin bulgular:3-4 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri Ölçeğini temsil eden yapıyı ortaya koymak için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, teorik olarak anlamlı iki faktörlü bir yapı ortaya konulmuştur. her iki faktör altına giren ve faktör yükleri .30 altı olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak toplam varyansın %56,8 ini açıklayan 31 maddeli, iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Buna göre maddeler ait faktör yükleri .50 ile .95 arasında değişmektedir. Hesaplanan iç tutarlılık katsayısına göre Öğrenme ve yenilik becerileri alt boyutu .96, Yaşam ve kariyer becerileri .91 ve ölçeğin geneli için 97 değerleri elde edilmiştir. Birinci Düzey DFA’ya İlişkin Bulgular: Yapılan ilk doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, Ki-kare ile serbestlik derecesi oranı **3.2**; CFI **.91**; TLI **.90**; NFI değeri **.90**; IFI değeri **.91**; RMSEA değeri **.07**; SRMR değerinin ise **.05** olduğu alanyazındaki öneriler doğrultusunda ölçeğin kabul edilebilir değerlere sahip olduğu söylenebilir. İkinci Düzey DFA’ya İlişkin Bulgular: Elde edilen modelin birinci düzey DFA da olduğu gibi kabul edilebilir uyum iyiliği değerlerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre Ki-kare ile serbestlik derecesi oranı **3.27**; CFI **.91**; TLI **.90**; NFI **.88**; IFI **.91**; RMSEA **.074**; SRMR ise **.055** olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen faktör yüklerinin genel olarak yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Dfa sonrası DAY-1 ölçeğinin iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış ve ölçeğin geneli için McDonald ω **.97** ve Cronbach α da **.97** olarak bulgulanmıştır. Alt boyutlar için Öğrenme ve yenilik becerileri alt boyutu için McDonald ω **.97** ve Cronbach α da **.97**, Yaşam ve kariyer becerileri için McDonald ω **.92** ve Cronbach α da **.92** olarak hesaplanmıştır.

Sonuç olarak, güvenirliğin belirlenmesine yönelik olarak Cronbach Alpha (α) değerlerine bakıldığında ölçeğin, 19 maddelik ‘‘ğrenme ve Yenilik Becerileri (4Cs)’’ boyutu için .97 ve 9 maddelik ‘‘Yaşam ve Kariyer Becerileri’’ boyutu için .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin 28 maddelik tek boyutlu halinin Cronbach Alpha (α) skoru ise .97 gibi yüksek bir değer olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda, 3-4 Yaş çocukları için 21. Yüzyıl Becerileri leği’nin; 28 maddeden oluştuğu, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinin uyum belirteçleri ile belirlenmiş, DAY-1 leğinin kuramsal ve istatiksel açıdan geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: 21. yy becerileri, 3-4 yaş, okul öncesi, erken çocukluk eğitimi.

5-6 Yaş Çocukları için 21. Yy Becerileri Ölçeği (DAY-2): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Araştırma Görevlisi Vakkas Yalçın, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

yalcinvakkas@gmail.com

ORCID ID: 0000 0002 8571 9203

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SİMSAR, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

ahmetsimsar@kilis.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4335-8788

Araştırma Görevlisi Hızır Dinler, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

mizahizir@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3144-6649

Özet: 21.Yüzyıldaki toplumsal, ekonomik, siyasi ve özellikle de teknolojik değişim sonucunda ve bu gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyulan bireylerin niteliklerinde de birtakım değişiklikler göze çarpmaktadır. Dolayısıyla farklı alanlardaki bu gelişmeler ihtiyaç duyulan nitelikli bireylerin ortaya çıkmasını sağlayacak eğitim sistemlerini etkilemekte ve ülkelerin eğitim politikalarında bir takım değişimler yapmalarını zorunlu hale getirebilmektedir. Önceleri bilgiye ulaşmak çok önemli görülürken, günümüzde bilgiden ziyade bilginin anlamlandırılması, kullanabilmesi, önemli bilgiyi ayırt edebilmesi ve diğer bilgilerle ilişkilendirilmesi birey için daha önemli beceriler haline gelmiştir. Araştırmacılara göre 21.yy becerileri üzerinde en çok çalışma yürüten kuruluşlardan biri de Partnership for 21st Century Skills (P21) dir. Çalışmalar bu becerilerin ilerleyen zamanlarda iş ve meslek alanlarında ihtiyaç duyulan yeterlik ve özellikleri etkilediğini göstermektedir. Bundan dolayı P21’de, okul öncesinden başlanarak diğer eğitim kademelerindeki çocukların sahip olması gereken becerilere değinilmiştir. 21. yy becerileriyle ilgili alanyazın incelendiğinde P21’in belirlediği beceriler çerçevesi oldukça kabul görmüş ve referans alınmıştır. Bu bağlamda çalışmanın genel çerçevesi oluşturulurken P21’in belirlediği 21.yy becerileri de dikkate alınmıştır. Bu araştırma, “5-6 Yaş Çocukları için 21. Yy. Becerileri Ölçeği (DAY-2)” ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasıdır. Çalışmanın örneklem grubunu, 5-6 yaş 622 okul öncesi çocuğu oluşturmaktadır. İlk aşamada açımlayıcı faktör analizi için 317, ikinci aşamada doğrulayıcı faktör analizi için 305 katılımcının verileri kullanılmıştır. *Açımlayıcı faktör analizine ilişkin bulgular:* 3-4 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri Ölçeğini temsil eden yapıyı ortaya koymak için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Çalışmada açımlayıcı faktör analizi yapılabilmesi için Mplus 7 programından yararlanılmış ve (AFA) sonuçlarına göre üç (3) faktörlü modelin veri seti ile en iyi uyum gösteren model olduğu saptanmıştır. Çalışmada, her bir faktöre yükleme yapan maddeler incelendiğinde, birinci faktör *öğrenme ve yenilik becerileri (4Cs)*, ikinci faktör *yaşam ve kariyer becerileri* ve üçüncü faktör *bilgi, medya ve teknoloji becerileri* olarak adlandırılmıştır. *Birinci Düzey DFA’ya İlişkin Bulgular:* 5-6 Yaş Çocukları İçin 21. Yy Becerileri (DAY-2) Ölçeğinin açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen yapısını test etmek için birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. DFA yapılması amacıyla nihai ölçeğin 33 maddeli ve üç faktörlü yapısını

test etmek amacıyla araştırmaya katılmayan 305 çocuktan oluşan yeni bir katılımcı grup belirlenmiştir. Açıklanan varyans oranları incelendiğinde; öğrenme ve Yenilik Becerileri (4Cs) boyutunun .45, Yaşam ve Kariyer Becerileri boyutunun .27 ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri .58 kısımların açıklandığı saptanmıştır. Ayrıca tüm faktör yükleri ve açıklanan varyans oranlarının .01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Benzer olarak her bir boyutun Cronbach alpha değerleri hesaplanmış ve öğrenme ve Yenilik Becerileri (4Cs) boyutu için .96, Yaşam ve Kariyer Becerileri boyutunun .94 ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri .92 olarak hesaplanmıştır. *İkinci Düzey DFA'ya İlişkin Bulgular:* DAY-2 leğinin ikinci düzey faktör yükleri incelendiğinde, faktör yüklerinin .76 ile .95 arasında değişti gözlenmektedir. Ölçekte 3 boyutun ltĞu genel boyut “5-6 Yaş çocukları için 21. Yy. Becerileri leği (DAY-2)” olarak adlandırılmış olup genel boyutun açıklanan varyans oranları .01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İç tutarlılık katsayısı incelendiğinde DAY-2 leğinin genel boyutun Cronbach alfa değeri .97 şeklinde yüksek bir değere sahip olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak, açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçekte 33 madde kalmıştır ve bu maddeler *Yaşam ve Kariyer Becerileri, ğrenme ve Yenilik Becerileri (4Cs), Bilgi-Medya ve Teknoloji Becerileri* olmak üzere üç faktör altında toplanmıştır. Güvenirliğin belirlenmesine yönelik olarak Cronbach Alpha (α) değerlerine bakıldığında ise ölçeğin öğrenme ve Yenilik Becerileri (4Cs) boyutu için .96, Yaşam ve Kariyer Becerileri boyutu için .94 ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri boyutu için .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tek boyutlu halinin Cronbach Alpha (α) scoru .97 gibi yüksek bir değer olarak hesaplanmıştır. 5-6 Yaş çocukları için 21. Yüzyıl Becerileri leğinin; 33 maddeden oluştuğu, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinin uyum belirteçleri ile belirlenmiş, DAY-2 leğinin kuramsal ve istatistiksel açıdan geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: 21. yy becerileri, 5-6 yaş, okul öncesi, erken çocukluk eğitimi.

5-6 Yaş Arası Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Benlik Kavramı Algılarının Davranış Paternleriyle Olan İlişkisinin İncelenmesi

Canan Kızıroğlu Balcı, Boğaziçi Park Anaokulları,
canankiziroglu@gmail.com
Nadire Gülçin YILDIZ, Medipol Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
ngyildiz@medipol.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş arası çocukların benlik algıları ile davranış sorunları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çocukların yaşı, cinsiyeti, ailedeki toplam çocuk sayısı, annenin çalışması, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi gibi özelliklerin benlik algısı ve davranış sorunlarına etkisi incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini İstanbul'da özel bir okul öncesi eğitim kurumuna devam eden toplam 118 öğrenci ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Demografik veriler araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formuyla elde edilmiştir. Çocukların benlik algıları ve davranış sorunlarını ölçmek amacıyla Purdue Okul Öncesi Çocukları İçin Benlik Kavramı Ölçeği (PURDUE) ve Davranış Sorunları Ölçeği (DSÖ) kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 5-6 yaş arası çocukların benlik algıları ile davranış sorunları arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani, benlik kavramı ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça davranış sorunları ölçeğinden alınan puanlar azalmaktadır. Ayrıca benlik algıları ve davranış sorunlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için yapılan analizlere göre; kız çocuklarının davranış sorunları ölçeğinden aldıkları puanının erkek çocuklarının aldıkları puana göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu görülmüştür. Yaş faktörüne göre yapılan analizlerde; 6 yaşındaki çocukların davranış sorunları puanı, 5 yaşındaki çocukların puanından anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Yaşa göre benlik algısında 6 yaşındaki çocukların puanları 5 yaşındaki çocukların puanından anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır. Annenin eğitim düzeyi arttıkça çocukların davranış sorunlarından aldıkları puanın düştüğü, benlik algısı puanlarının arttığı gözlenmiştir. Ayrıca ailenin gelir düzeyindeki artışın benlik kavramı puanlarındaki artışı anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Benlik Algısı, Davranış Sorunları

School Counselors' Attitudes towards Giftedness and the Education of Gifted Students and Self-Efficacy Perceptions regarding the Education of Gifted Students

Dr., Fatih Emrah Demir, Gaziantep University Gaziantep Faculty of Education Department of Special Education,

fatihemrah.gef@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4964-087X

Dr. Öğr. Üyesi, Erhan Tunç, Gaziantep University Gaziantep Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling,

erhantunc25@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6328-8545

Özet: School counselors have important roles and responsibilities in the educational processes of gifted students. School counselors provide services at inclusive and special education settings such as inclusive schools, special education schools, and the Science and Art Centers. School counselors are also members of the Guidance and Research Centers where educational identification and placement are carried out. It is thought that school counselors' high level of attitude and self-efficacy towards gifted individuals since the pre-service period positively affects the guidance services they will offer. This study aimed to reveal the attitudes and self-efficacy levels of the school counselor candidates towards gifted education. Another aim of the study was to examine the pre-service teachers' attitudes and self-efficacy levels towards gifted education in terms of some variables. The research also investigated the relationship between the school counselors' attitudes towards gifted students and their self-efficacy levels regarding gifted education. 328 students attending the 2nd, 3rd and 4th grades at the guidance and psychological counseling departments of two universities in Gaziantep province participated in the study. The research was designed with a relational screening model. The Personal Information Form developed by the researchers, the Attitude Scale for the Education of Gifted Students for Teachers (Tortop, 2014a), and the Gifted Education Self-efficacy Scale for Teachers (GESST) (2014b) were used as data collection tools. Statistical analysis of the research was done with IBM SPSS Statistics 22.0 for Windows. When the findings of the research were examined, the attitudes of the school counselor candidates towards gifted students were slightly higher than undecided, whereas self-efficacy perceptions about the education of gifted individuals were found to be at a moderate level. The school counselor candidates' attitudes towards gifted students who wanted to work with gifted students after graduation, interacted with gifted individuals, read books/watched movies regarding gifted individuals were higher. There was no significant difference in the attitude level towards gifted students regarding grade level, gender, and taking courses related to gifted individuals. While the self-efficacy perceptions of school counselor candidates regarding the education of gifted students differ significantly according to their desire to work with gifted individuals after graduation, and attending scientific meetings on gifted students; there was no significant difference according to the gender, grade level, interaction with gifted individuals and taking courses regarding gifted students. A positive weak correlation was found between school counselor candidates' attitudes towards gifted education and self-efficacy perception levels of gifted education. Research findings were discussed. Suggestions for implementations and further research were provided.

Anahtar kelimeler: School counselor candidates, attitudes, self efficacy, gifted education.

Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Eğitim Felsefesi Dersine İlişkin Görüşleri

Araştırma Görevlisi, Mehmet İNCE, Kafkas Üniversitesi,

mehmetince17@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0849-9101

Araştırma Görevlisi, Göksel YIKMIŞ, Bingöl Üniversitesi,

gokselyikmis@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2126-6003

Özet: Bu araştırmanın amacı özel eğitim öğretmen adaylarının eğitim felsefesi dersine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla 2018/2019 eğitim öğretim yılında eğitim felsefesi dersini almış olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmış 20 özel eğitim öğretmen adayından görüş alınmıştır. Bu amaçla nitel veri toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması şeklinde desenlenmiştir. Araştırma verileri 8 adet yarı yapılandırılmış görüşme sorusu ile toplanmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşmeler yapılarak ses kaydı yoluyla toplanmıştır. Elde edilen veriler yazıya dökülerek analiz edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmanın ana temaları; Eğitim Felsefesi Dersinin Katkıları, Eğitim Felsefesi Dersinin İçeriğinin Yeterliliği, Eğitim Felsefesi Dersinin Gerekliliği, Eğitim Felsefesi Dersinin İşlenişi, Eğitim Felsefesi Dersinin Sonunda Felsefi Tercihlerinde Ne Tür Değişiklikler Olduğu, Gelecek Yıllarda Eğitim Felsefesi Dersinin Nasıl İşlenmesine Yönelik Görüşleri ve Eğitim Felsefesinin İşlevine İlişkin Görüşleri'dir. Araştırmanın kodları içerik analizi ile çıkarılmıştır. Araştırma sonucunda, özel eğitim öğretmen adaylarının eğitim felsefesi dersinin işlenişinde kullanılan yöntem ve teknikleri yeterli bulmadıkları, ders saatini yetersiz gördükleri, kendilerine daha fazla söz hakkı verilmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim felsefesi dersinin gereksiz olduğunu ve ders seçme havuzundan seçilen bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Yine katılımcıların yarısının benimsediği bir eğitim felsefesi olmadığı ve en çok benimsenen eğitim felsefesinin pragmatizm ve progressivizm olduğu bulgular arasındadır. Öğretmen adayları daha fazla söz hakkı verilmesi, derslerin sunular yerine farklı yöntemler ile tartışmaya dayalı işlenmesi çalışmanın önerileri arasında yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Eğitim felsefesi, Özel eğitim, Öğretmen adayı

Özel Yetenekli Çocukların Ailelerine Yönelik Yürütülen Bilimsel Çalışmaların Gözden Geçirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Fidan Özbey Gökçe, Düzce Üniversitesi,

fidanozbey@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-6600-3931

Öğretmen Hadiye Ellibeş Cerrah, MEB,

hadiye55@hotmail.com

Özet: Bu çalışma, özel yetenekli çocukların ailelerine yönelik yürütülen bilimsel çalışmaların gözden geçirilmesi amacıyla yapılmış olan bir doküman inceleme çalışmasıdır. Bu çalışmada incelemeye esas oluşturan yayınlara bilimsel veri tabanlarından (Google Akademik, ULAKBİM, Ulusal Tez Merkezi) alanla ilgili olabilecek Türkçe terimlerle (üstün zekâlı çocuk, üstün yetenekli çocuk, özel yetenekli çocuk ve ailesi, aile eğitimi) taranarak ve ayrıca erişilen yayınların kaynakçaları üzerinden çapraz tarama yapılarak erişilmiştir. Çalışmada yayınları sınıflandırmak maksadıyla çalışma sınıflama formundan faydalanılmıştır. Erişilen yayınlar incelenerek içeriklerine göre özel yetenekli çocukların aileleri ile doğrudan ilişkili olmalarına göre ve konu alanlarına göre bir ön tasnif yapılmış ve son 20 yıla ait ulusal araştırmalar çalışma kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. Buna göre, araştırmada toplamda 33 akademik çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda özel yetenekli çocukların ailelerine yönelik olarak gerçekleştirilmiş olan akademik çalışmalardaki güncel eğilimler belirlenmiş ve bununla birlikte araştırmacıların hangi konulara daha fazla odaklandıkları, ne tür veri toplama araçları kullandıkları, hangi örneklem gruplarıyla daha fazla çalıştıkları, hangi araştırma yöntemi ve veri analiz yöntemlerini kullandıkları saptanmış ve saptanmış olan bu bilgiler ışığında özel yetenekli çocuğa sahip ailelere yönelik yürütülecek gelecek araştırmalara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli Çocuk, Aile, Ebeveyn, Anne-Baba

Erken Çocukluk Döneminde Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Çocuklara Temel Taklit Becerisi Öğretiminde Video Modelle Öğretimin Etkililiği

Hacer Diner Evren¹, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

hacerdinar1990@gmail.com

Alpaslan Karabulut², Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

karabulut_a@ibu.edu.tr

Özet: OSB (Otizm Spektrum Bozukluğu) gösteren çocuklara erken çocukluk döneminde kazandırılan temel taklit becerileri; onların iletişim kurabilmesi, ortak dikkati sağlayabilmesi, çevrelerini keşfetmesi, sosyal hayata uyumu gibi birçok önemli aracı kazanmasında bir eşik olma özelliği göstermektedir. Bu gibi sebepler OSB gösteren çocuklara erken çocukluk döneminde temel taklit becerisinin öğretimini önemli bir gereksinim haline getirmiştir. Alanyazında OSB gösteren çocukların taklit becerileri öğretiminde video modelle öğretim yönteminin kullanıldığı araştırmalar sınırlı sayıdadır. Türkiye’de ise taklit becerisi öğretiminde video modelle öğretim yönteminin etkililiğinin incelendiği bir çalışmaya rastlanamamıştır. Araştırmanın amacı erken çocukluk döneminde otizm spektrum bozukluğu gösteren çocuklara temel taklit becerisi öğretiminde babaların model olarak kullanıldığı video modelle öğretim yönteminin, temel taklit becerileri üzerindeki etkililiğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda deneklerin taklit becerilerini sürdürmelerinde video modelle uygulanan öğretim yönteminin etkililiğine ve deneklerin babalarının bu yöntem ve çalışmaya bakış açılarının ne yönde olduğuna da bakılmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Samsun ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya OSB tanısı almış 36-48 ay aralığında bulunan üç denek katılmıştır. Araştırmada kullanılan videolarda model olmak için deneklerin babaları yer almıştır. Araştırmanın deseni tek denekli deneysel desenlerden “Denekler arası çoklu yoklama deseni”dir. Araştırmanın bağımlı değişkeni deneklerin taklit becerisi performansı, bağımsız değişkeni ise babalarının model olarak kullanıldığı video model uygulamasıdır. Babalar ile öğretim öncesi senaryolar oluşturulmuş ve video model için hazır hale getirilmiştir. Babalarının model olarak kullanıldığı video model uygulamasının taklit becerisi performansları üzerindeki etkililiğini belirlemek için deneklerle; başlama düzeyi, öğretim, yoklama ve izleme oturumları gerçekleştirilmiştir. Uygulamada her çocuğun babasının taklit becerisine model olduğu video kendi çocuğuna izletilmiştir. Ardından çocukların tepkilerine bakılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, babalarının model olarak kullanıldığı video model uygulamasının üç denekten ikisinde etkili olduğunu ancak bir denekte istenilen performansa ulaşamadığını göstermiştir. Etkili olan iki deneğin video babalarının model olarak kullanıldığı video model uygulaması sonrasında edindikleri taklit becerilerini öğretim bittikten 1, 2 ve 4 hafta sonra yapılan izleme oturumlarında öğretim sonuna benzer şekilde sergiledikleri görülmüştür. Araştırmanın sosyal geçerlilik bulguları ise babalardan toplanmıştır. Babalar video model uygulamasına yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Ayrıca bu araştırmanın çocuklarına yaklaşımlarında olumlu etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak, erken çocukluk döneminde otizm spektrum bozukluğu gösteren çocuklara temel taklit becerisi öğretiminde kullanılan babalarının model olarak kullanıldığı video model uygulamasının etkili olduğu izlenimi vermektedir.

Anahtar kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, video modelle öğretim, temel taklit becerileri.

From Mainstreaming to Lifelong Inclusive Education: Implementation of Support Programs for Students with Special Needs

Feng-Xia 1, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,

13701910328@163.com

Yuzhen-Xu 2, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,

yzxu2003@163.com

Li-Jiang 3, Shanghai Changning Special Education Guidance Center, PRC.,

13817587780@163.com

Abstract: With the implementation of inclusive education, students with special needs, such as learning disabilities, emotional & behavioral disorders, speech & language disabilities, autism, and gifted children, are in need of professional support. In the future, inclusive education will focus on compulsory education and continuously extend to early intervention and elderly service until lifelong education. Based on the overall education goals of the 2030 Agenda for Sustainable Development issued by the United Nations Development Summit, Shanghai Changning District has carried out a practical exploration from mainstreaming to lifelong inclusive education, with the concept of “universal, inclusive and lifelong”, has developed and implemented support programs, providing “group”, “categories” and “individual” support for school-age, preschool and post-school-age students with special needs, developed and implemented 37 transition service programs including five stages: from home to kindergarden, from kindergarden to primary school, from primary school to junior middle school, from junior middle school to special vocational school; after special vocational school. Among them, the program of transition meetings attended by doctors, therapist, school teachers, parents, etc, which helped parents to know their children objectively and comprehensively, understand the education and teaching requirements of new schools, and instruct the children to prepare for the transition. Through information sharing, the teachers may get to know the children, and the teaching experience of last learning period in advance. After discussion, the meeting would present rehabilitation and education recommendations to promote the transition of exceptional children.

Keywords: Mainstreaming, inclusive education, lifelong inclusive education, students with special needs

Fen Eğitiminde Görme Engelli Öğrencilere Yönelik Materyal Tasarlanması

Necmiye Sultan TOPRAK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,

nstoprak44@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6443-9026

Doç. Dr. Mustafa ERGUN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi,

mergun@omu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4471-6601

Özet: Çocuklarda merakla birlikte ortaya çıkan beceriler onların fen kavramlarını öğrenmesini etkilemektedir. Fen eğitimi çocukların bilimsel süreç becerilerinin oluşmasında, güncel hayattaki problemlere bilimsel cevap verebilmelerinde ve yaşantılarındaki becerilerinin artmasında önemli bir yere sahiptir. Fen bilimleri soyut kavramların ön planda olduğu ve görsel olarak anlatılması gereken kavram ve bilgiler içermektedir. Ülkemizde özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik öğretmen yetiştiren kurumlar tek bir çatı altında özel eğitim öğretmeni yetiştirdiğinden fen eğitiminin bu öğrencilere öğretimi de etkilenmektedir. Bu durum görme yetersizliği olan öğrencilerin eğitimlerinde fen öğretiminde çeşitli kavram yanlışlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum karşısında fen öğretiminde görme engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik ders materyali hazırlanması onların fen bilimlerine ilgi ve başarılarının artmasına neden olabilir. Sindirim sistemi konusu özellikle ortaokul öğrencilerinde kavram yanlışlarının olduğu fen konularının başında gelmektedir. Literatürde yapılan araştırma sonucunda görme engellilere yönelik sindirim sistemi materyalinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu açıdan bakıldığı zaman hem ele alınan konunun sıklıkla kavram yanlışları içermesi hem de görme engelli öğrencilere yönelik ders materyalinin eksik olması bu çalışmanın önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın ana amacı görme yetersizliğine sahip olan öğrencilere sindirim sistemi konusuna ilişkin eğitici ders materyali tasarlanmasıdır. Bu amaç kapsamında eğitici fen materyalleri web tabanlı yazılımlar üzerinden tasarlanmış ve 3B yazıcıdan çıktı alınması ile elde edilmiştir. Materyallerin tasarımında öğrencilerin görme derecelerine uygun özellikte olmasına dikkat edilmiştir. Eğitici materyalin verimli bir şekilde kullanılabilmesi için uygun ders planı tasarımları yapılmıştır. Bu ders planı öğrencilerin özelliklerine göre bilgi yapıları ve ölçme-değerlendirme etkinlikleri ile desteklenerek öğretmen rehberliğinde nasıl uygulanması gerektiği tasarlanmıştır. Bu çalışmada fen öğretimi kapsamındaki soyut konuların öğretilmesinde özel eğitim öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanarak öğrencilere yönelik materyaller tasarlanmasına rehber olması sağlanmaktadır. Çalışma tasarım sürecini ve süreç sonunda hazırlanmış ders materyallerinin sunumunu içermektedir.

Anahtar kelimeler: Fen eğitimi, Materyal, Görme Engelli Öğrenciler, Sindirim Sistemi

Not: Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı tarafından desteklenmektedir.

Kişilerarası Duygu Düzenleme Yaklaşımına Dayalı Geliştirilen Grup Psikoeğitim Programının Beliren Yetişkinlerin Duygu Düzenleme Becerisine Etkisi

Uzm. Psik. Dan. Ayşe Özlem SARICAOĞLU, MEB,

aozlemsaricaoglu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5951-1740

Doç. Dr. Raşit AVCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

rasitavci@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4947-3397

Özet: Duygu düzenleme, bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, bu duyguları yaşama ve ifade etme biçimlerini içeren, duygusal durumları yönetmek için kullandıkları etkin bir süreçtir. Kişilerarası duygu düzenleme kavramı ise pek çok kavramla ilişkilidir ancak kendi başına farklı ve belirgin bir olgudur çünkü bireylerin diğerleri ile olan duygu durumlarını paylaşma isteğini, diğerlerinin negatif duygularını azaltma ve duygu durumlarını değiştirme motivasyonlarını içermektedir. Bilim insanları da yıllar boyunca kişilerarası duygu düzenlemenin; sosyal destek alma ve sağlama, duygusal durumların paylaşımı ve diğer insanların duygusal durumlarını geliştirmeye yardımcı olma gibi bazı parçalarını çalışmışlardır. Ancak bu olgu tek bir kavramsal yapı içerisinde bir araya getirilmemiştir. Kişilerarası duygu düzenleme kavramı ile bireylerin kendisinin ya da başkalarının duygularını düzenlerken hangi kişilerarası durumlara göre hangi düzenleme stratejilerini kullandığını kullandıklarını ifade etmektedir. Bu çalışma ile beliren yetişkinlerin kendisinin ve/veya başkasının duygusunu iyileştirmek veya kötüleştirmek gibi düzenlemeyi nasıl kullandıklarını, hangi kişilerarası duruma göre hangi düzenleme stratejilerini kullandıklarını belirleyerek literatürdeki konu ile ilgili boşluğu dolduracağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Kişilerarası Duygu Düzenleme yaklaşımına dayalı geliştirilen grup psikoeğitim programının, beliren yetişkinlerin duygu düzenleme becerisine etkisini incelemektir. Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden zayıf deneysel desenlerden statik grup ön-test, son-test, izleme testli deney kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden dokuzü deney, dokuzü kontrol grubunda yer alan 18 üniversite öğrencisinden oluşturmuştur. Çalışmanın verileri kişisel bilgi formu, Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği (KDDÖ) ve grup psikoeğitim değerlendirme formu ile toplanmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilere sekiz oturumluk grup psikoeğitim programı uygulanmış, kontrol grubunda yer alan öğrencilere ise herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Araştırma bulguları, KDDÖ'nün tüm boyutlarından son test puanları açısından deney grubunun puanlarının kontrol grubundan anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu göstermektedir. İzleme testi sonuçları da deney grubunda ortaya çıkan bu etkinin uzun süreli olduğunu göstermektedir. Araştırmanın nitel bulguları ise, öğrencilerin empatik beceriler, kişilerarası duygu düzenleme becerisi, kişilerarası ilişkilerde destek, kişilerarası iletişim becerilerini geliştirdikleri görülmektedir. Sonuç olarak kişilerarası duygu düzenleme yaklaşımına dayalı geliştirilen grup psikoeğitim programı alandaki ilk ve özgün bir çalışma niteliğindedir. Ayrıca, bu programın beliren yetişkinlerin duygu düzenleme becerisine etkisi nitel ve nicel olarak sınanmış ve duygu düzenleme becerisini artırmada etkili ve geçerli bir program olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Kişilerarası duygu düzenleme, psikoeğitim

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları Üzerinde Yetersizlik Duygusunun İncelenmesi: Sosyal İlginin Aracı Rolü

İrem Fırat, Düzce Üniversitesi,

iremfirattt@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5613-476X

Dr. Öğr. Üyesi Abdi Güngör, Düzce üniversitesi,

abdigungor@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7945-0906

Özet: Bireyin sağlıklı olma ölçütlerinden biri olan yaşam doyumu kavramı, yaşama yönelik beklentiler ve bu beklentilerden memnuniyet derecesini ifade eder. Yetersizlik duygusu ve sosyal ilgi, yaşam doyumu üzerinde etkisi olabileceği düşünülen iki kavramdır. Adler'e göre erken yaşam deneyimlerindeki olumsuzluklar bireyin yaşamla baş edemeyeceği yönünde bir yetersizlik hissetmesine neden olur. Bu yetersizlik duygusu, bireyin hedefe yönelik davranışlarının temelini oluştururken bir yandan da hedeflerine ulaşması için güdüleyici bir etki yaratır. Yetersiz bir canlı olarak doğan birey, hem dünyaya uyum sağlamaya çalışarak hem de ortak yaşamın sürdürülmesine katkıda bulunmayı öğrenerek bu duygunun üstesinden gelmeye çalışmaktadır. Bu açıdan sosyal ilgi kavramı hem toplumdaki almayı hem de topluma vermeyi içeren çift yönlü bir süreçtir. Adler'e göre yetersizlik duygusu ve sosyal ilgi, ruh sağlığı açısından önemli faktörlerdir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları üzerinde yetersizlik duygusunun ve sosyal ilginin yordayıcı etkisi incelenmiştir. Araştırmaya üniversitede öğrenim gören 17-46 yaş aralığında 85 erkek ve 286 kız olmak üzere toplam 371 gönüllü öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %12,7'si birinci sınıfta, %12,9'u ikinci sınıfta, %21,6'sı üçüncü sınıfta ve %52,8'i dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Toplumsal İlgi Ölçeği ve Yetersizlik Duygusu Ölçeği kullanılmıştır. Öncelikle uç değerler, normallik, değişkenler arasında çoklu bağlantı (multicollinearity), varyans genişlik faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenmiş ve veri setinin analizler için gerekli varsayımları karşıladığı görülmüştür. Sonuç olarak veri setinin gerekli varsayımları karşıladığı görülmüştür. Değişkenler arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile incelendiğinde yaşam doyumunun yetersizlik duygusu ile negatif yönlü anlamlı bir ilişkiye ($r = -.39, p < .01$), sosyal ilgi ile ise pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiye ($r = .22, p < .01$) sahip olduğu ve yetersizlik duygusu ile sosyal ilgi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki ($r = -.19, p < .01$) olduğu bulunmuştur. Yetersizlik duygusu ve sosyal ilginin yaşam doyumu üzerindeki yordayıcı etkisini test etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre, yetersizlik duygusu ($\beta = -.37$) negatif yönde anlamlı ve sosyal ilgiyi ($\beta = .15$) pozitif yönde anlamlı bir şekilde yaşam doyumunu yordamıştır [$F(1,348) = 12.75, p < .001$; $\beta = -.19, p < .001$]. Ayrıca, sosyal ilginin aracı rolü yeniden örnekleme yöntemi (bootstrapping) kullanılarak 10.000 tekrarlı denemeyle (iteration) test edilmiştir. Yaşam doyumu yordanırken, %95 güven aralığının sıfır değerini içermediği görülmüştür [-0.02 ve -0.01 aralığı]. Bu sonuç sosyal ilginin anlamlı bir aracı etkisini olduğunu göstermektedir. Ayrıca yetersizlik duygusunun yaşam doyumu üzerine olan doğrudan etkisi de anlamlı olduğu için, sosyal ilgi yetersizlik duygusu ile yaşam doyumu arasında kısmi aracı rol oynamıştır. Üniversite döneminin hem ilk yetişkinlik dönemi olarak hem de sonraki dönemler için bir basamak görevi gördüğü düşünülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin yaşam doyumunu etkileyecek faktörlerin araştırılması, onların yaşam kalitesi ve akademik başarıları

açısından önemlidir. Ayrıca sosyal ilginin yetersizlik duygusu ve yaşam doyumu arasındaki aracı rolünün anlaşılmasının, yaşam doyumunu etkileyen faktörlerin daha iyi anlaşılmasına, yaşam doyumunu artırıcı uygulama ve programlar yapılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yetersizlik duygusu, yaşam doyumu, sosyal ilgi

Psikolojik Analiz İçin Görüntü Sınıflandırma

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Teoman NASKALI, Galatasaray Üniversitesi,

tnaskali@gsu.edu.tr

Fatma Nur KINALI, Galatasaray Üniversitesi,

fatmanur.kinali@ogr.gsu.edu.tr

Beyza Ekici, Galatasaray Üniversitesi,

beyza.ekici@ogr.gsu.edu.tr

Özet: Küçük yaşlarda ortaya çıkan ve tedavi edilmeyen psikolojik rahatsızlıklar, bireyin yaşamının devamındaki dönemlerinde daha büyük sorunlara dönüşebilir. Dolayısıyla çocuk yaşta psikolojik destek almak önemlidir. Bu konuda uygulanan yöntemlerden biri, çocuklar tarafından yapılan çizimlerin psikolojik metrikler kullanılarak uzmanlar tarafından yorumlanmasıdır. Çizimlerde sıkça kullanılan renkler, çizilen nesnelere konumlandırılış biçimi, çizgilerin keskinliği gibi birçok parametre, çocukların psikolojik durumu hakkında önemli ipuçları verebilir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ ve psikoloji alanlarında popüler yöntemlerin kullanılarak çocuk çizimlerini 5 temel duygu durumuyla -mutlu, mutsuz, endişeli, heyecanlı, sinirli- etiketleme yetisi kazanmış bir sistem tasarlamaktır. Günümüzde birçok çocuğun gereken psikolojik desteği alamaması, disiplinler arası geliştirilen proje sayısının sınırlı olması ve görüntü işleme algoritmalarının son derece gelişmiş olması birer motivasyon kaynağıdır. Çalışmada 7-10 yaş aralığındaki çocuklar tarafından çizilen ve psikologlar tarafından 5 temel duygudan bir veya birden fazlasıyla etiketlenen çizimler kullanılmıştır. Bu çizimler, gönüllü bireylerden ve psikologlardan anonim olarak elde edilmiştir. Verileri analiz eden sistemi geliştirmek için makine öğrenimi kullanılmıştır. Makine öğrenimi, toplanan veriler arasında bir benzerlik kurarak kendi mantığını oluşturup bir model inşa etmiştir. İlk aşamada, etiketli verilerin bir kısmının etiketlerine göre klasörlere ayrılarak makineye öğretilmesi gerekmiştir. Makine öğrenimi kullanılarak sıfırdan bir model inşa etmek oldukça zaman ve veri gerektiren bir süreçtir. Bu çalışmada kullanılan veri sayısı kısıtlı olduğu için transfer öğrenimi yöntemi kullanılmıştır. Bu şekilde sıfırdan bir model oluşturmak yerine daha önce binlerce veriyle eğitilmiş hazır modeller kullanılmış ve yeni model, eski modelin üstüne inşa edilmiştir. Veri sayısı azlığının oluşturduğu engelin önüne geçebilmek için veri artırma yöntemlerine de başvurulmuştur. Bu şekilde üzerinde kırpma, döndürme gibi işlemler uygulanan veriler de modele öğretilerek modelin başarı yüzdesi arttırılmıştır. Sonuçta, kendisine verilen bir çizimi %70-75 oranla doğru duygu durumuyla eşleştirebilen bir model elde edilmiştir. Kullanılan veri sayısı makine öğreniminde oldukça önemli bir faktör olduğu için bu sayı arttırıldığında daha yüksek bir başarı yüzdesi elde edileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Psikoloji, yapay zekâ, makine öğrenimi, görüntü analizi, çocuk çizimleri

Öğrencilerin Akademik Motivasyonları İle Öz-Yeterlikleri Arasındaki İlişki

Rehber Öğretmen, İlknur Ecem Baykut,

ecembaykut@outlook.com

Doç. Dr. Mustafa Yüksel Erdoğan, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi,

myerdogdu@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı öğrencilerin akademik motivasyonları ile öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel modelde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni İstanbul Bağcılar ilçe sınırları içindeki tüm ortaokul öğrencileridir. Araştırmanın örnekleme ise 2019-2020 eğitim öğretim yılında Bağcılar ilçesinde bulunan ve random olarak seçilen bir özel okul ve bir devlet okulunda 5-6-7-8. sınıfta bulunan öğrenciler oluşturmaktadır. Ölçekler, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 269 öğrenciye uygulanmıştır. Bu öğrencilerin 126'sı (%46,8) kadın 143'ü (%53,2) erkektir. Öğrencilere “Ortaokul Öz-Yeterlik Ölçeği”, “Ortaokul Akademik Motivasyon Ölçeği” ile araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi formu uygulanmıştır. Ölçeklerin uygulanmasından elde edilen puanlar normal dağılım gösterdiğinden dolayı parametrik testler kullanılmıştır. Bu nedenle elde edilen puanlar arasındaki ilişki için pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı, iki grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı için t-testi, ikiden fazla grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı içinde tek yönlü varyansa analiz (ANOVA), ikiden fazla bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki yordama gücünü ortaya koymak amacıyla da çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerinin akademik motivasyonları ile öz-yeterlikleri arasında pozitif düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öz yeterlik ve akademik motivasyon ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermezken, sınıf düzeyi arttıkça akademik motivasyon ve öz yeterlik düzeyleri de düşmektedir. Öz yeterliliği en yüksek düzeyde yordayan motivasyonsuzluk alt ölçek puanlarıdır. Elde edilen sonuçlar genel hatlarıyla tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Öğrenme, öz-yeterlik, akademik motivasyon.

Ergenlerin Bağlanma Stilleri İle Sosyal Görünüş Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Psk. Dan. Zehra Canpolat, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Reh. Ve Psk. Dan. Yüksek Lisans Öğrencisi,

zhrcanpolt@outlook.com

Doç. Dr. Mustafa Yüksel Erdoğan, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Reh. Ve Ps. Dan A.B.D.

myerdogdu@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın temel amacı, ergenlerin bağlanma stilleri ile sosyal görünüş kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel modelde gerçekleştirilmiştir. Araştırma, İstanbul ili Başakşehir ilçesi Mehmet Emin Saraç Anadolu İmam Hatip Lisesinde öğrenimine devam eden 9. 10. 11. 12. Sınıftan toplam 227 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak İlişki Ölçekleri Anketi, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizi için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı, ilişkisiz t testi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Sosyal görünüş kaygısı ölçeği puanları ile korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma arasında pozitif yönde, güvenli bağlanma arasındaki ise arasında negatif yönde korelasyon bulunmuştur. Kayıtsız ve saplantılı bağlanma da kızların, güvenli bağlanma da erkeklerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Sosyal görünüş kaygısında da kızların puanları erkeklerden yüksektir. Sosyal görünüş kaygısını en yüksek düzeyde yordayan saplantılı bağlanmadır. Ergenlerin sosyal görünüş kaygıları ile ilişkili olan değişkenlerin belirlenmesi ve bu kaygıyı azaltacak çalışmalar yapılması önemli görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Ergen, bağlanma stilleri, sosyal görünüş kaygısı

Öğretmenlerin Demokratik Algı Ve Tutumları İle Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerinin 21. Yüzyıl Becerilerini Yordama Durumu

Tuba Demir, Bülent Ecevit Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

tuba.keskindemir@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1509-1171

Prof. Dr. Ali Arslan, Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi

aliarslan.beun@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3707-0892

Özet: Günümüz insanından beklenen en önemli özellikler 21. yüzyıl becerileri olarak nitelenmiştir. 21. yüzyıl becerileri, öğrenme ve yenilikçilik becerileri, dijital okuryazarlık becerisi, kariyer ve yaşam becerileridir. Günümüz eğitim programlarının da bu becerileri kazandıracak şekilde tasarlanması gerekir. Eğitim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlerin de 21. yüzyıl becerilerine sahip olması ve bu becerilerini kazandırma konusunda yeterli olması beklenir. Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini kazandırma yeterliklerini etkileyebilecek olan faktörlerin belirlenmesi onların bu becerileri daha etkili bir şekilde kazandırmalarını sağlayabilir. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin demokratik algı ve tutumları ile yansıtıcı düşünme eğilimlerinin 21. Yüzyıl becerilerini yordama gücünü incelemektir. Çalışma korelasyonel araştırma desenine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini Zonguldak ili Ereğli ilçesindeki Milli Eğitim kurumlarında görev yapan 441 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Öğretmen Adaylarının Demokratik Algı ve Tutumlarına Yönelik Tutum Ölçeği”, “Öğretmen ve Öğretmen Adayları için Yansıtıcı Düşünme Eğilimi (YANDE) Ölçeği” ve “21.yy. Öğreten Becerileri Ölçeği” ile elde edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman Brown sıra farkları korelasyonu yöntemi ile belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğretmenlerin demokratik algı ve tutumları ile yansıtıcı düşünme eğilimleri bağımsız (yordayıcı) değişken olarak belirlenirken, 21. yüzyıl becerilerini kazandırma yeterlikleri bağımlı (yordanan) değişken olarak belirlenmiştir. Yordayıcı değişkenlerin yordanan değişkenleri yordama gücü PATH analizi yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmanın öğretmenlerin demokratik algı ve tutumlarının yansıtıcı düşünme eğilimleri üzerinde doğrudan etkisi bulunurken; öğretmenlerin demokratik algı ve tutumlarının 21. Yüzyıl becerileri üzerinde dolaylı etkisi olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ise 21. yüzyıl becerilerini öğretmeleri üzerinde doğrudan ve dolaylı etkisi bulunmuştur. Ayrıca bu çalışmada 21. yüzyıl becerilerinden yönetsel beceriler öğretmenlerin yansıtıcı düşünme eğilimlerinin diğer 21. yüzyıl becerilerini etkisini ortaya koymada arabulucu rolü üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokratik algı, Demokratik tutum, Yansıtıcı Düşünme, 21. Yüzyıl becerileri

Öğretmenlerin Demokratik Algı ve Tutumları, Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ve 21. Yüzyıl Becerilerinin Chaid Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Tuba Demir, Bülent Ecevit Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

tuba.keskindemir@gmail.com

ORCID ID: [0000-0003-1509-1171](https://orcid.org/0000-0003-1509-1171)

Prof. Dr. Ali Arslan, Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi

aliarslan.beun@gmail.com

ORCID ID: [0000-0002-3707-0892](https://orcid.org/0000-0002-3707-0892)

Özet: Öğretmenlerin sahip olmaları beklenen önemli özelliklerden birkaç tanesi onların gerek kişilik olarak gerek de meslek olarak demokratik tutum ve davranışlara sahip olmalarıdır. Günümüzde öğretmenlerin aynı zamanda hem 21. Yüzyıl becerilerine sahip olması ve bu becerileri öğrencilerine kazandırmaya çalışmasıdır. Nitelikli bir öğretmenin sürekli olarak kendini değerlendirmesi ve kendini geliştirmeye dönük etkinliklere katılmasıdır. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin demokratik algı ve tutumları, yansıtıcı düşünme eğilimleri ve 21. Yüzyıl becerileri cinsiyet, görev yaptıkları öğretim basamağı ve kıdem yılı değişkenlerine göre değişme düzeylerini incelemektir. Çalışmada betimsel araştırma desenlerinden nedensel karşılaştırma deseni kullanılmıştır. Bu çalışmanın bağımsız değişkenlerini öğretmenlerin kıdem yılı, görev yaptıkları öğretim basamağı ve kıdem yılları oluştururken, bağımlı değişkenini öğretmenlerin demokratik algı ve tutumları, yansıtıcı düşünme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğretim beceri puanları oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklemini Zonguldak ili Ereğli ilçesindeki Milli Eğitim kurumunda görev yapan 441 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Öğretmen Adaylarının Demokratik Algı ve Tutumlarına Yönelik Tutum Ölçeği”, “Öğretmen ve Öğretmen Adayları için Yansıtıcı Düşünme Eğilimi (YANDE) Ölçeği” ve “21.yy. Öğretmen Becerileri Ölçeği” ile elde edilmiştir. Araştırmada toplanan veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler CHAİD analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmada öğretmenlerin demokratik algı ve tutumları, yansıtıcı düşünceleri ve 21. Yüzyıl becerileri alt faktörlerinin cinsiyet ve öğretim basamağına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunurken, kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demokratik algı, Demokratik tutum, Yansıtıcı Düşünme, 21. Yüzyıl becerileri

Kişilerarası Duygu Düzenleme Yaklaşımına Dayalı Geliştirilen Grup Psikoeğitim Programının Beliren Yetişkinlerin Duygu Düzenleme Becerisine Etkisi

Uzm. Psik. Dan. Ayşe Özlem SARICAOĞLU, MEB,

aozlemsaricaoglu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5951-1740

Doç. Dr. Raşit AVCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

rasitavci@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4947-3397

Özet: Duygu düzenleme, bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, bu duyguları yaşama ve ifade etme biçimlerini içeren, duygusal durumları yönetmek için kullandıkları etkin bir süreçtir. Kişilerarası duygu düzenleme kavramı ise pek çok kavramla ilişkilidir ancak kendi başına farklı ve belirgin bir olgudur çünkü bireylerin diğerleri ile olan duygu durumlarını paylaşma isteğini, diğerlerinin negatif duygularını azaltma ve duygu durumlarını değiştirme motivasyonlarını içermektedir. Bilim insanları da yıllar boyunca kişilerarası duygu düzenlemenin; sosyal destek alma ve sağlama, duygusal durumların paylaşımı ve diğer insanların duygusal durumlarını geliştirmeye yardımcı olma gibi bazı parçalarını çalışmışlardır. Ancak bu olgu tek bir kavramsal yapı içerisinde bir araya getirilmemiştir. Kişilerarası duygu düzenleme kavramı ile bireylerin kendisinin ya da başkalarının duygularını düzenlerken hangi kişilerarası durumlara göre hangi düzenleme stratejilerini kullandığını kullandıklarını ifade etmektedir. Bu çalışma ile beliren yetişkinlerin kendisinin ve/veya başkasının duygusunu iyileştirmek veya kötüleştirmek gibi düzenlemeyi nasıl kullandıklarını, hangi kişilerarası duruma göre hangi düzenleme stratejilerini kullandıklarını belirleyerek literatürdeki konu ile ilgili boşluğu dolduracağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Kişilerarası Duygu Düzenleme yaklaşımına dayalı geliştirilen grup psikoeğitim programının, beliren yetişkinlerin duygu düzenleme becerisine etkisini incelemektir. Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden zayıf deneysel desenlerden statik grup ön-test, son-test, izleme testli deney kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden dokuzü deney, dokuzü kontrol grubunda yer alan 18 üniversite öğrencisinden oluşturmuştur. Çalışmanın verileri kişisel bilgi formu, Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği (KDDÖ) ve grup psikoeğitim değerlendirme formu ile toplanmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilere sekiz oturumluk grup psikoeğitim programı uygulanmış, kontrol grubunda yer alan öğrencilere ise herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Araştırma bulguları, KDDÖ'nün tüm boyutlarından son test puanları açısından deney grubunun puanlarının kontrol grubundan anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu göstermektedir. İzleme testi sonuçları da deney grubunda ortaya çıkan bu etkinin uzun süreli olduğunu göstermektedir. Araştırmanın nitel bulguları ise, öğrencilerin empatik beceriler, kişilerarası duygu düzenleme becerisi, kişilerarası ilişkilerde destek, kişilerarası iletişim becerilerini geliştirdikleri görülmektedir. Sonuç olarak kişilerarası duygu düzenleme yaklaşımına dayalı geliştirilen grup psikoeğitim programı alandaki ilk ve özgün bir çalışma niteliğindedir. Ayrıca, bu programın beliren yetişkinlerin duygu düzenleme becerisine etkisi nitel ve nicel olarak sınanmış ve duygu düzenleme becerisini artırmada etkili ve geçerli bir program olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Kişilerarası duygu düzenleme, psikoeğitim

Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması

Uzm. Psik. Dan. Ayşe Özlem SARICAOĞLU, MEB,

aozlemsaricaoglu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5951-1740

Özet: Hayatta karşılaşılan en büyük zorluklardan birisi duyguların başarılı bir şekilde yönetilmesidir. Duygu düzenleme, bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, bu duyguları nasıl yaşadıkları ve ne şekilde ifade ettiklerini içeren duygusal durumlarını yönetmek için kullandıkları etkin bir süreçtir. Literatürde ele alınan duygu düzenleme kavramı ve stratejileri esasında içsel duygu düzenlemeye ilişkindir. İçsel duygu düzenlemeye karşılık gelişimsel literatür ve teorik önemine rağmen kişilerarası duygu düzenlemeye daha az ilgi gösterilmiştir. Oysa kişilerarası faktörler duygu düzenleme için gereklidir; çünkü duygu düzenleme sosyal bir bağlamda gelişir ve yaşam boyunca sosyal ilişkileri kapsayarak devam eder. Kişilerarası duygu düzenleme, sosyal ilişkilerin duyguları deneyimleme ve ifade etmedeki önemini vurgulayan, çok zengin, birçok kişiyi içeren ve etkileşimli bir süreç olarak karakterize edilir. Kişilerarası duygu düzenleme kavramı bireylerin kendisinin ve/veya başkalarının duygusunu düzenlerken; diğer insanlardan nasıl yararlandıklarını, hangi kişilerarası durumlara göre hangi düzenleme stratejilerini kullandıklarını ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı da Hoffman, Carpenter ve Curtiss tarafından geliştirilen Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin (KDDÖ) Türk kültüründe genç yetişkin popülasyon için psikometrik özelliklerini incelemektir. Beş dereceli Likert tipi (1=bana hiç uygun değil, 2=biraz uygun, 3=uygun, 4=oldukça uygun, 5=tamamen uygun) olarak değerlendirilen toplam 20 maddeden oluşan ölçek, dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları Pozitif Duygulanımı Artırma, Perspektif Alma, Teskin Edilme ve Sosyal Model Alma olarak isimlendirilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi 431 üniversite öğrencisinden elde edilen veriler üzerinde yapılmış ve orijinal ölçekteki dört faktörlü yapı doğrulanmıştır. Elde edilen uyum indekslerine ($\chi^2=387.67$ $sd=164$, $\chi^2/sd=2.30$ $p<.001$; RMSEA= .06; GFI= .91; CFI =.98; SRMR=.04; NFI=.96; NNFI=.97) göre modelin uyumlu olduğu ve modelin yapısını doğruladığı söylenebilir. Ölçeğin faktör yükleri incelendiğinde; pozitif duygulanımı artırma alt boyutu için faktör yükleri .67 ile .75 arasında, perspektif alma alt boyutu için faktör yükleri .61 ile .73 arasında, teskin edilme alt boyutu için faktör yükleri .62 ile .81 arasında, sosyal model alma alt boyutu için faktör yükleri .54 ile .77 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları; ölçeğin toplamı için .91, pozitif duygulanımı artırma alt boyutu için .84, perspektif alma .79, teskin edilme .86 ve sosyal model alma için .83 olarak hesaplanmıştır. Değişkenlere ilişkin ifadelerin birbirleriyle ve oluşturdukları faktör ile ilişkisini ortaya koyan yakınsak geçerlik için bileşik güvenilirlik (CR-composite reliability) değerleri incelenmiştir. Buna bağlı olarak: pozitif duygulanımı artırma alt boyutu için CR değeri ise .84; perspektif alma alt boyutu için CR değeri ise: .79; teskin edilme alt boyutu için CR değeri ise .86 ve sosyal model alma alt boyutu için CR değeri ise .83 olarak elde edilmiştir. Sonuçlar KDDÖ'nün ülkemiz için geçerli ve güvenilir şekilde kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Kişilerarası duygu düzenleme, ölçek uyarlama

Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Akademik Gelecek Beklentilerinin İncelenmesi

Berfin KURTCEBE, Düzce Üniversitesi,

berfinkurtcebee@gmail.com

Arzu ÖZBUNAR, Düzce Üniversitesi,

arzu.ozbunar03@gmail.com

Özet: Öğrencilerin gelecekte birçok farklı alanla ilgili beklentisi vardır. Bu alanlardan bir tanesi de akademik gelecektir. Bireylerin akademik gelecek beklentileri, onların ileride ne tür işlerde çalışmayı beklediklerini ortaya koyar. Öğrencilerin iyi bir işte çalışma istekleri onları motive eden en önemli kaynaklardan biridir. Zira bu kaynaklar öğrencilerinin akademik gelecek beklentilerini şekillendirebilmektedir. Bu çalışmada ise lise öğrencileri ile üniversite öğrencilerinin akademik gelecek beklentileri incelenmiştir. Araştırmanın amacı üniversite ve lise okuyan öğrencilerin akademik olarak gelecekte ne beklediklerinin saptanmasıdır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenlidir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Batı Karadeniz Bölgesinde bir şehirde öğretim gören üniversite ve yine bu şehirdeki lise öğrencileri temel alınarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini kartopu örneklemeyle bulunan 12 üniversite (7 kadın; 5 erkek) ve 4 lise öğrencisi (2 kadın; 2 erkek) oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizi henüz tamamlanmamış olsa da araştırmanın ilk bulguları olarak üniversite öğrencilerinin genellikle KPSS odaklı oldukları, devlete memur olarak atanmanın ilk tercihleri olduğu, hayatlarını buna yönelik olarak organize ettikleri ve bu doğrultuda çalıştıkları görülmüştür. Lise öğrencilerinin ise daha çok kendi istek, hayallerini gerçekleştirme ve özel sektörde çalışma eğiliminde olduğu; KPSS veya devlet memuru olmak gibi baskın eğilimlerinin olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Gelecek, gelecek beklentisi, meslek seçimi, kariyer

Yetiştirme Yurdunda Kalan Kız Çocukların Psiko-Sosyal Faktörlere Göre Psikolojik Belirtiler Profili

Prof. Dr. Mustafa KOÇ, Düzce Üniversitesi,

mustafa.koc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8644-4109

Uzm. Cevdet TELLİOĞLU, TRP Eğitim-Danışmanlık,

bmasa61@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi T. Seda ÇOLAK, Düzce Üniversitesi,

tugbacolak@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7219-1999

Psk. Esra Nur GENÇAL, TRP Eğitim-Danışmanlık,

gencalesranur@gmail.com

Arş. Gör. Şehide KELEK, Düzce Üniversitesi,

sehidekelek@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8444-0614

Özet: Araştırmanın amacı, yetiştirme yurtlarında kalan kız çocukların sosyal ve psikolojik faktörlere göre psikolojik profilini belirlemektir. Profil belirleme çalışmaları, var olan durumu var olduğu şekliyle ortaya koymanın yanı sıra, süreç içinde oluşan güçlü yönleri belirleme, eksiklikleri fark etme ve yanlış olan durumları belirleme fırsatı vermektedir. Aynı zamanda, çalışma sonucunda elde edilen verilere göre, güçlü yönleri koruyucu, eksikleri giderici ve yanlış olan durumları düzeltmeye yönelik yapılacak çalışmalara da rehber niteliğinde veriler sunmaktadır. Araştırma, ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı uygulanmadan önce 98 öğrenci ile gruplar halinde görüşmeler yapılarak çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, gönüllü katılımın esas olduğu özellikle belirtilmiştir. Araştırmaya gönüllü katılmayı kabul eden 75 katılımcıya, araştırmacılar tarafından hazırlan Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Psikolojik Belirti Tarama Formunu (SCL-90) uygulanmıştır. Ölçme araçları araştırmacılar tarafından uygulanarak gerekli duyulan yerlerde açıklamalar yapılmıştır. Araştırmada veriler hazır istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler bağlamında ulaşılan sonuçlardan bazıları aşağıda verilmiştir. Yurtta kalma süresine göre kız çocukların psikolojik belirti profilleri farklılaşmaktadır. İlk girdiklerin zaman psikolojik belirti düzeyleri yüksek, kalma süresince düşmekte fakat yurttan ayrılma zamanı yaklaştıkça psikolojik belirtileri tekrar yükselmektedir. Kardeş sayısı arttıkça psikolojik belirtilere sahip olma düzeyi de artmaktadır. Yedi ve üzeri kardeşe sahip olan katılımcıların daha psikolojik belirti düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Anne – babanın sağ olup olmama durumuna göre psikolojik belirtiler farklılaşmaktadır. Psikolojik belirtilerdeki farklılaşmayı sağlayan bir diğer değişken ise anne- baba ile görüşme sıklığıdır. Daha önce psikolojik yardım alanlarda psikolojik belirti düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların kendilerini sosyal hayata hazır hissetme düzeylerinin psikolojik belirtilerdeki farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik belirti, yetiştirme yurdu, psiko-sosyal faktörler.

Ergenlerin ve Genç Yetişkinlerin Yaşam Doymu Düzeyleri ve Doymsuzluk ile Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi

Arzu ÖZBUNAR, Düzce Üniversitesi,

arzu.ozbunar03@gmail.com

Berfin KURTCEBE, Düzce Üniversitesi,

berfinkurtcebee@gmail.com

Özet: Bu çalışmada ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerinde bulunan bireylerin yaşam doymaları incelenmiştir. Yaşam doymu, bireyin yaşamını belirlediği ölçütlere uygun bir şekilde yaşamının tamamından memnuniyet düzeyi veya pozitif çıkarımlarıdır. Aynı zamanda kişinin ruh sağlığı ve mutluluk düzeyinde önemli bir etkidir. Araştırmanın amacı, ergenlerin ve genç yetişkinlerin yaşam doymu düzeylerini etkileyen faktörlerin ve yaşama ilişkin doymsuzlukla başa çıkma stratejilerinin incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenlidir. Araştırmada Batı Karadeniz bölgesindeki bir şehirde ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde bulunan bireylerle görüşme yapılmıştır. Bu bireyler çoğunlukla lise ve üniversite düzeyinde öğrenim gören bireylerdir. Araştırmanın örneklemini, kartopu örnekleme yöntemiyle bulunan 8 lise öğrencisi (4 kadın; 4 erkek) , beş farklı bölümden olan 9 üniversite öğrencisi, 1 memur, 1 özel sektör çalışanı ve 1 okul psikolojik danışmanı olmak üzere 12 genç yetişkin (6 kadın; 6 erkek) toplamda 20 birey oluşturmuştur. Kadın ve erkek katılımcıların eşit sayıda olmasına dikkat edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmaya katılan bireylerle yapılan görüşmeler onayları alınarak ses kaydına alınmıştır. Sonrasında bu veriler bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir. Veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinin bir kısmı henüz tamamlanmamış olsa da ilk bulguları olarak, bireylerin özellikle aile ve arkadaş ilişkilerinin yaşam doymu üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Aynı zamanda hobilerin, mutluluğun, hayattaki hedeflerini gerçekleştirip başarı duygusunu tatmış olmanın, yaşam amacının, beklentilerinin ve maddi imkanların yeterli düzeyde olmasının da etkili olduğu görülmüştür. Konuya ilişkin bir okul psikolojik danışmanının, öğrencilerin yaşam doymu düzeyleri ve doymsuzluk sebepleri hakkında görüşleri alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Ergenler, genç yetişkinler, yaşam doymu, mutluluk.

Yetişkinlerin Ölüm Kaygısı ile Yakın İlişkilerde Kaygı ve Kaçınmanın Öz Anlayış Düzeylerine Etkisi

Hira Nur Koç, Düzce Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi,

hirankoc@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1264-4500

Dr. Öğretim Üyesi, Tuğba Seda Çolak, Düzce Üniversitesi

tugbacolak@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7219-1999

Özet: Hayatın değişmez bir süreci olan ölüm ile ilgili belirsizlikler bireyi ölüm kaygısı yaşamaya iter. Yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınma yetişkin bireylerin çevreleriyle olan ilişkilerinde iletişim kurma biçimlerini etkilemektedir. Öz anlayış ise bireyin hataları karşısında kendine hoşgörülü olması ve karşılaştığı herhangi bir sorunu bilinçli bir şekilde çözebilme yeteneğidir. Araştırmada yetişkin bireylerin ölüm kaygısı ile yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınmanın öz anlayış düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 18-52 yaş aralığında 366 yetişkin katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 290'ı (%79.23) kadın, 76'sı (%20.76) erkek, 279'u (%76.22) bekâr, 87'si (%23.77) evlidir. Araştırmada veriler online formlar aracılığı ve uygun örnekleme yöntemi ile gönüllülüğe dayalı olarak toplanmıştır. Çalışma kapsamında; katılımcılara demografik bilgilerini elde etmek için Kişisel Bilgi Formu, öz anlayış düzeylerini belirlemek için “Öz Anlayış Ölçeği”, sahip oldukları bağlanma stillerini belirlemek için “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri”, ölüm kaygısı düzeylerini belirlemek için “Thorson-Powell Ölüm Kaygısı Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS ile analiz edilmiştir. Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla t testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile öz anlayış üzerindeki ölüm kaygısı, kaçınma ve kaygının etkisini tespit etmek amacıyla çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada ilgili değişkenlerin demografik özelliklerle ilişkilerine bakıldığında; yakın ilişkilerde kaçınma puan ortalamalarının medeni duruma göre farklılaştığı görülmektedir. Bu bulguya göre bekârların kaçınma ortalamaları evlilerden daha yüksek bulunmuştur. Diğer bir demografik özellik olan cinsiyete göre değişkenler incelendiğinde kadınların ölüm kaygısı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu, öz anlayış düzeylerinin ise erkeklerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında, yakın ilişkilerde kaçınma değişkeni, yakın ilişkilerde kaygı ve öz-anlayışla düşük negatif düzeyde anlamlı, ölüm kaygısı ile düşük düzeyde pozitif fakat anlamlı olmayan bir ilişkiye sahiptir. Kaygı değişkeni ise öz-anlayışla negatif orta düzeyde, ölüm kaygısıyla pozitif düşük düzeyde ilişkilidir. Son olarak öz-anlayış ve ölüm kaygısı arasında negatif düşük düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Katılımcıların sahip olduğu yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınma ve ölüm kaygısının öz anlayış ile anlamlı bir ilişkisi olduğu ve bu değişkenlerin öz anlayışı anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Bulgular ışığında yetişkin bireylerin ölüme ilişkin kaygılarının ve yakın ilişkilerde kaygı ve kaçınma davranışlarının öz anlayış düzeylerini açıklamada etkili olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Ölüm kaygısı, öz anlayış, bağlanma stili, kaygılı, kaçınan.

İş Yaşamında Kabul ve Eylem Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Dr. Gökçen Aydın, Hasan Kalyoncu Üniversitesi,

gokcen.aydin@hku.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0781-7817

Dr. Yasin Aydın, Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

yasin.aydin@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-1783-2279

Dr. Nurten Karacan Özdemir, Hacettepe Üniversitesi,

nurtenkaracan@hacettepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-2909-6857

Özet: 21. yüzyılda hızla artan dünya nüfusu ve teknolojinin baş döndürücü gelişimi gibi sebepler bireylerin yaşam tarzlarını hızlı bir şekilde değiştirmeye başlamıştır. Bireylerin, bu hızlı değişim süreciyle birlikte gelen stres kaynakları ile başa çıkabilmeleri ve ruh sağlıklarını koruyabilmeleri için post modern bir yaklaşım ortaya koyarak, Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) ekolünü genişleten Kabul ve Kararlılık Terapisi (Acceptance and Commitment Therapy, ACT), bireylere hedef odaklı olmaktan daha çok değerler odaklı bir yaşam felsefesi sunmaktadır. Aynı zamanda üçüncü dalga psikoterapi kuramlarından birisi olan ACT, geleneksel bilişsel davranışçı yaklaşımların aksine, bireylerin acı, keder, üzüntü ve diğer psikolojik sorunlarına birtakım belirtiler üzerinden tanı koymaya dayalı bir yaklaşım göstermez. ACT yaklaşımının en temel kavramı psikolojik esnekliktir. Psikolojik esneklik, insanların içinde bulunduğu zamana ve ana bilinçli bir şekilde odaklanarak, değerleri doğrultusunda adımlar atabilme yetisi ya da becerisi olarak tanımlanmaktadır. Küreselleşen iş dünyasında bireylerin artan belirsizlik ve stres ile mücadele etmelerinde ve yaşam boyu öğrenen bireyler olabilmelerinde psikolojik esnekliğe sahip olmaları koruyucu bir faktör olacaktır. Ancak ulusal alan yazında iş yaşamında psikolojik esnekliğin ölçülmesinde kullanılabilecek bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, iş yaşamında psikolojik esnekliğin ölçülebilmesini sağlayan İş Yaşamında Kabul ve Eylem Formu'nun (İYKE) (Work-related Acceptance and Action Questionnaire-WAAQ) Türkçeye kazandırılması ve ölçeğin psikometrik özelliklerinin test edilmesidir. Bu araştırmaya bir işte çalışan 271 yetişkin katılmıştır. Katılımcıların yaşları 18 ila 55 arasında değişmektedir. İş Yaşamı Kabul ve Eylem Formu, 7'li likert tipinde (1: Hiç doğru değil; 7: Her zaman doğru) toplam 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar iş yaşamında psikolojik esnekliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenirliliği .83 olarak bulunmuştur. Ölçeğin maddelerinden bazıları "Kişisel endişelerime rağmen, etkili bir şekilde çalışabilirim." ve "O anda neler hissettiğimden bağımsız olarak işimde beklenen performansı gösterebilirim." şeklindedir. Ölçeğin açımlayıcı faktör analizi tek boyutlu yapıya işaret etmiş, doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da bu tek faktörlü yapıyı doğrulamıştır ($\chi^2/df=1.23$; RMSEA=.036; GFI=.98; CFI=.99; NFI=.97). Madde 1-4 ve 2-7 arasında önerilen modifikasyonların yapılması ile model mükemmel uyum göstermiştir. Ayrıca, yapı geçerliği çalışmaları kapsamında ölçeğin psikolojik katılığı ölçen Kabul ve Eylem Formu-II ile ayrışım geçerliği (discriminant validity) incelenmiş ve ölçeklerden alınan puanlar ile karşılaştırılmıştır. Ölçeğin güvenirliliği için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve .84 olarak bulunmuştur. Elde edilen tüm bulgular, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bulgular gösterdiğini ve gelecekteki çalışmalarda kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: İş yaşamında kabul ve eylem, psikolojik esneklik, geçerlik, güvenirlilik

İlk Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde Bağlanma Stilleri Üzerinde Benlik Saygısının İncelenmesi: Duygusal Bağımlılığın ve Yalnızlığın Aracı Rolü

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kübra KABA, Düzce Üniversitesi,

kubrakabapdr@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4644-0963

Dr. Öğr. Üyesi Abdi GÜNGÖR, Düzce Üniversitesi,

abdigungor@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7945-0906

Özet: İlk yetişkinlik dönemindeki bireylerin içinde buldukları yaş aralığı itibariyle, sosyal ve romantik olarak yakın ve anlamlı ilişkiler kurmaları onlar için gelişimsel bir görevdir. Eğer birey bu dönemin görevini yerine getiremezse kendisini soyutlanmış, çevresinden yalıtılmış hisseder. Bu dönemdeki bireylerin romantik ilişkileri etkileyen faktörlerden birisi bireylerin bağlanma stilleridir. Bağlanma stillerinin temelinde ise kişinin kendisine ve başkasına yönelik olan olumlu ve olumsuz duyguları vardır. Bu durum kişinin benlik saygısı ile ilişkilidir. Yalnızlık ise bireyin sosyal ve romantik ilişkilerinde kendisini anlaşılmamış, bir ortama veya bir kişiye ait hissetmemiş olmasıyla ilişkilendirilen psikolojik bir süreçtir. Duygusal bağımlılık ise bireylerin güçlü bir kimlik ve benlik kavramına sahip olmaması ile ilişkilendirilmektedir. Bu sebepten dolayı bireylerin bağlanma stilleri ile benlik saygılarının arasındaki ilişkide duygusal bağımlılığın ve yalnızlık duygusunun aracı rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada ilk yetişkinlik dönemindeki bireylerde benlik saygıları, yalnızlık ve duygusal bağımlılık düzeylerinin bağlanma stillerini yordayıcı rolü incelenmiştir. Ayrıca yalnızlık ve duygusal bağımlılığın benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki aracı rolü de incelenmiştir. Araştırmaya 18-35 yaş aralığında 134 erkek ve 384 kadın olmak üzere toplam 518 gönüllü katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Duygusal Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. Öncelikle uç değerler, normallik, değişkenler arasında çoklu bağlantı (multicollinearity), varyans genişlik faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenmiş ve veri setinin analizler için gerekli varsayımları karşıladığı görülmüştür. Bağımsız değişkenlerin (benlik saygısı, yalnızlık ve duygusal bağımlılık) bağımlı değişkenleri (kaçınan bağlanma ve kaygılı bağlanma) ne derece yordadıklarını test etmek için iki adet hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Kaçınan bağlanmaya ilişkin regresyon sonuçlarına göre benlik saygısı ($\beta = -.26$) ve duygusal bağımlılık ($\beta = -.31$) negatif yönde anlamlı ve yalnızlık ($\beta = .29$) pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamıştır [$F(3,517) = 74.21$, $p < .001$; $R^2 = .30$, $p < .001$]. Kaygılı bağlanmaya ilişkin regresyon sonuçlarına göre benlik saygısı ($\beta = -.38$) negatif yönde anlamlı ve duygusal bağımlılık ($\beta = .09$) ve yalnızlık ($\beta = .23$) pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamıştır [$F(3,517) = 72.34$, $p < .001$; $R^2 = .24$, $p < .001$]. Aracı roller, yeniden örnekleme yöntemi (bootstrapping) kullanılarak 10.000 tekrarlı denemeyle (iteration) test edilmiştir. Kaçınan bağlanmanın yordanmasında, yalnızlığın aracı etkisinin %95 güven aralığının sıfır değerini içermediği görülmüştür [-.74 ve -.38 aralığı] fakat duygusal bağımlılığın güven aralığının sıfır içerdiği bulunmuştur [-.09 ve .13 aralığı]. Kaygılı bağlanmanın yordanmasına ilişkin, yalnızlığın aracı etkisinin %95 güven aralığının sıfır değerini içermediği görülmüştür [-.60 ve -.23 aralığı] fakat duygusal bağımlılığın güven aralığının sıfır içerdiği bulunmuştur [-.05 ve .02 aralığı]. Bu sonuçlar yalnızlığın benlik saygısı ile hem kaygılı hem de kaçınan bağlanma arasında kısmi aracı rol oynadığını

göstermektedir. Duygusal bağımlılık ise anlamlı bir aracı rol oynamamaktadır. Kaygılı ve kaçınan bağlanma kişilerin hayatında birçok noktada olumsuzluk durumlara neden olabilmektedir. Bireylerin ilişki doyumları, problemlerle başa çıkma becerileri gibi alanlar bunlardan birkaçıdır. Bu sebepten ötürü bireylerin benlik saygısını arttırmak bu noktada önemli bir etkidir. Fakat yalnızlık duygusu da merkezi bir rol oynamaktadır. Bireyin yalnızlık duygusuyla baş edebilmesi ve bu duyguyu yenebilmesi benlik saygısının artması ve bağlanma stiline yarattığı olumsuz durumun azaltılması ya da ortadan kaldırılması kişinin belirli noktalarda yaşam kalitesinin artmasını sağlayabilir.

Anahtar kelimeler: Bağlanma stilleri, yalnızlık, benlik algısı, duygusal bağımlılık.

Romantik İlişkilerde Kıskançlıkla Başa Çıkma Biçimlerinin Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi

Tuğçe İnkaya, Düzce Üniversitesi,

tugceinkaya@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0951-4409

Dr. Öğr. Üyesi, Abdi Güngör, Düzce Üniversitesi,

abdigungor@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7945-0906

Özet: Kişinin partneri ve üçüncü bir kişi arasındaki (gerçek ya da potansiyel) romantik çekim sebebiyle kişide oluşan düşünce, duygu ya da eylemlerin tümü olarak tanımlayabileceğimiz romantik kıskançlık, kişide kaygı, kaybetme korkusu, acı, umutsuzluk, öfke ve kırılabilirlik gibi birçok olumsuz duygusal tepkiler oluşturur. Kişide oluşan bu tepkiler sebebiyle de kıskançlık, bireylerin hem ilişki kalitesi hem de yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilen, baş edilmesi gereken bir olgu haline gelmektedir. Bu bağlamda bireylerin kıskançlıkla nasıl baş ettikleri önem arz etmektedir. Bireylerin kıskançlık deneyimleri ve kıskançlıkla baş etme biçimleri üzerinde birçok faktör etkili olabilir. Bunlardan birisi de kişinin bağlanma stili olabilir. Bu araştırmanın amacı, kaygılı ve kaçınan bağlanmanın romantik ilişkilerdeki kıskançlıkla başa çıkma biçimlerini ne ölçüde yordadığını belirlemektir. Araştırmaya üniversitede öğrenim gören 236'sı kadın ve 65'i erkek olmak üzere, ilişkisi olduğunu belirten toplam 301 kişi katılmıştır. Araştırmada Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve Kıskançlık Karşısında Gösterilen İletişim Tepkileri Ölçeği kullanılmıştır. Kişilerin kıskançlıkla başa çıkma biçimleri; yapıcı, yıkıcı-kaçınan ve rakip odaklı olmak üzere üç boyutta incelenmiştir. Kişilerin bağlanma stilleri ise; kaygılı ve kaçınan olmak üzere iki boyutta incelenmiştir. Veri setinin analizler için gerekli varsayımları karşılayıp karşılamadığı uç değerler, normallik, değişkenler arasında çoklu bağlantı (multicollinearity), varyans genişlik faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenerek test edilmiştir ve veri setinin analizler için gerekli varsayımları karşıladığı görülmüştür. Sonuçlar incelendiğinde, kaygılı bağlanma ile yapıcı ($r = .19$), yıkıcı-kaçınan ($r = .44$) ve rakip odaklı iletişim ($r = .46$) arasında pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Diğer taraftan kaçınan bağlanma ile yapıcı iletişim ($r = -.25$) arasında negatif yönde, yıkıcı-kaçınan ($r = .32$) ve rakip odaklı iletişim ($r = .17$) ile pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapıcı iletişimin yordanmasına ilişkin çoklu regresyon sonuçlarına göre, kaygılı ($\beta = .29$) ve kaçınan ($\beta = -.34$) bağlanmanın yapıcı iletişimi anlamlı bir biçimde yordadığı bulunmuştur [$F(2,300) = 23.45$; $R^2 = .14$; $p < .001$]. Kaygılı ($\beta = .38$) ve kaçınan bağlanma ($\beta = .20$) yıkıcı-kaçınan iletişimi ise pozitif yönde anlamlı düzeyde yordamaktadır [$F(2,300) = 44.58$; $R^2 = .23$; $p < .001$]. Son olarak, rakip odaklı iletişim puanlarının yordanmasında kaygılı bağlanmanın ($\beta = .45$) anlamlı pozitif bir etkisi bulunurken, kaçınan bağlanmanın anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur [$F(2,300) = 39.89$; $R^2 = .21$; $p < .001$]. Bu bulgulardan hareketle bağlanma stillerinin bireylerin kıskançlıkla başa çıkma biçimleri üzerinde önemli olduğu söylenebilir. Yapıcı olmayan kıskançlıkla başa çıkma biçimleri romantik ilişkiyi olumsuz etkilediğinden dolayı düzenlenmesi gerekir ve bireylerin bağlanma stillerinin göz önünde bulundurulması bu sürece katkı sağlayacaktır. Bu sonuçlar hem alan yazına katkı sağlaması hem de uygulamaya yönelik sağladığı öneriler açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Romantik ilişki, kıskançlıkla başa çıkma biçimleri, bağlanma stilleri

Üniversite Öğrencilerinde Depresyonun Yordayıcıları Olarak Koşulsuz Kendini Kabul ve Duyguları İfade Etme

Psk. Dan., Aslıhan YILDIRIM, Düzce Üniversitesi,

aslihn.yildirim@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5992-0931

Psk. Dan., Fatma Tuğçe KIRBIYIK, Düzce Üniversitesi,

f.tugcekirbiyik@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4873-6477

Prof. Dr. Mustafa KOÇ, Düzce Üniversitesi,

mustafa.koc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8644-4109

Özet: Depresyonun, üniversite öğrencilerinde en sık karşılaşılan psikolojik rahatsızlık olduğu belirtilmektedir. Karşılaşma sıklığı fazla olan ve önemli olumsuz etkileri olan böylesi bir psikolojik rahatsızlığın altında yatan nedenleri, nelerin koruyucu faktör, nelerin risk faktörü olduğunu anlamak önemlidir. İlgili alanyazın tarandığında depresyonla birlikte birçok değişkenin çalışıldığı görülmektedir. Bunların arasında koşulsuz kendini kabul ve duyguları ifade etme değişkenleri de vardır. Ancak iki değişkenin birlikteyken depresyonla ilişkisinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, bu çalışmanın temel amacı, koşulsuz kendini kabulün ve duyguları ifade etmenin üniversite öğrencilerinin depresyon puanlarına olan etkisini incelemektir. Bunun yanı sıra araştırmanın değişkenlerinin, cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek bir diğer amaçtır. Araştırmaya farklı üniversitelerde eğitim gören 18-35 yaş arası, 294 öğrenci katılım sağlamıştır. Katılımcılardan 206'sı kadın, 88'i erkektir ve yaş ortalamaları 22.05'dir. Araştırmanın örnekleme seçkisiz olmayan örnekleme türlerinden uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Ölçeği, Koşulsuz Kendini Kabul Ölçeği ve Duyguları İfade Etme Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizleri IBM SPSS 25.0 paket programıyla yapılmıştır. Veri analiz teknikleri olarak; pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı, çoklu regresyon analizi, bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, depresyonun açıklanmasında, koşulsuz kendini kabul ve duyguları ifade etmeden oluşan çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu göstermiştir. Bu sonuca göre koşulsuz kendini kabul ve duyguları ifade etmenin depresyonu anlamlı derecede yordadığı ve depresyona ait varyansın %20'sini açıkladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Cinsiyetin, öğrencilerin depresyon ve koşulsuz kendini kabul puanlarında anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın duyguları ifade etmenin alt boyutlarından biri olan, yakınlık duygularını ifade etmenin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; olumlu duyguları ifade etme ve olumsuz duyguları ifade etme alt boyutlarının ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Depresyon, koşulsuz kendini kabul, duygu, duyguları ifade etme

Ego Fonksiyonlarının Otantik Yaşama Etkisi

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sümeyye Özcan, Düzce Üniversitesi

sumeyyeozcn@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1209-6639

Dr. Öğretim Üyesi, Tuğba Seda Çolak, Düzce Üniversitesi,

tugbacolak@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7219-1999

Özet: Otantiklik kişinin kendini tanıyarak duygu, düşünce ve davranışlarında kendi benliğiyle tutarlı bir yol izlemesidir. Ego fonksiyonları ise egonun temel görevlerinin sistematik bir şekilde incelenmiş halini temsil etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı ego fonksiyonlarının otantik yaşama etkisini belirlemektir. Temel amaç doğrultusunda ego fonksiyonları alt boyutlarının hem birbirleriyle hem de bazı demografik değişkenlerle ilişkileri incelenmiştir. Araştırmada örneklem uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve veriler online formlar aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya 18-70 yaş arası 445 kişi katılmıştır. Katılımcıların 323'ü (%73) kadın, 120'si (%27) erkek, 219'u (%50) mezun konumunda, 218'i (%50) eğitimine devam eden, 193'ü (%43) bir işte çalışmakta iken 251'i (%57) herhangi bir işte çalışmamaktadır. Yapılan araştırmada veriler "Kişisel Bilgi Formu", "Ego Fonksiyonları Değerlendirme Ölçeği" ve "Otantiklik Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Kişisel bilgi formu katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Veriler SPSS 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla t testi, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile ego fonksiyonlarının otantik yaşama etkisini tespit etmek amacıyla regresyon analizi kullanılmıştır. Analizler sonucunda otantiklik ölçeği tüm alt boyutlarında cinsiyete göre farklılaşma olmadığı fakat mezuniyet durumunun farklılaşmaya neden olduğu görülmüştür. Çalışma durumu ise dış etkiyi kabul etme ve otantik yaşam üzerinde farklılaşmaya sebep olmazken, kendine yabancılaşma boyutunda farklılaşmaya sebep olmaktadır. Otantik yaşam, ego fonksiyonlarından sentez yeteneği ile negatif ilişkiliyken diğer ego fonksiyonlarıyla pozitif ilişkili bulunmuştur. Araştırmaya dahil edilen yedi ego fonksiyonunun otantik yaşam ile anlamlı bir ilişkisi olduğu ve bu değişkenlerin otantik yaşamı anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Yedi ego fonksiyonu otantik yaşamın %21'ini açıklamaktadır. Bu fonksiyonların otantik yaşam üzerindeki önem sırası nesne ilişkileri, hüküm/yeterlilik, duygu/dürtü denetimi, sentez yeteneği, savunma işleyişi, yargılama ve gerçeklik duygusu şeklindedir. Bulgular ışığında yetişkin bireylerin otantik yaşam sürdürmelerinde ego fonksiyonlarının etkisi olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Otantik yaşam, kendine yabancılaşma, dış etkiyi kabullenme, ego fonksiyonu.

Annelerin Duygusal İstismar Potansiyelinin 3-6 Yaş Çocukların Psikolojik Sağlamlığına Etkisi

Yüksek Lisans Öğrencisi, Şeyma Nur Yaslı, Düzce Üniversitesi,

seymanuryasli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9797-2388

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Seda Çolak, Düzce Üniversitesi,

tugbacolak@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7219-1999

Özet: Psikolojik sağlamlık, kişinin olumsuz yaşam olaylarına rağmen koruyucu faktörlerin etkisiyle sağlıklı gelişim göstermesiyle ilgili bir kavramdır. Bu sebeple kişi için hangi faktörlerin ve yaşam olaylarının risk oluşturduğunu ve hangi koruyucu faktörlerin psikolojik sağlamlığı artırdığını anlamak önemlidir. Kişiyi duygusal olarak olumsuz yönde etkileyen tutumlar duygusal istismar olarak ifade edilmektedir. Bu araştırmada annelerin duygusal istismar potansiyelinin 36-72 ay arası çocukların psikolojik sağlamlığına etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada çocukların psikolojik sağlamlığını belirlemek amacıyla Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (PERİK), annelerin duygusal istismar potansiyelini belirlemek için Duygusal İstismar Potansiyeli ölçeği, bireylerin demografik bilgilerini belirlemek için ise araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde ANOVA, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ve regresyon analizi kullanılmıştır. Farklı yaş gruplarındaki annelerin duygusal istismar potansiyeli puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. 20’li yaşlardaki annelerin 30’lu yaş grubundaki annelere göre daha yüksek duygusal istismar potansiyeline sahip oldukları söylenebilir. Annenin duygusal istismar potansiyeli ile çocukların sosyal duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlık ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında; annenin duygusal istismar potansiyeli ile iletişim, öz kontrol, atılganlık, duygusal istikrar, görev yönelimi ve keşfetmekten hoşlanma değişkenleri arasında negatif, orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Çocukların sosyal duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlık ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar karşılaştırıldığında tüm alt boyutların birbiriyle orta düzeyde anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Yapılan regresyon analizinde annelerin duygusal istismar potansiyelinin; iletişim kurma/sosyal performans, öz-kontrol/düşüncelilik, atılganlık, duygusal istikrar/stresle başa çıkma, görev yönelimi ve keşfetmekten hoşlanma değişkenlerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Sonuç olarak annelerin duygusal istismar potansiyelinin çocukların psikolojik sağlamlığı üzerinde olumsuz etkisi olduğu görülmektedir. Bu araştırmada elde edilen bulgular ve alan yazındaki bilgiler ışığında, çocuklarda psikolojik sağlamlığa etki eden değişkenlerin değerlendirilmesinin, çocukların psikolojik sağlamlığını artırıcı çalışmaların gerçekleştirilebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Okulöncesi psikolojik sağlamlık, duygusal istismar

Dokuz Mizaç Modelinin HEXACO Kişilik Özelliklerini Yordaması

Psikolojik Danışman, Fatma Tuğçe KIRBIYIK, Düzce Üniversitesi,

f.tugcekirbiyik@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4873-6477

Psikolojik Danışman, Aslıhan YILDIRIM, Düzce Üniversitesi,

aslihn.yildirim@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5992-0931

Prof. Dr., Mustafa KOÇ, Düzce Üniversitesi,

mustafa.koc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8644-4109

Özet: İnsanı bütün olarak ele alan ve mizaçın üç merkezini belirten enneagram, kişinin sahip olduğu mizaç yapısını dokuz tip ile açıklayan bir modeldir. Duygu, zihin ve içgüdü merkezlerinden oluşan enneagram modeli insanın karar verme mekanizması olarak bilinir. Kişilik ise bireyin zamanla değişmez bir nitelik kazanan ve her türlü olaya karşı tutarlı olan içsel ve uyarlanabilir bir yapıdır. Mizaç doğuştan getirilen bir potansiyelken, kişilik çevreyle girilen etkileşim ile şekillenmektedir. Akademik çalışmalar kişiliğin oluşumunda mizaçın belirleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Fakat enneagram mizaç modelleri ile kişilik özelliklerine dair daha önce yapılmış bir araştırma bulunmamaktadır. Araştırmanın temel amacı, enneagram mizaç modellerinin kişilik özelliklerini yordamasını belirlemektir. Veri toplama aracında sosyo demografik bilgiler, Enneagram Kişilik Ölçeği (EKÖ) ve HEXACO Kişilik Ölçeği (HKÖ-60) bulunmaktadır. Araştırmaya 16-60 yaş aralığında 208 kadın 99 erkek olmak üzere toplamda 307 kişi katılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde nicel analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Çıkarımsal istatistik yöntemlerinden standart çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular, cinsiyete göre kişilik özelliklerinin farklılaşması incelendiğinde, duyarlılık kişilik özelliği cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır [$t(209)=5,988$ $p=0,000$]. Eğitim düzeyine göre kişilik özelliklerinin farklılaşması incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Medeni duruma göre kişilik özelliklerinin farklılaşması incelendiğinde, dürüstlük-alçakgönüllülük kişilik özelliği medeni duruma göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır [$t(295)=-3,435$ $p=0,001$]. Yaşa göre kişilik özelliklerinin farklılaşması incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Mizaç tiplerinin kişilik özellikleri üzerindeki etkisini yordamak amacıyla yapılan çoklu regresyon analizinde, mizaç tiplerinin dürüstlük-alçakgönüllülük kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %19'u açıklanmaktadır ($R= .43$, $R^2= .19$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin duyarlılık kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %27'sini açıklanmaktadır ($R= .52$, $R^2= .27$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin dışadönüklük kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %45'ini açıklanmaktadır ($R= .67$, $R^2= .45$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin uyumluluk kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %33'ünü açıklanmaktadır ($R= .58$, $R^2= .33$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin sorumluluk kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %34'ünü açıklanmaktadır ($R= .58$, $R^2= .34$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin deneyime açıklık kişilik özelliğini yordadığı bulunmuş ve bağımlı değişkendeki varyansın %16'ini açıklanmaktadır ($R= .40$, $R^2= .16$, $p=0,000$). Mizaç tiplerinin kişilik özelliklerini yordadığı bulunmuştur. bu araştırma konusuna ek olarak çocukluk yaşantıları gibi kişilik özelliklerinin diğer belirleyici faktörleri de araştırmaya dahil edilebilir.

Anahtar kelimeler: Mizaç, kişilik, enneagram, hexaco.

Romantik İlişkilerde Obsesif Kompulsif Davranışların Psikolojik İyi Oluş, Bağlanma ve Duygusal Bağımlılık Açısından İncelenmesi

Psk. Dan. Kübra DOMBAK, Düzce Üniversitesi,

kbrdmbk10@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1362-3958

Prof. Dr. Mustafa KOÇ, Düzce Üniversitesi,

mustafakoc@duzce.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8644-4109

Özet: Bu araştırmanın amacı yetişkinlerin romantik ilişki sürecinde obsesif kompulsif davranışları, psikolojik iyi oluş, bağlanma ve duygusal bağımlılık değişkenlerinin bazı demografik (cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve ilişkinin süresi) değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 213 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcıların 136 (%63,8)'si kız, 77 (%36,2)'si erkektir. Araştırmada kişilerin cinsiyeti, yaşı, ilişki durumu ve ilişkinin süresinin belirlenmesi amacıyla Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Çalışmada obsesif kompulsif davranışlar ile ilgili veriler Doron, Derby, Szepeswol, Talmor (2012) tarafından geliştirilen ve Trak ve İnöz (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği, psikolojik iyi oluş düzeyleri ile ilgili veriler Diener ve arkadaşları (2009-2010) tarafından geliştirilen ve Telef (2011; 2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, bağlanma düzeyleri ile ilgili veriler Erzen (2016) tarafından geliştirilen Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, duygusal bağımlılık düzeyleri ile ilgili veriler Buunk (1981) tarafından geliştirilen Karakurt (2001) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, Duygusal Bağımlılık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler; korelasyon analizi, regresyon analizi, t testi ve tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Yapılan analizlere göre yetişkin bireylerin romantik ilişkilerinde obsesif kompulsif davranışları ile psikolojik iyi oluş, bağlanma ve duygusal bağımlılık ile anlamlı pozitif ilişkiye sahip olduğu ve bağlanmanın, romantik ilişkilerde obsesif kompulsif davranışları yordadığı, sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca romantik ilişkilerinde obsesif kompulsif davranışların ilişki durumuna ve ilişkinin süresine göre farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Romantik ilişki, bağlanma, psikolojik iyi oluş, duygusal bağımlılık, obsesif kompulsif bozukluk

Eğitimde İletişimin Rolü Üzerine “Şiddetsiz İletişim” Kitabından Çıkarımlar

Öğrenci-Lisans, Ruveyda Yıldırım, Düzce Üniversitesi,
ruveyda.yldrm123@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Hacer Yetiş, Düzce Üniversitesi,
hyetis06@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Hümevra Özkaymak, Düzce Üniversitesi,
humevraozkaymak34@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Nehir Çetin, Düzce Üniversitesi,
nehirrcetin@gmail.com

Öğrenci-Lisans, Ahmet Şanlı, Düzce Üniversitesi,
ahmetsanli2001@gmail.com

Özet: İletişim, kısaca insanların birbirini anlaması için kurulan karşılıklı etkileşim olarak ifade edilebilir. Kişi sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürmek için etrafındakilerle iletişime geçer. İletişim, ruhsal ve bedensel ihtiyaçları da giderir. Ayrıca iletişim, insanı çevresindekilerle bir arada tutan bir bağıdır. Doğru iletişimin eğitimdeki yeri ise ayrı bir öneme sahiptir. Okul ortamında gerçekleşen doğru ve etkili iletişim süreci, okul personelinin daha istekli bir şekilde çalışmalarına ve yaptıkları işe yönelik motivasyon sahibi olmalarına katkı sağlar. Böylelikle, etkili ve doğru iletişim süreci, eğitimin niteliğinin artmasına da yardımcı olur. Bu araştırmanın amacı, Marshall B. Rosenberg tarafından yazılan Şiddetsiz İletişim: Bir Yaşam Dili kitabından eğitim açısından hangi çıkarımların yapılabileceğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırmada Marshall B. ROSENBERG tarafından yazılan etkili iletişim kurmanın temellerine yönelik içeriğe sahip olan 263 sayfalı Şiddetsiz İletişim: Bir Yaşam Dili kitabı incelenmiştir. Veriler, doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Verilerin düzenlenmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve kitabın detaylı olarak incelenmesine imkan tanıyan veri matrisi kullanılmıştır. Veri matrisinde, kitaptan yapılabilecek çıkarımlarla ilgili başlıklar belirlenmiş ve içerik bu başlıklar altında maddelendirilmiştir. Kitap okundukça veri matrisi geliştirilmiştir. Veriler, betimsel olarak analiz edilmiş olup veri matrisindeki başlıklar temalar olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, kitaptan yapılan çıkarımlar doğrultusunda eğitime yönelik olarak özellikle öğretmen-öğrenci ilişkilerinde insanları etiketlenmenin yanlışlığı, sınıfta öğrenciler arasında karşılaştırma yapmanın ve ödül-ceza sisteminin yanlışlığı, kesinlik dili kullanmanın vb. iletişimi olumsuz yönde etkilemesi üzerinde duruluyor. Yazar öğrencilerle ya da herhangi biriyle başka bir seçenek olmadığını ima eden bir dil kullanımını sakıncalı buluyor. Buradan hareketle bir öğretmen olarak herhangi bir konuda öğrencilere " Hoşunuza gitse de gitmese de bunları yapmak zorundasınız." tarzında konuşulmasından ziyade, bu görevleri onların sorumluluklarının bilincinde olarak yapmalarını sağlamak önerilmektedir. İletişimi zorlaştıran dilin bir başka kullanımını da isteklerimizi talep olarak ifade etmektir. Talep etmek karşı tarafa bu talebe uymadığı takdirde suçlanacağı veya cezalandırılacağı mesajını verir. Talep etmek özellikle otorite konumundaki kişilerce sık kullanılan bir iletişim şeklidir. Otorite konumundaki mesleklerden biri de öğretmenliktir ve öğrencilerle iletişime geçerken öğretmenlerin isteklerini talep şeklinde iletmemeleri önerilmektedir. Onları değiştirmek adına, onları cezalandırarak yaptıkları şeyden ötürü pişman olmalarını sağlamak doğru görülmemektedir.

Yazar, insanların cezadan kurtulmak için değil de değişimin kendileri açısından iyi olacağına inandıkları için değişmelerinin herkesin yararına olacağını düşünüyor. Yazarın değindiği bir diğer nokta da gözlem ve değerlendirme cümlelerini birbirinden ayırmaktır. Gözlem cümlelerine karşı taraf tepki veremez fakat değerlendirme cümlelerini eleştiri olarak algılayıp tepki verebilir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, eğitim, öğretmen

Ders İşlemede Düz Anlatım Yönteminin Çeşitlendirilmesi: Öğrenmeyi Belirleyici Ders İşleme Tekniği

*Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
takcdag@fsm.edu.tr*

Özet: Öğretim yöntemlerinin arasından öteden beri oldukça fazla başvurulan ve diğer yöntem ve tekniklerin içinde kullanıldığı gibi eğitimcilerin en fazla başvurduğu ve geleneksel yöntemler içinde de değerlendirilen yöntem, düz anlatım yöntemidir. Düz anlatım yöntemi geleneksel, öğretmen merkezli; konuyu öğrenciye anlatma esasına dayanan, işlenecek konunun bir sıra ve düzen ile anlatılarak açıklanmasına denir. Kalabalık gruplara bir konuyu aktarma, eğiticiye çok daha fırsatlar yaratma, duygulara hitap etme, öğrenci hazır olmasa da uygulanabilme ve ucuz olma özelliklerinden dolayı tercih edilmekte ve sık kullanılmaktadır. Buna karşın bu yöntemin eğitimde bireysel özellikleri göz önüne alma imkânı vermeyişi, öğrencilerin pasif ve sadece dinleyici konumunda olmaları, genellikle işitme ve görme ağırlıklı uygulamalar içermesi nedenleriyle eleştirilmektedir. Düz anlatım yönteminin olumsuz özellikleri biliniyor olmasına ve eleştirilmesine rağmen eğitimcilerin bu yöntemden çoğunlukla kaçamadığı ve çoğu durumlarda bilinçsizce de kullanıldığı söylenebilir. Yöntemin uygulanışında çoğu zaman öğrencilerin kısa süre sonra dikkatlerinin dağılması sonucu dersten kopmalar ve diğer pek çok sorun davranışlar yaşanabilmektedir. Bu yöntemin içinde öğrencilerin dikkatlerini canlı tutmak, onları dersin işlenişinin bir parçası yapmak ve dersin hedeflerine ne düzeyde ulaşıldığını anlayarak dersi işlemek mümkün olabilir mi sorusundan hareketle düşünülmüş, teknik olarak değerlendirilebilecek, bir uygulama, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Böylece öğrencileri ders sürecinde pasif alıcılıktan aktif öğrenene yönlendirme ve eleştirel düşünmeyi sağlama aracı olabileceği düşünülen bir denemenin, süreç ve sonuçlarının paylaşılmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Uygulamanın süreci kısaca şöyle özetlenebilir: ders hedeflerini belirleme, her bir hedefe ait değerlendirme sorularını hazırlama: değerlendirme sorularını öğrencilere yönelterek derse giriş yapma: soruların yanıtlarına ilişkin sohbet ve değerlendirme: değerlendirme sorularının yanıtlarının tam ve doğru olarak vermek suretiyle dersi işleme: öğrencilere dersin başında yöneltilen soruları tekrar sorma ve yanıt alma. Böylece düz anlatım yöntemiyle işlenen derslere yönelik bir teknik olarak söz konusu uygulama tasarlanmış, bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde farklı sınıflarda ve derslerdeki öğrencilere uygulanarak öğrencilerin uygulama hakkında duygu ve düşünceleri alınarak uygulamanın etkililiği değerlendirilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması ile desenlenmiştir. Eylem araştırması, eğitim alanında çalışanların kendi durumlarına özgü sorunlara çözüm bulmak veya birtakım gelişmelere yol açmak için kullanabilecekleri araştırma yöntemlerinden biri olarak belirtilmektedir. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışma ve Temel Eğitim Bölümlerinden, araştırmacının ders verdiği iki sınıfa uygulanmıştır. Derse katılan toplam 73 öğrenci araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmacı söz konusu çalışmada katılımcı gözlemci olarak yer almıştır. Böylece araştırma süreci tüm yönleriyle izlenmiştir. Araştırmanın verileri, katılımcılara dağıtılan yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan oluşturulmuştur. İçerik analizine tabi tutularak ayrıştırılan veriler ile uygulama hakkında duygu, düşünce, uygulanabilirlik ve yarar bakımından tespit, değerlendirme ve yorumlar elde edilmiştir. Analizlerde öğrencilerin görüş sayıları dikkate alınarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırmanın çarpıcı sonuçları olarak, 105 görüş ile “olumlu görüşler” kategorisinde “Derse İlgi, aktif katılım.” Kodu ile ifadeler incelendiğinde öğrencilerin kendi dünyalarından koparılıp dersle olan bağının kurulduğu, genelde dinlemeye odaklı bir alışkanlık söz konusu iken yazılı ve sözlü olarak düşünmeye ve cevap vermeye

yönlendirilmeleriyle derse karşı doğal bir ilginin oluştuğu söylenebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade şansı bulmalarından dolayı değerli hissettikleri, uygulamayla bazı kişilik özelliklerini fark ettikleri bulgular arasındadır. “Olumsuz görüşler” kategorisi, “şaşıрма, gerilme” ve “ne yazacağını bilememe” kodları altında, 23 görüş ile uygulamanın olumsuz yanlarına dikkat çekilmiştir.

Anahtar kelimeler: Düz anlatım yöntemi, Düz anlatıma etki, Düz anlatım çeşitlemesi

Bilimsel Araştırma Konulu Hizmet İçi eğitimde Öğretmenlerin Niyetleri

Dr. Çiğdem KARAKAYA AKÇADAĞ, İkbaliye Ortaokulu,

cigdemk1983@gmail.com

Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

takcadag@fsm.edu.tr

Özet: Öğretmenlik mesleği ile ilişkilenen bireylerin alması gereken eğitimler hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler olmak üzere iki başlık altında verilmektedir. Üniversite eğitimini kapsayan hizmet öncesi eğitim, öğretmen adaylarına verilirken hâlihazırda görev yapmakta olan öğretmenler ise dönem dönem hizmet içi eğitimlere tabi olmaktadır. Hizmet içi eğitimler öğretmenlerin bağlı buldukları il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerince ya da bakanlıkça düzenlenmektedir. Hizmet içi eğitim konuları çok çeşitlilik gösterebilmektedir. Ele alınan konular incelendiğinde çoğunun hizmet öncesinde, üniversite eğitimindeki konularla benzerlik taşıdığı söylenebilir. Bu konulardan biri de “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” dersidir. Bu ders kapsamında bilindiği üzere bilimsel araştırma yöntemleri, diğer deyişle bilimin nasıl yapılacağı konu edilir. Bu çalışma, söz konusu başlık altında verilen bir hizmet içi eğitim programına katılan öğretmenlerin, programa katılma sebepleri ile program çıktılarında nerede ve nasıl yararlanmayı hedeflediklerinin belirlenmesi yoluyla kursa katılım niyetlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın yapılmasına, eğitim süreci içerisinde katılımcı öğretmenlerin eğitime katılma nedenlerin oldukça farklılaşması ve bu farklılaşmanın sonucu olarak eğitimdeki reaksiyonları neden olmuştur. Bu durumun betimlenmesi ve eğitime katılım nedenleri ve beklentilerinin ortaya çıkarılması ile gelecekteki benzer eğitimlerin planlanmasında ortak kaygı ve beklentilerdeki katılımcıların bir araya getirilmesinin önemine dikkat çekileceği düşünülmektedir. Böylece benzer eğitimde zamanı daha etkili kullanma ve eğitimin hedeflerine odaklanmada elverişli durumlar oluşabilir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim yöntemi ile desenlenmiştir. Olgu bilim desenlemesinde, genellikle uygulanan durumlarda anlamlandırmalar yapmak ve bunları açıklamak amaçlanır. Bu nedenle süreç içerisindeki algı veya olgu nedir, bu algının veya olgunun gerçekleştiği ortam ve şartlar nasıldır sorularına cevaplar aranır. İstanbul, Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 2019 yılında düzenlenen ve gönüllülük esasına göre yürütülen “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” hizmet içi eğitimine katılan öğretmenlerin bu dersi nasıl anlamlandırdıkları ve derse katılım nedenlerinin ortaya çıkarılması araştırmanın odağını oluşturmaktadır. Bu kapsamda olgu, katılım amaçları ve beklentiler olgusudur. Çalışma grubunda yer alan katılımcı öğretmenlerin 14’ü kadın, 7’si erkek olup toplamda 21 öğretmen eğitime gönüllülük esasına göre başvuru yaptıkları için branşları ve kıdemleri birbirlerinden farklılık göstermektedir. Kursa katılan öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile genel olarak “Eğitime katılma sebebiniz nedir?” ve “Bu eğitimdeki çıktılar nerede ve nasıl kullanmayı planlıyorsunuz?” soruları yöneltilerek veriler toplanmıştır. Görüşlerden elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir ve görüş sayısı analiz birimi olarak belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin kursa katılım nedenleri çoğunlukla temel bilgi edinme, uygulamaya dönük bilgi edinme, bilgilerini düzenli hale getirme ve artırma şeklinde olup kurstan yararlanmayı hedefledikleri alanlar ise ürün ortaya koyma, bilimsel okuma ve anlama becerisi kazanma, öğrencilere ve öğretmen arkadaşlarına akademik rehberlik yapma olarak özetlenebilir. Düzenlenen kursun amacı bilimsel araştırma yapmak isteyen öğretmenlere yol göstermek ve bir bilimsel araştırmanın nasıl yapılacağını açıklamak iken kursa katılım nedenlerinin, bu açıklamanın yeteri kadar iyi yapılamayışından olsa gerek, farklılaştığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Hizmet içi eğitim, Bilimsel araştırmalar, Araştırma yöntemleri

Sınıf Öğretmenlerinin Bilimin Doğasına İlişkin Görüşlerinin Araştırılması

Doç. Dr. Esra Kabataş Memiş, Kastamonu Üniversitesi,

ekmemis@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8272-0516

Büşra Nur Çakan Akkaş, Kastamonu Üniversitesi,

bnurcakanakkas@outlook.com

ORCID ID: 0000-0001-9628-069X

Özet: Araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin bilim, bilim insanlarının karakteristik özellikleri, bilimsel bilginin sosyal yapısı ve bilimsel bilginin doğası hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin genel olarak bilim hakkındaki düşüncelerini betimlemeyi amaçlayan tarama çalışmasıdır. Kastamonu il merkezinde bulunan üç farklı ilkokulda görev yapmakta olan toplam 65 sınıf öğretmeni çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışma kapsamında “Bilimin Doğası Hakkında Görüşler” (VOSTS) anketi veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket toplamda 22 maddeden oluşmaktadır. Bu anket bilim (1 soru), bilim insanlarının karakteristik özellikleri (4 soru), bilimsel bilginin sosyal yapısı (5 soru) ve bilimsel bilginin doğası (12 soru) kategorilerinden oluşmaktadır. Gerçekçi, kabul edilebilir ve yetersiz kategorileri dikkate alınarak ankette yer alan sorulara betimsel analiz uygulanmıştır. Bulgular incelendiğinde bilim tanımına ilişkin öğretmenlerin daha çok gerçekçi bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir. Benzer şekilde bilim insanlarının karakteristik özellikleri kategorisine yönelik öğretmenlerin daha çok gerçekçi bakış açısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Beş farklı soruyu içerisinde barındıran bilimsel bilginin sosyal yapısı kategorisinde ise öğretmenlerin kabul edilebilir düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. 12 sorudan oluşan bilimsel bilginin doğası kategorisinde ise öğretmenlerin benzer oranlarda yetersiz ve gerçekçi düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Genel olarak öğretmenlerin bilim insanının özellikleri, bilim ve toplum etkileşimi, bilimsel bilginin değişebilirliği ve gelişimi konularında gerçekçi algılara sahip oldukları belirlenmiştir. Buna karşın bilimsel modellemeler, hipotez-teori-kanun arasındaki ilişki ve bilimsel yöntemin doğasına ilişkin yetersiz düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin bilimin doğası anlayışlarının geliştirilmesi için öğretmenlerin bu konulardaki düşüncelerinin iyileştirilmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: Bilim algısı, bilimin doğası, bilimsel yöntem, sınıf öğretmenleri

Temel Eğitim Öğretmen ve Aday Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi

Öğretmen, Vahit Ağa Yıldız, Hilalkent 125. Yıl İlkokulu,

vahit442@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0493-2361

Özet: Bu çalışmada temel eğitim alanı (sınıf eğitimi ve okul öncesi) öğretmenleri ve aday öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini farklı illerde (Erzurum, Ankara, Antalya, İstanbul) görev yapan 113 sınıf ve okul öncesi öğretmeni ile iki farklı üniversitede (Atatürk Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi) öğrenim görmekte olan 39 sınıf eğitimi ve okulun öncesi eğitimi aday öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri 23 maddeden ve tek boyuttan oluşan “Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeği” ile e-form olarak toplanmıştır. Verilerin analizi öncesi kayıp veri analizi ve uç değer analizi yapılarak verilerin uygunluğu incelenmiştir. Verilerin analizinde betimleyici istatistik teknikler ile t testi ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Verilere ilişkin yapılan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,92 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin yanıtlarına göre, en yüksek ortalamaya sahip maddenin “*Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum.*” (M=4,01) olduğu; en düşük ortalamaya sahip maddenin ise “*Müzik derslerinde çalgı kullanma konusunda yeterliyim.*” ve “*Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim.*” (M=1,99) olduğu görülmüştür. Müzik öz yeterlik puanının ortalama bir değere (M=3,23) sahip olduğu görülmüştür. Gruplar arası karşılaştırmalarda öğretmenlerin müzik öz yeterliklerinin görevde olma durumu (öğretmen/aday öğretmen), branş, cinsiyet, görev yeri ve görev yılı değişkenlerinin hiçbiri açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Aday öğretmenler ile geniş bir kıdeme sahip (1-34 yıl arası) öğretmenlerin öz yeterlikleri arasında farklılaşma olmaması, uzun yıllar boyunca müziksel becerilerin kazandırılması yönünde önemli adımların atılmadığını gösterdiği düşünülmektedir. Hali hazırda görevde olan öğretmenler ve geleceğin öğretmeni olacak aday öğretmenlerin müziksel yeterliklerinin geliştirilmesinin, öğrencilerin birçok alanda gelişimine etki eden sanatsal bakış açısına sahip olabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan hem öğretmen yetiştiren hem eğitim politikalarını oluşturan kurumlara, hem de öğretmen ve aday öğretmenlere yönelik önemli birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: müzik eğitimi, özyeterlik, öğretmen, aday öğretmen

Investigation of Primary School Students' School Attachment and Class Teachers' Job Satisfaction

PhD Student, Vahit Ağa Yıldız, Hilalkent 125. Yıl İlkokulu,

vahit442@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0493-2361

Abstract: This research aimed to determine the relationship between students' attachment to school and teachers' job satisfaction. In addition to this, it aimed to determine whether these two characteristics differ in terms of some demographic variables. The research was carried out as a correlational survey. The participants consisted of 610 students with studying in primary schools in the city from East of Turkey and 22 teachers who are teaching these students. Data of the study were collected with the School Attachment Scale for Children and Adolescents and Job satisfaction scale. Pearson correlation analysis, independent samples t-test, and ANOVA analysis were used in data analysis. The results of the study revealed that there was no significant relationship between school attachment of students and job satisfaction of their teacher. Also, it has been determined that there are some differences in terms of groups. It was determined that students' attachment to school does not differ according to grade level, but there is a meaningful difference in favor of men in terms of gender. It was determined that job satisfaction of teachers differed in terms of class size, age, professional seniority, year of being with their class, and working year in the current school. The results of the study are thought to bring an innovation to the literature.

Keywords: job satisfaction, school attachment, primary school, teacher, student

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Okuma Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Nurcan Gürer, PhD Student, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim ABD,

ngurer77@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3713-9527

Prof. Dr. Hüseyin Kıran, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim ABD,

hkiran@pau.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-7314-7730

Özet: Günümüzde bireylerden okuduklarını anlamlandırmaları, bunları analiz ve sentez süreçlerinden geçirerek yeni bilgiler üretmeleri beklenmektedir. Bu nedenle bireylerin eleştirel, analitik, yansıtıcı ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini kazanması önemli hale gelebilmektedir. Bu becerilerin edinilmesinde yaratıcı okumanın kullanılması önerilebilir. Toplumların kaliteli bir yaşama kavuşmasında ve bireylerin daha ileri bir düzeye taşınmasında yaratıcılığın büyük bir rol oynadığı düşünülmektedir. Yaratıcı okumanın müfredatta ve eğitim kurumlarında yeterli bir şekilde ve etkinliklerle ele alınması, okumayı bir adım daha ileri götürerek işlevsel hale getirebilir. Bu bağlamda yaratıcı okumaya ilişkin deneysel çalışmaların yapılması öğretmenlere yol göstermesi açısından önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ilkokul 4. sınıfta Türkçe derslerinde yaratıcı okuma etkinlikleri uygulanmış ve uygulamanın sonunda araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilerin yaratıcı okuma etkinliklerine ilişkin neler düşündükleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanma sürecinde öncelikle literatür incelenerek benzer araştırmalarda kullanılan görüşme soruları dikkatle analiz edilmiştir. Araştırmanın amacına uygun görüşme soruları oluşturulduktan sonra hedef kitleye uygunluk, anlaşılabilirlik ve görüşme tekniğinin özellikleri açısından uygun olup olmadığını belirlemek için eğitim fakültesinde görev yapan üç uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda 8 sorudan oluşan taslak form deney grubundaki 6 öğrenciye uygulanarak anlaşılmayan noktaların ortaya çıkması ve eksik noktaların tamamlanması sağlanmıştır. Öğrencilerle yapılan yüz yüze bireysel görüşmeler sonucunda toplanan veriler betimsel analiz yaklaşımıyla çözümlenmiştir. Araştırma sorularından ve araştırmanın kuramsal çerçevesinden veri analizi için temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler okunmuş ve incelenmiştir. Bu aşamada verilerin tanımlanması amacıyla seçilmesi, anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmesi sağlanmıştır. Bulgular düzenlenerek tanımlanmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırmanın sonunda 4 tema belirlenmiştir. Belirlenen birinci tema "Sürece ilişkin görüşler" temasıdır. Bu temada yaratıcı okuma etkinlikleri araştırmaya katılan öğrenciler tarafından farklı, eğlenceli ve merak uyandırıcı bulunmuştur. İkinci tema "Metinlere ilişkin görüşler" temasıdır. Bu temada öğrenciler yaratıcı okuma yöntemi ile okudukları metinleri daha iyi anladıklarını ve okuma isteklerinin arttığını belirtmişlerdir. "Yöntem ve tekniklere ilişkin görüşler" olarak belirlenen üçüncü temada, Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı okuma tekniklerinin ilk başta zor geldiğini ancak farklı olmasından dolayı daha çok akılda kaldığını ifade etmişlerdir. Son tema olan "Yaratıcı okumaya ilişkin görüşler" temasında, yaratıcı okuma etkinlikleri ile yapılan derslerle daha önce yaptıkları okuma çalışmalarını karşılaştıran öğrencilerin neredeyse

tamamı yaratıcı okuma çalışmaları sırasında okurken eğlendiklerini ve yaratıcı okuma uygulamalarını her zaman yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrencilerden birçoğu yaratıcı okuma çalışmaları sayesinde okumayı sevmeye başladıklarını ifade etmişlerdir. Yaratıcı okuma etkinlikleri farklı yaş grubundaki öğrencilerin seviyesine uygun olarak düzenlenerek benzer çalışmalar yapılabilir.

Anahtar kelimeler: Yaratıcılık, Okuma, Yaratıcı Okuma

Not: Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürütmüş olduğu “Yaratıcı okuma etkinliklerinin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, yaratıcı okuma, akıcı okuma ve eleştirel okuma becerilerine etkisi” başlıklı doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Metaforik Araştırmaların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Dr. Öğretim Üyesi, Erhan YAYLAK, Ordu Üniversitesi,

erhanyaylak@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4612-3041

Özet: Bu araştırmada, Türkiye’de sosyal bilgiler eğitim alanında yapılmış olan metaforik çalışmaların çeşitli değişkenler açısından sistematik gözden geçirilmesi ve bu çalışmalara yönelik genel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden meta-sentez yöntemi kapsamında yürütülen araştırmada dokümanlar (Araştırma Makalesi) TR Dizin, EBSCO, ERIC, Science Direct ve Google Scholar dizinleri 2020 Nisan ayında taranarak elde edilmiştir. Bu tarama işlemi “sosyal bilgiler” ve “metafor”, “social studies” ve “metaphor” kavramları kullanılarak yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında ulaşılan 74 doküman “Makale Sınıflama Formu” kullanılarak incelenmiş ve MaxQDA 2020 nitel veri analizi programında içerik analizi ile çözümlenmiştir. Makalelerin yayın dili, yılı, dergi, yazar sayısı, yazarlar, konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemi kriterleri dikkate alınarak veriler çözümlenmiştir. Elde edilen veriler tablo ve grafikler ile frekans, yüzde değerlerine yer verilmiştir. Yapılan içerik çözümlemesi sonucunda; çalışmaların çoğunluğu Türkçe dili ile, 2018 yılında, iki yazarlı olarak yayınlandığı söylenebilir. Turkish Studies en çok tercih edilen dergi olurken, genelde 0-200 arası katılımcı öğretmen adayları tercih edilmiştir. Sosyal bilgiler dersi, öğrenme alanları vb. konuların yanında daha çok kavramlara yönelik metafor çalışmaları ön plana çıkmıştır. Metafor çalışmalarında veriler formlar kullanarak toplanmış olup, içerik analizi yapıp raporlaştırma ve uzman görüşleri ile geçerlik ve güvenilirlikleri sağlanmaya çalışıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkiye, sosyal bilgiler, metafor, meta-sentez.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Atatürk'ün Türk Toplumunda Oynadığı Rollerin Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi

Doktora Öğrencisi, Sezgin Elbay, MEB,

sezgin_elbay@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0601-8063

Özet: Sosyal bilgiler, bireylerin toplumsal var oluşlarını gerçekleştirmek üzere, sosyal bilim disiplinleri ile insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi konularını bütünleştiren ve toplu öğretimden kaynağını alan bir çalışma alanı olarak ifade edilebilir. Sosyal bilgilere yönelik çeşitli gelenekler, bu tanıma uygun olarak öncelikle onun hedef ve yöntemini yapılandırmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, dersin milli kimlik inşaa etme hedefi doğrultusunda, Atatürk'ün Türk toplumunda oynadığı rollerin, kişilik özellikleri açısından öğrenci algılarına nasıl yansıdığını betimlemektir. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılının Ekim, Kasım ve Aralık aylarında gerçekleştirilmiştir. Bir ders kapsamında öğrencilerden, araştırma sorularını yanıtlamak için, Atatürk'ün kişilik özelliklerine yönelik bir poster çalışması yapmaları istenmiştir. Daha sonra posterler toplanmış, posterlerin üzerindeki slogan ve resimler tümevarımsal ve betimsel yoldan analiz edilmiştir. Bu bağlamda araştırma, nitel paradigmanın olgubilim yaklaşımına uygun olarak desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı olarak kırsal bir ortaokulun 7. sınıfından seçilen 20 katılımcı oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak, dokümanlar ve alan notları işe koşulmuştur. Bulgular, Atatürk'ün daha çok cumhuriyet kavramıyla özdeşleştirildiği, çok yönlü karakterinden komutanlık özelliğinin ön plana çıkarıldığı, Milli Mücadeledeki liderlik rolü üzerinde durulduğu ve vatanseverlik değeriyle özdeşleştirildiği yönündedir. Bulgular, Atatürk'ün öğrenci algılarında, askerlik hayatı ve inkılapçı özelliklerinden sadece cumhuriyetçiliğiyle yer aldığı şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda Türk toplumundaki dönüşümün öğrenciler tarafından tam olarak algılanamaması, hem bu yaş çocuğunun soyut işlemler dönemine henüz girmesi hem de okuldaki törenlerin daha çok Atatürk'ün askerlik hayatı ve cumhuriyet kurucusu rolüne yönelik olması nedeniyle olabilir. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler ders kitabının tarih konularına yönelik sadeleştirilmesi ve ders kitabında 8. sınıf beklenmeden, 7. sınıfın 2. Dönemi için toplumsal dönüşümde Atatürk'ün rolünün vurgulanması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretimi, Atatürk'ün kişiliği, Türkiye'nin toplumsal dönüşümü, Öğrenci posterleri.

Türklerin Tarih Boyunca Kullandıkları Alfabeler ve Bu Alfabelerin Türkçenin Ses Özelliklerini Göstermedeki Yeterlilikleri

Döndü Nur TEMİZ, Milli Eğitim Bakanlığı,

nurcaliskantemiz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3687-002X

Özet: Bir dildeki harflerin belirli bir sıraya göre dizilmiş bütününe alfabe denir. Köklü ve uzun bir geçmişe sahip olan ve aynı zamanda çok geniş topraklarda, üç kıtada, hüküm süren Türkler tarih boyunca birçok alfabe kullanmışlardır. Geçmişten günümüze kadar birçok alfabe kullanan Türklerin kullandıkları bu birbirinden farklı alfabelerle tarihe ışık tutarak onu aydınlatması çok büyük bir önem arz etmektedir. Türkler çok geniş bir coğrafyada hareket halinde bir millet olduklarından birçok millet ile de temasta bulunmuşlardır. Temasta buldukları bu milletleri hem etkilemişler hem de onlardan etkilenmişlerdir. Bu etkileşim halinde oldukları konulardan biri de alfabe konusudur. Türklerin kullandıkları alfabelerin bazıları Türk icadı olsa da bazıları alıntı alfabelerdir. Türklerin diğer kavimlerle ilişkileri sonucu din değişikliği yapmaları da alfabe değişikliğinin ve alıntılmasının en önemli nedenidir. Türkler; Göktürk, Soğd, Uygur, Mani, Brahmi, Arap, Süryani, Ermeni, Rum, Latin, Slav alfabeleri gibi birçok alfabe kullanmıştır. Fakat az veya çok kullanılan bu alfabelerin içinde beş tanesi geniş ölçüde kullanılarak Türklerin umumi milli alfabeleri haline gelmiştir. Bunlar Göktürk, Uygur, Arap, Kiril ve Latin alfabeleridir. Çalışmamızın asıl amacı Türklerin tarih boyunca kullandıkları alfabeleri tanıtmak ve bu alfabelerin Türkçenin ses özelliklerini göstermedeki yeterlilikleri üzerine durmaktır. “Hangi alfabe Türkçenin ses özelliklerini daha iyi yansıtıyordu? Ya da hangi alfabe Türkçenin ses özelliklerini tam anlamıyla yansıtamıyordu?” sorularına cevap bulmaktır.

Anahtar kelimeler: Türklerin kullandıkları alfabeler, alfabelerin yeterlilikleri, Türkler.

Kapalı E Sesi ve Doğu Türkçesiyle Yazılmış Bir Kuran Tefsiri Tercümesinde Kapalı E Sesinin Gösterimi

Döndü Nur TEMİZ, Milli Eğitim Bakanlığı,

nurcaliskantemiz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3687-002X

Özet: Türkçede sekiz vokal bulunmaktadır. Bunlardan dört tanesi kalın vokal olan a, ı, o, u vokalleri, dört tanesi ise ince vokal olan e, i, ö, ü vokalleridir. Bir de birçok Türkolog’u görüş ayrılığına düşüren kapalı e meselesi vardır. Kapalı e sorunu henüz çözümlenmemiş bir vaziyettedir. Çünkü bazı Türkologlar Türkçedeki sekiz ünlüden başka bir de kapalı e ünlüsünün olduğu kanaatinde iken bazı Türkologlar kapalı e ünlüsünü katiyen kabul etmez. Bir kısım araştırmacılar da böyle bir sesin var olup olmadığını söylemenin çok mantıklı olmadığını belirtir. Son araştırmalar ise genellikle kapalı e sesinin varlığını ortaya koyar niteliktedir. Kapalı e sesini kabul eden araştırmacıların sayısı artmaktadır. Bu çalışmada kapalı e sesi ile ilgili görüşlere ve yapılan çalışmalara değinildikten sonra Çağatay Türkçesiyle yazılmış bir Kuran tefsiri tercümesi olan Tercüme-i Tefsir-i Ya’kûb-ı Çerhî adlı eserde kapalı e ile yazılan kelimeler üzerinde durulmuştur. Araştırmacılar Çağatay Türkçesinde ilk hecedeki e sesinin genellikle i sesine dönüştüğünü söyler. Ama bu değişimin düzenli olmadığını da vurgularlar. Çünkü kök hecedeki e sesi bazen elifle bazen ye ile bazen de elif ve ye ile gösterilmektedir. İşte bu elif ve ye harfi ile gösterilen ses aslında kapalı e sesidir. Mevlana Ya’kûb-i Çerhî’ nin Farsça Kuran tefsirinin 16. yy Çağatay Türkçesi ile Hemedanlı Hacı tarafından yapılan tercümesinde kapalı e sesi elif ve ye harfi ile gösterilmiştir. Eserde Bilal Yücel’ in Nehcü’l- Feradis’ de kesin olarak tespit ettiği kapalı e sesinin kullanıldığı 19 kelimedenden 13 tanesi geçmektedir.

Anahtar kelimeler: Kapalı e, Yazım, Çağatay Türkçesi, Kuran tefsiri tercümesi

Soru Sorma Becerileri Bakımından Türkçe Öğretmeni Adaylarının Hazırladıkları Metni Anlama Sorularının Day ve Park Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi

*Dr, Öğretim Üyesi, Bora Bayram, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi,
bora.bayram@alanya.edu.tr*

ORCID ID: 0000-0002-0693-4651

Özet: Türkçe derslerinde metnin anlaşılabilirliği açısından soru sorma büyük önem taşımaktadır. Çünkü okuma öncesinde, sırasında ve sonrasında yöneltilecek sorularla düşünme harekete geçirilerek öğrenci öğrenmeye sevk edilir. Ancak soru sormak kadar, soruların niteliğine de dikkat edilmelidir. Sadece hatırlamaya yönelik, bilgi düzeyinde, cevabı doğrudan metinden çıkarılan sorular değil, öğrencinin sorgulamasına, eleştirmesine de olanak tanıyan bilişsel süreçleri işletebileceği nitelikteki farklı tip soru örnekleriyle de karşılaşması gerekir. Bu noktada öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Her şeyden önce dersin yürütücüsü öğretmenler, soru sorma becerilerine sahip olmalıdır. Bu çalışmada Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının metne dayalı olarak hazırladığı anlama sorularını değerlendirmek amaçlanmıştır. Nitel araştırmaya uygun şekilde gerçekleştirilen bu çalışma, verilerinin doküman incelemesiyle değerlendirildiği betimsel bir nitelik göstermektedir. Araştırmanın çalışma grubu, 2018- 2019 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Bayburt Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 66 adet öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleme belirlenirken kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırma kapsamında tüm öğretmen adaylarından ortaokul seviyesine uygun şekilde araştırmacı tarafından oluşturulmuş metin havuzundan bir metin seçmeleri ve seçtikleri metinle ilgili okuma anlamayı değerlendirecek nitelikte en az beş adet soru hazırlamaları istenmiştir. Metin havuzunda yer alan metinler, MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) veya özel yayınevleri tarafından yayınlanmış ve Talim ve Terbiye Kurulu'nun onayından geçmiş Türkçe ders kitaplarındaki metinlerden seçilmiştir. Metne yönelik toplam 367 adet anlama sorusu betimsel analizle incelenmiştir. Öğretmen adaylarının hazırlamış olduğu sorular, Day ve Park taksonomisinin “basit anlama, yeniden organize etme, çıkarım yapma, tahmin, değerlendirme ve kişisel tepki” şeklindeki basamaklarına göre değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde alanyazında yer alan çalışmalar gözden geçirilerek her bir basamağa uygun nitelikte örnek sorular hazırlanmıştır. Öğretmen adaylarının hazırladığı sorular, iki ayrı alan uzmanı tarafından ayrı ayrı kodlanarak Miles ve Huberman güvenilirlik formülüne göre % 84 oranında görüş birliği sağlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre hem 1. sınıf hem de 4. sınıf öğretmen adaylarının hazırladıkları metni anlama soruları ağırlıklı olarak basit anlama düzeyindedir. (1. sınıf % 36, 4. sınıf % 31) Her iki sınıfta da bunu sırasıyla tahmin etme (1. sınıf % 17, 4. sınıf % 23) ve çıkarım yapma (1. sınıf % 16, 4. sınıf % 19) düzeyi sorular izlemektedir. Soruların ağırlıkları her iki grupta da aynı basamaklarda yoğunlaşsa da oranlar aynı değildir. Bu bulgular, çıkarım yapma ve değerlendirme gibi üstbilişsel zihinsel becerileri gerektirecek sorular sorma açısından son sınıf öğrencileri lehine bir görünüm arz etmektedir. Tercih edilen metin türü açısından 1. sınıf öğrencilerinin öyküleyici, 4. sınıf öğrencilerinse bilgilendirici metinleri daha çok tercih ettiklerini görmekteyiz. Buna göre birincil düzeyde soru sorabilme becerisi üzerine öğretmen adaylarını düşünmeye sevk ettiğimiz bu çalışmada, her iki sınıfta da adaylar tarafından hazırlanan soruların daha çok anlamı doğrudan metinden çıkarılabilecek sorulardan oluştuğu, Day ve Park Taksonomisi'nin değerlendirme ve yeniden organize etme gibi basamaklarında adayların eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Bundan dolayı öğretmen adaylarının mesleki derslere

yönelik uygulamalardaki eksikliklerinin telafi edilerek sonraki dönemlerde de bunların göz önünde bulundurulması, soru sorma becerileri açısından farklı taksonomilerin dikkate alınarak adaylara bu yönde bilgi ve tecrübe edindirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretimi, Day ve Park Taksonomisi, soru sorma becerisi

Dinleme Öz Yeterlik Algısı ile Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Öğretmen Adayları Örneği)

Dr. Öğr. Gör. Aslı Maden, Giresun Üniversitesi,

asli.maden@giresun.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3336-0198

Özet: Araştırmada, öğretmen adaylarının dinleme öz yeterlik algıları ile dinleme kaygıları arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaca bağlı olarak öğretmen adaylarının dinleme öz yeterlik algıları ve kaygıları tespit edilmiş, bunlar üzerinde etkili olabilecek cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm / lisans programı gibi çeşitli değişkenlerin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada var olan bir durumu belirleme amaçlandığından tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Karadeniz Bölgesindeki bir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 207 öğretmen adayından oluşturulmuştur. Örneklem belirlenirken tesadüfi örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Dinleme Öz yeterlik Algısı Ölçeği ve Dinleme Kaygısı Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının dinleme öz yeterlik algısının *İyi*, dinleme kaygısının ise *Orta* düzeyde olduğu, cinsiyetin sadece dinleme kaygısı üzerinde bayan adaylar lehine etkili bir değişken olduğu, dinleme öz yeterlik algısı üzerinde bu etkinin gözlenmediği belirlenmiştir. Yine Türkçe, Okul Öncesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği programı öğrencilerinin dinleme öz yeterlik algılarının birbirine yakın olduğu buna karşın Sınıf Öğretmenliğinde öğrenim gören adayların algılarının daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, okul öncesi, sınıf, rehberlik ve psikolojik danışma ve ilköğretim matematik programı öğrencilerinin dinleme kaygılarının Türkçe programındaki adaylardan daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Diğer taraftan sınıf düzeyi arttıkça dinleme öz yeterlik algısı artmakta, dinleme kaygısı ise düşmektedir. Öğretmen adaylarının dinleme öz yeterlik algısı ile kaygıları arasında negatif yönde ve zayıf bir ilişkinin olduğu araştırmada ulaşılan önemli sonuçlardandır.

Anahtar Sözcükler: Dil becerisi, dinleme, öz yeterlik, algı, kaygı, öğretmen adayı.

Konuşma Stratejilerinin Program ve Ders Kitapları Bağlamında Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Durum Çalışması

Dr. Öğr. Üyesi, Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı,

u.sugumlu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-2135-5399

Yüksek Lisans Öğrencisi, Mevlüde YİĞİT, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı,

umay.katun.1907@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3814-8038

Özet: Araştırmanın amacı, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) yer alan konuşma stratejileri ile ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma stratejilerini karşılaştırmak ve program ile ders kitaplarının uyumunu belirlemektir. Program ile ders kitaplarının uyumu, Türkçe öğretiminin niteliği açısından önemlidir. Türkçe ders kitaplarındaki konuşma stratejileri ve bu stratejilerin program ile uyumunun incelenmesi adına sağlayacağı katkı yönünden önemli görülmektedir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile yapılmıştır. Araştırmanın materyallerini Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) ile 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe Ders Kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracını program ve ders kitaplarındaki dokümanlar meydana getirmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Programda yer alan konuşma stratejileri ile ders kitaplarında yer alan konuşma stratejileri karşılaştırılmıştır. Araştırma ile programda yer alan konuşma stratejilerinin Türkçe ders kitaplarında tam olarak uygulandığı, bununla birlikte ders kitaplarında programda belirtilen stratejilere ek olarak her sınıf düzeyinde bazı konuşma stratejilerine yer verildiği ve ders kitaplarında en fazla yer verilen konuşma stratejisinin güdümlü konuşma olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretim programı, ders kitabı, konuşma becerisi, konuşma stratejileri

Asa Lind'in Kumkurdu Üçlemesinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Berker KURT, Akdeniz Üniversitesi,

berkerakdeniz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4788-0909

Eray ÇELİK KURT, MEB,

eraycelikkurt@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8822-2964

Özet: Çocuk edebiyatı ürünlerinin önemli amaçlarından biri çocuğa içinde yaşadığı toplum, toplumun değerleri ve evrensel değerler hakkında bilgi vermektir. Aynı zamanda çocuğun kendi yaşantısı yoluyla tecrübe edemeyeceği, doğruluğu veya yanlışlığı hakkında kesin bir hükme varamayacağı bilgi ve değerleri edebî ürün yoluyla edinmesini sağlamaktır. Bu çalışmada günümüz çocuk edebiyatı eserlerinden biri olan Kumkurdu serisi, değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Çalışma betimsel nitelikte bir araştırma olup doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Asa Lind'in 'Kumkurdu, Daha Fazla Kumkurdu, Daha da Fazla Kumkurdu' adlı üç eseri oluşturmaktadır. Bu eserler Millî Eğitim Bakanlığının 2017 yılında yapmış olduğu müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmaları ile belirlediği değerler eğitiminde esas alınması gereken 'on kök değer' dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından bir çizelge oluşturulmuş, bu çizelgeye göre kitaplar bağımsız olarak analiz edilmiştir. Yapılan bu analizlerin uyumunun güvenilirliğini tespit etmek için Cohen Kappa yöntemi kullanılmış ve analizler arasında önemli düzeyde uyum olduğu görülmüştür. Uyum sağlanmayan değerlendirmeler üzerinde ortak görüşe varılarak veri analizi tamamlanmıştır. Araştırmanın iç geçerliliğini sağlamak adına ilgili değerlerin geçtiği cümleler kullanılarak doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Verilerin analizi sonucunda, üç eserde değerlerin doğrudan veya örtük işlenerek toplam 286 kere geçtiği tespit edilmiştir. İncelenen eserlerde en fazla sevgi (58), en az ise vatandaşlık (5) değerine yer verildiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgularla Asa Lind'in 'Kumkurdu' üçlemesinin değerler eğitimi bakımından uygun bir içeriğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, Çocuk edebiyatı, Değerler eğitimi, Kumkurdu Üçlemesi.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Öz Yönetimli Öğrenmeye Uygunluğu: İstanbul Seti Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Berker KURT, Akdeniz Üniversitesi,

berkerakdeniz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4788-0909

Özet: Yakın bir zamana kadar derslerde kullanılan tek araç olan ders kitapları, teknolojik gelişmelerin eğitim öğretime farklı materyaller kazandırmasıyla bu özelliğini yitirmiş ancak temel veya en önemli araç olma vasfını asla kaybetmemiştir. Ayrıca ders kitapları, sadece basılı bir materyal olarak kalmamış, teknolojiye ayak uydurarak gelişmiş, görsel ve işitsel öğeleri bünyesine katarak çok yönlü, kullanışlı ve bireysel farklılıklara hitap eden bir yapıya bürünmüştür. Dil eğitiminin temel kaynağı metinlerdir. Görsel veya işitsel metin olmaksızın dilin doğru bir şekilde öğrenilmesi imkansızdır. Bu durum amaca uygun metinlerin toplandığı ders kitaplarının önem derecesini bir kat daha artırmaktadır. Dil eğitimi tek yönlü bir eğitim olmaktan ziyade farklı dil becerilerini ve öğrenme alanlarını barındıran çok bileşenli bir alandır. Okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri ile dil bilgisi, telaffuz ve kelime öğretimi gibi farklı öğrenme alanlarına sahiptir. Bu durum dil eğitimi için hazırlanan materyallerin de çok bileşenli olmasını gerektirmektedir. Öz yönetimli öğrenme, öğrenmek için girişimde bulunabilme, başkalarının yardımını alarak veya almadan kendi öğrenme ihtiyaçlarını tanımlayabilme, öğrenme hedeflerini oluşturabilme, öğrenme için kaynak belirleyebilme, öğreneceği bilgiye ilişkin doğru öğrenme stratejisi seçip uygulayabilme ve öğrenme sonuçlarını değerlendirebilme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının öğrencinin öz öğrenme yönetimi sağlayabilecek bir içerik ve düzenlemeye sahip olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşabilmek için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en fazla tercih edilen kitap setlerinden biri olan İstanbul Seti araştırmanın dokümanı olarak seçilmiştir. Sonuçta incelenen ders kitaplarının içerik, etkinlik ve çalışma sayfaları, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri bir ortam sağlamada yetersiz kalmaktadır. Kitaplar genellikle sınıf ortamında ve öğretmen desteğiyle kullanılmayı gerektiren bir yapıdadır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi, Öz yönetimli öğrenme, Ders kitapları.

21. Yüzyıl Becerisi Olarak Teknoloji Okuryazarlığı ve Corona Virüs Kaynaklı Uzaktan Eğitimin Öğretmen Yeterlilikleri Bağlamında Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi, Vedat Halitoğlu, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi,

vedat.halitoglu@alanya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9557-7782

Özet: Tüm dünyayı etkileyen Covid 19 virüsü yirmi birinci yüzyılda eğitime dair geleneksel birçok alışkanlığı, yöntemi ve kabulü tartışılır hâle getirmiş, bazıları ise işlevsiz kılmıştır. Uzaktan yapılan derslerin ne kadar süreceğinin ve ne sıklıkla tekrarlanacağına bilinmediği bu günlerde; uzaktan eğitim, hayat boyu öğrenme, yirmi birinci yüzyıl becerileri, teknoloji okuryazarlığı gibi birçok kavramın hiç olmadığı kadar gündeme geldiği ve akademik çevrelerde daha güçlü bir biçimde dile getirildiği görülmektedir. Ancak derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapıldığı/yapılmaya çalışıldığı bu zor zaman zarfında öğretmenlerin teknolojiye dair hangi yeterliliklere sahip oldukları önemli bir problem durumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitimle birlikte birçok öğretmenin derslerini anlatacak temel bilgisayar donanım veya yazılım bilgisinden yoksun olduğu, derslerin yapılacağı çoklu katılıma imkân veren telekonferans program yeterliliğine (Zoom, Eba, Google Meet vb.) sahip olmadığı ve teknoloji tabanlı öğretim konusunda deneyime sahip olmadıkları görülmektedir. Söz konusu birtakım sebeplerle çoğu ders sadece televizyon anlatımı biçiminde öğrencilerin interaktif katılım sağlanmadıkları biçimde sürdürülmektedir. Uzun sürebilecek salgın veya buna benzer yeni durumlarda televizyondan tek taraflı ders izleme yönteminin geleceği, etkililiği ve niteliğinin ilerleyen zamanlarda tartışma konusu olacağı muhakkaktır. Tek taraflı ders anlatımının yerine öğrencilerin aktif katılımının da sağlanacağı interaktif derslerin; öğrencinin anlaması, öğretmene soru sorması, anında düzeltmeye imkân vermesi açısından son derece önemli ve etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra teknoloji tabanlı öğretim modellerine dayanan içerikler oluşturarak ders işlemenin (tersine çevrilmiş sınıf modeli, web macerası görevleri, e-öğrenme platformları, vloglar, bloglar...) eğitimin gelecekteki niteliği üzerinde önemli etkiler yapacağı düşünülmektedir. Ancak öğretmenler için son derece önemli olan bu becerilerin öğretmen adayları yetiştirilirken göz ardı edildiği ve teknoloji tabanlı öğretimin genel kültür mahiyetinde oldukça genel ele alındığı görülmektedir. Oysaki Millî Eğitim Bakanlığının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin güncelleme çalışmaları 2017 yılında yapılmış ve bakanlık oluruyla yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda öğretmen yeterlilik alanları; meslekî bilgi, meslekî beceri, tutum ve değerler olmak üzere üç ana başlıkta oluşturulmuştur. Bu başlıklar altında on bir yeterlilik ve bu yeterliliklere ait altmış beş gösterge yer almaktadır. Söz konusu alanlarda yer alan mesleki beceri başlığında teknolojiye okuryazarlığına atıf yapılmış “öğrenme ve öğretme sürecinde teknolojiyi aktif bir şekilde kullanır” ibaresi yer almıştır. Ancak eğitim fakültelerinin lisans bölümlerinde yer alan ders programları içeriklerine bakıldığında bilişim teknolojileri dersinin sadece bir dönemle sınırlandırıldığı, içeriğinin teknoloji tabanlı öğretim yöntemlerine odaklanmaktan uzak olduğu ve meslek bilgisi-alan eğitimi yerine genel kültür dersi başlığında ele alındığı görülmektedir. Sonuç olarak, yirmi birinci yüzyıl becerileri içerisinde yer alan teknoloji okuryazarlığının ve uzaktan eğitim yeterliliğinin, genel kültürden ziyade mesleki bir zorunluluk olduğu/olacağı bu yüz yılda; öğretmen adaylarının teknoloji tabanlı öğretim yöntemleri bilgisine, öğretim amaçlı yazılımları kullanabilme becerisine, çevrim içi-dışı ders içerikleri üretme ve sunma yeterliliğine sahip olmasının son derece gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Teknoloji okuryazarlığı, uzaktan eğitim, öğretmen yetiştirme

Covid-19 Pandemisinin Bilişim ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Cenk ATLIĞ,

Trakya Üniversitesi, Bilgisayar Teknolojileri,

cenkatlig@trakya.edu.tr

Özet: Bilişim ve İletişim Teknolojileri (BİT, ICT) dünyada popüler olsa da, çeşitli sebeplerden ötürü, hatırı sayılır miktarda kişi bu imkanlardan ya hiç faydalanmıyor, ya da oyun, sosyal medya veya ihtiyaca özel alanlar dışında (muhasabe, Word, Excel gibi) etkin kullanmamaktaydı. Uzun yıllardır karşılaşılmayan ölçekte bir salgın olan Covid-19 pandemisi, insandan-insana geçiş özelliği ile kapsamlı ve uzun süreli karantina uygulamaları sonucunda, insanların doğrudan temasını büyük ölçüde sınırlandırmıştır. Bu durum insanlar arası bağlantının alternatif yöntemler üzerinden sağlanması gereği ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, başlangıcı resmi olarak dünyada 2019.Aralık ve Türkiye’de ise 2020.Mart olan Covid-19 pandemisi sonucunda insanların genel olarak Bilişim ve İletişim Teknolojileri ihtiyaç ve kullanımı ve özellikle de eğitim alanında bu teknolojilerin değişimleri incelenmektedir. Bu süreçte insan temasının minimum seviyede tutulması için sağlık, ticaret, emlak, gibi birçok sektör Bilişim ve İletişim Teknolojileri kullanımı ve kapsamı önemli ölçüde artmıştır. Bu alanlarda dikkat çeken işlemlere değinilmektedir. Çalışmanın devamında ise Covid-19 süreci sonucu örgün eğitim faaliyetlerinin durdurulup, eğitimin alternatif yöntemlere kaydırılması sonucu ortaya çıkan durum değerlendirilmektedir. Bu bağlamda gerek, ilk, orta ve lise eğitimi, gerekse de üniversitelerin bu süreçte yaptığı işlemlere değinilmektedir. Kullanılan sistemlerin eksik yöntemleri, minimum ihtiyaçları avantaj ve dezavantaj yönleri incelenmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda, Covid-19 süreci sayesinde ileriye dönük kalıcı olabilecek çeşitli fırsatlar oluşturduğu gözlemlenmiştir. Bunlar arasında, başta üniversiteler olmak üzere eğitim kuruluşları teknolojik alt yapılarını oldukça geliştirme fırsatına sahip olmuşlardır. Buna ilaveten eğitim alanında örgün eğitimde dünyanın önde gelen eğitim kurumlarından eksik kalınan noktaları uzaktan eğitim fırsatlarından yararlanarak aradaki farkı kapatma olanağı ortaya çıkmıştır. Bahsi geçen bu fırsatlara çeşitli örnekler verilmektedir.

Anahtar kelimeler: Bilişim ve iletişim teknolojileri (ICT), Covid-19, uzaktan eğitim, instagram, zoom.

Difficulties in Learning and Using Idioms in a Foreign Language

Dr. Alnida Koroshi(Shano), University of Tirana, Faculty of Foreign Languages

idashano@yahoo.it

Abstract: Globalization is putting tension not only on cultures but also on languages themselves. Nowadays, young people from all over our geographical area and all over the world get information, use various applications and platforms, and sometimes express themselves directly in English. This development of our society also presents great risks such as the loss of the cultural values that are found, above all, in all languages. Idioms that are inestimable wealth of our languages present great risk due to the peculiarity of transporting meaning from one language to another. This article presents the evaluation of the difficulty appearing by transferring the correct meaning of the idioms from L1 to L2. Qualitative method is used in this paper based on content analysis which was chosen and carried out in order to identify and understand the transfer of idioms in four languages. In addition, this approach is also valid to understand the incidence of errors made by students in transferring idioms from Albanian into Italian, English and Turkish. The sample of this study consists of 29 freshmen of the Faculty of Foreign Languages, University of Tirana, during the academic year 2018-2019. The approach implemented in this paper allowed us to reach interesting conclusions: the idioms of total equivalence guarantee a correct transfer concerning the meaning of the idioms from L1 to L2 while those of partial equivalence or even those of zero equivalence are much more difficult to transfer from one language to another and therefore difficult to learn. More attention must be paid to the latter for a correct understanding. In conclusion, the results of this paper would help students who study a foreign language to reduce their mistakes and taste people's thousand-year-old wisdom of which is best expressed through idioms.

Keywords: idioms, transfer, learn, use, foreign language

Fanning the Flame: Bilingual Text Processing and EFL Reading Comprehension

Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ, Bayburt University, Dept. of ELT

edolgunsoz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1277-2177

Abstract: Using L1 (first language) in EFL (English as a foreign language) classrooms have long been a controversial topic and related research has not yet manifested an agreement. While a camp of L2 (second language) researchers is in advocacy of monolingual approach, some others insist on a bilingual approach emphasizing the assisting role of L1 in EFL learning. This brief research aimed to focus on this controversy by recording eye movement data of 26 EFL learners while they read either traditional or bilingual texts. The experiment was followed by an immediate post-test assessing reading comprehension. Eye tracking results showed that gaze patterns differed between bilingual text and the traditional text conditions. Especially, total processing time of L2 input was observed to have been affected by text type. Participants in bilingual text condition tended to spend less time on L2 part and allocated less attention for each fixation while these values were higher for traditional text group. Albeit, these processing differences did not affect their comprehension performance and both groups scored similar. The primary inference was that traditional text group had to search for feedback in the target language which might have inflated their total fixation duration and fixation-duration ratio. On the other hand, participants in bilingual text group revisited L1 part when needed and spent time on the L1 part to search for clues. It can be concluded that bilingual texts, which showed no adverse effect on reading comprehension, might be promising in developing comprehension and vocabulary skills as they provided easier feedback and caused less cognitive effort.

Anahtar kelimeler: Eye tracking; bilingual text; reading comprehension; EFL reading

Base-10 Understanding Connects Early Numeral Identification and Numerical Magnitude Understanding

Elida V. Laski, Boston College, laski@bc.edu

ORCID ID: 0000-0001-6009-5396

Abstract: Numerals are at the core of formal mathematics. Thus, it is not surprising that children's symbolic numerical knowledge is a much stronger predictor of their later mathematics achievement than their non-symbolic knowledge. This study aimed to examine the relation among fundamental aspects of numeral knowledge at the beginning of formal schooling: numeral name knowledge, numerical magnitude knowledge, and base-10 understanding. Kindergartners ($N = 33$, *mean age* = 6.13 years, *SD* = 0.29 years) and first graders ($N = 40$, *mean age* = 7.15 years, *SD* = 0.33 years) were tested in the spring of the academic year. All children were recruited from the same public school, which served primarily low-income families. Children met individually with an experimenter for two sessions. During the first session, they completed four tasks involving numerals between 0-100: numeral identification, number line estimation, base-10 block representation, and place-value notation identification. The order of the tasks was counterbalanced across children. In the second session, children completed a measure of general mathematics achievement, the TEMA-3. Bivariate correlations indicated that (1) individual differences on numeral name and numerical magnitude were correlated at both kindergarten and first grade (r 's = .42 to .53, respectively); (2) individual differences in accuracy on the place value notation task were not related to individual differences in accuracy on the numeral identification or number line estimation tasks at either grade level; and (3) individual differences in the TEMA-3 raw scores were related to the other tasks in kindergarten (r 's ranging from .42 to .52), but not in first grade. To test the hypothesis that place value knowledge mediates the relation between numeral name knowledge and numerical magnitude knowledge of numbers between 0-100, we used the bootstrapping method with bias-corrected confidence intervals. The results indicated that it was children's ability to represent the base-10 structure of numbers, rather than their knowledge of place value notation, that mediates the relation between numeral identification and number line estimation: the indirect path through the blocks task was significant (bias-corrected confidence interval -0.06 to -0.002), while the indirect path through the formal place value task was not (bias-corrected confidence interval -0.005 to 0.01). These results support a growing body of literature pointing to the importance of base-10 understanding in helping children link rote knowledge of numeral names to a more conceptual understanding of numerical magnitude, and point to an area which should be emphasized in kindergarten and first grade instruction to promote later mathematics achievement.

Keywords: Numerical, Conceptual, Early childhood

Technical Issues in Optimizing Eye Tracking Data Quality in Second Language Education Research

Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ, Bayburt University, Dept. of ELT

edolgunsoz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1277-2177

Abstract: Eye tracking is one of the robust and accurate interdisciplinary methodologies of cognitive and linguistic research. As an interdisciplinary technique, eye tracking also offers valuable insights related to second language research and practice. Due to its interdisciplinary nature, this technique can present valuable insights for second language research when used effectively. Hence, there is a growing interest to eye tracking and second language research have recently been witnessing a rise in employing this technique in the field. However, eye tracking experiments and research designs are demanding and require L2 researchers to consider several variables in data acquisition process. This study aimed to elaborate on some technical considerations which are crucial for obtaining robust and reliable eye movement data. Data quality in eye tracking systems refers to the property of raw data samples produced by the eye tracking device. It is the total result of combinations formed by sampling frequency, latency, precision, accuracy and participant specific features such as glasses, lenses, mascara and any calibration problems. Thus, eye tracker types were described and optimal device preferences depending on L2 research design were discussed in line with accuracy and precision issues. A brief elaboration on sampling rate, error estimation, offsets and optic artefacts was presented.

Key words: Eye tracking; data quality; L2 research; technical issues

The role of Mother Tongue Subject in Pre-University Education Curricula (Research on the importance of Albanian Mother Tongue Subject in PUE curricula)

Dr. Helena GRILLO, Aleksandër Moisiu University, Durrës, Department of Albanian Language

helenagrillo@yahoo.com

Dr. Miranda ENESI, Aleksandër Moisiu University, Durrës, Department of Foreign Languages

mirashahini@gmail.com

Abstract: Acquisition of any native language in all its varieties affects the overall cognitive formation of pupils. Nowadays, access to language is not only a (phonetic, lexical, grammatical) system but also an important communication code, a means by which the individual moves through linguistic registers. This approach is reflected in curricular changes and subject syllabi as well. Various studies show the role and importance of Mother tongue. Many books and curricular frameworks demonstrate the changes that Mother tongue Subject Curricula has undergone from time to time in Pre-University Education. The syllabus of Mother Tongue Subject (Albanian) has constantly undergone changes in conception, as a separate subject, not treated with Literature Subject any more in High Schools. In this approach we will investigate the importance of mastering Mother Tongue Subject in any other Curricula in Pre-university Education. The paper is based on questionnaires for Albanian language teachers, who express their considerations based on the implementation of the new curriculum. It is intended to emphasize the importance of Mother Tongue subject in Pre-University Education curriculum and the language system in the curricula. Moreover it emphasises the importance of language comprehension in mastering other subject programs of the curricula.

Keywords: Mother tongue subject, curriculum, PUE

Competency-Based Curriculum In Arts, Challenges And Problems Of Its Implementation

Prof. As. Ardian Isufi, Dean, Faculty of Arts

ardianisufiart@gmail.com

Dr. Majlinda Hala, Professor, Faculty of Arts

majlindahala@gmail.com

Abstract: The definition of *competency-based curriculum* in arts has gone through a number of interpretations, which are essentially the same. For many students, competency-based curriculum arts curriculum is a competition of knowledge that needs to be mastered. The importance of Art is similar to that of other subjects in recognising, using and developing sustainable lifelong skills for students. This article examines the development and implementation of *competency-based curriculum* through making an overall assessment. To make the conclusions of this article as credible as possible, we analyse the lessons plan, which defines the compulsory hours of every subject within Art studies, curriculum, methodologies used during the teaching process, as well as the teaching aid tools or schools' infrastructure used for the implementation of the arts curriculum in compulsory education. Decreasing teaching hours relative to the knowledge required to develop through the curriculum creates difficulties for teachers but also an overload for students. The large number of concepts, information, knowledge, methodological treatments but also other processes such as continuous student assessment, test assessment and student portfolio assessment, to be carried out within specified hours (35 hours per year), go beyond the reach of teachers and their available time. The article is based on several instruments such as oral interviews and questionnaires teachers (100), professional network manager of arts (30) who are the main stakeholders of curriculum implementation in education. Responses received from questionnaires provide information on the status of implementation of the curriculum, the overload of knowledge in relation to the hours available, teaching techniques in relation to the professional development of teachers in the system, school infrastructure and environment, as well as tools available for the development of *competency-based curriculum* in Art. These findings prove that *competency-based curriculum* in Art are not aligned with all the elements needed to implement *competency-based curriculum*. Thus, the inadequate ratio of knowledge to the hours available, lack of continuous professional development of Art teachers by scientific and didactic institutions (such as the University of the Arts), lack of cabinets and schools' infrastructure has often made this part of curriculum to be overlooked, creating gaps in its implementation.

In conclusion, this article seeks to bring to the attention of policymaking institutions issues such as (a) reviewing the syllabus in direct relation to the knowledge provided by the syllabus, (b) designing of programs aimed at their professional development related to the *competency-based curriculum* in the field of arts and (c) developing the necessary infrastructure for schools.

Keywords: Competency-based curriculum, Integration, Balance, Syllabus, Professional development.

Interactive Animations Particularly Applied on Preparation of Mathematical Teachers

Radek Krpec, Department of Mathematics with Didactics, Faculty of Education, University of Ostrava, Frani Sramka 3, 709 00 Ostrava, Czech Republic,

radek.krpec@osu.cz

ORCID ID: 0000-0003-0354-5455

Tomas Barot, Department of Mathematics with Didactics, Faculty of Education, University of Ostrava, Frani Sramka 3, 709 00 Ostrava, Czech Republic,

tomas.barot@osu.cz

ORCID ID: 0000-0003-0390-9685

Abstract: Due to the occurred pandemic situation in the world, the significance of the interactive form of education has been currently solved. Using these technologies, the importance of the online tools has been achieved in favor of the educational approaches at the universities. The full-time studies became similar structured as the part-time studies. Particularly, the innovations of the teaching technologies can have positive influence also on a mathematical preparation of students in the educational science. The preparation of the future teachers of mathematics can have several forms of webinars or tools openable from the home study conditions. However, the webinars may not include suitable interactive tools. In this contribution, the particular proposals of the tools in the form of interactive animations are proposed, described and discussed. The proposals can be divided into two categories with and without the lecturers' comments. Practical proposals without comments can be based on software possibilities based on modelling the particular problems, e.g. using the sliders. The short theoretical background is expressed bound on the particular structured models of concrete mathematical problems. In this paper, the presented approaches are discussed with regards the feedback educational strategy. Topics focused on utilization of the interactive animations has been widely described in case of educational field yet. However, this presented approach can be suitable and inspirational especially in similar pandemic situations in the future.

Keywords: Interactive Animations, Teachers Preparation, Feedback Strategy, Mathematical Software

Insecure Parental Attachment Style and Irresponsible Sexual Behaviour among Secondary School Students in Homabay County- Kenya.

Aute A. Dorothy, Masinde Muliro University of Science and Technology

auteagai@yahoo.com

Abstract: The interaction between a child and a parent/ caregiver during infancy through to adolescence forms the foundation on which the child develops his personality and sexual behaviour. Children internalize the early experiences of parents' response to their needs and use this to unconsciously form an internal working model which later in life will determine how they manage their emotions and social interaction with others. The morals of the society require that any unmarried person should not be involved in sexual relationships but a majority of the youths find it difficult to practice abstinence. This is attributed to several factors including the kind of attachment between the parent and the child. In this study irresponsible behaviour included being in a romantic relationship, having a child and having had sexual intercourse. The purpose of this study was to establish the relationship between insecure parental attachment and irresponsible sexual behaviour among secondary school students in Homabay County Kenya. The study adopted parental attachment theory by John Bowlby and Mary Ainsworth. This theory provided a conceptual link between insecure parental attachment and irresponsible sexual behaviour. The study used a correlational survey research design. The target population included form two students from all the secondary schools in Homabay County, heads of guidance and counseling department, Deputy principals, Principals and selected members of parents' association. Out of the population of 20,160 students a representative sample of 512 students was randomly sampled. Principals, Deputies, PA representatives and HODs were purposively sampled. Instruments for data collection included questionnaires administered to measure insecure parental attachment style, and irresponsible sexual behaviour, structured and unstructured interview schedules, focus group discussions and analysis of documents from the sampled schools. Instruments were then piloted. The validity of these instruments was ascertained through expert judgment and piloting while the reliability of the instruments was tested using the Split half method and the level of confidence was $\alpha \leq 0.05$. Data was analyzed both quantitatively and qualitatively. The findings revealed significant positive correlation between insecure parental attachment and irresponsible sexual behaviour ($r=0.654$, $p<0.05$). The study concluded that insecure parental attachment significantly contributes to irresponsible sexual behaviour. The study recommends creation of awareness among the parents with an aim of improving their attachment with the children right from conception.

Key Words: Insecure Parental Attachment, Irresponsible Sexual Behaviour, Secondary School Students

Students Perceived Authoritarian Parenting Style and Academic Adjustment among Form one Students in Rachuonyo South Sub- County –Kenya

Aute A. Dorothy, Masinde Muliro University of Science and Technology

auteagai@yahoo.com

Abstract: When joining secondary school at form one, every student hopes to successfully complete high school after four years and achieve their best. However, not all students get to realize this as some of them drop out of school before completing, others are forced to repeat classes and others complete the four years but fail in their final examination. Poor academic adjustment is one of the factors that hinder the success of learners in secondary school. This study investigated the relationship between students' perceived authoritarian parenting style and academic adjustment among form one students in Rachuonyo South Sub County, Kenya. The study was guided by Diana Baumrind's theory of parenting styles. This theory provided a conceptual link between authoritarian parenting style and academic adjustment. The study adopted a correlational survey research design. The target population consisted of boarding girls' secondary schools (537 students), boarding boys' secondary schools (943 students) and mixed day and boarding secondary schools (3988 students) which gave a total of 5,468 students (3093 boys and 2375 girls). A sample size of 547 participants was randomly selected being 10% of the total population. Data was collected through questionnaires which were first piloted and any ambiguity corrected. The validity and reliability of the instruments were tested. Data analysis was done quantitatively and analysis was done using both inferential and descriptive statistics. The results of the study revealed a significant average negative correlation between authoritarian parenting style and academic adjustment ($r=-0.519$, $P<0.05$). The study recommends introduction of more learner friendly programs in form one in order to foster academic adjustment among the form ones. The study also recommends thorough orientation and adjustmental counseling to the form one students. The study concluded that authoritarian parenting style significantly contributes to students' academic adjustment.

Key words: Perceived Authoritarian Parenting Style, Academic Adjustment, Secondary School Students

The Unseen, Ignored and Effectively Invisible during Classroom Observations in the English classes

Miguel Martínez- Universidad Distrital Francisco José de Caldas- PhD in Education, Bogotá- Colombia

miguel.martinez.gestor@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0456-2604

Abstract: This presentation explores the unseen, silencing and effective invisible practices in the process of classroom observations that are carried out for teachers of English in Colombia. The purpose is to sustain such practices of classroom observation are not simply normalized practices (formats, rubrics, and data), but represent more than a process of instrumentalization, functioning into social practice, where the teacher, the observer, and experts, are involved in an asymmetrical power-relations situation where an expert reasoning system within school contexts prevails merged with reflection and criticism. Similarly, there are also other ways to observe, invisible aspects in-classroom observation practices that are not seen and the education system does not have the chance to display “other” options as an alternative style in the field of ELT (English Language Teaching) education. This presentation identifies discourses of modernity in the practices of classroom observations and I would intend to show them up. Also lets the reader inquire about the stance of this text when noticing some critical and / or reflective aspects and then it will probably find out different possibilities related to the classroom observation practices. The theoretical framework deals with Classroom Observation in Teaching Practices where the observation is integral to improving teaching performance and practice, (Jonson 2008) and Classroom Observation as an Expert System in which the subject position is produced by the power of experts. (Foucault, 1982) In addition, the methodology of this research explores an analysis of observers' discourses, what the observers feel when trained with a specific and primordial parameter, and what they do when they are in a classroom observation practice through narratives, more specifically biographical and autobiographical stories. (Chase, 2005). This is a qualitative research which suits into the complexity of human experience and social-cultural environment within which education functions (Denzin & Giardina, 2008). There have been some (invisible) practices in Classroom Observations that are usually unseen by the education projects within the National Bilingualism Program and this is the time to know details about that and also getting a wider view of this topic.

Keywords: teaching practice, ELT, expert system

Entrepreneurship Education Today for Students' Unknown Futures

Bethany Hardie, The University of Auckland,

bhar085@aucklanduni.ac.nz

ORCID ID: 0000-0001-5493-5096

Camilla Highfield, The University of Auckland,

c.highfield@auckland.ac.nz

ORCID ID: 0000-0001-8896-1989

Kerry Lee, The University of Auckland,

k.lee@auckland.ac.nz

ORCID ID: 0000-0002-6410-3688

Abstract: Society requires education to provide tools for students to navigate and find success for unknown futures. Entrepreneurship education has the potential to deliver the relevant curriculum and competencies to support young people to live productive and rewarding lives in this new post Covid-19 environment. Entrepreneurship has been encouraged by government initiatives to address rapidly evolving challenges due to economic disruption, as it offers an educational approach which fosters student resilience, independence, innovation and ability to recognise opportunities. The purpose of this study was to conduct a literature review of entrepreneurship education pedagogy in order to understand the growing evidence of the effectiveness of programmes that support students to act on opportunities that address social, economic, and environmental issues that have arisen in their communities. This paper provides an analysis of the international data and evidence from the current literature which shows the impact of entrepreneurship education on students learning in a public-school context. An analysis of 45 studies across nine countries suggests that although these types of learning opportunities are written into curricula, students rarely experience this type of learning in their schooling. Sustained interest in entrepreneurship throughout schooling develops students' intent for continued study of entrepreneurship at university. Studies demonstrated that younger students can develop non-cognitive competencies and positive attitudes towards entrepreneurship by learning 'through' experiences. Subsequently as they progress into high school and university, learning 'about', 'for' and 'through' entrepreneurship fosters perceptions of desirability and feasibility which can develop entrepreneurship intention. Value creation can be an effective method of programme design as students are motivated by an emotional connection to creating value for others. Entrepreneurship education offers a social reform approach for sustainability, and tackling social problems with these types of pedagogies now enhanced by digital platforms. Teachers need opportunities to build confidence, knowledge and capacity in order to develop effective entrepreneurship education learning experiences that are relevant to today's students and prepares them for future life challenges.

Keywords: Entrepreneurship, enterprise, covid-19, education, school

Literature Review: Importance of the Assessment Chapter in Foreign Languages Curriculum

Dr. Emilda Roseni, Aleksandër Moisiu University, Durrës, Department of Foreign Languages

m_roseni@yahoo.com

Dr. Kozeta Noti, University of Tirana, Faculty of Social Sciences

kozet.noti@gmail.com

Abstract: In education, the term assessment refers to the wide variety of methods or tools that educators use to evaluate, measure, and document the academic readiness, learning progress, skill acquisition, or educational needs of students. Just as academic lessons have different functions, assessments are typically designed to measure specific elements of learning—e.g., the level of knowledge a student already has about the concept or skill the teacher is planning to teach or the ability to comprehend and analyze different types of texts and readings. Assessments also are used to identify individual student weaknesses and strengths so that educators can provide specialized academic support, educational programming, or social services. The purpose of this paper is to explore how the assessment component is reflected in the curricular documentation and how the assessment component is used in the practical curriculum. In conclusion, it can be argued that from reviewing and analyzing the documentation the assessment component finds expression in the Albanian curriculum and it even finds renovated elements in the curriculum. It can be seen uses of contemporary terminology, coherent with curricular changes occurring in Albania by the late 1990s.

Keywords: measurement, assessment, curriculum, foreign languages

Application of Inquiry Based Learning Method in Social Sciences

Dr.Miranda ENESI, Aleksandër Moisiu University, Durrës, Department of Foreign Languages

mirashahini@gmail.com

Dr.Helena GRILLO, Department of Albanian Language

helenagrillo@yahoo.com

Abstract: Inquiry-based learning (IBL) or Inquiry-based teaching (IBT) are based on Inquiry strategies which actively involve pupils in exploring the learning content, issues and questions that arise on concepts and curricular objectives of the educational programme. Activities and tasks in IBL classes can be designed on pupils' individual active work or group work to solve problems raised, which may also include tasks in and outside the classroom. This learning development strategy is mostly focused on pupils' self-action. Their confidence in dealing with the tasks depends on pupil's level and their adjustment with the developmental skills of the Inquiry process. IBL method has been very effective in the pupils' cognitive formation. In addition to high level student motivation, one of the main reasons that IBL is applied nowadays, is because it affects the active involvement of students in the learning process. Facing students with such a challenging issue, gives them the opportunity to reflect on their acquisition process, develops their imagination, brings new experiences, activates logical thinking and critical thinking in solving the problems posed. The aim of this paper is to focus on the importance of IBL in pupils' cognitive formation through investigations in our teaching subjects. In this process students share opinions with their peers, discuss on various papers and enhance their knowledge from various sources.

Keywords: IBL, Method, Social science, Strategy, Pupils.

Education and Training 2020: The results of the Italian school

Agostino Sorbara , Pegaso International (Malta),

agostinosorbara@libero.it

Abstract: This paper, starting from the organization of the educational systems of the member states of the European Union, provides the results achieved by Italy with respect to the objectives set by the Education and Training 2020 program. The educational levels considered range from pre-school education to upper secondary education. The study is based on theoretical research and documental research. The data for the preparation of this study were extrapolated from databases, surveys and questionnaires. The data collection process has a qualitative and quantitative approach. The data presented has been extrapolated mainly from the Eurodyce network, which takes into consideration the national representations of European education systems, and can be consulted online in the National Education Systems section of the network's website. This is an important service offered by the Eurydice network, the representations of the individual education systems are kept periodically updated by the respective member states. The central unit provides the indications to ensure that the descriptions are comparable and homogeneous. The main objectives of the Education and Training program are, school dropouts and tertiary education graduates. The other objectives of the Education and training program concern early childhood, the basic skills possessed by fifteen-year-olds, the employment of new graduates, and the participation of adults in lifelong learning.

Keywords: European education systems, Education and Training 2020, European cooperation in education and training.

Modeling Activities: Healthy Eating, Environmental Awareness and Proposing a Project

José Valdivia,

jose.patricio.antonio.v.c@gmail.com

Pablo Guajardo,

pablo_gumag5@hotmail.com

Jeannette Galleguillos, Mathematics Institute, Universidad de Valparaíso,

jeannette.galleguillos@gmail.com

Abstract: This work presents a proposal of modeling activities designed and implemented in a seventh-degree course (12 years old) of a public Chilean school. The activities are part of three phases: knowing modeling, modeling and formulating modeling projects. These phases have the purpose of mediating the modeling process. The activities were contextualized in themes of interest: healthy eating, awareness of the garbage produced, and, in the third phase, the students proposed a theme and problem. The proposal emphasizes the development of contextualized problems, in which the mathematics emerge naturally from the themes. The aim of the study was to understand the difficulties and potentialities of the implementation of the modeling activities. This study was approached through a basic qualitative research, collecting data from the students' productions and an interview with the course teacher. Grounded theory was used to analyze the data, from which emerged categories related to difficulties and potentialities of students and teachers emerged. Results indicate that, by one hand, the proposal allowed to visualize the mathematics difficulties of the students and, thus, support them. On the other hand, the fact of working with contextualized situations allowed the student to work in a participatory way in the activities and develop communication and complementary skills. These activities allowed students to relate mathematics to real situations, visualizing its importance and identifying how it can be used in diverse contexts.

Keywords: Mathematical modeling, Modeling projects, Interdisciplinarity, Seventh degree.

The Effect of Class-Size on English Language Learners' Vocabulary Learning and Retention

Nermin PUNAR, Tarsus University,

nerminpunar@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8772-0075

Abstract: The way of the success goes through being motivated and feeling well. There are lots of factors affecting the motivation and success of the students inside classroom. One of them is the class-size. Some studies show that the smaller classes lead to the better learning. Based on this reason, the present study tries to shed light on the effect of class-size on English language learners' English vocabulary learning. A pre-experimental research design, consisting of one group and a pre and two posttests were carried out in addition to an interview conducted just after the treatment. Twenty students from sixth grade participated in this study. During the treatment process, two books were used as reading material. At the beginning of the treatment, the students took the pretest, consisting of the words chosen from these two books, in order to identify their current vocabulary knowledge. Then, the treatment process started and it lasted 10 weeks. In the first 5 weeks, the students were separated into two classes, 10 students for each class. In the last 5 weeks, the students reunited and the class size increased 20. The students engaged with the stories as printed texts and printed texts with pictures, and video. Just after the treatment, the first posttest was allocated and 10 weeks after the treatment, the second posttest was allocated. The students took the posttests in order to find out the results of the treatment process. Additionally, an independent samples t-test analysis was carried out between posttests to identify the effect of class-size on their vocabulary retention. As a result of data analysis, the words handled with in the first 5 weeks were learnt and retained better than the words handled with in the last 5 weeks. The results showed that the increased number of the class affected the vocabulary learning negatively. To be able to make this result more meaningful, an unstructured interview with students was carried out, and 14 out of 20 students claimed that they became demotivated inside the classroom when there were so many students. They reported that the movements, the talking of the other students affected them in a bad way and they were distracted while trying to understand the lesson. As a conclusion, even if 20 students in a class are not too much in some contexts, it still affects the students' learning and their motivation.

Keywords: vocabulary learning, class-size effect, language classroom, motivation

The Role of Mentorship and Self-teaching Experience on Teacher Candidates' Empowerment

Teaching Assistant (T.A.), Harun ÇİFTÇİ, Isparta University of Applied Sciences, School of Foreign Languages,

harunciftci@isparta.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-1444-641X

Assistant Professor Doctor (Asst. Prof. Dr.), Sabriye Şener, Muğla Sıtkı Kocman University, Faculty of Education ELT Department,

sabriyesener@mu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4926-8940

Abstract: This study attempts to explore the views of teacher candidates related to their self-teaching experience and mentors during their internship program at a high school during their practice. It also tries to describe the differences between their initial and final micro-teaching presentations. The participants of this study include four Turkish teacher candidates studying at the ELT department of the faculty of education of a state university in Turkey. The qualitative data were collected during the winter term of 2019-2020 academic year. In the present study a qualitative research design was employed. The data was obtained from the tasks, video-recordings of participants during their micro-teachings and interviews conducted at the end of the school experience period. Additionally, mentor teacher's notes were benefitted. The findings of the study first revealed that the participants benefitted from their school experience and their mentor's guidance. As a result of mentor teachers' efforts, the candidates had a chance of reflecting on their self-teaching activities and benefitted from their peer's presentations. There was a great difference between candidates initial and final presentations. Initially they all were very anxious about teaching, had timing problems, and low level of self-confidence, and used only limited error correction techniques. Final observations revealed that they gained awareness on classroom language, interaction, communication, using proper tasks, activities, and materials. They also noticed the role of motivation on learning. As for the classroom management, the participants were observed to gain self-confidence and provided discipline in the classroom environment successfully. It was clear that reflective activities played an important role for teacher candidates on their awareness with regards to their classroom management capacity.

Keywords: Reflection, prospective teacher, practicum, microteaching, peer feedback.

Acquisition and Pedagogy of Second Language Vocabulary

ÇAĞLA TAŞÇI

Pamukkale University, School of Foreign Languages

caglatasci@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0572-4393

Abstract: This paper aims to inform English language instructors about past and current pedagogical considerations exploring vocabulary acquisition research. The research studies have focused on incidental and explicit ways of vocabulary learning and strategy training; its effectiveness; learners' use and perceptions of strategies and computer assisted techniques in vocabulary teaching. The most common strategy to deal with unknown vocabulary during reading is guessing the meaning from context. Incidental learning of the words during reading is widely encouraged and recommended. However, the research shows that there is a need for a combined approach with explicit and traditional methods such as repetition and dictionary usage considering the types and level of the students. Furthermore, there has recently been research on computer-assisted methods to enhance the vocabulary level of learners. Exploring both the traditional and recent methods can enable English language instructors and researchers to see a broad perspective of vocabulary teaching, and benefit from it in view of their own contexts

Keywords: Vocabulary teaching, vocabulary acquisition, incidental learning, explicit learning

The Gender Effect in Student Beliefs about Learning a Third Language

Vasfiye Geçkin, Izmir Democracy University,

vgeckin@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8532-8627

Abstract: Beliefs about language learning have intertwined with factors such as context (e.g., Diab, 2006; Bernat, 2006), language teaching experience (Çimen, 2015) and language proficiency (Altan, 2006). Gender-related research on beliefs about learning a foreign language, however, has yielded contradictory results (Siebert, 2003; Tercanlioglu, 2005; Bernat & Lloyd, 2007). This study investigated the role of gender on the beliefs that 54 pre-service English language teachers (half males, half females) held about learning French as a third language. The participants (♀ $\text{mean}_{\text{age}}=19$, ♂ $\text{mean}_{\text{age}}=19.2$) completed a short demographic questionnaire along with the Beliefs About Language Learning Inventory (BALLI, developed by Horwitz, 1988), which assessed learner beliefs under five major themes: (i) difficulty, (ii) the nature of the language, (iii) language aptitude, (iv) communication strategies and (v) motivations and expectations of the learners. Male and female participants held similar beliefs on four of the dimensions investigated; yet, they differed from each other significantly, in terms of the communication strategies believed to be efficient in learning a third language ($t(52) = 3.16, p = .003$). Different from males, females viewed French as a more difficult language to learn and believed that guessing unknown words is acceptable. They would also feel shy than males when communicating with (non)native speakers of French. Both groups agreed that practice makes perfect and it is easier to understand than to speak a foreign language. Prior to practicum, the study has implications for language teachers to be aware of their preconceived notions behind their decision-making processes.

Keywords: BALLI, learner beliefs, L3 learning

Eliminating Logical Fallacies through Corrective Feedback

Öğretim Görevlisi, Melek Altun, Orta Doğu Teknik Üniversitesi,

mlkdeveli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7070-1097

Prof. Dr., İskender Hakkı – Sarıgöz, Gazi Üniversitesi,

iskender@gazi.edu.tr

Abstract: This paper presents a small-scale study focusing on the logical fallacies found in university students' argumentative essays and how to eliminate them through corrective teacher feedback. Though there are many studies on diverse aspects of writing such as the development of the content, organization, language use, etc., there is a scarcity of studies specifically targeting logical fallacies, which are commonly found in especially argumentative texts. Several studies describe the frequency of different types of logical fallacies in student essays, yet they do not attempt to decrease the fallacious claims through corrective feedback despite acknowledging the necessity of explicit instruction on logical fallacies to raise awareness. This study will try to shed light on how feedback given by the teacher and explicit instruction affect the presence of logical fallacies in argumentative essays. 40 students studying in different departments will participate in the study. Qualitative data will be collected through student writings and a focus group interview which will be held once the process is over. In this study, data will be collected from four writing tasks. A process writing approach will be followed for the first three writings and the final writing task will be referred to as the final outcome of the cycle. The expected result is that students will benefit from the corrective feedback given by the teacher, be more aware of the logical fallacies in their essays, and try to avoid writing fallacious arguments in their future essays.

Key words: Logical fallacies, corrective feedback